

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ALLMÄN
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
1955

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1957

INLEDNING

TILL

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

1911-1967 utgiven av Kungl. Medicinalstyrelsen.

1911-1950 med innehållsförteckning på franska. 1913-1950 med fransk parallelltitel: Hygiène et service sanitaire en Suède.

1951-1979 med innehållsförteckning och parallelltitel på engelska: 1951-1956: Public health and sick care in Sweden ; 1957-1979: Public health in Sweden . 1960-1979 även med sammanfattning på engelska.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskollegium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen. Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Sinnessjukvården i riket /Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm, 1913-1939. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

Efterföljare:

Hälsan i Sverige: hälsostatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : 1988–1992. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1987/88-1991/92

Det civila veterinärväsendet / av Kungl. Veterinärstyrelsen. – Stockholm, 1918-1951. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1916-1949.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960

Allmän hälso- och sjukvård. 1955. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ALLMÄN
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
1955

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1957

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN

PUBLIC HEALTH

**PUBLIC HEALTH
AND SICK CARE IN SWEDEN**

1955

**ANNUAL REPORT OF
THE ROYAL MEDICAL BOARD**

STOCKHOLM 1957

KUNGL. BOKTRYCKERIET P. A. NORSTEDT & SÖNER

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Inrikesdepartementet

Medicinalstyrelsen får härmed överlämna »Allmän hälso- och sjukvård» för år 1955.

Tidigare har styrelsen till landsting och övriga intressenter utsänt en på fyra tabellblad tryckt detaljerad redogörelse för lasarettens och epidemisjukhusens personal och förvaltningsekonomi. En motsvarande, ehuru icke fullt så omfattande tabell har utarbetats för A-sanatorierna för lungtuberkulos och förvaras i manuskript i medicinalstyrelsen. Liksom tidigare för åren 1947—1954 har avdelningen för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning sammanställt de statliga sinnessjukhusens förvaltningsstatistik för år 1955 i ett särskilt häfte (stencil).

Stockholm den 30 november 1956.

ARTHUR ENGEL

OLOF OLINDER

/ Erik Salwén

INNEHÅLL

	Sida
Kap. 1. Organisationen av den hälso- och sjukvårdande verksamheten	1
1.1 Vissa definitioner	1
1.2 Organisationen	2
1.3 Befolkningsstatistik	6
1.4 Meteorologiska förhållanden	8
Kap. 2. Översikt av medicinalpersonalen	9
Kap. 3. Den allmänna hälso- och sjukvårdens organ	16
3.1 Organ för enbart öppen hälso- och sjukvård	16
3.11 Provinsial- och stadsläkarväsendet	16
3.12 Distriktssköterskorna m. fl.	17
3.13 Distriktsbarnmorskorna	17
3.14 Den förebyggande mödra- och barnvården	18
3.15 Den abortförebyggande verksamheten	18
3.16 Tuberkulosvården	19
3.17 Karantänsväsendet	20
3.18 Vården av könssjuka	20
3.19 Folk tandvården	22
3.2 Anstalter för i huvudsak slutna sjukvård	23
3.21 Översikt av anstalter, vårdplatser m. m.	23
3.22 Kroppssjukvården (patienter, personal och ekonomi)	31
3.23 Vården av sinnessjuka och psykiskt efterblivna (patienter, personal, ekonomi)	46
3.3 Apoteken	51
Kap. 4. Hälсотillstånd, sjukdomar, förlossningar m. m.	52
4.1 Hälsovårdsförhållandena i allmänhet	52
4.2 Det internationella hälso- och sjukvårdsarbetet	53
4.3 Infektionssjukdomar	53
4.4 Intagna på sjukhus i vissa diagnosgrupper	58
4.5 Den aktuella kariesprocenten	63
4.6 Förlossningar och aborter	63
4.7 Legal aborter, steriliseringar, kastreringar	70
4.8 Sinnessjukdomar	76
Kap. 5. Det allmännas kostnader för hälso- och sjukvård	79
Sammanfattning på engelska språket	85

Tabellavdelningen

Tabeller över medicinalpersonal, vissa befattningar

Antal läkare, tandläkare, apotekare och sjukgymnaster	Tab. 1
Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt	» 2
Vissa sjuksköterske- och barnmorsketjänster	» 3

Tabeller tillhörande kroppssjukvården

Den förebyggande mödra- och barnvården	» 4
Tuberkulosdispensärerna	» 5
Antal apotek m. m. och dessas försäljningsbelopp	» 6
Folktandvårdens verksamhet m. m.	» 7
Folktandvårdens utgifter och inkomster	» 8
Översikt av vårdplatserna på kroppssjukhusen	» 9
Specifikation av lasarettens och barnsjukhusens vårdplatser	» 10
Anstalter för kroppssjukvård (sjukhusförteckning)	» 11
Befattningar och vakanser vid vissa kroppssjukhus	» 12
Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsplikt 1875—1955	» 13
Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsplikt 1945—1955	» 14
Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsplikt länsvis 1955	» 15
Fall av venerisk sjukdom fördelade dels efter bostadsort, dels efter smittningsort ..	» 16
Fall av venerisk sjukdom efter ålder och kön	» 17
Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar	» 18
Tuberkulosjukligheten och -dödligheten	» 19
Förlossningar och födda barn fördelade efter sjukvårdsområden och vårdform	» 20
Fall av skador genom våld intagna på sjukhus	» 21
Verkställda legala aborter	» 22
Verkställda steriliseringar	» 23

Tabeller tillhörande sinnessjukvården

Utgifter och personal vid statens och storstädernas sinnessjukhus	» 24
Anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker (sjukhusförteckning) ..	» 25
Specifikation av intagna på statens och storstädernas sinnessjukhus	» 26
Antal befintliga vid statens och storstädernas sinnessjukhus	» 27
Antal avgångna från statens och storstädernas sinnessjukhus	» 28
De på statens och storstädernas sinnessjukhus intagna, grupp B, fördelade efter hemort ..	» 29
Ålder vid första insjuknandet hos de för första gången för vård på statens etc. sinnessjukhus intagna	» 30
Vid slutet av året befintliga vid sinnessjukhus m. m. procentuellt fördelade efter sjukdomsform	» 31
Dödsorsaker för de å statens och storstädernas sinnessjukhus avlidna	» 32

CONTENTS

	Page
<i>Chapter 1. Organization of the Public Health and Sick Care</i>	1
1.1 Introduction, definitions	1
1.2 The organization	2
1.3 Vital statistics	6
1.4 Meteorological conditions	8
<i>Chapter 2. Survey of the Medical Personnel</i>	9
<i>Chapter 3. Public Health and Sick Care Institutions</i>	16
3.1 Public Health Services	16
3.11 Medical Officer's Institution	16
3.12 Public Health Nurses	17
3.13 District Midwifery	17
3.14 Maternity and Child Welfare	18
3.15 Consultation bureaus for sexual hygiene and abortion cases	18
3.16 TB-care	19
3.17 Quarantine	20
3.18 Care of Venereally Diseased	20
3.19 Public Dental Care	22
3.2. Hospitals	23
3.21 Survey of establishments, beds etc.	23
3.22 Establishments for somatic diseases	31
3.23 " " mental diseases and mental deficiency	46
3.3. Pharmacies	51
<i>Chapter 4. Sanitary conditions, diseases, deliveries etc. during the year</i>	52
4.1 Sanitary conditions generally	52
4.2 International relations in the field of health and sick care	53
4.3 Infectious diseases	53
4.4 In-patients in certain groups of diseases	58
4.5 Dental caries	63
4.6 Deliveries and abortions	63
4.7 Abortions, sterilizations and castrations for medical or legal indications	70
4.8 Mental diseases	76
<i>Chapter 5. Expenses out of Public funds for Health and Sick Care</i>	79
<i>Summary in English</i>	85

Tables

Medical personnel, certain posts

<i>Physicians, dental surgeons, pharmacutists and physiotherapists</i>	Table 1
<i>Number of posts for physicians</i>	2
<i>Certain posts for nurses and midwives</i>	3

Somatic care

<i>Maternity and child welfare</i>	4
<i>TB dispensaries</i>	5
<i>Pharmacies</i>	6
<i>Public dental care. Activity etc.</i>	7
<i>Public dental care, running cost and receipts</i>	8
<i>Survey of beds at hospitals for somatic diseases</i>	9
<i>Survey of beds at general hospitals and children's hospitals</i>	10
<i>Hospitals for somatic diseases</i>	11
<i>Posts and vacancies at certain hospitals for somatic diseases</i>	12
<i>Cases of notifiable infectious diseases 1875—1955</i>	13
<i>Cases of notifiable infectious diseases reported during 1945—1955</i>	14
<i>Cases of notifiable infectious diseases reported in each county (county borough)</i>	15
<i>Cases of venereal diseases according to place of domicile and place of infection</i>	16
<i>Cases of venereal diseases by age and sex</i>	17
<i>Massradiofluorography of the Royal Medical Board</i>	18
<i>Tuberculosis morbidity and mortality</i>	19
<i>Deliveries and newborn according to regions and type of care</i>	20
<i>Cases of accidents, poisonings and violence admitted into hospitals</i>	21
<i>Number of abortions induced for medical or legal indications</i>	22
<i>Number of sterilizations induced for medical or legal indications</i>	23

Mental care

<i>Running cost and personnel at mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	24
<i>Hospitals for mental diseases and deficiency</i>	25
<i>Admissions into mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	26
<i>Number of patients at the mental hospitals of the State and the three largest cities on December 31st</i>	27
<i>Discharges from mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	28
<i>Admissions, group B, into mental hospitals of the State and the three largest cities, according to the patients' domicile</i>	29
<i>Patients admitted for the first time into mental hospitals of the State etc. according to age when disease started</i>	30
<i>Number of patients at mental hospitals and nursing homes at end of year according to type of disease (per cent)</i>	31
<i>Causes of death of deceased at mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	32

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSOMRÅDEN

Principal districts for health and sick care

Gräns för landstingsområde

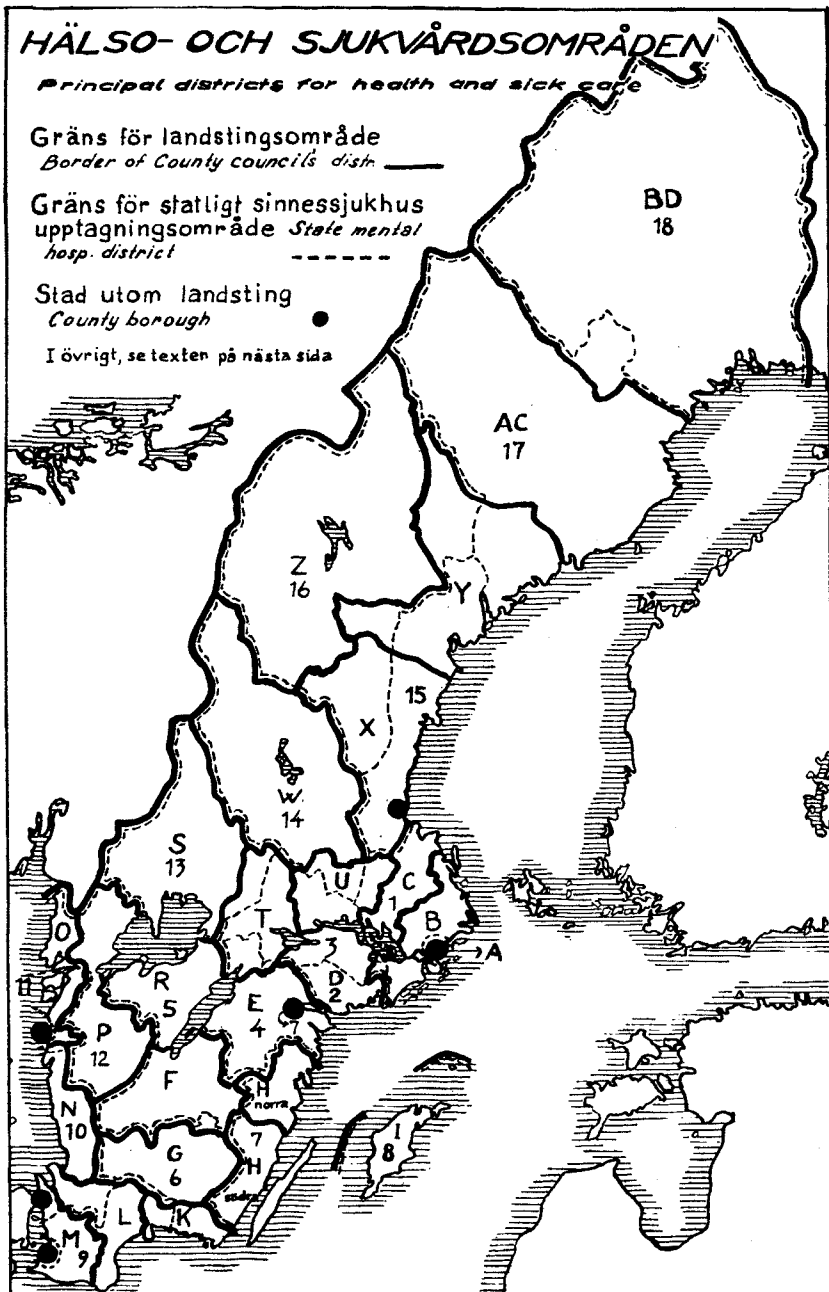
Border of County council's dist. ———

Gräns för statligt sinnessjukhus
upptagningsområde *State mental
hosp. district* - - - - -

Stad utom landsting

County borough ●

I övrigt, se texten på nästa sida

Teckenförklaring Codes

— = Intet finns att redovisa *Magnitude nil*

0 eller 0,0 = Mindre än 0,5 (el. 0,05) av enheten *Magnitude less than half of unit*

.. = Uppgift saknas *Data not available*

* = Ingår ej i den enligt sjukförsäkringslagen (§ 4) upprättade förteckningen över sjukvårdsanstalter

Länshokstäverna *The counties (and city of Stockholm)*

A = Stockholms stad <i>city</i>	N = Hallands	län <i>county</i>
B = Stockholms län <i>county</i>	O = Göteborgs o. Bohus	» »
C = Uppsala » »	P = Älvsborgs	» »
D = Södermanlands län »	R = Skaraborgs	» »
E = Östergötlands » »	S = Värmlands	» »
F = Jönköpings » »	T = Örebro	» »
G = Kronobergs » »	U = Västmanlands	» »
Hu = Kalmar läns norra landstingsomr.	W = Kopparbergs	» »
Hs = » » södra »	X = Gävleborgs	» »
I = Gotlands län <i>county</i>	Y = Västernorrlands	» »
K = Blekinge » »	Z = Jämtlands	» »
L = Kristianstads » »	AC = Västerbottens	» »
M = Malmöhus » »	BD = Norrbottens	» »

Städer, som ej deltagar i landsting¹ *List of county boroughs*

Stockholm	Malmö	Hälsingborg
Göteborg	Norrköping	Gävle

De statliga sinnessjukhusens upptagningsområden (se kartan) *State mental hospitals (numbers refer to map)*

1 = Ulleråkers	7 = S:ta Gertruds	13 = Mariebergs
2 = S:ta Annas	8 = S:t Olofs	14 = Sätters
3 = Sundby	9 = S:t Lars	15 = Sidsjöns
4 = Birgittas	10 = S:ta Maria	16 = Frösö
5 = Ryhovs	11 = S:t Jörgens	17 = Umedalens
6 = S:t Sigfrids	12 = Restads	18 = Furunäsets

Kategorier av huvudmän

Categories of authorities responsible for the health and sick care

S = Staten *The State*

L = Landsting *County council*

U = Stad utom landsting *County borough*

K = Kommun (annan) *Local commune*

Kf = Kommunalförbund *Union of communes*

F = Förening, fond eller stiftelse, i vars styrelse det allmänna är företrätt genom av offentlig myndighet tillsatt representant. *Fund, association etc. in collaboration with organ of the Community*

P = Privat företag (även fond, förening etc. annan än F) *Private other than F*

Riksplatser

† = Anstalten är rikssjukhus. Se vidare kap. 1.1. *Treatment available to all citizens on same terms*

(†) = Riksplatser ingår bland vårdplatserna. *Including beds available to all citizens on same terms*

¹ Jfr texten sid. 2.

KAP. 1

ORGANISATIONEN AV DEN HÄLSO- OCH SJUKVÅRDANDE VERKSAMHETEN

1.1. Vissa definitioner

Till *allmän hälso- och sjukvård* räknas i denna publikation av det allmänna bedriven eller sanktionerad verksamhet för att förebygga sjukdomar och förbättra medborgarnas hälsotillstånd ävensom förlossningsvård, allt under förutsättning, att verksamheten är tillgänglig för allmänheten. Hit hör sjukdomsdiagnostik, även om den icke åtföljes av terapi (såsom visst laboratoriearbete, rättsmedicin och rättspsykiatri). Till sjukvård har däremot icke räknats verksamheten vid anstalter, som har huvudkaraktären av skola, såsom institut för blinda och döva. De militära truppförbandssjukhusen såsom huvudsakligen avsedda för militärpersonal, hör — till skillnad mot garnisonssjukhusen — icke till den allmänna sjukvården sålunda fattad, ej heller sjukavdelningar inom anstalter för fångvård, ungdomsvård o. dyl. Därjämte har vissa konvalescent- och vilohem här liksom i tidigare årgångar av publikationen icke medtagits. Anstalter av detta slag, som är godkända av medicinalstyrelsen såsom enskilda sjukhem, är emellertid omnämnda å s. 36.

Som *sluten sjukvård* räknas vård på sjukvårdsanstalt av ineliggande patienter för sjukdomar av det slag, för vilken anstalten är inrättad. Den sista bestämningen medför, att t. ex. vård av epidemiska sjukdomar hos interner på anstalt för psykiskt efterblivna icke räknas som sluten epidemivård, därför att anstalten icke är inrättad härför. *Sjuk-*

vårdsanstalt återigen är anstalt, som åsyftas i sjukhuslagen, stadgan angående enskilda sjukhem och förlossningshem, reglementena för statens och vissa städers sjukhus, stadgan angående sinnessjukvården i riket, lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna, diverse statsbidragskungörelser m. m. (I tab. 11 I har undantagsvis dessutom medtagits ett antal kronikeranstalter anordnade vid fattigvårdsanstalter och utan statsbidrag, vilkas tillvaro som sjukvårdsanstalter icke har täckning i antydda författningar. Se noterna 18 och 19 till tab. 11.)

Enligt sjukförsäkringslagen, som trädde i kraft 1 januari 1955, har en här icke återgiven förteckning upprättats över alla anstalter, som meddela vård för vilken enligt lagen ersättning kan erhållas från sjukkassa. I denna förteckning upptages även konvalescent- och vilohem, men däremot icke vissa i tab. 11 i föreliggande publikation angivna sjukhem m. fl.

Öppen sjukvård är till skillnad häremot sjukvård i hemmet, på läkares mottagning, poliklinik o. dyl. En mellanform mellan sluten och öppen vård betecknar de avdelningar för akutsjukvård, som inrättats på en del ålderdomshem. Då dessa är avsedda för fall, som normalt skulle kunnat vårdas i vederbörandes hem, har de här räknats som tillhörande den öppna sjukvården och redovisats alltså icke bland sjukvårdsanstalterna.

Med *rikssjukhus eller riksplatser* menas sjukhus resp. vårdplatser, på vilka patienterna lämnas vård mot samma avgift, oavsett deras hemort inom landet, och vars huvudman icke är enskilt företag. Dessa sjukhus eller platser har i tabellavdelningen betecknats med ett kors (†). Rikssjukhus är enligt denna definition Karolinska sjukhuset, Serafimerlasarettet, pensionsstyrelsens fristående anstalter, vanföreanstalterna, anstalterna för kirurgisk tuberkulos (kustsanatorierna) och jubileumssanatorierna. Alla plat-

ser på ett rikssjukhus är icke med nödvändighet riksplatser, enär genom avtal med annan huvudman (t. ex. landsting) en del platser kan ha reserverats för dennes räkning.

Med *huvudman* förstås i denna publikation den, som i sista hand svarar för verksamhetens driftkostnader, d. v. s. som bär ansvaret för att utgifterna täcks, sedan vårdavgifter och eventuella bidrag från andra intresserade parter dragits från.

1.2. Organisationen

All för allmänheten öppen hälso- och sjukvårdande verksamhet i Sverige är underkastad statlig kontroll. Övervägande delen bedrivs av eller understödes av det allmänna (stat eller kommun).

Medicinalstyrelsen, som sorterar under inrikesdepartementet, är landets högsta administrativa organ på området. Dess uppgift är främst att utöva högsta överinseendet över medicinalpersonalens, sjukvårdsorganens och apotekens verksamhet och ha högsta ledningen av de statliga sinnessjukhusen m. fl. institutioner (se nedan). Den är organiserad på nio byråer: Medicinalbyrån, hälsovårdsbyrån, sjukhusbyrån, sinnessjukvårdsbyrån, byrån för social- och rättspsykiatri, tandvårdsbyrån, apoteksbyrån, lag- och utredningsbyrån samt kamerabyrån med särskild avdelning för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning. Vid sin sida har medicinalstyrelsen diverse rådgivande organ och nämnder för speciella frågor. (Se härom den av styrelsen utgivna »Förteckning över svenska läkare och tandläkare», t. ex. årg. 1956 s. 536 ff.)

Direkt under medicinalstyrelsen sorterar: De statliga sinnessjukhusen, sta-

tens anstalt för fallandesjuka, barnmorskeläroanstalten i Stockholm, centralanstalten för specialutbildning av barnsjuksköterskor, statens rättskemiska laboratorium, statens farmaceutiska laboratorium, rättsläkarstationerna, provinsialläkarna (i ordinarie distrikt), medicinalstyrelsens skärmbildscentral och i visst hänseende radiofysiska institutionen.

Jämsides med medicinalstyrelsen på den allmänna hälso- och sjukvårdens område verkar vissa andra centrala institutioner. En är *Statens institut för folkhälsan* med huvudsaklig uppgift att utföra vetenskapligt-praktiska undersökningar på den allmänna hygienens, födoämneshygienens och yrkeshygienens områden och att meddela undervisning i dessa och liknande ämnen. En annan är *Centrala sjukvårdsberedningen*, som har till uppgift att ge råd vid planläggning av sjukhusbyggnader och deras utrustning och att verka för standardisering och rationalisering av sjukhusens utensilier och drift. En tredje är *Statens bakteriologiska laboratorium* med uppgift att inom den humana medicinens bakteriologiska, virologiska och epide-

miska områden utreda, forska, framställa sera, ympännen m. m.

Slutligen må nämnas, att *universitets-sjukhusen* intager en i förhållande till medicinalstyrelsen relativt självständig ställning.

Den lokala organisationen av hälso- och sjukvården ansluter sig till de 25 landstingsområdena och de 6 städer, som icke tillhör landsting (Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg och Gävle). Landstingens områden sammanfaller i regel med länens. Undantag utgör Kalmar län, som delats på två landstingsområden (Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landstingsområde), och naturligt de län, ur vilka de uppräknade städerna utbrutits. Varje landstingsområde (utom de båda områdena i Kalmar län) har en förste provinsialläkare med huvudsaklig uppgift att övervaka hälsovården och den öppna sjukvården och städerna utanför landsting (utom Gävle) en med förste provinsialläkare jämställd förste stadsläkare. Landstingsområdena i Kalmar län har en gemensam förste provinsialläkare och Gävle stad hör i berört avseende under förste provinsialläkaren i Gävleborgs län.

Ansvar för att vård på sjukvårdsanstalt skall kunna beredas den, som är i behov därav, vilar ytterst på landstingen och städerna utom landsting. (Jfr sjukhuslagen och den från och med år 1955 gällande lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna.) För den mera kvalificerade sinnessjukvården och vården av svårskötta psykiskt efterblivna svarar dock i allt väsentligt staten, utom vad angår sinnessjukvården i städerna Stockholm, Göteborg och Malmö, som själva handhar huvudparten härav mot erhållande av statsbidrag. För den statliga sinnessjukvården har

18 geografiska regioner inrättats (se kartan i början av boken).

Att landstingen och de städer, som ej deltar i landsting, ålagts huvudmannaskapet för den slutna vården och faktiskt är huvudmän också för betydande delar av den öppna vården, hindrar icke, att även andra — samfälligheter lika väl som enskilda personer — svarar för viktiga delar av hälso- och sjukvården. Att staten åtagit sig huvudparten av sinnessjukvården har redan nämnts.

Huru huvudmannaskapet för hälso- och sjukvården i detalj fördelar sig, framgår av följande tablå. Denna har för överskådlighetens skull fått omfatta även verksamhetsgrenar, som icke tillhör den allmänna hälso- och sjukvården, såsom fängelseläkarväsendet, skolhälsovården, industrihälsovården och den militära sjukvården.

I tablåen har öppen sjukvård utövad av privatpraktiserande läkare särskilt angivits. Att huvudmännen för denna är privata företagare, säger sig självt. En betydande öppen läkarvård bedrivs också i anslutning till sjukhusen, men även denna skötes i de flesta fall i läkarnas egen regi. Vid en del sjukhus, särskilt i storstäderna, bedrivs dock denna öppna vård helt i sjukhusens regi (vid s. k. polikliniker), något som emellertid icke markerats i tablåen.

Som komplettering till uppgiften om huvudmännen må nämnas, att stat, landsting och primärkommuner i viss utsträckning understödjer vård, för vilken de själva icke är huvudmän. *Statsbidrag* till driften och i allmänhet också till anläggningen utgår sålunda på vissa villkor till sjukvårdsanstalter, som bedriver medicinsk barnsjukvård, neurokirurgi, radioterapi, tuberkulovård, epidemi-vård, vanförevård, kronikervård, sin-

»Vem gör vad inom hälso- och sjukvården?» Tablå över hälso- och sjukvårdens huvudmän och organ

Vårdform	Huvudman ¹ och organ				
	Staten (S)	Landsting (L)	Städer utom lands- ting (U)	Andra kommuner (K, Kf)	Vissa föreningar, stiftelser o. dyl. (F) ²
Hälsovård och öppen sjukvård Allmänt. Sanitär övervakning m. m. a) allmän eller ospecificerad	Statens institut för folkhälsan Statens bakteriologi- ska laboratorium 1:e provinsialläkare, provinsialläkare i ordinarie distrikt	Provinsialläkare i extra distrikt (är dock underställda 1:e provinsialläkaren) Distriktssköterskor	Hälsovårdsnämnder (ev. kommunalnämnder) och deras tjänstemän (Hälsovårdsförbund) 1:e stadsläkare (är jämställd med 1:e provinsialläkare), stadsläkare, stads- distriktsläkare, soci- alläkare Fristående poliklin. Kommunsköterskor (stadssköterskor), för- samlingsystrar, diakonissor Skolhälsovård (läkare och sjuksköterskor)	Stadsläkare (även 1:e d:o), köpings-, muni- cipal-, socialläkare (är underställda 1:e provinsialläkaren)	Privatpraktise- rande läkare Diverse riksför- eningar för personer drab- bade av vissa sjukdomar
b) för speciella grupper	Militärläkare Verkläkare, järnvägs- läkare Fängelseläkare				Industriläkare Industrisköter- skor
Förlossningsvård		Distriktsbarnmorskor			
Förebyggande mödra- och barnavård m. m.		Mödra- och (el.) barnavårdscentraler, -statio- ner och -filialer Abortförebyggande verksamhet Allmänna skärmbildsundersökningar Central- och distriktsdispensärer			
Tuberkulosisvård	Medicinalstyrelsens skärmbildscentral				Nationalföreningen mot tuberkulos
Könssjukvård		Polikliniker för könssjuka (i 21 städer)			
Tandvård	Militär tandvård	Folktandvårdspolikliniker (central-, distrikts-, annex- och anstalts-)		Kommunal skoltand- vård (annan än folk- tandvård)	
Sinnessjukvård	Hjälpverksamhet ge- nom särskilda läkare	Länspsykiater	Öppen vård och fa- miljevård (Stock- holm, Göteborg)		Privatpraktise- rande tand- läkare Industritand- vård
		Psykiisk barn- och ungdomsvård			

Sluten (och därtill knuten öppen) sjukvård					
Sjukvård i allmänhet (huvudsakligen kroppssjukvård)	Serafimerlasarettet, Karolinska sjukhuset o. Akademiska sjukhuset Garnisonssjukhus Militära sjukstugor Pensionsstyrelsens fristående anstalter	Sjukstugor	Lasarett Barnsjukhus	Barnsjukhus Reumatikersjukhus	Ensk. sjukhem Läkares mottagning vid landstings lasarett m. m.
A n s t a l t e r f ö r k r o n i s k t s j u k a					
Förlossningsvård	Karolinska sjukhuset Akademiska sjukhuset Garnisonssjukhus	Barnbördshus, förlossningshem, förlossningsrum hos barnmorska, förlossningsavdelningar vid lasarett och sjukstugor	Förlossningshem	Barnbördshus	Förlossningshem
Epidemivård Tuberkulovård		Epidemisjukhus, epidemisjukstugor Sanatorier, tuberkulossjukstugor, tbc-avdelningar vid lasarett och sjukstugor		Jubileumssanatorier Anstalter för kirurgisk tuberkulos (kustsanatorier)	
Vanförevård		Ortopediska kliniker på lasarett		Vanföreanstalter	
Sinnessjukvård	Sinnessjukhus (utom i Stockholm, Göteborg och Malmö)	Vårdhem för lätt-skötta sinnessjuka	Sinnessjukhus och vårdhem	Övriga kommunala sinnessjukhus	Enskilda sinnessjukhus Vårdhem
Psykiatriska lasarettskliniker					
Vård av psykiskt efterblivna	Vissa sinnessjukhus		Anstalter för psykopatiska o. nervösa barn	Anstalter för psykopatiska o. nervösa barn	Anstalter för psykiskt efterblivna
Anstalter för psykiskt efterblivna					
Epileptikervård Rättsläkarväsendet	Epileptikeranstalter Statens rättskemiska lab. Rättsläkarstationer Rättspsykiatriska avdelningar			Epileptikeranstalter	
Apoteksvsendet	Statens farm. lab. Militärapotek				Apotek ²

¹ Jfr förteckningen vid kartan i bokens början. — ² I vilkas styrelse det allmänna är representerat genom särskilt insatt representant. — I detta sammanhang må även Svenska vanförevårdens centralkommitté, som verkar på gränsområdet mellan sjuk- och socialvård och är en privat sammanlutning, ehuru i visst avseende kontrollerad av det allmänna, nämnas. — ³ Apotekens ställning som privata företag är starkare reglerad genom bestämmelser av offentligrättslig karaktär än övriga i denna kolumn upptagna organ.

nessjukvård, epileptikervård och vård av psykiskt efterblivna. För förlossningsvård utgår fr. o. m. 1955 endast bidrag till anläggningen. *Landstingsbidrag* utgår till primärkommuner och enskilda, som driver kronikervård, förlossningsvård, sinnessjukvård m. m. Även bidrag till allmän kroppssjukvård förekommer, liksom till konvalescentvård.

En reform av stor betydelse för sjukvården tillkom genom lagen om allmän sjukförsäkring, som trädde i kraft den 1 januari 1955. Försäkringen avser att bereda sjukhjälp i form av dels ersättning för utgifter för sjukvård (sjukvårdsförsäkring) dels för dag beräknad ersättning för inkomstbortfall samt utgifter i samband med sjukdom (sjukpenningförsäkring). Varje i riket bosatt svensk medborgare eller mantalsskriven utlänning skall efter fyllda 16 år genom medlemskap i allmän sjukkassa vara försäkrad enligt denna lag. Sjukvårdsförsäk-

ringen, som även innefattar barn till medlem av sjukkassa, avser ersättning för läkarvård, viss tandläkarvård, sjukhusvård samt resekostnader till och från läkare eller sjukvårdsinrättning. Kostnader för sjukvård ersättes i regel efter avgiften på allmän sal. Liksom beträffande sjukpenningförsäkringen har sjukhjälpstiden i allmänhet maximerats till 730 dagar vid varje sjukdomsfall. För folkpensionärer är den längsta sjukhjälpstiden dock 90 dagar. Moderskapshjälp utgår i form av moderskapspenning samt ersättning för förlossningsutgifter. Den tidigare yrkesskadeförsäkringen har samordnats med sjukförsäkringen. Finansieringen sker genom medlemsavgifter samt bidrag från arbetsgivare och staten. I anslutning till sjukförsäkringsreformen har stadgats att vissa läkemedel, varå recept utfärdats av läkare, skall på apotek utlämnas kostnadsfritt eller till nedsatt pris.

1.3. Befolkningsstatistik

Sveriges *folkmängd* uppgick vid slutet av år 1955 till 7 290 112 personer. Fördelningen på män och kvinnor, landstingsområden m. m. framgår av tab. 1 i tabellavdelningen. Köns- och åldersför-

delningen år 1954 (det senaste året med åldersuppgifter) framgår av bredvid stående uppställning.

Under år 1955 föddes 109 148 barn, varav 107 314 levande, avled 68 603 personer, varav 1 863 i första levnadsåret, ingicks 52 105 äktenskap, noterades ett överskott av levande födda över döda på ca 38 700 och en total folkökning, inklusive invandringsöverskott, på 55 448 personer. (Alla dessa tal är preliminära). Vissa relationstal, som kan beräknas på dessa tal eller eljest har samband med dem, ställer sig för 1955, några år i det förflutna och för en del utländska stater sålunda:

Ålder, år	Män	Kvinnor	Summa	%
0..	53 175	50 251	103 426	1,4
1—4..	224 489	211 428	435 917	6,0
5—9..	321 079	305 392	626 471	8,7
10—14..	282 480	270 108	552 588	7,7
15—19..	224 328	217 927	442 255	6,1
20—24..	215 799	216 637	432 436	6,0
25—34..	520 609	514 007	1 034 616	14,3
35—44..	538 560	527 431	1 065 991	14,7
45—54..	495 052	501 783	996 835	13,8
55—64..	366 029	393 772	759 801	10,5
65—74..	241 287	274 296	515 583	7,1
75—84..	106 276	124 568	230 844	3,2
85— ..	15 850	22 051	37 901	0,5
Summa	3 605 013	3 629 651	7 234 664	100,0

På 1 000 av medel- folkmängden, år	Vigda par	Le- vande födda	Döda (utom död- födda)	Över- skott av födda
Sverige				
1901/05	5,90	26,12	15,48	10,64
1921/25	6,34	19,14	12,06	7,08
1931/35	7,31	14,10	11,64	2,46
1941/45	9,64	18,75	10,64	8,11
1950	7,73	16,45	10,02	6,43
1953	7,41	15,36	9,70	5,66
1954	7,35	14,57	9,57	5,00
1955 (prel.)	7,17	14,78	9,44	5,34
Danmark (1955) ...	7,6	17,5	8,8	8,7
Finland (*)	7,6	20,9	9,3	11,6
Island (1954)	9,3	27,8	6,8	21,0
Norge (1955)	7,5	18,7	8,3	10,4
Frankrike (1955)	7,2	18,4	12,0	6,4
Schweiz (*)	8,0	17,1	10,1	7,0
Storbritannien (1955)	8,0	15,4	11,7	3,7
Tyskl. (Väst-) (*)	8,7	15,7	10,8	4,9
U. S. A. (1955)	9,3	24,6	9,3	15,3
Nya Zeeland (1955) ..	8,3	24,9	9,0	15,9

Följande uppgifter kan lämnas om de
nyfödda och spädbarnen:

På 1 000 le- vande födda, år	Utom- äkten- skap- liga	Död- födda	Döda i första levnads- året - månaden
1901/05	119,1	..	91,0 ..
1940	117,6	28,6	39,2 23,5
1950	97,6	19,9	21,0 15,3
1953	94,4	17,9	18,7 13,7
1954	97,9	16,9	18,7 13,8
1955 (prel.) ...	95,7	17,1	17,4 13,0

Som jämförelse må nämnas, att pro-
milletalet döda i första levnadsåret var
27 i Danmark (1954), 31 i Finland
(1954), 18 på Island (1954), 22 i Norge
(1953) och 27 i U. S. A. (1954).

Den återstående medellivslängden vid
födelsen var i Sverige för män resp.
kvinnor under perioden 1751/90 33,72
och 36,64, 1901/10 54,53 och 56,98 och
1946/50 69,04 och 71,58. Sistnämnda tal
hör till de högsta noterade i något land,
vilket framgår av följande uppgifter,
som dock endast avser männen: Dan-
mark (1946/50) 67,8, Norge (1946/50)
69,2, England och Wales (1953) 67,3,

Tyskland (1949/51) 64,6 och U. S. A.
(vita 1952) 66,6.

Dödsorsakerna enligt senast tillgänglig
statistik framgår av följande tablå, som
visar dödligheten på 100 000 invånare.

Dödsorsaker (huvud- grupper enligt 1948 års internationella klassifikation)	År- ligen 1936/ 40	År- ligen 1941/ 45	År- ligen 1946/ 50	År 1954
Tuberkulos	81	69	39	13
Andra infektionssjuk- domar; parasitära sjukdomar	26	19	10	4
Tumörer	156	160	164	166
Allergiska sjukdomar, endokrina systemets sjukdomar, ämnes- omsättningsjukdo- mar, nutritionssjuk- domar	15	11	10	16
Blodbildande organens och blodets sjukdo- mar	6	6	6	4
Sinnessjukdomar, men- tala defekter m. m. .	3	3	3	3
Nervsystemets och sin- nesorganens sjukdo- mar	125	121	128	150
Cirkulationsorganens sjukdomar	305	303	355	344
Respirationsorganens sjukdomar	114	75	53	59
Matsmältningsorganens sjukdomar	51	43	37	41
Uro-genitalorganens sjukdomar	46	40	35	25
Havandeskapets, för- lossningens och barn- sängtidens sjukdomar	4	3	1	1
Hudens och underhu- dens sjukdomar	1	1	1	1
Skelettets och rörelse- organens sjukdomar.	4	4	4	4
Medfödda missbild- ningar	5	8	9	7
Sjukdomar hos nyfödda och spädbarn	32	30	24	17
Senilitet. Ofullständigt preciserade fall	137	109	91	45
Skador genom yttre våld och förgiftning (utom självmord) ...	42	44	38	40
Självmord och självtill- fogad skada	16	15	15	17
Summa	1169	1064	1023	957

1.4. Meteorologiska förhållanden

Medeltemperaturen inom olika delar av landet belyses av följande tablå
(talen avser grader Celsius):

	Lund		Stockholm		Karesuando	
	1901—30	1955	1901—30	1955	1901—30	1955
Januari	— 0,3	— 0,9	— 2,5	— 2,7	— 13,8	— 14,7
Februari	— 0,6	— 3,6	— 2,6	— 4,5	— 14,2	— 17,4
Mars	+ 1,7	— 1,2	— 0,4	— 2,7	— 10,3	— 11,9
April	+ 5,3	+ 5,1	+ 3,6	+ 1,7	— 4,2	— 6,8
Maj	+ 10,6	+ 9,3	+ 9,2	+ 7,6	+ 2,1	+ 0,3
Juni	+ 14,1	+ 13,7	+ 13,8	+ 13,3	+ 9,2	+ 6,0
Juli	+ 16,6	+ 18,8	+ 16,9	+ 19,6	+ 13,0	+ 13,0
Augusti	+ 15,3	+ 19,1	+ 15,2	+ 19,6	+ 10,3	+ 12,0
September	+ 12,2	+ 14,5	+ 11,2	+ 14,2	+ 4,9	+ 6,3
Oktober	+ 7,9	+ 8,8	+ 6,4	+ 6,8	— 2,5	— 3,2
November	+ 3,4	+ 4,8	+ 1,6	+ 2,7	— 9,5	— 13,5
December	+ 0,9	+ 1,6	— 1,3	— 2,6	— 12,6	— 20,8
Året	+ 7,3	+ 7,5	+ 5,9	+ 6,1	— 2,3	— 4,2

Nederbörden i Lund, Stockholm och Karesuando var i summa för 1955 resp. 568, 442 och 367 mm mot resp. 616, 570 och 324 under perioden 1901—1930. För sommarhalvåret 1955 var talen 285, 178 och 221 mot resp. 331, 329 och 223 under perioden 1901—1930.

Material till kap. 1 (1.3 och 1.4)

Statistisk årsbok 1956 s. 2 o. 395 ff och 1943 s. 61, *Historisk statistik för Sverige* s. 37 ff, *Statistisk Tidskrift* 1956: 9 och 1954: 3, *SOS Dödlighets- och Livslängdstabeller* 1941/50 s. 25 ff, *Folkmängden inom administrativa områden* 1955 s. 51 och *Befolkningsrörelsen* 1954 (i manuskript), samtliga utgivna av Statistiska Centralbyrån.

KAP. 2

ÖVERSIKT AV MEDICINALPERSONALEN

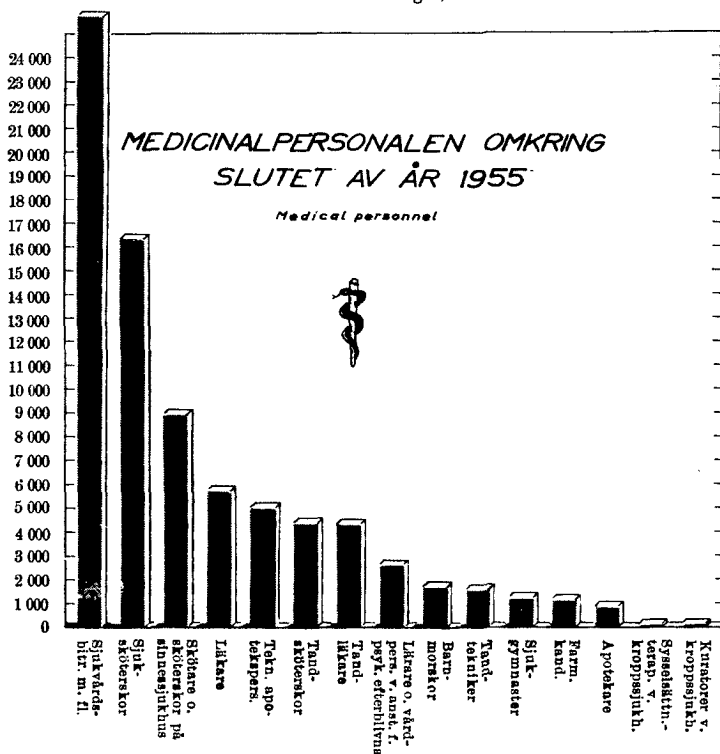
Ett överslag av den i slutet av åren 1954 och 1955 yrkesverksamma medicinalpersonalen ger följande resultat (avrundade tal).

Tab. A. Medicinalpersonal

Medical personnel	1954	1955
Läkare <i>Physicians</i>	5 480	5 730
Sjuksköterskor ¹ <i>Nurses</i>	15 450	16 370
Barnmorskor <i>Midwives</i>	1 740	1 780
Sjukkymnaster (kvinnliga) <i>Physiotherapists (female)</i>	1 100	1 230
Sysselsättnings- och arbetsterapeuter vid kroppssjukhus <i>Occupational therapists at somatic hospitals</i>	120	150
Kuratorer vid kroppssjukhus <i>Social workers at somatic hospitals</i>	140	150
Sjukvårdsbiträden m. fl. vid kroppssjukhus <i>Auxiliary nursing personnel</i>	24 690	25 740

	1954	1955
Skötare och sköterskor på anstalter f. sinnessjukv. (exkl. sjuksköterskor) <i>Nursing personnel at mental hospitals etc.</i>	8 610	8 930
Lärare och vårdpersonal vid anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker <i>Ditto at homes for mentally deficient</i>	2 620	2 670
Tandläkare <i>Dental surgeons</i> ...	4 140	4 360
Tandtekniker ² <i>Dental mechanics</i>	1 500	1 600
Tandsköterskor ² <i>Dental chair-side assistants</i>	4 300	4 400
Apotekare <i>Pharmacutists</i>	880	860
Farmacie kandidater <i>Bachelors of pharmacy</i>	1 130	1 150
Teknisk och annan apotekspersonal <i>Technical and other personnel in pharmacies</i>	5 050	5 010
Summa Total	76 950	80 130

¹ Härtill kommer 1954 och 1955 415 resp. 490 sjuksköterskor, som samtidigt är barnmorskor och inräknats bland dessa. — ² Reviderat tal. — ³ Uppgifterna, som är relativt osäkra uppskattningar, motsvarar det sannolika minimiantalet.

Beträffande sjukvårdsanstalternas personal hänvisas i övrigt till kap. 3.22 och 3.23.

Läkarnas antal i slutet av år 1955 beräknas sålunda:

a) Legitimerade läkare	5 500
b) Utländska läkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts resolution fått allmän behörighet att utöva läkarkonsten i riket	340
c) Utländska läkare, som saknar allmän behörighet, förordnade av medicinalstyrelsen som vakansvikarier på sjukvårdsanstalter m. m.	223
d) Härifrån avgår ett beräknat antal icke yrkesverksamma (5 %) av förstnämnda två grupper jämte 42, som tillika är tandläkare	332
Nettosumma	5 731

Läkare enligt grupp b är jämställda med legitimerade läkare (grupp a), utom då det gäller uppgift, för vilken i lag kräves legitimation som läkare (gäller endast ett fåtal uppgifter), vidare att utfärda vissa intyg och att som ordinarie inneha läkartjänst. Från de båda sist-

nämnda inskränkningarna kan dock dispens meddelas. — Bland de legitimerade läkarna befann sig ca 55 som tidigare hört till grupp b. För att en läkare skall föras över från grupp b till grupp a fordras, att han skall vara svensk medborgare och ha avlagt svensk medicine licentiatexamen. (Se SFS 1952: 536.)

Det här ovan gjorda avdraget av 5 % för icke yrkesverksamma motsvarar tämligen nära antalet läkare i åldern över 70 år. Hela antalet personer, som verkat som läkare, utgör enligt tablån 5 731. Räknar man bort de 223, som icke haft full kompetens enligt svenska krav, blir antalet 5 508 eller 7,6 på 10 000 invånare. Läger man därtill de legitimerade men icke yrkesverksamma, får man talet 5 840 (jfr tab. 1), eller 8,0 per 10 000 invånare.

Läkarkåren under tidigare år redovisas i tab. B.

Tab. B. Läkarkårens utveckling 1930—1955. Physicians

År	Intagna på nybörjarkurs	Nytilkomna genom		Döda	Bestånd den ^{31/12} (leg. + resolution)	Därav yrkesverksamma	Tillkommer utländska läk. utan allm. behörighet förordn. av medicinalst.	Hela antalet yrkesverksamma
		legitimering	Kungl. Maj:ts resolution					
1930	..	..	—	—	2 540	2 400	—	2 400
1940	194	..	1	42	3 436	3 242	..	..
1941	198	..	1	47	3 522	3 335	..	..
1942	198	144	1	56	3 601	3 403	..	..
1943	190	174	—	40	3 687	3 503	..	..
1944	185	155	1	40	3 879	3 691	..	..
1945	185	194	—	50	4 089	3 850	..	..
1946	195	176	6	47	4 244	3 997	..	..
1947	219	161	15	57	4 354	4 099	103	4 202
1948	230	182	35	58	4 497	4 235	169	4 404
1949	271	177	40	59	4 719	4 447	327	4 774
1950	304	218	47	52	4 915	4 631	263	4 894
1951	306	206	73	55	5 134	4 834	243	5 077
1952	310	186	29	52	5 285	4 978	255	5 233
1953	308	166	74	62	5 452	5 136	148	5 284
1954 ¹	309	209	34	68	5 619	5 296	181	5 477
1955	363	234	42	48	5 840	5 508	223	5 731

Anmärkning. Uppgifterna om tillkomna och avgångna läkare korresponderar icke helt med uppgifterna om beståndet den ^{31/12} — för tidigare år på grund av brister i materialet, för åren 1947—1955 delvis beroende på att ca 55 läkare, som fått behörighet genom resolution sedermera också blivit legitimerade. — Uppgifterna om yrkesverksamhet grundar sig för åren före 1945 på tjänsteläkarnas rapporter. För följande år har reduktion skett dels med 5 %, dels har läkare, som tillika är tandläkare, frånräknats. — Uppgifterna om utländska läkare, som saknar allmän behörighet, är tämligen osäkra.

¹ Korrigerade uppgifter.

I internationella sammanhang uttryckes stundom relationen läkare—invånare som antalet invånare på en läkare. För Sveriges del blir det med denna metod i genomsnitt en läkare (legitimerade eller med allmän behörighet inkl. icke yrkesverksamma) per 1 250 invånare år 1955, om talet avrundas till närmaste tiotal. År 1950 var motsvarande tal 1 440. Om man som läkare räknar endast de yrkesverksamma men i stället inbegriper de utländska läkare, som verkade på förordnande av medicinalstyrelsen (d. v. s. antalet 5 730) får man för 1955 talet 1 270.

En av WHO utgiven stencilerad publikation (Medical Statistics: Documentation II E) innehåller uppgifter om medicinalpersonal m. m. i en rad länder och från denna publikation har de flesta av de uppgifter hämtats, som ligger till grund för följande sammanställning.

Antal invånare per läkare i olika länder

Israel	(1953)	420
Österrike	(1953)	650
Tjeckoslovakien	(1954)	740
Västtyskland	(1953)	750
Nya Zeeland	(1954)	750
U. S. A.	(1953)	760
Island	(1953)	770
Italien	(1951)	810
Ungern	(1953)	840
Danmark	(1954)	898
Norge	(1952)	920
Grekland	(1955)	920
Belgien	(1953)	980
Schweiz	(1954)	980
Irland	(1951)	1 010
Australien	(1952)	1 020
Frankrike	(1953)	1 130
England & Wales	(1951)	1 150
Sverige	(1955)	1 270
Argentina	(1952)	1 330
Sydafrika	(1952)	1 660
Finland	(1953)	1 870
Mexiko	(1953)	2 430
Jugoslavien	(1952)	2 550
Indien	(1954)	5 880

Man bör föreställa sig, att talen endast ger en grov bild av verkligheten. Bortsett från att begreppet läkare icke är

internationellt entydigt är metoderna för räkningen av läkarnas antal säkerligen växlande. I en del fall torde man liksom i Sverige ha medräknat endast de yrkesverksamma, i andra fall samtliga läkare med vederbörlig examen. Det är heller icke givet, att endast de läkare medräknats, som är verksamma inom ifrågasvarande land.

I tab. C har legitimerade läkare samt läkare med allmän behörighet enligt Kungl. Maj:ts resolution fördelats på ålder och på vissa befattningsgrupper. Läkare, som tillika är tandläkare, ingår icke i tab. C men de ingår däremot i det i sammanställningen på s. 10 angivna antalet legitimerade läkare (5 500) samt i tab. 1 med fördelning på landstingsområden m. m.

Även icke yrkesverksamma inkluderas bland »Övriga läkare» i tab. C. Utländska läkare, som saknar allmän behörighet, omfattas ej av tabellen. Vad tjänsteinnehavet beträffar, är att märka, att endast ordinarie innehavare av tjänsterna kunnat medräknas, då individuella uppgifter om vikarier sagnats. Avsevärt flera än här redovisade läkare tjänstgjorde sålunda vid tidpunkten ifråga vid sjukhus eller som provinsialläkare (se kap. 3.22 och 3.23).

Som framgår av noter och anmärkning till tab. C har vissa förändringar av de olika grupperna av läkarbefattningar företagits i förhållande till tab. C i 1954 års årgång.

Gruppen »Övriga läkare» upptager bl. a. privatpraktiserande läkare, f. d. tjänsteinnehavare, professorer och docenter vid högskolor samt läkare vilka mer eller mindre temporärt uppehålla läkarbefattningar.

Tandläkarna är redovisade i tab. 1 med fördelning efter kön och bostadsort samt i tab. D efter ålder, kön och

Tab. C. Legitimerade läkare och övriga läkare med allmän behörighet år 1955 fördelade efter kön, ålder och innehav av viss ordinarie befattning
Physicians according to sex, age and occupation of certain posts

	Ålder, år <i>Age, years</i>												Summa <i>Total</i>	Därav	
	—24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/64	65/69	70/74	75/79		Män <i>M</i>	Kv. <i>F</i>
Provinsialläkare ¹ (inkl. extra) <i>Medical officers</i>	—	—	10	32	76	92	101	121	89	2	0	—	523	514	9
Stadsläkare m. fl. ² <i>City and borough medical officer</i>	—	—	4	23	38	47	46	38	21	3	—	—	220	217	3
Läkare vid kroppssjukhus <i>Physicians at somatic hospitals</i>	2	124	470	542	369	262	203	112	88	10	—	—	2 182	2 028	154
Läkare vid mentalsjukhus <i>Physicians at mental hospitals</i>	—	1	22	38	35	47	36	37	14	1	—	—	231	180	51
Övriga läkare <i>Other physicians</i>	3	203	349	321	295	309	275	232	188	210	104	75	2 642	2 226	416
Summa <i>Total</i>	5 328	855	956	813	757	661	540	400	226	104	75	78	5 798	5 165	633
Därav Män <i>Male</i>	5 269	712	827	740	695	622	493	369	197	95	71	70	5 165	5 165	—
Kvinnor <i>Female</i>	—	59	143	129	73	62	39	47	31	29	9	4	633	—	633

¹ Inkl. förste provinsialläkare.

² Förste stadsläkare samt stads-, stadsdistrikts-, köpings-, municipal- och socialläkare.

Anm. I motsvarande tabell för år 1954 ingick förste provinsialläkare och samtliga stadsläkare m. fl. (jfr not 2) i gruppen »Övriga läkare». Läkare tillika tandläkare ingår icke (lika som 1954).

tjänsteinnehav. Totalsumman enligt dessa tabeller var vid slutet av år 1955 4 103, varav enligt egen uppgift 3 973 var yrkesverksamma. Bland dessa ingick 40 utländska tandläkare med tillstånd att utöva tandläkarkonsten inom folktandvården enligt Kungl. Maj:ts be- myndigande den 4 december 1953. Här- till kommer ytterligare ca 390 utländska tandläkare, som var verksamma vid slutet av år 1955. Totalt fanns alltså ca 4 360 praktiserande tandläkare, varav 430 utländska. Av de utländska verkade inom folktandvården ca 420 på befattningar, som icke kunnat besättas med i Sverige utbildade tandläkare.

Av de praktiserande tandläkarna var 1 375 verksamma inom folktandvården (tab. 7).

Antal invånare per tandläkare i olika länder framgår av följande sammanställning. Motsvarande reservationer, som an- förts om läkarna, gäller även här.

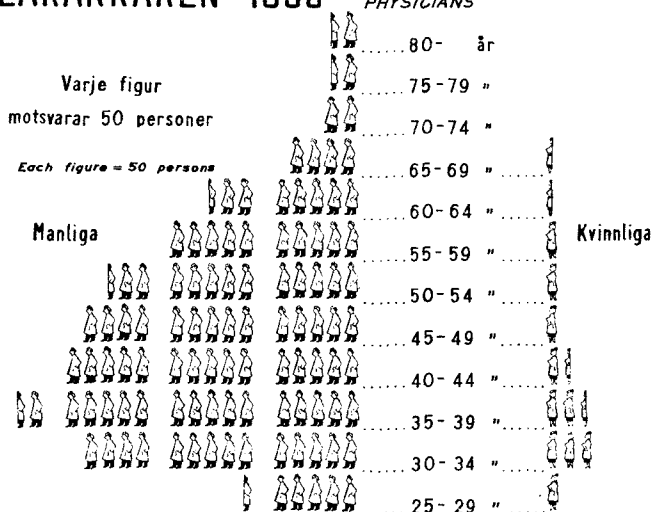
Antal invånare per tandläkare i olika länder

Sverige	(1955)	1 670
Norge	(1952)	1 740
Österrike	(1953)	2 010
Danmark	(1953)	2 360
Schweiz	(1954)	2 470
Australien	(1952)	2 540
Nya Zeeland	(1954)	2 860
Canada	(1954)	2 880
Västtyskland	(1952)	3 660
Skottland	(1954)	3 710
Irland	(1951)	5 550
Belgien	(1953)	8 340

Liksom för läkarna har hålkort med markeringar för kön, ålder, yrkesverk- samhet, ev. befattning och bostadsort stansats för tandläkarkåren i slutet av år 1955. Vissa utländska tandläkare har därvid medtagits (jfr not till tab. D), samt tandläkare, som tillika är läkare. Resultatet av en gruppering av korten efter åldrar m. m. framgår av tab. D. Förhållandevis stora kullar utexamine- rade vid tandläkarhögskolan i slutet av 1920-talet och början av 1930-talet har medfört att anialet tandläkare för när-

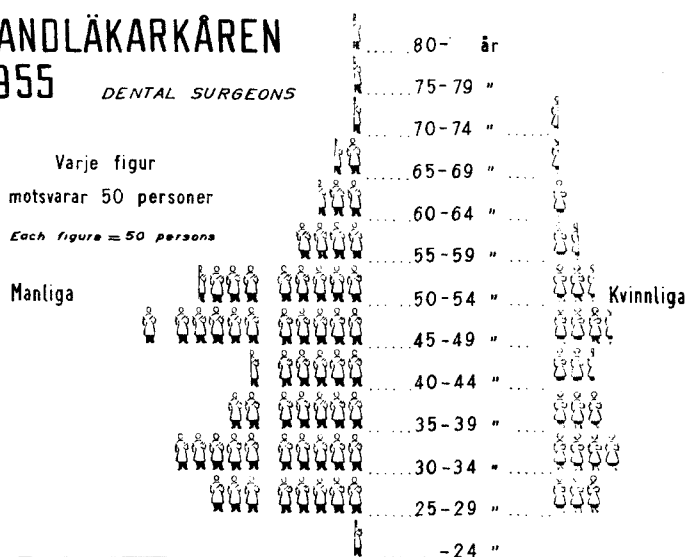
LÄKARKÄREN 1955

PHYSICIANS

TANDLÄKARKÄREN 1955

DENTAL SURGEONS

Tab. D. Svenska tandläkare samt vissa utländska tandläkare¹ år 1955 fördelade efter kön, ålder, yrkesverksamhet m. m. *Dental surgeons according to sex, age and activity*

	Ålder, år <i>Age, years</i>													Summa	Därav	
														Total	Män	Kv.
	—24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/64	65/69	70/74	75/79	80—		M	F
Vid distriktstandpolikliniker <i>In public dental care</i>	26	285	175	107	69	114	109	62	33	4	3	1	—	988	526	462
Övriga yrkesverksamma <i>Other active</i>	20	252	519	380	322	593	425	201	126	88	29	17	13	2 985	2 446	539
Ej yrkesverksamma män <i>Inactive, male</i>	—	—	—	2	—	4	5	5	7	6	5	4	14	52	52	—
Ej yrkesverksamma kvinnor <i>Inactive, female</i>	—	—	1	—	8	13	7	10	8	12	9	6	4	78	—	78
Summa <i>Total</i>	46	537	695	489	399	724	546	278	174	110	46	28	31	4 103	3 024	1 079
Därav Män <i>Male</i>	35	396	494	340	285	560	425	210	123	83	29	17	27	3 024	3 024	—
Kvinnor <i>Female</i>	11	141	201	149	114	164	121	68	51	27	17	11	4	1 079	—	1 079

¹ Tandläkare med utländsk tandläkarexamen, vilka av medicinalstyrelsen medgivits tillstånd att utöva tandläkarkonsten inom folktandvården enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 december 1953 (40 st.).

Tab. E. Sjuksköterskekåren 1930—1955 *Active nurses*

År	Elevplatser den 31/12	In-tagna elever	Tillskott		Avgångna på grund av			Antal aktiva svenska sjuksköterskor den 31/12		Utländska sjuksköterskor i landet den 31/12 (uppskattning)
			Ny-utbildade	Återinträdda m. fl.	gifter-mål	pen-sion	döden	Hela antalet	Därav sjuksköterskor barn-morskor	
1930	706	640	556	10	107	60	26	7 077	..	..
1931	706	673	526	1	158	76	33	7 337	..	..
1932	706	683	585	7	297	113	41	7 478	..	..
1933	706	669	542	3	151	85	24	7 763	..	..
1934	706	637	582	—	169	111	22	8 043	..	..
1935	654	639	598	6	165	120	24	8 338	..	..
1936	654	603	561	1	167	83	29	8 621	..	..
1937	706	719	532	3	211	139	23	8 783	..	..
1938	751	798	567	5	595	133	68	8 559	..	..
1939	842	887	566	15	388	117	24	8 611	..	..
1940	1 024	995	609	27	219	141	40	8 847	..	..
1941	1 028	1 013	664	36	260	142	25	9 120	..	..
1942	1 028	1 020	813	23	307	153	21	9 475	..	..
1943	1 028	1 018	823	32	397	166	31	9 736	..	..
1944	1 063	1 031	879	23	423	175	35	10 005	..	..
1945	1 172	1 085	889	62	413	213	37	10 293	..	..
1946	1 182	1 061	888	208	545	176	44	10 624	..	..
1947	1 167	1 052	927	99	528	182	19	10 921	110	250
1948	1 192	1 132	1 031	111	508	174	18	11 363	140	300
1949	1 260	1 249	958	154	384	197	25	11 869	170	314
1950	1 387	1 382	964	132	347	102	15	12 501	211	314
1951	1 524	1 496	960	115	346	83	19	13 128	257	322
1952	1 549	1 544	1 097	207	282	97	25	14 028	313	305
1953	1 569	1 581	1 243	201	539	81	27	14 825	354	370
1954	1 611	1 596	1 310	227	574	110	18	15 660	415	200
1955	1 593	1 600	1 367	197	376	115	29	16 704	490	160

varande är exceptionellt stort i åldersgrupperna 45—49 och 50—54 år.

Observeras bör, att i tab. D endast ordinarie innehavare av befattningar inom folktandvården kunnat särskiljas. Hela antalet där verksamma är sålunda större. Tandvårdsinspektörerna har inbegripits i gruppen. Där ingår däremot icke tandläkare i kommunal tandvård utanför den statsunderstödda folktandvården, liksom ej heller tjänsteinnehavare vid centraltandpolikliniker. Dessa ingår i gruppen »Övriga yrkesverksamma», där de privatpraktiserande tandläkarna dominerar.

Sjuksköterskorna. Antalet i riket yrkesverksamma sjuksköterskor med svensk examen var 16 704 vid slutet av år 1955. Härtill kom utländska sjuksköterskor till ett antal, som uppskattas till 160. Hela kåren skulle alltså uppgått till 16 864 personer. Av dessa var 490 tillika barnmorskor och har i tab. A här ovan räknats som sådana.

Kårens nettotillväxt mellan 1954 och 1955 var 1 044, vad angår sjuksköterskor med svensk examen. Antalet 1955 utexaminerade sjuksköterskor var 1 367. Se i övrigt tab. E.

Vissa sjuksköterskebefattningar och vakanser på dessa redovisas i tab. 3 och 12. Se även kap. 3.12 och 3.22.

Barnmorskorna. I Sverige verkade i slutet av år 1955 1 780 barnmorskor, och av dessa var 490 samtidigt sjuksköters-

kor. Totala antalet legitimerade barnmorskor under 66 år var 2 500. Av de 1 780 yrkesverksamma inom landet tjänstgjorde 600 som distriktsbarnmorskor, 580 på anstalter, 540 som tillfälliga vikarier på befattningar i allmän tjänst eller som privatpraktiserande, 30 som heltidsanställda på mödravårdscentraler och 30 på andra tjänster inom sjukvården. I utlandet befann sig vidare 100 som missionärer eller för studier, varjämte 30 kompletterade för svensk sjuksköterskeexamen. Alla dessa tal är blott ungefärliga.

Under året utexaminerades 84 barnmorskor. Beträffande barnmorskettjänster och vakanser på dessa hänvisas till tab. 3 och 12. Se även kap. 3.13 och 3.22.

Sjukgymnasterna. Medicinalstyrelsens sjukgymnastregister upptog vid årsskiftet — inräknat de icke yrkesverksamma — 2 350 kvinnliga legitimerade sjukgymnaster, varav 1 225 yrkesverksamma, och 205 manliga, varav 149 yrkesverksamma. Jämför också tab. 1 i tabellavdelningen.

Material till kap. 2.

Medicinalstyrelsens register: Läkare, tandläkare, sjuksköterskor, barnmorskor och sjukgymnaster.

Resp. anstalters årsberättelser eller annan årlig redovisning: Apotekare, apotekspersonal, sjukvårdsbiträden och övrig sjukhuspersonal.

KAP. 3

DEN ALLMÄNNA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS ORGAN

3.1. Organ för enbart öppen hälso- och sjukvård

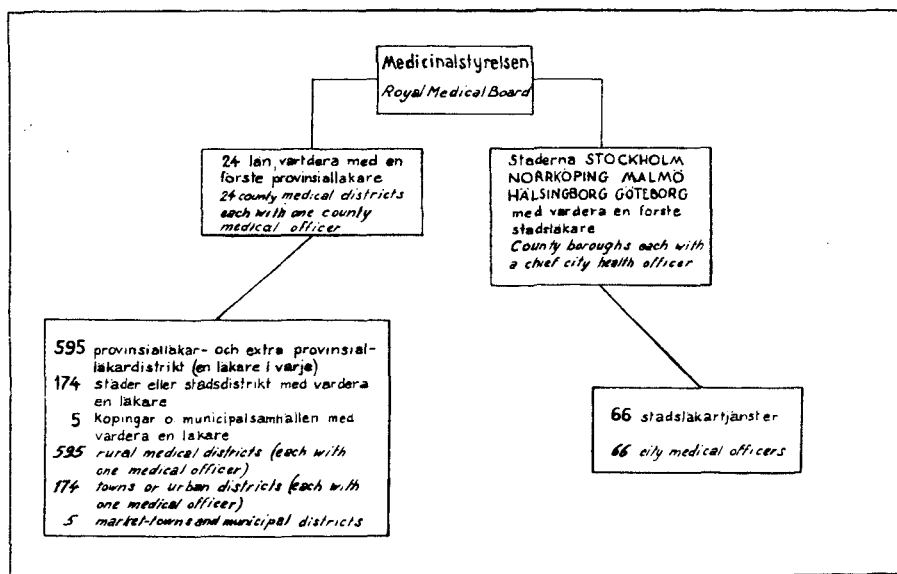
3.1.1. Provinsial- och stadsläkarväsendet

I början av år 1956 fanns 24 förste provinsialläkartjänster, 595 tjänster för provinsialläkare och extra provinsialläkare samt 24 tjänster för biträdande förste provinsialläkare (en i varje län, jfr tab. 2). Av de sistnämnda innehades 7 av provinsialläkare. Av de 595 provinsialläkartjänsterna var 96 vakanta med eller utan insatt vikarie (93 i ordinarie och 3 i extra distrikt). Antalet provinsialläkare var alltså 499.

Till belysning av frågan om vakanserna inom provinsialläkarväsendet må

ytterligare följande meddelas. Den 1/3 1956 hade antalet vakanser i ordinarie distrikt nedgått från nyssnämnda 93 till 87. Den 1/9 noterades 90 sådana vakanser och av dessa uppehölls 25 av svenska läkare och 26 av utländska läkare. Resten, eller 39, saknade vikarie och sköttes av provinsialläkaren i angränsande distrikt (s. k. dubbellörordnande).

Följande nya ordinarie distrikt inrättades under år 1955: Arboga, Fjärdhundra, Hammarö, Hällabrottets, Mohe-
da, Vallentuna, Västerfärnebo, varför-
utom tre distrikt tillkom genom delning

PROVINSIAL- OCH STADSLÄKARVÄSENDET *Medical officers' institution*

av Eskilstuna, Älmhults och Enköpings distrikt. Under samma tid inrättades följande ordinarie distrikt, som tidigare varit extra: Braås, Hohultslätt, Svartsjö (Mälaröarnas) och Österkorsberga. Åmmebergs extra distrikt upphörde under år 1955.

Under första kvartalet år 1956 inrättades följande distrikt: Bjärnums, Olofströms, Östra Ljungby, Ljungbyholms, Edsbruks, Huskvarna och Sävsjö, varjämte Söderköpings och Vimmerby distrikt tillkom genom delning. Under samma tid omvandlades Bräkne-Hoby, Degeberga, Gärdsnäs, Finspångs (norra), Ankarsrums, Eksjö och Rydaholms extra distrikt till ordinarie distrikt. Som nytt extra distrikt tillkom Glimåkra, under det att Tranås ordinarie distrikt upphörde.

Slutligen är följande namnändringar under första kvartalet 1956 att anteckna: Nybro har ändrats till Madesjö, Karlskrona till Lyckeby, Tjällmo till Hällestads och Stegeborgs till Vikbo-landets.

Stads- och stadsdistriktsläkartjänsterna var 245, varav 19 vakanta utan insatt vikarie. Köpings- och municipalläkartjänsterna utgjorde 5, varav 1 vakant utan insatt vikarie. Kungl. Maj:t har under år 1955 medgivit rätt till tjänstårsberäkning för 12 stads- eller stadsdistriktsläkare.

3.12. Distriktssköterskorna m. fl.

Distriktssköterskornas huvudsakliga verksamhet är förlagd till landsbygden och omfattar dels sjukvård i hemmen, dels hälsovård, nämligen spädbarns- och småbarnsvård, skolhygienisk verksamhet, dispensärbete och bostadstillsyn.

Distriktsskötersketjänsternas antal vid slutet av år 1955 var 1 705. Vakanserna

uppgick till icke mindre än 254, varav 182 helt utan vikarie, 49 med ej kompetent vikarie och 23 med sådan vikarie (tab. 3). Antalet distriktssköterskor, inkl. kompetenta vikarier, var alltså 1 474.

Antal hembesök utförda av distriktssköterskorna

År	Antal distrikts-skö-ter-skor ¹	Distriktssköterskornas hembesök			
		i sjukvård		i hälsovård	
		Total-antal	Antal per distrikts-sköter-ska	Total-antal	Antal per distrikts-skö-ter-ska
1947	1 183	648 665	548	551 618	466
1950	1 264	883 960	699	591 167	468
1951	1 324	979 861	740	587 694	444
1952	1 377	1 068 635	776	594 359	432
1953	1 424	1 127 202	791	579 205	407
1954	1 456	1 166 019	801	574 528	395
1955	1 502	1 199 943	799	562 335	374

¹ Inkl. vikarier (med resp. utan kompetens); exkl. 1:a distriktssköterskor.

3.13. Distriktsbarnmorskorna

Den öppna förlossningsvården ombesörjes i första hand av distriktsbarnmorskor jämte ett mindre antal privatpraktiserande barnmorskor. Distriktsbarnmorskorna anlitas dessutom i den förebyggande barnvården och skolhälsovården.

Antalet tjänster för distriktsbarnmorskor den 1 januari 1956 var 623 uteslutande barnmorsketjänster, vartill kom ca 20 tjänster, som kombinerats med distriktsskötersketjänst (tab. 3). Av de förra var 13 vakanta med insatt vikarie och 25 utan vikarie. Antalet hemförlossningar, varvid barnmorska biträtt, utgjorde ca 2 600 (tab. 20), hembesök för förvård ca 78 200, för eftervård ca 33 900, för barnavård ca 6 700 och för sjukvård ca 14 300. Distriktsbarnmorskorna kan även åläggas tjänstgöring i sluten vård, och i sådan ordning har ca 12 300 förlossningar handhåfts av dem.

Tab. F. Den förebyggande mödra- och barnvården (sammandrag) *Maternity and child welfare*

Hälsovårdsorgan	Övervakningsprocent		Antal besök hos läkaren per övervakad individ och år				Antal hembesök av barnmorska resp. sjuksköterska per övervakad individ och år			
	Möd-rar	Späd-barn	Möd-rar	Späd-barn	Ett-åringar	2—6-åringar	Möd-rar	Späd-barn	Ett-åringar	2—6-åringar
Centraler av typ I i städer utanför landst.	80	90	3,4	4,1	1,5	1,1	0,4	5,5	1,4	0,9
i landstingsområden ..	83	97	3,3	4,0	1,7	1,0	0,7	4,7	1,5	0,9
Centraler av typ II	86	95	2,6	3,4	1,4	1,0	0,9	4,5	1,2	0,7
Stationer	71	98	1,8	2,0	1,2	0,7	1,3	4,0	1,9	1,3
Samtliga	78	96	2,5	2,9	1,4	0,9	0,9	4,4	1,6	1,0

3.14. Den förebyggande mödra- och barnvården

Den förebyggande mödra- och barnvården är en organisation för kostnadsfri hälsokontroll av blivande mödrar och av barn i förskoleåldern. Verksamheten består i första rummet av läkarmottagningar samt besök i hemmet av barnmorskor och sjuksköterskor. Mödrarna erhåller alla de läkemedel, som erfordras för behandling av graviditetskomplikationer och både mödrar och barn erhåller behövliga skyddsläkemedel såsom vitamin- och järnpreparat o. s. v. Även resorna till mottagningarna äro kostnadsfria. Organisationen omfattar 99 % av landets befolkning. Uppgifter om antalet mödra- och barnvårdscentraler och -stationer, övervakade mödrar och barn samt om kostnaden för verksamheten lämnas i tab. 4.

I tab. F har antalet besök hos läkaren samt antalet hembesök av barnmorska och sjuksköterska fördelats på antalet övervakade mödrar samt barn i olika åldrar vid olika typer av organ i städer och på landsbygd. De erhållna medeltalen ger en viss uppfattning om verksamhetens betydelse.

Att övervakningsprocenten enligt denna tabell icke helt överensstämmer med motsvarande tal i tab. 4, beror på att talen i tab. F räknats på mödrar respek-

tive barn i de i organisationen inlemmade delarna av länen, medan talen i tab. 4 räknats på samtliga mödrar respektive barn.

3.15. Den abortförebyggande verksamheten.

avser enligt medicinalstyrelsens normalinstruktion »att på ett personligt sätt taga sig an kvinna, som råkat i ett icke önskat havandeskap och härav drivits till abortönskan, hjälpa henne igenom svårigheterna och förmå henne att föda barnet. Om indikation för legal abort kan anses föreligga och kvinnan vidhåller sin önskan om abort, skall hon förhjälpas därtill.» För denna verksamhet utgår statsbidrag enligt kungl. kungörelse den 21 december 1945 (SFS 1945: 863) till landsting eller stad utom landsting på villkor bl. a. att verksamheten ingår i av medicinalstyrelsen godkänd plan, att den utövas vid särskilda rådgivningsbyråer, till vilka skall vara knutna legitimerade läkare och kvinnliga kuratorer, och att avgift icke uttages för meddelande av råd eller i samband därmed utfärdad intyg. Dessutom ger en del av byråerna råd i andra sexualfrågor, bl. a. rörande preventivmedel.

Vid slutet av år 1955 fanns 12 rådgivningsbyråer, nämligen en i vardera Stockholms stad, Stockholms län (Sol-

na), Östergötlands län (Linköping), Gotlands län (Visby), Malmö stad, Hälsingborgs stad, Malmöhus län (Lund), Göteborgs stad, Värmlands län (Karlstad) och Gävle stad gemensamt med Gävleborgs län (Gävle) samt två i Västerbottens län (Sundsvall och Örnsköldsvik). Till verksamheten var sammanlagt knutna 14 läkare, konsulter oräknade, 31 kuratorer, varav 14 heltidsanställda. Antalet under året nyinskrivna kvinnor var 4 942. För dem som med byråernas bistånd ansökt om legal abort beviljades sådan i 2 065 fall. (Hela antalet aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap redovisas i kap. 4.7).

Statens kostnader uppgick budgetåret 1954/55 till 205 157 kr inräknat ersättning till laboratorier för fastställande av graviditetsreaktion (29 505 kr).

3.16. Tuberkulosvården

Dispensärerna. Enligt den år 1937 genomförda dispensärorganisationen är landet indelat i distriktdispensärer, som i regel förestås av tjänsteläkare. I varje län finns dessutom en eller flera centraldispensärer, som förestås av tuberkulosspecialister och är utrustade med röntgenanläggningar. De största städerna och Älvsborgs län har en något avvikande organisation med mer centraliserad dispensärverksamhet. Vid universiteten finns särskilda studentdispensärer.

Distriktdispensärerna utför det förberedande fältarbetet, varefter säkra eller misstänkta tuberkulosfall remitteras till centraldispensären för närmare undersökning, bl. a. medelst röntgen (skärmbildsundersökning).

I tab. 5 återges i sammandrag vissa statistiska data ur Svenska Nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift (1956, nr 2), som belyser verksamhetens omfattning under 1955.

Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar. Sedan den 1 oktober 1946 har i medicinalstyrelsens regi en systematisk undersökning av svenska folket medelst skärmbildsfotografering (röntgenfotografering) pågått i syfte att på ett tidigt stadium upptäcka fall av lungtuberkulos och bringa dessa under behandling.

Alla personer, som fyllt 10 år, har rätt att bli undersökta, men även en del barn under denna ålder har medtagits. Vilka län, som besökts, och antalet i dem undersökta civila personer (utom patienter vid sinnessjukhus) framgår av tab. 18.

Verksamhetens totala omfattning framgår av följande uppgifter om antalet undersökta personer. För fullständighetens skull har även den inom försvarsväsendet bedrivna verksamheten här medtagits.

	Civil allmän- het	Patienter på sinness- jukhus	Militärer
År 1946	22 635	—	25 104
» 1947	277 387	20 856	105 452
» 1948	524 184	—	116 973
» 1949	424 163	—	160 362
» 1950	621 091	—	97 232
» 1951	624 824	—	187 616
» 1952	566 581	—	176 612
» 1953	523 322	—	172 999
» 1954	510 386	—	175 699
» 1955	526 042	—	138 892
Summa 4 620 615	20 856	1 356 941	

De undersökta militärerna torde i en del fall ha blivit undersökta även i egenkap av civila personer och även en del civila har undersökts mer än en gång.

Driftkostnaderna för det civila klientelet uppgick kalenderåret 1955 till 1 166 739 kr, varav hälften kommer på statsverkets och hälften på huvudmännens (landstingens och städernas utom landsting) lott. Dessutom bestrider staten ensam kostnaderna för den centrala granskningen m. m. av skärmbilderna.

Denna granskning kostade budgetåret 1954/55 357 958 kr.

Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos. Från föreningens generalsekretärare har följande uppgifter erhållits.

Upplysningsarbetet har under 1955 fortsatt som tidigare genom föreläsningar, skrifter och filmföreläsningar.

Nationalföreningens bidrag till dispensärverksamheten uppgick år 1955 till 191 377 kr. Vid föreningens ambulatoriska skärmbildsundersökningar har undersökts 20 737 personer. Vid landets central- och studentdispensärer har med bidrag från Nationalföreningen 100 120 personer röntgenundersökts. En ambulande operationsgrupp har på föreningens bekostnad varit i verksamhet under hela året. Kostnaderna härför uppgick till 121 631 kr.

Till vetenskaplig tuberkulosforskning har utbetalats 271 587 kr och till BCG-vaccination 253 170 kr. Nationalföreningens centralbibliotek för tuberkulosvårdanstalter har dragit en kostnad av 46 000 kr.

Till olika former av eftervård (studier, sysselsättnings- och arbetsterapi, konvalescentvård och arbetsträning) har utbetalats 430 406 kr.

Genom stadgeändringsbeslut har föreningen fr. o. m. den 1 januari 1956 ändrat sitt namn till *Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos och andra folksjukdomar* och dess uppgift skall härnäst efter vara »att med till buds stående medel verka för bekämpandet av tuberkulos och andra folksjukdomar i vårt land». Redan under 1955 har föreningens program vidgats, sålunda har till vetenskaplig forskning rörande hjärt- och kärlsjukdomar under året utbetalats 62 105 kr.

Föreningens inkomster uppgick år 1955 till 1 718 795 kr, därav medlems-

avgifter 6 001 kr, jul- och nyårsmärken 302 981 kr samt lyxtelegramblanketter 725 431 kr.

3.17. Karantänsväsendet

Jämlikt bestämmelserna i karantänskungörelsen den 24 april 1953 (SFS 1953: 222) var vid utgången av 1955 fortfarande följande 9 hamnstäder karantänssstationer, nämligen Stockholm, Kalmar, Malmö, Hälsingborg, Göteborg, Gävle, Sundsvall, Umeå och Luleå. Bevis om rättutrotning fick — förutom av hälsovårdsnämnd i ovannämnda 9 karantänssstationer — utfärdas av medicinalstyrelsen härför godkända hamnar, nämligen Falkenberg, Halmstad, Karlshamn, Köping, Landskrona, Lysekil, Norrköping, Oskarshamn, Oxelösund, Slite, Sölvesborg, Trelleborg, Uddevalla, Varberg, Visby, Västervik, Västeraås, Ystad och Åhus.

3.18. Vården av könssjuka

Kostnadsfri undersökning och behandling av personer lidande av eller misstänkta för könssjukdom i smittsamt skede sker hos vederbörande *tjänsteläkare* och i flertalet städer med över 20 000 invånare på särskilda polikliniker. Under 1955 har sådana polikliniker varit anordnade i Stockholm, Uppsala, Eskilstuna, Norrköping, Linköping, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Malmö, Lund, Hälsingborg, Halmstad, Göteborg, Borås, Karlstad, Örebro, Karlskoga, Västerås, Borlänge, Gävle och Sundsvall. Poliklinikerna i de största städerna förestås av specialutbildade läkare. Vid dessa polikliniker har även ett stort antal personer vårdats, som lidit av könssjukdom i icke

	Besök i tusental för:	
	Könssjukdom i smittsamt skede etc.	Könssjukdom i icke smittsamt skede etc.
1939	145	77
1945	221	89
1946	224	88
1947	180	87
1948	164	90
1949	143	97
1950	135	105
1951	138	101
1952	141	94
1953	123	99
1954	111	101
1955	104	100

smittsamt skede, hudsjukdom o. s. v. Omfattningen av poliklinikernas verksamhet framgår av ovanstående sammanställning.

Den nedgång i antalet besök, som här observeras, kan delvis tillskrivas förändringar och förbättringar i behandlingsmetoderna.

Det epidemiologiska bekämpandet av de smittsamma könssjukdomarna bedrivs av de s. k. sundhetsinspektörerna. Dessa är samtliga förste provinsialläkare, en var för sitt län, samt dessutom förste stadsläkarna i Göteborg, Malmö, Norrköping och Hälsingborg, en var för sin stad. I Stockholms stad och län handhas verksamheten av en särskild, därtill

utsedd inspektör. Sundhetsinspektörerna ombesörjer efterforskandet av smittkällor och återförandet till läkare av sådana personer, som avbrutit behandlingen, innan denna ansetts slutförd.

Som medhjälpare åt läkarna vid poliklinikerna i städerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping samt som biträde åt sundhetsinspektörerna i vederbörande stad är ett antal socialkuratorer anställda.

Sundhetsinspektörernas verksamhet framgår av nedanstående uppgifter, som sammanställts ur av dessa till medicinalstyrelsen ingivna rapporter.

Antal personer, som anmälts som misstänkta smittkällor, var 8 531. I 984 fall hade anmälan gjorts till hälsovårds- eller polismyndighet. I 1 729 fall kunde de sålunda anmälda styrka smittfrihet, under det att 4 913 misstänkta smittkällor erhöll läkarbehandling (jfr vidare kap. 4.3).

Antalet personer, som under år 1955 anmälts på grund av underlåtelse att följa lagens föreskrifter eller för avbrott i behandlingen var 2 142. I 1 383 fall hade anmälan gjorts till hälsovårds- eller polismyndighet.

Tab. G. Antal inom folktandvården behandlade åren 1940—1955 *Public dental care*

År Year	Antal vid distriktstandpoliklinikerna behandlade <i>Persons treated</i>				År Year	Antal vid distriktstandpoliklinikerna behandlade <i>Persons treated</i>			
	barn <i>children</i>		vuxna <i>adults</i>			barn <i>children</i>		vuxna <i>adults</i>	
	full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>	full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>		full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>	full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>
1940	23 121	3 073	8 909	9 346	1948	258 061	50 440	82 603	130 131
1941	48 414	5 177	15 869	21 970	1949	268 198	60 257	81 894	138 767
1942	77 548	9 076	24 038	38 465	1950	281 702	66 042	85 404	143 147
1943	96 511	11 159	31 015	48 913	1951	327 151	76 460	93 044	166 623
1944	135 339	14 962	41 418	64 643	1952	378 359	63 065	111 898	197 871
1945	162 317	18 862	48 916	78 131	1953	436 732	63 151	130 596	231 592
1946	184 424	24 844	63 044	96 049	1954	506 506	59 871	150 591	236 522
1947	205 065	30 344	70 100	102 899	1955	608 920	60 487	166 850	235 642

3.19. Folktandvården

Författningarna angående folktandvården trädde i kraft från och med år 1939.

Antalet distriktstandpolikliniker har sedan dess och intill slutet av år 1955 stigit till 596 (tab. 7). Antalet ett år tidigare var 498. Vid 15 polikliniker var emellertid verksamheten tillfälligt nedlagd. Distriktstandvården i Stockholms stad har tillkommit under året.

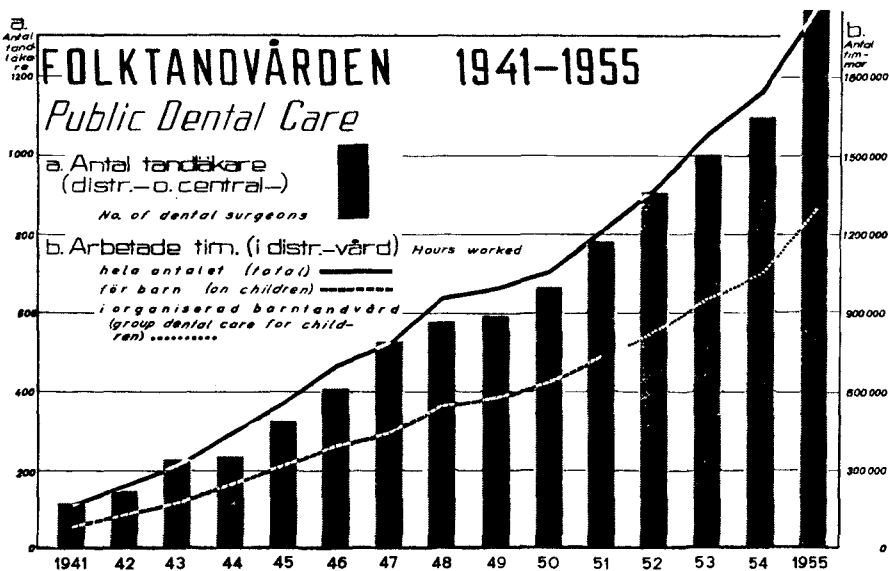
Verksamheten har fortsatt att ökas i omfattning, vilket framgår av diagrammet över utförda arbetstimmar, liksom av tab. G.

Av de sammanlagt 669 407 barn, som redovisas i tab. G, hade 648 123 behandlats i organiserad barntandvård (d. v. s. vid systematisk behandling av vissa grupper, såsom årsklasser, skolklasser eller anstalter) och av dessa sistnämnda hade 605 685 undergått fullständig behandling. På grundval av uppgifterna i tab. 7 kan beräknas, att i genomsnitt

63 % av distriktstandpoliklinikernas arbetstid ägnades den organiserade barn-tandvården.

Uppgifterna om antalet tandläkare i tab. 7 avser anställda personer — icke tjänster. Utöver tabellens uppgifter om 1 375 sådana tandläkare (motsvarande 31 % av samtliga i riket verksamma tandläkare) kan nämnas, att 116 vakanta tjänster för tandläkare inom folktandvården fanns vid årsskiftet 1955/56.

Driftkostnaderna för folktandvården (central- och distriktstandpolikliniker) uppgick år 1955 till i runt tal 65 711 000 kr, som framgår av tab. 8. Av detta belopp bestreds 14 % med statsmedel, 36 % med avgifter (från kommuner och patienter) och 50 % med tillskott från huvudmännen (landstingen och städerna utom landsting). I beloppen ingår icke utgifter för lokaler, städning, värme och lyse, vilka bestrides av huvudmännen, kommunerna eller båda tillsammans.

3.2. Anstalter för i huvudsak sluten sjukvård

3.2.1. Översikt av anstalter, vårdplatser m. m.

För förklaring av begreppen öppen sjukvård, sluten sjukvård och sjukvårdsanstalt hänvisas till kap. 1.1.

De anstalter, vilkas verksamhet behandlas i detta avsnitt, är inrättade i första hand för sluten sjukvård, men även öppen vård kan vara ansluten till dem.

Ifrågavarande öppna vård förekommer huvudsakligen vid lasarett, barnsjukhus, vanförestanstalter och sjukstugor. Till de statliga sinnessjukhusen är an-

knuten öppen vård i form av s. k. hjälpverksamhet.

Tabellsystemet för detta kapitel är upplagt så, att man i tabellerna H och I i texten på närmast följande sidor finner översikter av rikets hela sjukvårdsorganisation. I tab. 9 och 10 i tabellavdelningen i slutet av boken finner man ytterligare översikter — något mer detaljerade — av enbart kroppssjukvården. På de flesta av dessa översikter anges inom parentes i förspalten nummer och littera, som i sin tur leder till de delar av tab. 11 och 25, där detaljer om de särskilda sjukvårdsanstalterna redovisas.

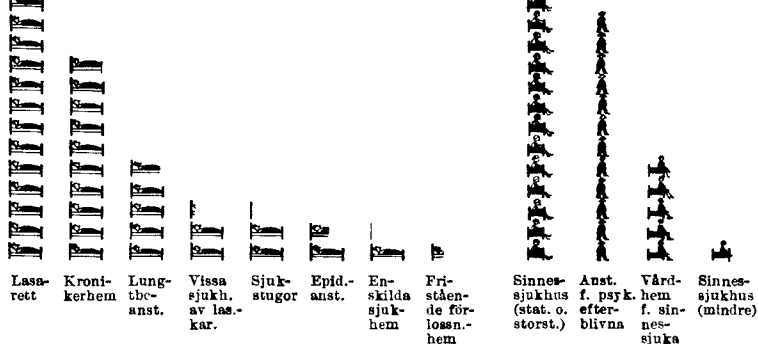
ANTAL PATIENTER I SLUTEN VÅRD I MEDELTAL PER DAG ÅR 1955

NUMBER OF IN-PATIENTS PER DAY

Varje hel figur - 1000 patienter

Each complete figure - 1000 patients

(jfr tab. H)

Tab. H. Sammandrag rörande den slutna sjukvården i riket år 1955 (delvis konstruerade tal)

Survey of Swedish hospitals

Anstalter <i>Hospitals</i>	Antal an- stalter ¹ / ₁₉ 1955 <i>No. of hos- pitals</i>	Antal vård- platser ² / ₁₉ 1955 <i>Beds</i>	Antal intagna under år 1955 <i>Ad- mis- sions</i>	Antal vård- dagar under år 1955 <i>Bed-days</i>	Vårdade i medeltal per dag under år 1955 <i>No. of patients per day (mean)</i>
Lasarett (tab. 11 A) General hospitals	104	34 261	729 912	10 499 307	28 765
Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär (tab. 11 B)					
<i>Hospital type establishments</i>	20	2 680	28 102	775 782	2 125
Sjukstugor (tab. 11 C) <i>Cottage hospitals</i>	80	2 396	47 360	749 620	2 054
Sjukhärbargen (tab. 11 D) <i>Infirmaries</i>	6	36	506	4 310	12
Enskilda sjukhem (tab. 11 E) <i>Private hospitals</i>	39	1 231	13 290	376 399	1 031
Epidemivårdanstalter (tab. 11 F) <i>Epidemic hospitals</i>	61	3 637	31 327	571 447	1 574
Anstalter för lungtuberkulos (tab. 11 G) <i>Sanatoria and cottage hospitals for TB of the lungs</i>	44	7 021	13 267	1 780 676	4 879
Fristående förlossningsanstalter (tab. 11 H) <i>Indepen- dent maternity hospitals and homes</i>	41	528	15 648	131 766	361
Kronikeranstalter (tab. 11 I) <i>Homes for chronically diseased</i>	249	10 600	13 226	3 635 020	9 959
Summa kroppssjukvård Total for somatic diseases ...	644	62 390	892 638	18 527 327	50 760
Statliga sinnessjukhus (tab. 25 A) State mental hospitals för sinnessjuka¹ for mentally diseased	21	18 481	11 449	7 889 512	21 615
för psykiskt efterblivna ² <i>special hospitals for mentally deficient</i>	5	2 083	385	787 017	2 156
Storstädernas sinnessjukhus (tab. 25A) <i>Mental hospi- tals of the three largest cities</i>	7	5 211	6 597	1 948 822	5 339
Övriga kommunala och enskilda sinnessjukhus (tab. 25 B) <i>Small mental hospitals</i>	25	833	723	294 403	807
Vårdhem för lättsköta sinnessjuka (tab. 25 C) <i>Nursing homes for mentally diseased</i>	113	5 082	3 110	1 747 436	4 787
Anstalter för psykopatiska och nervösa barn (tab. 25 D) <i>Schools for psychopathic and nervous children</i>	5	172	126	46 372	127
Anstalter för psykiskt efterblivna (tab. 25 E) <i>Establis- hments for mentally deficient</i>	131	9 876	1 474	3 273 875	8 970
Anstalter för epileptiker (tab. 25 F) <i>Establ. for epileptics</i>	12	980	282	345 977	948
Summa vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker Total for mental diseases and deficiency ..	319	42 718	24 146	16 333 414	44 749
Därav anstalt för <i>Thereof institutions for mental sinnessjuka (inkl. psykopat. etc. barn) diseases</i> ...	171	29 779	22 005	11 926 545	32 675
psykiskt efterblivna och epileptiker <i>deficiency and epilepsy</i>	148	12 939	2 141	4 406 869	12 074
Hela den slutna sjukvården 1955 All hospitals	963	105 108	916 784	34 860 741	95 509
» » » » 1954	978	104 298	891 349	34 525 868	94 592
» » » » 1950	1 000	99 602	850 517	..	..
» » » » 1947	1 031	94 913	740 495	..	..

¹ Exkl. Källshagens avdelning för psykiskt efterblivna. — ² Inkl. Källshagens avdelning för psy-
kiskt efterblivna.

I tab. 11 och 25 förekommer, att en an-
stalts platsantal icke utsatts (markerat
med ett streck), och detta betyder då,
att anstalten visserligen varit i gång un-
der året men var nedlagd den 31/12.

Vidare förekommer, att uppgifter om in-
tagna eller vård dagar saknas för enstaka
anstalter (markerat med punkter). I
texttabellerna finns detta oaktat inga
luckor, emedan kompletterande tal i

Tab. I. Anstalter och vårdplatser för sluten sjukvård den 31/12 1955 fördelade efter huvudmannakategori *Hospitals and beds according to type of hospital and responsible authority*

	Huvudman (jfr sida IX) <i>Responsible authority (cf. page IX)</i>						
	Staten (S) <i>The State</i>	Lands- ting (L) <i>County councils</i>	Städer utom lands- ting (U) <i>County boroughs</i>	Kom- muner, kom- munal- förbund (K, Kf) <i>Local comm.</i>	Vissa fonder, stiftel- ser o. dyl. (F) <i>Funds etc.</i>	Privata före- tagare (P) <i>Private</i>	Summa <i>Total</i>
Antal anstalter för: <i>Hospitals for:</i>							
Kroppssjukvård <i>Somatic diseases</i>	12	434 $\frac{1}{2}$	41 $\frac{1}{2}$	78	21	52 $\frac{3}{4}$	644
Sinnessjukvård <i>Mental</i> ".....	21	61	17	20	3	49	171
Vård av psykiskt efterblivna och epileptiker <i>Mental deficiency etc.</i>	9	47 $\frac{3}{4}$	9 $\frac{1}{2}$	—	2	78	148
Hela den slutna sjukvården <i>Total</i>	42	542 $\frac{1}{2}$	67 $\frac{1}{2}$	98	26	179 $\frac{3}{4}$	963
Antal vårdplatser <i>Beds</i>							
Lasarett, sjukstugor m. fl. (Tab. 11 A, C, D, E) <i>General hospitals etc.</i>	3 613	24 129	8 987	—	—	1 195	37 924
Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär (Tab. 11 B) <i>Hospital type establishments</i>	906	—	284	—	1 490	—	2 680
Epidemivårdanstalter (Tab. 11 F) <i>Epidemic hospitals</i>	—	2 386	1 251	—	—	—	3 637
Anstalter för lungtbc (Tab. 11 G) <i>Sanatoria and cottage hospitals for T.B of the lungs</i> ..	—	5 377	1 360	—	284	—	7 021
Fristående förlossningsanstalter (Tab. 11 H) <i>Independent maternity hospitals and homes</i>	—	229	133	12	144	10	528
Kronikeranstalter (Tab. 11 I) <i>Nursing homes for chronically diseased</i>	—	5 440	3 309	1 143	322	386	10 600
Summa kroppssjukvård <i>Total somatic care</i>	4 519	37 561	15 324	1 155	2 240	1 591	62 390
Sinnessjukhus (Tab. 25 A, B) ¹ <i>Mental hospitals</i>	18 481	—	5 402	586	—	56	24 525
Vårdhem för sinnessjuka m. fl. (Tab. 25 C, D) <i>Nursing homes for mentally diseased</i>	—	3 815	434	—	89	916	5 254
Anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker (Tab. 25 A 1, E, F) ² <i>Hospitals and establishments for mentally deficient</i>	2 590	5 046	1 077	—	339	3 887	12 939
Summa vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker <i>Total mental care</i>	21 071	8 861	6 913	586	428	4 859	42 718
Hela den slutna sjukvården 1955 <i>Total</i>	25 590	46 422	22 237	1 741	2 668	6 450	105 108
" " " " 1954 "	25 536	45 696	21 898	1 929	2 713	6 526	104 298
Procentuell fördelning av vårdplatserna 1955 <i>Beds, per cent</i>							
Kroppssjukvård <i>Somatic diseases</i>	7,2	60,2	24,6	1,9	3,6	2,5	100,0
Sinnessjukvård <i>Mental</i> ".....	62,0	12,8	19,6	2,0	0,3	3,3	100,0
Vård av psykiskt efterblivna <i>Mental deficiency</i>	20,0	39,0	8,3	—	2,6	30,1	100,0
Hela den slutna sjukvården <i>Total</i>	24,3	44,2	21,2	1,7	2,5	6,1	100,0

¹ Exkl. Källshagens avdelning för psykiskt efterblivna. — ² Inkl. Källshagens avdelning för psykiskt efterblivna.

förekommande fall beräknats och inta-
gits i de redovisade summorna. Metoden
för kompletteringen har t. ex. för tab. H

varit, att man utgått från vårdplatsan-
talet, som alltid är känt, och multiplice-
rat detta med en kvot angivande antalet

intagna respektive vård dagar per vård-plats.

I tab. 11 och 25 har i likhet med föregående år uppgifter om anstaltarnas ekonomi och personal utelämnats. (Jämför dock tab. 24 beträffande de stora sinnessjukhusen.) Vad angår lasarett och epidemisjukhus har dessa förhållanden ingående redovisats på de särskilda tabellblad, vilka omtalats i missivskrivelsen i bokens början. För de statliga sinnessjukhusen har en stencilerad detaljredogörelse upprättats. Sammanfattande uppgifter om ekonomi och personal för *grupper* av anstalter återfinns dock liksom tidigare i detta kapitel.

Man kan redovisa den slutna sjukvården efter flera indelningsgrunder, såsom efter *anstaltarnas typ* (lasarett, sanatorier o. s. v.), *vårdformen* (allmän kroppssjukvård, tuberkulovård o. s. v.) eller *huvudmannakategori*. I denna publikation har anstaltstypen valts som huvudsaklig indelningsgrund, beroende på att materialet (årsberättelser) avlämnas anstaltsvis och att anstalterna såsom utgörande driftenheter är av särskilt intresse, men övriga nämnda indelningsgrunder förekommer också (tab. I, J, K och 9).

Tab. 9 ger en föreställning om hur inom kroppssjukvården anstaltstyper och vårdformer är kombinerade. Ehuru tuberkulovård huvudsakligen bedrivs på de särskilda tuberkulossjukvårdsanstalterna, förekommer sådan vård även vid lasarett. Epidemivård och kronikervård bedrivs även vid till lasarett anslutna avdelningar, liksom omvänt kronikeranstalter utnyttjas för lasarettsvård o.s.v. Emellertid kan epidemi- och kronikervård juridiskt-administrativt sett icke bedrivs vid lasarett, varför nu nämnda avdelningar egentligen icke är delar av ifrågavarande lasarett utan särskilda an-

stalter, som av praktiska skäl drives i kombination med lasarett (jfr nedan).

Av tab. H framgår, att det i slutet av år 1955 fanns 963 sjukvårdsanstalter. Talet är i någon mån beroende på, hur man uppfattar begreppet anstalt. En mera ingående redogörelse härför har lämnats i årgångarna 1947 och 1948 av denna publikation och vissa upplysningar lämnas också i kap. 1. Här skall blott nämnas, att en regel varit, att som särskilda anstalter räknats endast sådana, för vilka från andra anstalter skild ekonomisk redovisning lämnats i årsberättelsen till medicinalstyrelsen. Eftersom icke alla har sådan redovisning enär de, som ovan sades, drivs som avdelning av eller i kombination med annan anstalt, kan till antalet av de anstalter för lungtuberkulos, epidemi- och kronikervård, som upptagits i tablån, läggas ytterligare en och annan, som redovisats samman med något lasarett eller sjukstuga. De i praktiken viktigaste fallen har nämnts i förspalten till tab. 11 (t. ex. Norrköpings epidemisjukhus i tab. 11 F) och de övriga framgår av noter till samma tabell eller av tab. 10. Av tab. H framgår vidare, att 644 anstalter bedrev kroppssjukvård och 319 vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker. Av tab. 9 finner man dock, att psykiatrisk vård meddelas också på lasarett, och vilka dessa lasarett är, framgår i sin tur av tab. 10. I ett par fall är ifrågavarande psykiatriska vårdorgan (t. ex. vid Södersjukhuset och Kristianstads lasarett) juridiskt-administrativt sett icke avdelningar av lasarett utan till dem anslutna vårdhem för lättskötta sinnessjuka.

Hela antalet dagligen vårdade patienter på alla slag av anstalter var 95 509, motsvarande 1,3 % av hela folkmängden, därav 0,7 % på kroppssjukhus, 0,4 % på anstalt för sinnessjukvård och 0,2 % på

anstalt för vård av psykiskt efterblivna eller epileptiker. Detta betyder, att var 76:e svensk en genomsnittsdag under året var intagen som patient på något av rikets sjukhus. Var 144:e låg på kroppssjukhus, var 223:e på anstalt för sinnessjukvård och var 604:e på anstalt för psykiskt efterblivna eller epileptiker.

Antalet vid sjukvårdsanstalterna intagna personer var i sin helhet 916 784, vilket gör 1 på 8 invånare. Detta är icke att tyda strikt så, att var 8:e svensk någon gång under året varit intagen på sjukhus, eftersom åtskilliga patienter varit intagna mer än en gång. Särskilt gäller, att många av dem som intagits på kronikeranstalt eller vårdhem för sinnessjuka överförts dit från annan anstalt.

Rangordningen mellan anstaltstyperna med avseende på antalet i genomsnitt inneliggande per dag åskådliggöres ytterligare av diagrammet på sid. 23.

I tab. I visas, hur anstalterna fördelar sig efter huvudmannakategorier.

I tablåns övre del finner man uppgifter om antalet anstalter. I en del fall redovisas brutna tal, t. ex. 434 6/2 av landsting drivna anstalter för kroppssjukvård, och detta sammanhänger med att det finns ett litet antal anstalter, som icke kunnat hänföras till en viss huvudman utan måst delas på två (se t. ex. Gävle lasarett i tab. 11 A). I tab. I har halva anstalten i sådana fall förts till den ena och halva till den andra huvudmannen. I det anförda exemplet betyder uppgiften, att landstingen ensamma driver 434 anstalter och delar huvudmannaskapet för sex med annan huvudman.

Det framgår, att landstingen på det hela taget har såväl det största antalet anstalter som de flesta vårdplatserna. Detta sammanhänger med deras dominerande roll inom kroppssjukvården. När

det gäller platsantalet inom sinnessjukvården dominerar däremot staten med sina stora sinnessjukhus. Vad angår storleken av anstalterna finner man också, att den statliga kroppssjukvården kännetecknas av mycket stora anläggningar. Vården av psykiskt efterblivna karakteriseras uppenbarligen dels av att anstalterna i stort sett är små, dels av att de privata företagen här har relativt stor betydelse.

I tab. J lämnas uppgifter om sjukhusens utveckling sedan år 1920. Indelningsgrunden är vårdformen. Under rubriken lasarettsvård, varmed menas vård av det för lasarett, sjukstugor, barnsjukhus m. m. typiska klientelet, har sålunda icke förts t. ex. lungtuberkulosvård (men väl led-, ben- och körteltuberkulos), ej heller epidemivård, kronikervård och förlossningsvård, även om sådan vård bedrivits vid anstalt kombinerad med lasarett. I de fall, då kvinnokliniker finns, har de för gynekologfall avsedda vårdplatserna förts till lasarettsvården (dock ej fullt renodlat för tiden t. o. m. 1950) och de för obstetrik avsedda till förlossningsvård. Platserna vid de statliga s. k. »sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna» och vid Källshagens sinnessjukhus avdelning för psykiskt efterblivna har räknats till vården av psykiskt efterblivna. Antalet vårdplatser har under den tidsperiod tabellen omfattar successivt ökat inom såväl kroppssjukvården som sinnessjukvården och ökningen har, såsom framgår av fördelningen på 10 000 av folkmängden, varit betydligt starkare än folkmängdstillväxten. Antalet vårdplatser för epidemivård har under de senaste åren ansetts kunna reduceras eller temporärt disponeras för annan vård. De enskilda sjukhemmens vårdplatsantal har minskat sedan flera årtionden. Förändringarna av vårdplats-

Tab. J. Vårdplatser, intagningar och vård dagar, fördelade efter vårdform, absoluta tal och per 10 000
Number of beds, admissions and bed-days in hospitals

År Year	Lasarettsvård <i>General hospitals etc.</i>			Anstalter och avdel- ningar för förloss- ningsvård <i>Maternity hosp. and wards</i>	Anstalter o. avdel- ningar för epidemi- vård <i>Hospitals for epidemic diseases</i>	Anstalter och avdel- ningar för lungtu- berkulos vård <i>Sanatoria</i>	Hem och avdelning- ar för kroniker- vård <i>Homes for chronically diseased</i>	Enskilda sjukhem (exkl. bb) <i>Private hospitals</i>
	Lasarett ¹ <i>General hospitals</i>	Sjuk- stugor ¹ <i>Cottage hospitals</i>	Övriga anstalter ² <i>Hosp. type establish- ments</i>					
Vårdplatser <i>Beds</i>								
1 1920	11 253	1 279	1 578	599	6 327	5 162	..	..
2 1930	15 800	1 562	3 471	1 228	6 753	7 414	3 902	1 974
3 1940	19 909	1 641	4 122	2 674	6 779	9 286	5 332	1 737
4 1950	26 112	1 449	2 882	4 003	5 131	8 546	9 175	1 336
5 1955	28 968	1 662	2 677	3 685	3 888	7 368	12 926	1 216
Antal intagningar <i>Admissions</i>								
6 1920	144 832	15 846	8 198	23 100	33 203	11 649	..	..
7 1930	223 451	25 275	18 443	31 954	21 765	15 322	12 355	6 487
8 1940	322 273	34 231	26 691	78 035	32 393	19 257	14 519	5 688
9 1950	540 493	35 487	27 777	129 849	56 204	15 626	13 295	13 589
10 1955	629 480	37 132	28 022	117 483	33 959	15 208	18 231	13 123
Vård dagar <i>Bed-days</i>								
11 1920	3 729 203	365 066	507 261	218 046	810 876	1 714 754	..	..
12 1930	5 526 395	528 634	576 163	387 470	1 010 372	2 546 122	1 219 448	617 617
13 1940	6 448 320	604 585	1 029 437	807 145	1 135 015	3 053 686	1 746 578	599 985
14 1950	8 099 234	503 531	858 510	1 085 594	780 574	2 419 580	3 053 944	395 715
15 1955	9 001 894	537 620	775 254	958 401	597 456	1 904 086	4 377 707	374 909
Per 10 000 av folkmängden <i>Per 10 000 population</i>								
Vårdplatser <i>Beds</i>								
16 1920	19,1	2,2	2,7	1,0	10,7	8,7	..	..
17 1930	25,7	2,5	5,7	2,0	11,0	12,1	6,3	3,2
18 1940	31,2	2,6	6,5	4,2	10,6	14,6	8,4	2,7
19 1950	37,0	2,1	4,1	5,7	7,3	12,1	13,0	1,9
20 1955	39,7	2,3	3,7	5,1	5,3	10,1	17,7	1,7
Antal intagningar <i>Admissions</i>								
21 1920	245,3	26,8	13,9	39,1	56,2	19,7	..	..
22 1930	363,8	41,2	30,0	52,0	35,4	25,0	20,1	10,6
23 1940	505,8	53,7	41,9	122,5	50,9	30,2	22,8	8,9
24 1950	767,0	50,3	39,4	184,3	79,7	22,2	18,9	19,3
25 1955	863,5	50,9	38,4	161,2	46,6	20,9	25,0	18,0
Vård dagar <i>Bed-days</i>								
26 1920	6 315,9	618,3	859,1	369,3	1 373,3	2 904,2	..	..
27 1930	8 997,5	860,7	998,0	630,8	1 645,0	4 145,3	1 985,4	1 005,5
28 1940	10 120,7	948,9	1 615,7	1 266,8	1 781,4	4 792,8	2 741,3	941,7
29 1950	11 493,3	714,5	1 218,3	1 540,5	1 107,7	3 433,5	4 333,7	561,6
30 1955	12 348,2	737,5	1 063,4	1 314,7	819,5	2 611,9	6 005,0	514,3
Medelvårdtid <i>Mean bed-days</i>								
31 1920	25,7	23,0	61,9	9,4	24,4	147,2	..	..
32 1930	24,7	20,9	31,2	12,1	46,4	166,2	98,7	95,2
33 1940	20,0	17,7	38,6	10,3	35,0	158,6	120,3	105,5
34 1950	15,0	14,2	30,9	8,4	13,9	154,8	229,7	29,1
35 1955	14,3	14,5	27,7	8,2	17,6	125,2	240,1	28,6

¹ Exkl. b.b.-avd., lungtbeavd., epidemiavd., kronikeravd.

² Barnsjukhus, garnisonssjukhus, vanförelanstalters sjukavdelningar, anstalter för led-, ben- o. körteltbc.

³ Inkl. Källshagens avd. för psykiskt efterblivna.

⁴ Fram till och med 1950 har ett antal gynekologiplatser (270 år 1950) inräknats i förlossningsvården. År

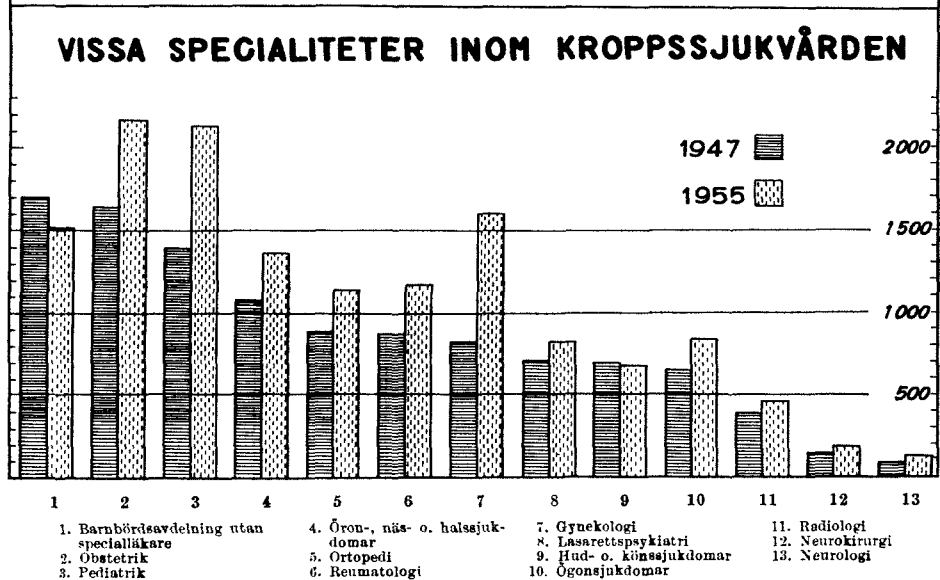
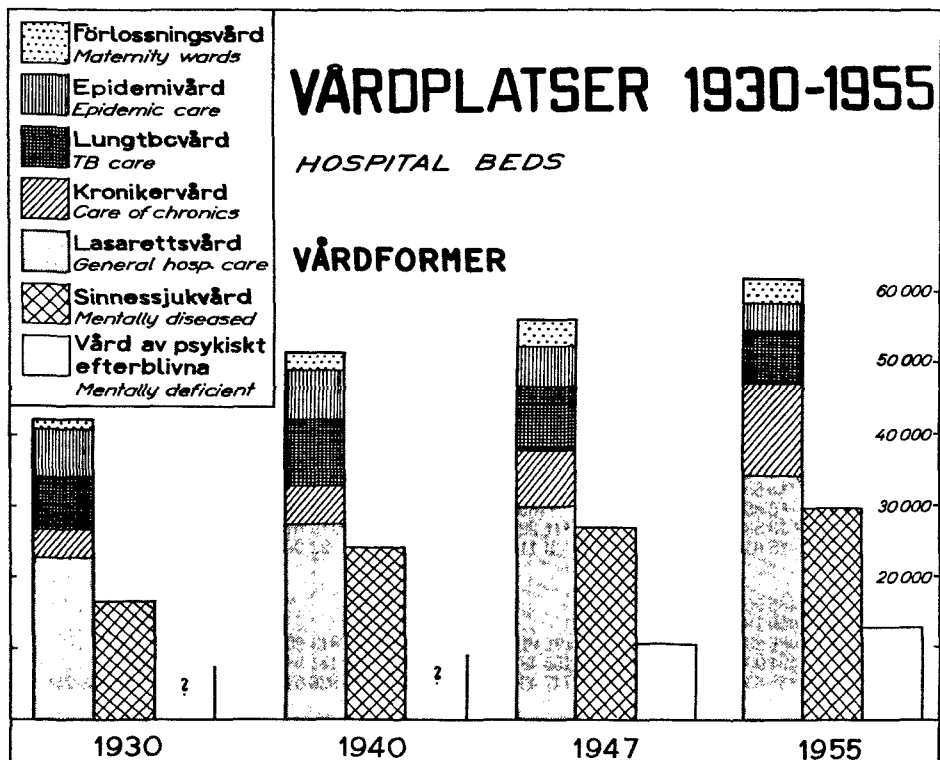
⁵ Avser endast landstingens vårdhem.

av folkmängden vid slutet av åren 1920—1955

Anstalter för kroppssjukvård, summa <i>Hospitals for somatic diseases, total</i>	Statens o. storstädernas sinnessjukhus ^a <i>Mental hosp. of the State and the three largest cities</i>	Övriga kommunala o. enskilda sinnessjukhus <i>Small mental hospitals</i>	Vårdhem för sinnessjuka <i>Homes for mentally diseased</i>	Anstalter för psykopatiska och nervösa barn <i>Schools for psychopathic and nervous children</i>	Anstalter för sinnessjuka, summa <i>Hospitals for mental diseases, total</i>	Anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker <i>Institutions for deficiency and epile psy</i>	Hela den slutna sjukvården <i>All hospitals</i>	
..	11 933	..	..	—	..	..	..	1
42 104	14 067	1 539	..	—	..	..	..	2
51 480	20 252	1 613	2 278	123	24 266	..	..	3
58 634	22 733	1 289	3 995	211	28 228	12 370	99 232	4
62 390	23 692	833	5 082	172	29 779	12 939	105 108	5
..	^a 4 039	..	..	—	..	..	..	6
355 052	^a 5 652	1 215	..	—	..	..	..	7
533 087	^a 6 384	728	^a (892)	63	(8 067)	..	..	8
832 320	^a 13 838	860	^a (1 221)	99	(16 018)	1 622	(849 960)	9
892 638	18 046	723	3 110	126	22 005	2 141	916 784	10
..	^a 4 465 559	..	..	—	..	..	..	11
12 412 221	^a 6 009 134	..	..	—	..	..	..	12
15 424 751	^a 8 686 233	621 107	^a (491 910)	43 958	(9 843 208)	..	..	13
17 196 682	^a 9 494 006	463 486	^a (1 155 484)	69 006	(11 181 982)	..	..	14
18 527 327	9 838 334	294 403	1 747 436	46 372	11 926 545	4 406 869	34 860 741	15
..	20,2	..	..	—	..	..	..	16
68,5	22,9	2,5	..	—	..	..	..	17
80,8	31,8	2,5	3,6	0,2	38,1	..	..	18
83,2	32,2	1,8	5,7	0,3	40,0	17,6	140,8	19
85,6	32,5	1,1	7,0	0,2	40,8	17,8	144,2	20
..	6,8	..	..	—	..	..	..	21
578,1	9,2	2,0	..	—	..	..	..	22
836,7	10,0	1,2	1,4	0,1	12,7	..	..	23
1 181,1	19,6	1,2	1,7	0,2	22,7	2,3	1 206,1	24
1 224,5	24,7	1,0	4,3	0,2	30,2	2,9	1 257,6	25
..	7 563,0	..	..	—	..	..	..	26
20 208,2	9 783,4	..	..	—	..	..	..	27
24 209,3	13 633,1	974,8	772,1	69,0	15 449,0	..	..	28
24 403,1	13 472,6	657,7	1 639,7	97,9	15 867,9	..	..	29
25 414,5	13 495,5	403,9	2 397,0	63,6	16 360,0	6 045,0	47 819,5	30
..	.	.	.	.	.	.	.	31
35,0	.	.	.	.	.	.	.	32
28,9	.	.	.	.	.	.	.	33
20,7	.	.	.	.	.	.	.	34
20,8	.	.	.	.	.	.	.	35

pensionsstyrelsens fristående anstalter.

1955 ingår alla gynekologiplatser i lasarettsvården.

Tab. K. Vårdplatsantalets förändringar 1920—1955 enligt tab. J *Number of beds, change*

	Antal platser per år				i procent per tioårsperiod (ökning + minskning —) *			
	1920- 1930	1930- 1940	1940- 1950	1950- 1955	1920- 1930	1930- 1940	1940- 1950	1950- 1955
Lasarettsvård (exkl. enskilda sjukh.)	+ 672	+ 484	+ 477	+ 519	+ 48	+ 23	+ 19	+ 18
Förlossningsvård.....	+ 63	+ 145	+ 133	+ 10	+ 105	+ 118	+ 50	— 3
Epidemivård.....	+ 43	+ 3	— 165	— 249	+ 7	± 0	— 24	— 43
Lungtuberkulosvård.....	+ 225	+ 187	— 74	— 236	+ 44	+ 25	— 8	— 26
Kronikervård.....	..	+ 143	+ 384	+ 750	..	+ 37	+ 72	+ 99
Vård på enskilda sjukhem.....	..	— 24	— 40	— 24	..	— 12	— 23	— 17
Summa kroppssjukvård	..	+ 938	+ 715	+ 750	..	+ 22	+ 14	+ 13
Vård på statens o. storstädernas sin- nessjukhus.....	+ 213	+ 619	+ 248	+ 192	+ 18	+ 44	+ 12	+ 8
» » kommunala o. enskilda d:o	..	+ 7	— 33	— 91	..	+ 5	— 20	— 58
» » vårdhem för sinnessjuka ..	..	..	+ 172	+ 217	..	..	+ 75	+ 61
» » anstalter för psykopatiska o. nervösa barn.....	—	—	+ 9	— 8	—	—	+ 72	— 34
Summa sinnessjukvård	..	..	+ 396	+ 310	..	..	+ 16	+ 11
Vård av psykiskt efterblivna och epi- leptiker.....	..	..	..	+ 114	..	..	..	+ 9
Total	..	..	..	+ 1174	..	..	..	+ 12

* I jämförelsen 1950—1955 ingår 270 gynekologi-
platser i lasarettsvården för 1950; jfr även not 4
till tab. J.

* För jämförbarhets skull anger även siffrorna
i sista kolumnen den procentuella förändringen per
10-årsperiod.

antalet belyses närmare i ovanstående
tablå.

Antalet intagna patienter steg mycket
starkt under perioden 1940—1950, näm-
ligen med 56 % vad angår kroppssjuk-
vården och 98 % vad angår sinnessjuk-
vården. (För vården av psykiskt efter-
blivna och epileptiker saknas jämförli-
ga uppgifter före 1950). Mellan 1950 och
1955 ökades antalet intagna på anstal-
ter för kroppssjukvård med 7 %, för sin-
nessjukvård med 36 % och för psykiskt
efterblivna och epileptiker med 7 %.
(Beräknad ökning för 10-årsperioden
1950—1960 respektive 14,5, 85,0 och 14,5
%).

Utvecklingen har, såsom framgår av
tab. J, i stort sett resulterat i en betydan-
de minskning av medelvårdtiden. Att
kronikervården uppvisar ökad medel-
vårdtid torde bero på, att patienterna nu-

mera intages i ett tidigare sjukdomsske-
de än vad förut varit fallet. Medelvård-
tiden har erhållits genom att antalet
vård dagar under året dividerats med an-
talet intagningar. Enär detta beräknings-
sätt ej är tillämpligt, då vårdtiden för en
betydande del av klientelet är längre
än ett år, har medelvårdtiderna på an-
stalter för vård av sinnessjuka, psykiskt
efterblivna och epileptiker icke angivits
i tab. J.

3.22. Kroppssjukvården

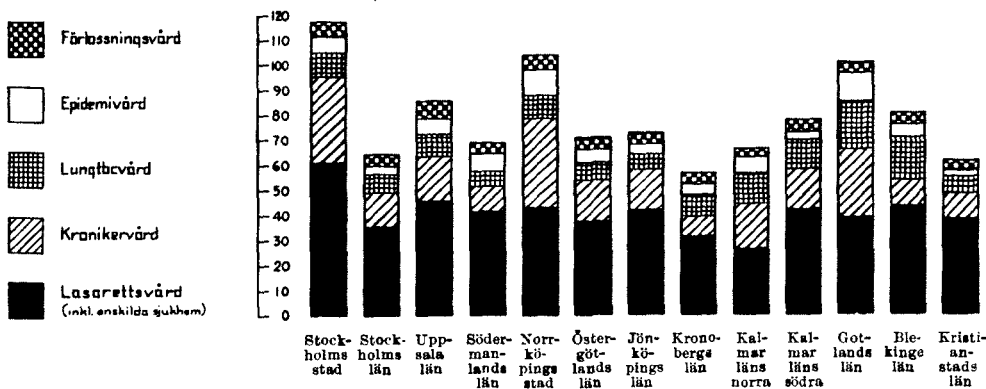
I tab. L anges antalet platser per
10 000 invånare för de olika sjukvårds-
områdena och vårdgrenarna. I denna
tabell har liksom i tab. 9 hänsyn tagits
till förefintliga samarbetsavtal, så att
kontraherade vårdplatser förts till det
sjukvårdsdistrikt, som haft rätt att ut-

Tab. L. Antal vårdplatser för kroppssjukvård per 10 000 invånare inom olika sjukvårdsområden den 31/12 1955 (Betr. motsvarande absoluta tal, se tab. 9)

Sjukvårdsområden		Platser på all- männa sjuk- avd.	Platser på specialavdelningar (kliniker) eller specialanstalter för 1								
			medi- cin	kirurgi	medi- cinsk barn- sjuk- vård	ögon- sjuk- domar	öron-, näs-o. hals- sjuk- domar	radio- logi	hud- o. köns- sjuk- domar	reu- ma- tologi	orto- pedi
1	Rikspatser 2.....	—	0,4	0,4	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	1,6	0,7
2	Stockholms stad	—	18,3	13,7	3,8	0,8	1,9	0,7	3,1	—	1,1
3	Stockholms län	1,6	9,2	12,3	1,7	0,6	1,6	0,5	1,2	—	—
4	Uppsala län	4,0	9,6	11,4	3,4	1,2	4,2	—	1,5	—	—
5	Södermanlands län	10,3	10,0	10,2	5,2	1,2	2,1	0,5	—	—	—
6	Norrköpings stad	—	10,6	12,3	6,3	1,1	4,2	—	1,1	—	1,1
7	Östergötlands län i övr.	9,1	8,7	8,4	2,3	1,1	1,8	—	0,9	—	1,8
8	Jönköpings län	12,3	9,0	10,4	1,9	1,1	1,0	0,2	—	—	1,1
9	Kronobergs län	9,6	6,4	8,7	1,7	0,9	1,8	0,5	—	—	—
10	Kalmar läns n:a	3,7	8,1	11,6	—	0,9	1,0	0,9	—	—	—
11	" " s:a	12,8	7,7	9,4	—	1,4	1,9	0,5	—	—	—
12	Gotlands län	—	11,2	20,4	3,5	1,6	2,3	—	—	—	—
13	Blekinge län	—	19,7	16,5	1,7	1,3	1,8	0,6	—	—	—
14	Kristianstads län	4,1	11,6	12,7	2,4	1,2	1,2	0,6	—	—	1,2
15	Malmö stad	—	8,9	10,4	8,0	1,1	2,3	0,3	3,5	—	6,5
16	Hälsingborgs stad	—	9,0	9,3	6,5	—	1,7	0,5	—	—	—
17	Malmöhus län i övr.	7,8	8,1	13,5	5,2	1,4	2,2	0,7	1,3	—	4,1
18	Hallands län	15,1	6,8	6,4	1,6	0,9	1,8	0,5	—	—	—
19	Göteborgs stad	—	11,0	17,2	3,9	1,2	1,7	0,7	2,5	—	—
20	Göteb. och Bohus län i övr. ...	8,8	10,6	12,9	2,6	1,3	1,2	0,5	0,1	—	—
21	Älvsborgs län	8,6	7,2	7,9	2,5	1,2	1,7	0,5	0,1	—	2,4
22	Skaraborgs län	10,2	8,2	9,9	1,5	1,0	2,0	0,6	—	—	—
23	Värmlands län	18,7	4,4	5,1	1,8	0,8	1,2	0,9	—	—	—
24	Örebro län	5,1	11,4	11,5	2,6	1,2	1,2	0,6	1,1	—	1,7
25	Västmanlands län	1,6	13,3	16,1	1,8	0,9	1,4	0,3	—	—	—
26	Kopparbergs län	21,0	4,4	6,1	1,8	1,1	1,3	—	—	—	—
27	Gävle stad	—	13,2	17,6	5,1	2,6	3,2	2,6	—	—	—
28	Gävleborgs län i övr.	11,5	9,0	10,8	2,3	1,3	1,3	0,5	—	—	—
29	Västernorrlands län	4,7	11,2	18,7	2,5	1,5	2,2	—	—	—	—
30	Jämtlands län	7,1	6,6	10,7	2,3	1,0	1,6	—	—	—	—
31	Västerbottens län	14,1	10,2	10,8	2,4	1,0	3,1	0,6	—	—	—
32	Norrbottens län	15,9	12,0	13,5	2,9	1,0	1,3	0,2	—	—	—
33	Medeltal Mean	7,2	10,7	12,1	2,9	1,1	1,9	0,6	0,9	1,6	1,5
34	därav landstingsområden (exkl. riksplatser) C. councils	9,2	9,2	11,1	2,4	1,1	1,7	0,4	0,3	—	0,7
35	städer utom landsting (exkl. rikspl.) C. boroughs	—	14,3	14,0	4,7	1,0	2,1	0,7	2,7	—	1,5

¹ I regel finnes för dessa avdelningar (anstalter) egna specialläkare. Undantag utgör vissa avdelningar för physicians of their own. — ² Som ej genom avtal disponerats av annat sjukvårdsområde. Beds available to

Platser per 10000 invånare för vård av kroppssjukdomar

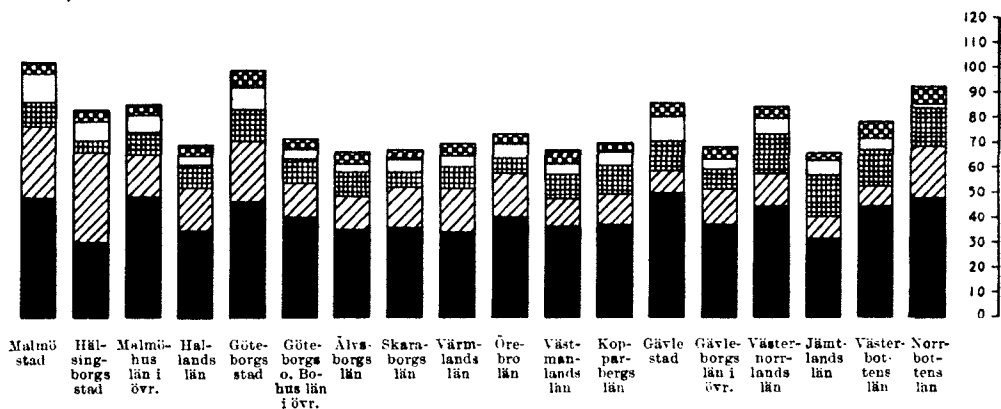

No. of beds for somatic diseases per 10 000 inhabitants according to different counties and county boroughs. Cf. table 9.

neuro- logi	neuro- kirurgi	psyki- atri	tbc-sjukd.		obstetrik o. (el.) gynekologi		Platser på barn- börds- avd. utan egen special- läkare	Platser på andra lasa- retts- avd.	Platser på kro- niker- avd.	Platser på en- skilda sjukhem (utom bb- platser)	Platser på epi- demi- avd.	Summa vård- platser	
			lung- tbc	led-, ben- o. körtel- tbc	obst. plat- ser	gynek- platser							
0,1	0,1	0,6	0,2	0,8	0,0	0,0	—	—	—	—	—	5,4	1
0,4	0,6	1,3	10,1	0,8	5,9	3,9	—	2,4	34,0	8,4	6,6	117,8	2
0,3	0,2	—	7,5	—	2,9	2,4	1,9	—	13,7	3,8	3,0	64,4	3
—	—	—	9,2	—	5,5	4,6	1,6	—	17,4	6,0	6,2	85,8	4
—	—	—	5,9	—	1,7	2,0	2,7	—	10,3	—	7,0	69,1	5
—	—	4,4	8,8	—	6,1	1,9	—	—	35,7	—	10,5	104,1	6
—	—	1,2	7,0	—	3,2	2,3	1,8	—	16,4	—	5,1	71,1	7
—	0,2	0,3	6,3	—	1,7	1,2	3,0	0,1	16,0	3,2	3,8	72,8	8
0,1	0,2	—	8,5	—	1,9	1,8	2,9	—	7,9	—	4,0	56,9	9
—	0,2	—	12,2	—	—	—	3,3	—	18,2	—	6,4	66,5	10
0,1	0,2	—	11,6	—	1,8	2,3	3,2	1,0	16,3	4,8	3,0	78,0	11
—	—	—	19,1	—	—	—	4,6	—	27,2	—	11,2	101,1	12
0,1	0,2	—	16,9	—	1,9	1,9	2,8	—	10,4	—	5,1	80,6	13
0,0	0,2	0,8	6,4	—	3,0	2,3	1,3	—	10,3	—	2,3	61,6	14
—	0,1	2,2	9,8	—	4,5	2,7	0,1	0,7	28,2	1,5	11,3	102,1	15
0,1	0,3	—	4,8	—	4,8	4,0	—	—	34,6	—	7,7	83,3	16
0,6	0,3	—	9,1	—	2,3	2,3	2,0	0,3	16,7	0,6	6,7	85,2	17
0,1	0,2	—	9,0	—	1,7	1,6	2,6	—	17,1	—	3,6	69,0	18
0,6	0,7	2,3	12,5	—	6,5	3,0	0,3	—	24,0	1,8	8,9	98,8	19
0,1	—	—	9,7	—	1,7	1,9	2,7	—	13,9	—	3,6	71,6	20
0,1	—	0,3	9,5	—	2,3	2,2	2,1	0,6	13,4	—	3,5	66,1	21
—	—	—	5,8	—	1,8	1,9	2,1	1,0	15,9	—	5,3	67,2	22
—	—	—	8,5	—	2,3	1,0	2,8	0,3	17,6	—	4,4	69,8	23
—	—	—	6,9	—	2,0	1,1	1,7	2,9	17,4	—	4,8	73,2	24
—	—	—	9,6	—	2,7	1,4	2,8	—	10,8	—	4,4	67,1	25
—	—	—	11,3	—	1,1	1,0	2,7	—	12,3	0,5	5,3	69,9	26
—	—	—	11,8	—	5,5	3,2	—	—	8,7	2,4	9,9	85,8	27
—	—	—	8,1	—	1,1	0,6	3,7	—	13,8	—	4,2	68,2	28
—	—	—	15,7	—	2,9	1,8	1,8	1,8	13,1	—	6,3	84,2	29
—	—	—	16,7	—	1,5	2,2	1,5	—	8,7	—	5,8	65,7	30
—	—	—	14,6	—	2,4	2,1	4,4	—	8,0	—	4,5	78,2	31
—	—	—	15,5	—	0,8	1,0	6,3	—	20,5	—	1,4	92,3	32
0,2	0,2	1,1	10,1	0,9	3,0	2,2	2,1	0,6	17,7	1,7	5,3	85,6	33
0,1	0,1	0,1	9,8	—	2,1	1,8	2,6	0,4	14,2	0,8	4,5	72,8	34
0,3	0,5	1,7	10,4	0,4	5,8	3,4	0,1	1,3	30,2	4,9	8,1	108,1	35

reumatologi och psykiatri samt tbc-sjukstugor. Beds at general hospitals etc. with — as a rule — specialist all citizens on same terms.

Beds per 10000 inh. for care of somatic diseases

nyttja platserna. I en del fall stipulerar avtalen emellertid intet bestämt platsantal, och i dessa fall har hänsyn till avtalet icke kunnat tagas i tabellen.

För definitionen på begreppet *riksplatser* hänvisas till kap. 1.1.

Lasaretten har i tab. 11 A delats i tre huvudgrupper: Undervisningslasarett, övriga delade lasarett och odelade lasarett. Som delade har i motsats till odelade räknats lasarett uppdelade på avdelningar (här benämnda kliniker) med egna specialläkare för åtminstone medicin och kirurgi. Undantag härifrån utgjorde Sollefteå lasarett, som saknade specialläkare för medicin, samt Holtermanska och Vasa sjukhus med endast en specialavdelning. Det senare sjukhuset uppgav i årsberättelsen förutom en kronikeravdelning en allmän sjukavdelning, men då även denna till övervägande del upptog kronikerfall, kommer framdeles sjukhuset att redovisas som kronikeranstalt. Bland de delade har undervisningssjukhusen utskilt som en egen grupp. En specifikation av de delade lasarettens m. fl. kliniker återfinns i tab. 10.

Garnisonssjukhusen (tab. 11 B). Det angivna platsantalet avser hela antalet, även platser, som varit belagda med militära patienter.

Barnsjukhusen. Som barnsjukhus har här räknats endast anstalter av ren lasarettstyp, däremot icke specialsjukhus för vissa sjukdomar och lyten, såsom tuberkulos eller vanförhet, även om anstalterna endast tar emot barnpatienter. Samtliga platser på de tre sjukhus, som redovisas som sådana i tab. 11, har icke placerats i kolumnen för barnsjukdomar på tab. 9 och 10 utan 198 har förts till kirurgi och 12 platser till psykiatri. Platser för medicinsk barnsjukvård

finns dessutom vid lasarettens pediatrika avdelningar.

Specialsjukhus för barn med vissa sjukdomar eller lyten återfinns under rubrikerna Anstalter för vanföra (Eugeniahemmet), Pensionsstyrelsens fristående anstalter (Broströmska sjukhemmet), Anstalter för led-, ben- och körtel-tbc (Guldbröllopsminnet), Anstalter för lungtuberkulos (Rävlanda sanatorium, som dock omfattar även en avdelning för vuxna) och Enskilda sjukhem (se nedan).

Vanföreanstalternas huvudmän är föreningar, men staten, som bestrider större delen av kostnaderna, har ett avgörande inflytande på driften.

Pensionsstyrelsens anstalter. Huvudmannaskapet för pensionsstyrelsens till lasaretten anslutna avdelningar torde få anses vara delat mellan staten och vederbörande landsting, men i tab. I har avdelningarna helt tillräknats landstingen. På dessa avdelningar fanns sammanlagt 574 platser. De flesta av dessa mottager i första hand reumatiskt sjuka men även psykiatriskt klientel, om därtill finnes plats. I översikten i tab. 10 har avdelningarna upptagits som reumatiska avdelningar (med sammanlagt 430 vårdplatser) utom den till Vänersborgs lasarett knutna (120 platser), vilken förts som psykiatrisk avdelning, och en avdelning på 24 platser vid Lunds lasarett, som är ortopedisk. (Se tab. 10 med tillhörande noter.)

Pensionsstyrelsens fristående anstalter kan betraktas som statliga ehuru formellt drivna av aktiebolag. Broströmska sjukhemmet äges dock av stiftelse och hyres av pensionsstyrelsen. Dessa anstalter har i tab. 9 upptagits som anstalter för reumatologi. Det bör dock poängteras, att de delvis och tidvis övervä-

gande är belagda med icke-reumatiskt klientel, såsom psykiatriska fall, astmapatienter o. dyl. På dessa anstalter fanns 601 platser, och inräknat de ovannämnda lasarettanslutna anstalterna disponerade alltså pensionsstyrelsen sammanlagt 1 175 platser för sitt sjukhusklientel.

Bland *sjukstugorna*, vilka ju i regel ägs och drivs av landstingen, ingår även sjukstugorna i Surahammar och Sandviken. Den förra ägs av Röda Korset och den senare av industriföretag, men båda drivs i samarbete med landsting. Kilforsens sjukstuga drivs i samverkan mellan landsting och Statens vattenfallsverk.

Sjukhärbargen förekommer endast i Västerbottens och Norrbottens län, där de stora avstånden skapat behov av en anstaltstyp, där patienter tillfälligt kan tas in för undersökning och vid enklare sjukdomsfall vård. Den medicinskt utbildade personalen är i allmänhet provinsialläkaren och distriktssköterskan. Vanligtvis är härbargena kombinerade med förlossningshem (förlossningsrum hos barnmorska).

Enskilda sjukhem. Under denna rubrik redovisas i tab. 11 E endast sådana enskilda sjukhem, som icke veterligen bedriver uteslutande kroniker- eller konvalescentvård. I översikten tab. 9 har samtliga hithörande platser, med undantag av barnbördsplatserna, placerats i en särskild kolumn, benämnd platser på enskilda sjukhem. Visserligen kan tyckas, att platserna på åtskilliga av ifrågavarande anstalter bort inrangeras i de kolumner, som avser specialavdelningar eller specialistsjukhus, men årsberättelserna medger icke en konsekvent bedömning i detta syfte. Det kan dock nämnas, att en anstalt, Sophiahemmet, har vårdplatserna uppdelade — i detta fall på en medicinsk klinik om 33 platser och

en kirurgisk om 76. Att Röda korsets hem för barn med gomdefekter i Stockholm är en specialanstalt, framgår av namnet. I stort sett är dock de i tabellen upptagna enskilda sjukhemmen icke inriktade på speciella sjukdomar eller åldrar utan belagda med blandat klientel av akut och kroniskt kropps-sjuka, stundom med inslag av lättskötta sinnessjuka. Enskilda sjukhem, som uteslutande är inriktade på kroniskt klientel, har upptagits i tab. 11 I 3. I tab. 11 E har ej heller medtagits enskilda sjukhem med karaktär av konvalescenthem. Dessa uppräknas nedan under rubriken »Övriga anstalter».

Epidemivårdanstalterna. I tab. 11 F i tabellavdelningen finns som regel alla epidemivårdanstalter som föranlett huvudmännen kostnader under året upptagna. De anstalter, som upptagits utan uppgift om vare sig platsantal, antal in-tagna eller vård dagar, är sådana, som varit stängda under året. Det bör observeras, att Norrköpings, Sundsvalls och Bodens epidemisjukhus samt Sollefteå och Örnsköldsviks epidemisjukstugor icke ingår i summatalen för vårdgrenen, då de räknats som delar av resp. lasarett på orten, och att samma summatal går igen i tab. H m. fl. tabeller i texten. För en fullständig redovisning av vårdplatserna hänvisas därför till tab. 9, 10 och J. En del platser har utnyttjats som reserver för intilliggande sjukstugor eller lasarett. På åtskilliga av dem har också vårdats kroniskt sjuka. Om epidemisjukstugorna gäller rent av, att de övervägande vårdat andra patienter än epidemiskt sjuka. Att dessa likväl upptagits som epidemivårdanstalter, beror på att de står till epidemivårdens föfogande. (Se vidare nedan under rubriken »Bilagningen».)

Anstalter för lungtuberkulos. I tab. 11 G utmärkes sanatorier och tuberkulossjukhus med A och tuberkulossjukstugor och bygdesanatorier med B, motsvarande vedertagen typindelning. A-anstalterna är företrädesvis avsedda för aktiv behandling (pneumothoraxbehandling m. m.) av personer lidande av lungtuberkulos och för observation och utredning av diagnoser och av vårdbehov hos personer, som lider eller misstänkes lida av dylik tuberkulos. B-anstalterna är företrädesvis avsedda för övriga personer, som lider av lungtuberkulos, d. v. s. kroniska fall och konvalescentfall.

Tuberkulosavdelningar vid lasarett framgår av tab. 10. Samtliga dessa är A-anstalter. Av tab. 9 finner man vidare, att ett fåtal tuberkulosplatser anslutits till kronikeranstalt, och av not 21 till tab. 11 framgår, att det är Norra sjukhemmet i Örebro, som har dem. De är av typ B. De tuberkulosavdelningar för sinnessjuka, som inrättats på vissa sinnessjukhus (t. ex. Umedalens), redovisas icke särskilt i tabellavdelningen.

Förlossningsanstalter. Endast förlossningsanstalter (-avdelningar) med av medicinalstyrelsen godkända platser har upptagits i tabellerna. Andra anstalter förekommer knappast heller.

Anstalter för kroniskt sjuka. I redovisningen i tab. 11 har anstalterna uppdelats efter huvudmannakategori i tre grupper (1. Landstings och städers utom landsting, 2. Övriga primärkommuners och 3. Enskilda sjukhem för kronikervård). Flertalet av dem har statsbidrag, men i alla tre grupperna finns en del undantag.

Som redan framgått av ovanstående, drivs åtskillig kronikervård på anstalter kombinerade med lasarett och sjukstugor. Detta framträder även på tab. 9.

Där framträder däremot icke den kronikervård, som meddelas på epidemivårdanstalter, då denna räknas som tillfällig.

Övriga anstalter. Slutligen följer här en uppräknig av anstalter vid slutet av år 1955 med karaktär — helt eller övervägande — av konvalescent- eller vilohem, vilka anstalter icke redovisas i tabellverket. Vissa av dem är av medicinalstyrelsen godkända såsom enskilda sjukhem, nämligen Högberga konvalescenthem, Saltsjöbadens badhotell, Solunda sjuk- och vilohem AB., Stiftelsen Stockholms konvalescenthem i Stortorp, Tammsviks enskilda sjukhem, Svenska Röda korsets konvalescenthem för astma- och sockersjuka barn, Stuverum samt Hultafors, Ulricehamns och Mössebergs sanatorier. Dessutom kan nämnas J. Dannströms, M. Gebers, J. och G. Lamms, Elfviks, Heijkensjölds, A. och H. Pålsons, Stenby, Vårby och Ösbyholms konvalescenthem, Ihrfeldtska barnhemmet, Tobo konvalescenthem, Elsbeth Funchs stiftelse samt Alsters konvalescenthem.

Av hälsobrunnar kan nämnas Medevi, Söderköping, Lundsbrunn, Loka, Sättra och Ramlösa.

Patienter i sluten vård, beläggning.

Intagningar. Såsom framgår av tab. J uppgick antalet intagna vid kroppssjukhusen år 1955 till 892 638 eller, om man subtraherar dem som intagits för förlossning (tab. 20) 787 370.

Vårdtiden. Tab. J. innehåller uppgifter om vårdtiden inom olika vårdformer. I tab. 11 redovisas den slutna kroppssjukvården efter anstaltstyp. I uppgifterna för lasaretten om intagna och vårddagar inkluderas härvid förefintliga barnbördsavdelningar, tuberku-

losavdelningar etc. Uträknas vårdtiden på grundval av nämnda tabell, erhålles följande serie för lasaretten:

År 1920	24,3 dagar	År 1950	14,4 dagar
» 1930	24,8 »	» 1951	14,4 »
» 1940	18,9 »	» 1952	14,4 »
» 1947	15,6 »	» 1953	14,3 »
» 1948	15,2 »	» 1954	14,3 »
» 1949	14,7 »	» 1955	14,4 »

Beläggningen. Om man uttrycker antalet i genomsnitt per dag vårdade patienter i procent av det antal platser, som funnits tillgängligt i genomsnitt per dag, erhåller man ett uttryck för den grad, i vilken platserna utnyttjats: beläggningen. Vid beräkningen av detta tal har man att taga hänsyn till om platsantalet ändrats under året eller om anstalten eller en del därav varit stängd någon tid. Om t. ex. det sista försummas, blir beläggningen för lågt angiven. Emellertid ingår rutinemässigt en viss period, vanligtvis sommartid, då avdelningarna eller delar därav stänges för grundlig rengöring (»vädning»). Till denna rengöringstid har hänsyn icke tagits vid beräkningen av beläggningsprocenten.

I tab. M lämnas en sammanställning av de genomsnittliga beläggningstalen för skilda slag av anstalter. Vid beräkningen

har — utom i de fall som anges i not 2 — vederbörlig hänsyn tagits till platsantalets förändringar under året, liksom till stängningar på grund av t. ex. reparationer eller personalbrist, i den mån anstalterna i sina årsredogörelser redovisat detta. De här redovisade talen stämmer således i regel icke med de beläggningstal, som till äventyrs skulle kunna räknas fram på de tal, som finns i tab. H.

Epidemivårdanstalterna har den lägsta beläggningsprocenten. Vid dess beräkning har platser på avdelningar, som varit stängda av brist på patienter, helt naturligt räknats med som disponibla. Helt stängda anstalter har dock ej medräknats.

För att belysa beläggningens art må följande uppgifter om klientelet på epidemivårdanstalterna lämnas. Dessa är hämtade ur förste provinsialläkarnas halvmånadsrapport om epidemiska sjukdomar och avser samtliga epidemivårdanstalter (inkl. Norrköpings, Sundsvalls, Sollefteå, Örnsköldsviks och Bodens) den 15 november 1955, d. v. s. en dag med relativt hög beläggning av epidemifall.

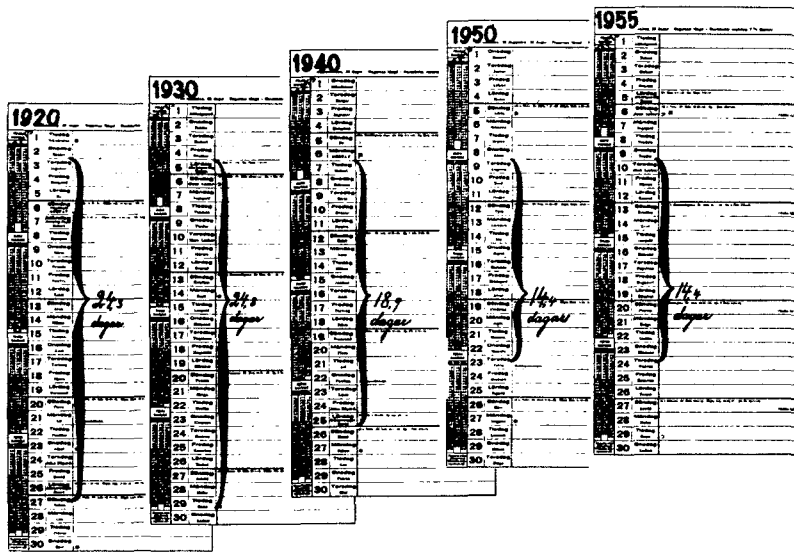
Tab. M. Beläggningen *Beds occupied*

	1954 %	1955 %		1954 %	1955 %
Lasarett (inkl. bb.-avd. m. m.)	86	86	Epidemivårdanstalter	41	45
därav undervisningslasarett	88	88	därav epidemisjukhus	46	49
» övriga delade i städer utom landsting ..	85	87	» epidemisjukstugor	28	32
» » inom landst.	86	86	Anstalter för lungtbc	80	77
» odelade lasarett	84	83	därav sanatorier	80	77
Sjukstugor	87	87	» tbc-sjukstugor	74	73
Barnsjukhus	77	73	Barnbördshus	82	81
Vanföresanstalter	88	85	Förlossningshem och förlossnings- rum ¹	51	49
Pensionsstyrelsens frist. anstalter ..	92	94	Anstalter för kroniskt sjuka ¹	95	96
Anstalter för kirurgisk tbc	79	68	Enskilda sjukhem ¹	83	84

¹ Drivna av landsting och städer utom landsting.

² I brist på uppgifter om förändringar under året räknat på platsantalet vid årets slut.

MEDELVÄRDTIDEN VID LASARETTEN MEAN BED-DAYS

BELÄGGNINGEN 1955

ANTAL PATIENTER PER 100 VÅRDPLATSER

OCCUPANCY OF HOSPITAL BEDS

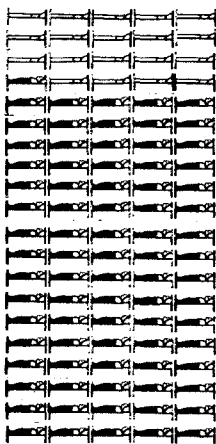
— = Belagd plats

— = Obelagd

— = Överbelagd

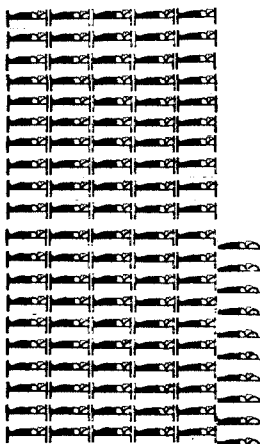
KROPPSSJUKHUS

Somatic hosp.

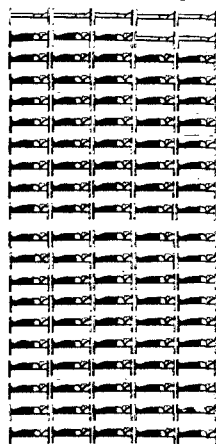
SINNESSJUKHUS M.M.

Mental hosp.

ANST. FÖR SINNESSLÖA

Mentally deficient

Barnförlämningsfall	201 patienter
Scarlatinafall	444 »
Andra fall enligt epidemilagen	186 »
Övriga akuta sjukdomsfall	995 »

De tre förstnämnda grupperna vårdades kostnadsfritt enligt epidemilagen. Bland »övriga akuta sjukdomsfall» ingår såväl infektionsfall (det största antalet) som vanliga lasaretsfall.

Dessutom var 714 platser vid samma anstalter särskilt avdelade för annat än epidemivård, nämligen lasaretsvård (356 platser), vård av kroniskt sjuka (342) och tuberkulosvård (16). Dessa stod i regel under ledning av läkare utanför epidemivårdanstalten. Hela antalet vård dagar vid epidemivårdanstalterna var 574 447 enligt tab. 11 F, (alltså exkl. Norrköpings, Sundsvalls, Sollefteå, Örnsköldsviks och Bodens) men statsbidragsrekvisitionerna hos medicinalstyrelsen för motsvarande anstalter upptog likväl endast 206 648 dagar. Ungefär 368 000 skulle alltså hänföra sig till annat än epidemivård i statsbidragskungörelsens mening. I själva verket torde sistnämnda antal ha varit något högre, till följd av att begreppet vård dag icke tillämpas alldeles lika i statsbidragsrekvisitionerna och årsberättelserna. — Tillägges epidemivården i Norrköping, Sundsvall, Sollefteå, Örnsköldsvik och Boden, stiger nyssnämnda antal vård dagar enligt statsbidragsrekvisitionerna till 216 954, varav 174 447 på epidemisjukhusen och 42 507 på epidemisjukstugorna.

Anstalterna för s. k. kirurgisk tuberkulos (led-, ben- och körteltuberkulos) tar numera förutom sitt vanliga klientel i betydande utsträckning hand om eftervårdsfall till barnförlämnung.

Patienter i öppen vård. Den öppna vården vid anstalterna har utvecklats

hastigare än den slutna sedan 1947, vilket belyses av följande tablå, som avser lasarettens. Den öppna vården har här ställts i relation till den slutna, representerad dels av antalet vårdplatser, dels av de på dessa platser intagna patienterna.

År	Antal besök i lasarettens öppna vård	Besöken i öppen vård i relation till antalet vårdplatser	in-tagna
1947	3 430 000 inkl. röntgen etc.	125,4	6,2
1948	3 810 000 » » »	137,5	6,6
1949	4 310 000 » » »	149,2	7,1
1950	4 730 000 » » »	157,2	7,4
1951	4 883 000 » » »	158,2	7,6
1952	4 994 000 » » »	156,0	7,4
1953	3 988 000 exkl. » » »	121,8	5,8
1954	4 061 000 » » »	121,4	5,7
1955	4 271 000 » » »	124,7	5,9

Jämförbarheten mellan 1953 och föregående år störes av att röntgenavdelningarnas och de radiologiska klinikerens öppna vård icke medräknats de sista åren. Besöken i denna vård redovisas icke med samma räkneenhet som övrig öppen vård utan med antalet undersökningar och behandlingar. Dessutom har röntgenavdelningar etc. ofta svårt att i sin redovisning skilja på vård av poliklinikpatienter och vård av från de slutna avdelningarna remitterade patienter. — Det kan i detta sammanhang upplysas, att det år 1955 vid de delade lasarettens röntgenavdelningar och radiologiska kliniker verkställdes ca 1 500 000 undersökningar och 680 000 behandlingar i öppen och slutna vård tillhopatagna.

Anstalterna har också att i sina årsberättelser redovisa antalet av de patienter, som avlagt besöken i öppen vård. Med hjälp härav kan man beräkna antalet besök i genomsnitt per patient. För år 1955 blev detta tal 2,6 i genomsnitt för samtliga lasarett (samma tal som år

Tab. N. Personalen¹ vid kroppsjukhusen den 31/12 1955, antal personer

Personnel at hospitals for somatic diseases

Personal Personnel	La- sarett General hospitals	Sjuk- stugor Cottage hospitals	Epidemi- vård- anstalter Epi- demic hospitals	Anstalter för lungtbc Sanato- ria for TB of the lungs	Kroniker- anstalter ² Homes for chronically diseased	Övriga kroppss- sjukhus ² Other hospitals for somatic diseases	Summa Total
Läkare Physicians	2 236	95	88	122	264	231	(3 036)
Sjuksköterskor (i sjukvård) Nurses	6 583	274	278	401	596	629	8 761
Barnmorskor Midwives	498	68	—	—	—	61	627
Sjukgymnaster Physiotherapists ..	264	9 ¹ / ₂	29	13	36	64	415
Sysselsättnings- och arbetstera- peuter Occupational therap. ...	57	¹ / ₂	6	41	17	28	150
Kuratorer Social workers	108	—	2 ¹ / ₂	20	5 ¹ / ₂	15	151
Skrivbiträden på läkarexp. Doc- tors' secretaries	970	—	23	36	—	50	1 079
Övrig vårdpersonal Auxiliary nurs- ing personnel	17 168	811	894	1 245	2 930	1 614	24 662
Husmödrar (sjuksköterskor) Mat- rons	174	1	11	36	—	24	246
Övrig förvaltningspersonal Admin- istrative staff	766	53	24	95	(68)	102	1 108
Ekonomipersonal Domestic staff ..	6 677	396	293	1 202	1 013	1 020	10 601
Summa Total	35 501	1 708	1 648	3 211	4 930	3 838	(50 836)

¹ Tabellen upptar antalet personer (ej tjänster) utom vad angår förvaltnings- och ekonomiper-
sonal, där dock de två begreppen nära sammanfaller.

² Osäkra tal, delvis konstruerade.

1954). För olika typer av lasarett ställde sig relationen på sätt som framgår av sammanställningen här nedan, där även besök per vårdplats och intagen i slut-
ten vård redovisas. Antalet besök i öp-
pen vård vid sjukstugorna kan uppskat-
tas till ca 400 000 (i förekommande fall
inklusive till sjukstuga förlagd provinsi-
alläkarmottagning). Vissa fristående po-
likliniker drivna av Stockholms och Gö-
teborgs städer omfattas icke av denna

statistik, ej heller sjukvårdens polikli-
niker.

Personal. Enligt anvisningarna till års-
berättelsen gäller uppgifterna om perso-
nalen fr. o. m. år 1952 antalet tjänster,
varvid likväl, vad vårdpersonalen angår,
skall anges, om helt vakanta tjänster (d.
v. s. tjänster, som saknat vakansvikarie)
förekommit. Antalet vid anstalterna
verksamma personer kan alltså beräk-
nas. Tab. N, som delvis innehåller kon-
struerade tal, avser samtliga kroppssjuk-
hus, även enskilda och kronikeranstal-
ter under socialvårdsmyndighet.

Enligt detta överslag skulle alltså i slut-
tet av år 1955 omkring 51 000 perso-
ner varit sysselsatta i den slutna kroppss-
sjukvården (inkl. kronikeranstalter un-
der socialvårdsmyndighet) och till den-

	Antal besök i öppen vård per patient vård- in- i öppen plats tagen vård		
Undervisningslasarett....	2,9	147,3	7,5
Övriga delade lasarett i städer utom landsting..	3,0	143,5	9,6
Övriga delade lasarett inom landsting	2,2	115,8	4,9
Odelade lasarett	2,6	94,0	4,1
Samtliga	2,6	124,7	5,9

Tab. O. Personal per 100 vårdplatser år 1955 *Personnel per 100 beds*

	Läkare <i>Physicians</i>	Sjuk- sköter- skor o. barn- morskor <i>Nurses and mid- wives</i>	Övrig vård- perso- nal ¹ <i>Other nursing pers.</i>	För- valt- nings- pers. ² <i>Admin. staff</i>	Eko- nomi- pers. <i>Domestic staff</i>	Summa <i>Total</i>	Därav vård- perso- nal ³ <i>Nur- sing pers.</i>	Vård- perso- nal ³ 1948 <i>Ditto 1948</i>
Lasarett	6,53	20,67	54,19	2,74	19,49	103,62	74,86	62,9
därav undervisningslas.	9,70	25,13	66,73	3,45	21,43	126,44	91,86	70,9
» övriga delade	5,95	19,79	51,93	2,41	18,09	98,17	71,72	63,3
» odelade	4,03	17,56	44,22	3,36	23,89	93,06	61,78	55,8
Sjukstugor	3,96	14,27	34,27	2,25	16,53	71,28	48,54	43,4
Epidemisjukhus	2,48	8,59	29,27	1,22	8,87	50,43	37,86	19,4
» sjukstugor	2,23	4,20	15,35	..	5,12	(26,90)	19,55	11,5
A-anstalter för lungtbc.	1,66	5,74	19,39	1,85	17,25	45,89	25,13	21,5
B- » » »	3,83	4,98	16,86	2,30	13,79	41,76	21,84	20,7
Kronikeranstalter (landstings etc.) ⁴	..	5,61	28,53	(0,41)	9,10	(43,65)	34,14	30,8

¹ Inkl. sjukgymnaster, sysselsättningsterapeuter och kuratorer. — ² Obs. Sjukstugor, epidemisjukhus och -stugor, sanatorier och kronikeranstalter har stundom personal gemensam med andra

anstalter. — ³ Exkl. läkare. *Physicians excluded.* — ⁴ Drivna av annan än socialvårdsmyndighet. — ⁵ Osäkra tal (i relativt hög grad betingade av urvalet anstalter, från vilka materialet hämtats).

na ansluten öppen vård. För läkarna har summatalet satts inom parentes, då dessa i viss mån är dubbelräknade. Detta gäller icke lasarettens och andra större anstalters läkare, men det är icke ovanligt, att samma person (ofta provinsialläkaren) samtidigt är läkare vid en mindre sjukstuga och en eller annan mindre anstalt för epidemisjukvård, tuberkulossjukvård, kronikervård eller förlossningsvård. Dessutom gäller, att läkarna liksom sjukgymnasterna och förvaltningspersonalen vid smärre anstalter vanligen icke är helt sysselsatta vid resp. anstalt. Antalet läkartjänster med tjänstårsrätt är därför stundom lägre än antalet vid sjukhusen verkande läkare, något som klart framträder vid en jämförelse mellan tab. N och tab. 12 i tabellavdelningen. Då förvaltnings- eller ekonomipersonal varit gemensam för flera anstalter, har den räknats endast till den ena anstalten, nämligen den där man kunnat antaga, att huvudanställningen varit. Vad sjukgymnasterna och syssel-

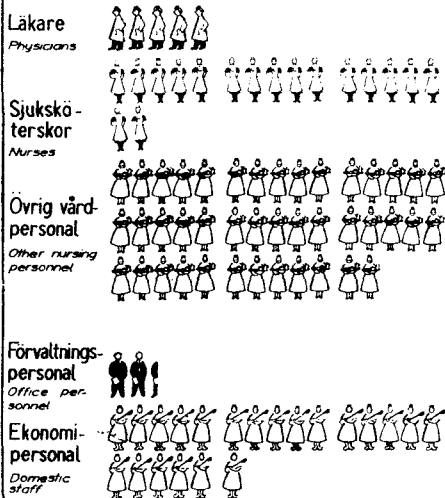
sättningsterapeuterna angår, har som regel reduktion av antalet kunnat göras med hänsyn till arbetstidens längd.

Vid lasarettens tjänstgjorde enligt tab. N ca 35 500 personer. Antalet patienter intagna i slutna vård, som dessa skötte i medeltal per dag var ca 28 800. Personalen utgjorde således i genomsnitt 1,2 (samma tal som 1954) per dag och sådan patient. Man bör hålla i minnet, att samma personal i öppen vård skötte ett betydande antal patienter. Vid betraktandet av dessa tal bör vidare observeras, att lasarettens kontors- och ekonomiafdelningar i viss utsträckning arbetat även för andra, smärre anstalters räkning.

I tab. O lämnas vissa uppgifter om personalen per 100 vårdplatser. Av de två kolumnerna längst till höger framgår, att en betydande ökning av personaltäteten ägt rum mellan åren 1948 och 1955. Vid bedömningen härav gäller — liksom i övrigt, då relativtal för olika år meddelas i detta kapitel — att

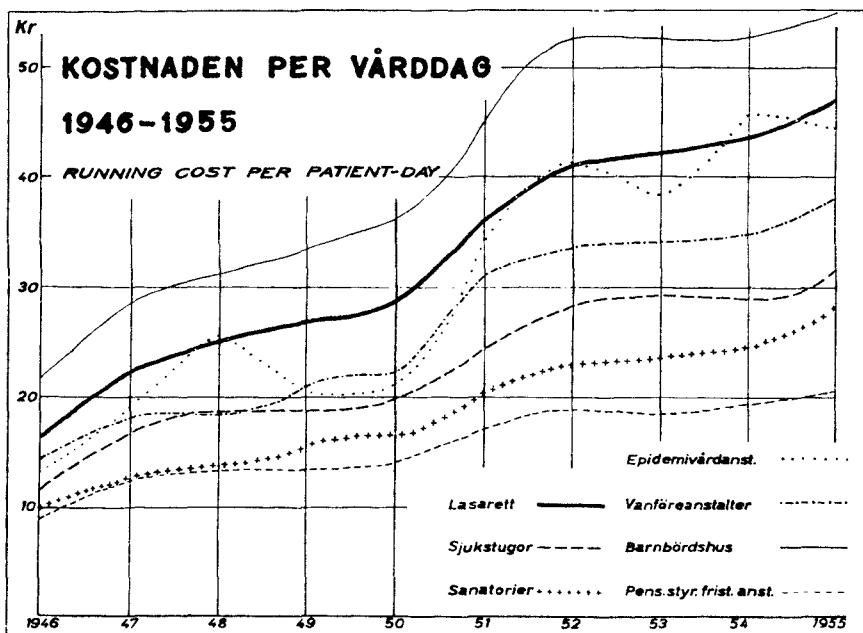
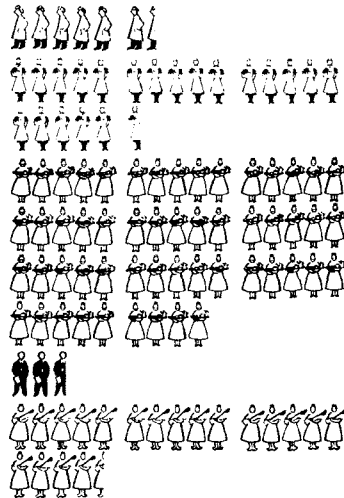
PERSONAL PER 100 LASARETTEN

ÅR 1947

VÅRDPLATSER VID PERSONNEL PER 100 BEDS

ÅR 1955

Tab. P. Kroppssjukhusens samlade driftkostnader
Running cost of hospitals for somatic diseases (total)

	Milj. kr		
	1953	1954	1955
Lasarett <i>General hospitals</i>	421,3	442,1	501,0
Garnisonssjukhus <i>Military hospitals</i>	3,0	3,0	3,2
Barnsjukhus <i>Children's hospitals</i>	8,5	8,9	9,8
Vanförelanstalter <i>Hospitals for the crippled</i>	5,4	5,5	5,8
Anstalter för kirurgisk (led-, ben-, etc.) tbc <i>Hosp. for surgical TB</i>	4,1	4,3	3,7
Pensionsstyr. frist. anst. <i>Hospitals of the Pensions Board</i>	3,8	3,9	4,2
Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	20,1	20,9	23,6
Epidemivårdanstalter <i>Epidemic hospitals</i>	25,1	26,6	25,5
Anstalter för lungtbc <i>Sanatoria for TB of the lungs</i>	48,2	47,3	49,8
Barnbördshus <i>Maternity hospitals</i>	4,7	4,7	5,2
Kronikeranstalter <i>Homes for chronically diseased</i>	57,5	62,1	72,5
Övriga anstalter (uppskattat) <i>Other hospitals</i>	12,9	17,7	19,7
Summa Total	614,6	647,0	724,0

skillnader, som iakttagas, icke nödvändigtvis beror på förändringar inom anstalterna utan också kan ha orsakats av att urvalet av anstalter ändrats. Anstalter läggs ned, nya inrättas, anstalter ändrar karaktär och flyttas från en grupp till en annan o. s. v.

I tab. 12 redovisas antalet tjänster vid de flesta kategorier av kroppssjukhus fördelade på olika slags personal (läkare, sjuksköterskor o. s. v.). Förekommande vakanser, för vilka vikarie helt saknas, anges i samma tabell. För åren 1952—1955 kan följande sammanfattande uppgifter om vakanta tjänster utan vikarie, lämnas. De är hämtade ur sjukhusens årsberättelser och avser den 31 december. Procenttalen anger vakanserna i förhållande till motsvarande antal tjänster.

Av tablån framgår icke totalantalet vakanser, vilket var vida större, ehuru till större delen täckt av vikarier med formell kompetens att sköta ifrågakarande arbetsuppgifter. Ett antal icke formellt kompetenta vikarier förekom dock också. Bland lasarettens läkare kunde dessa (svenska medicine kandidater och ut-

		Helt vakanta			
		läkar-tjänster		sjuk-sköterske-tjänster	
		Antal	%	Antal	%
Lasarett	 1952	12	0,6	176	2,9
»	 1953	15	0,7	171	2,8
»	 1954	18	0,8	103	1,6
»	 1955	24	1,1	93	1,4
Epidemisjukhus	1952	—	—	9	4,6
»	1953	—	—	13	4,7
»	1954	—	—	2	0,9
»	1955	—	—	3	1,3
A-sanatorier,					
lung-tbc	 1952	1	0,9	36	8,1
»	 1953	1	0,9	35	8,6
»	 1954	2	1,7	34	8,2
»	 1955	4	3,4	38	8,9

ländska läkare utan allmän behörighet) uppskattas till ett 100-tal.

Ekonomi. Det må framhållas, att den i tab. P-R redovisade driftkostnaden icke innefattar eventuell evalveringsersättning, pensioneringskostnader, räntor och hyror i av anstalterna hyrda fastigheter. Dessa undantag beror på att systemen för täckande av utgifter på dessa konton är varierande, varför posternas medräkning skulle medföra brist på jämförbarhet olika anstalter emellan. Kostnaderna för den till anstalterna anslut-

Tab. Q. Driftkostnad per vård dag resp. per intagen 1946—1955

Running cost per bed-day and per admission

Anstalter <i>Establishments</i>	Dagkostnad, kr <i>Operation cost per bed-day</i>				Förändring 1954— 1955, %	Kostnad per intagen, kr <i>Oper. cost per admission</i>				Förändring 1954— 1955, %
	1946	1953	1954	1955		1946	1953	1954	1955	
Lasarett	16,3	42,0	43,4	47,2	+ 9	255	608	623	686	+ 10
därav undervisningslasarett	19,0	51,7	53,0	57,3	+ 8	332	826	836	905	+ 8
» övriga delade (städer utom landsting) ..	..	44,3	45,5	49,3	+ 8	..	924	940	1 033	+ 10
» (landsting) ..	..	37,9	38,7	42,9	+ 11	..	494	505	561	+ 11
» odelade lasarett	..	37,7	38,8	44,2	+ 14	..	480	504	570	+ 13
Barnsjukhus	21,5	53,9	56,8	65,7	+ 16	296	713	732	801	+ 9
Vanförelanstalter	14,3	34,1	34,8	38,0	+ 9	505	999	1 013	996	— 2
Pensionsstyrelsens fristående anst.	8,9	18,4	19,3	20,6	+ 7	514	1 184	1 187	1 321	+ 11
Anstalter för kirurgisk tbc	8,6	22,6	23,0	26,7	+ 16	2 048	2 733	2 515	3 383	+ 42
Sjukstugor	11,5	29,3	28,9	31,7	+ 10	169	428	438	500	+ 14
Epidemivårdanstalter	13,2	38,3	45,7	44,3	— 3	390	721	948	813	— 14
därav epidemisjukhus	..	39,0	47,5	46,3	— 3	..	744	995	839	— 15
» epidemisjukstugor	..	35,9	38,8	33,5	— 14	..	648	773	656	— 15
Anstalter för lungtbc	9,6	23,4	24,6	28,0	+ 14	1 633	3 334	3 388	3 658	+ 8
därav sanatorier	9,9	23,4	24,7	28,1	+ 14	1 619	3 296	3 356	3 618	+ 8
» tuberkulossjukstugor	8,4	24,0	23,5	26,2	+ 11	1 729	4 172	4 119	4 909	+ 19
Barnbördshus	21,6	52,4	52,8	55,0	+ 4	202	476	475	494	+ 4
Kronikeranstalter	8,0	17,3	17,5	19,8	+ 13	2 018	3 688	4 341	4 853	+ 12

na öppna vårderna ingår däremot totalkostnaderna samt i driftkostnaden per vård dag och intagen, då det icke är möjligt att särskilja kostnaderna mellan öppen och slutenvård. Vad personalen betalat för kost och tvätt samt i hyra för bostad i anstaltens egen fastighet till den del, som antagits motsvara driftutgifterna för fastigheten (vanligen 60 % av hela hyresbeloppet), har såsom i tidigare årgångar frångågit anstaltens utgiftsbelopp. Genom den allmänna sjukförsäkringen, som trädde i kraft den 1 januari 1955, uppkom arbetsgivares skyldighet att erlägga bidrag till kostnader för sjukförsäkring och moderskapshjälp. Dessa bidrag, som utgör 1,14 % av lönesummor ej överstigande 15 000 kronor för år räknat, ingår givetvis i anstaltens driftutgifter och redovisas för lasarettens del i tab. R.

Tab. P visar i sammandrag driftkostnaderna år 1955 definierade enligt ovanstående.

För vissa anstaltstyper har icke ekonomiska data lämnats av alla som bort, och för dessa har talen kompletterats med hjälp av uppgifterna om antalet vård dagar och dagkostnaden för dem, som redovisat ekonomin. För enskilda sjukhem och kronikeranstalter under socialvårdsmyndighet, som icke är skyldiga redovisa sin ekonomi i årsberättelsen, har utgiften uppskattats med ledning av dagkostnaden för likartad vård. I gruppen »Övriga anstalter» ingår de små kommunala förlossningsanstalterna, de enskilda sjukhemmen, sjukhärbarägen och Spenshults reumatikersjukhus.

Kostnaden per vård dag (dagkostnaden) och kostnaden per intagen, som redovisas i tab. Q, beror förutom på priser, löner, arbetets organisation o. dyl., på vårdens intensitet, omsättningen av patienterna och graden av beläggningen.

Större delen av ökningen i kostnaderna mellan åren 1946 och 1955 beror på ökade personalkostnader på grund av

Tab. R. Lasarettens driftkonton år 1955 *Running costs of general hospitals*

Kontobeteckning	Hela utgiften, 1 000-tal kronor <i>Total</i>					Per vård dag, kronor <i>Per bed-day</i>					% <i>%</i>					
	Under- vis- nings- lasa- rett	Övr. delade lasarett		Ode- lade lasa- rett	Sum- ma	Under- vis- nings- lasa- rett	Övr. delade lasarett		Ode- lade lasa- rett	Samt- liga	Undervisnings- lasarett	Övr. delade lasarett		Odelade lasarett	Samtliga	D:o 1954
		Städers utom landsting ¹	Landstings				Städers utom landsting ¹	Landstings				Städers utom landsting ¹	Landstings			
Avlöningar <i>Salaries</i>	94 469	62 751	157 254	36 920	351 394	41,48	34,47	29,60	30,80	33,12	72,4	70,0	69,0	69,6	70,1	69,3
Expeditionskostnader <i>Office ex- penses</i>	1 522	858	2 888	684	5 952	0,67	0,47	0,54	0,57	0,56	1,2	1,0	1,3	1,3	1,2	1,2
Läkemedel <i>Medicine</i>	7 452	5 004	14 790	2 913	30 159	3,27	2,75	2,79	2,43	2,84	5,7	5,6	6,5	5,5	6,0	6,3
Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården <i>Other articles for the medical treatment (Dressings)</i> ..	7 955	5 235	12 057	2 440	27 687	3,49	2,88	2,27	2,03	2,61	6,1	5,8	5,3	4,6	5,5	6,0
Kosthåll <i>Food</i>	7 116	5 580	15 081	3 435	31 212	3,12	3,06	2,84	2,86	2,94	5,4	6,2	6,6	6,5	6,2	6,5
Värme, elektrisk energi o. vatten » <i>Fuel, electricity, water</i>	4 002	3 031	8 657	2 525	18 215	1,76	1,66	1,63	2,11	1,72	3,1	3,4	3,8	4,7	3,6	3,7
Tvätt och renhållning <i>Laundry, cleaning</i>	1 471	2 315	3 360	754	7 900	0,65	1,27	0,63	0,63	0,75	1,1	2,6	1,5	1,4	1,6	1,6
Inventariers underhåll och komp- lettering <i>Maintenance of plant</i> ..	4 042	2 247	6 857	1 677	14 823	1,77	1,23	1,29	1,40	1,40	3,1	2,5	3,0	3,2	3,0	3,1
Fastigheters underhåll <i>Maintenan- ce of buildings</i>	1 412	1 638	3 783	938	7 771	0,62	0,90	0,71	0,78	0,73	1,1	1,8	1,7	1,8	1,6	1,6
Diverse <i>Divers</i>	494	457	1 691	432	3 074	0,22	0,25	0,32	0,36	0,29	0,4	0,5	0,7	0,8	0,6	0,7
Arbetsgivarbidrag <i>Insurance con- tributions</i>	501	558	1 400	321	2 780	0,22	0,31	0,26	0,27	0,26	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6	—
Summa utgifter <i>Total</i>	130 436	89 674	227 818	53 089	500 967	57,27	49,25	42,88	44,24	47,22	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Inkl. sinnessjukavdelningen vid S:t Eriks sjukhus.

dels höjda löner och dels begränsning av arbetstiden. Förkortade vårdtider, längre driven specialisering vid lasarett och ökad omfattning av den öppna vården har också medfört, att kostnaderna per vård dag ökats. — Den förhållandevis stora höjningen i kostnaderna mellan 1954 och 1955 orsakades främst av de ökade avlöningskostnaderna. En allmän löneflyttning på ca 8—10 % och vissa löneregleringar för bl. a. sjuksköterskor genomfördes från den 1 januari 1955, vidare ändrades lönebestämmelser för läkare anställda i landstings tjänst från den 1 juli 1955 i samband med förbud för sådana läkare att mottaga ersättning enligt sjukhuslagen § 21 mom. 1 andra stycket. Dessa lönebestämmelser för läkare tillämpades även vid några sjukhus i städer utom landsting. Epidemivårdanstalternas varierande dagkostnader skyles huvudsakligen på den starkt varierande beläggningen.

Vid jämförelser mellan olika år bör det, som ovan sades angående omflyttning av anstalter, iakttagas. Särskilt må påpekas, att medeltalen för grupperna undervisningslasarett och övriga delade lasarett i städer utom landsting påverkas av att Sahlgrenska sjukhuset fr. o. m. år 1952 flyttats till gruppen undervisningslasarett. Det höga genomsnittet och den starka ökningen av kostnaden per intagen i gruppen »städer utom landsting» sammanhänger delvis därmed, ty i och med att Sahlgrenska sjukhuset tas bort ur gruppen, kommer Vasa sjukhus med dess långa vårdtider (kronikeravdelning m. m.) att starkare påverka medeltalet. Till samma effekt bidrar, att sinnessjukavdelningen vid S:t Eriks sjukhus fr.o.m. år 1952 ingår i lasarettets ekonomiska redovisning. Vid sinnessjukhus liksom kronikeranstalter har man nämligen ett relativt till vård dagarna litet antal in-

tagna. Omvänt är dagkostnaderna vid dylika anstalter relativt låga.

Lasarettens driftutgifter fördelade på konton framgår av tab. R. Totala driftutgifterna för samliga lasarett ökade med 13,3 procent och avlöningsutgifterna med icke mindre än 14,7 procent mellan åren 1954 och 1955.

3.23. Vården av sinnessjuka och psykiskt efterblivna

I avsnittet 3.21 har en allmän översikt med tabellariska sammandrag lämnats av den slutna sjukvården, och även sinnessjukvården och vården av psykiskt efterblivna har där inplacerats i sammanhanget. Inledningsvis hänvisas dit.

Sex huvudtyper av anstalter kan särskiljas. (A) *Statens och storstädernas (Stockholms, Göteborgs och Malmö) sinnessjukhus* meddelar den mest kvalificerade vården. Till storstädernas anstalter utgår statsbidrag. (B) *Kommunala* (andra än storstädernas) och *enskilda sinnessjukhus* är mindre anläggningar och handlar fall, som icke kräver de stora sjukhusens terapeutiska resurser. De små kommunala sinnessjukhusen drives så gott som endast av primärkommuner (varibland ett par städer utom landsting). Dessa anstalter åtnjuter icke statsbidrag. (C) *Vårdhem för sinnessjuka* har hand om lättskötta fall. Dessa hem är dels sådana, som drives av *landsting och städer utom landsting* och stundom betecknas som kommunala, dels *enskilda*. De förra har statsbidrag — de senare icke. (D) *Skolhem för psykopatiska och nervösa barn* hyser ett klientel av speciellt slag, närmast hänförligt till sinnessjukvården. Gränsen mellan sinnessjukvård och vård av psykiskt efterblivna är i organisatoriskt hänseende icke skarp. Sålunda finns särskilda sin-

nessjukhus för sådana psykiskt efterblivna, på vilka sinnessjukhuslagens retentionrätt skall kunna tillämpas. Även på vanliga sinnessjukhus vårdas en del psykiskt efterblivna. På Källshagens sjukhus finns en särskild avdelning på 283 vårdplatser inrättad för ändamålet. Av (E) *anstalter för psykiskt efterblivna* finns eljest både statliga, landstingsdrivna, kommunala och enskilda. Av enskilda anstalter är endast sådana, som åtnjuter statsbidrag, upptagna i denna publikation. (F) *Epileptikanstalterna* är drivna av enskilda utom två — en statlig och en landstingsdriven.

På anstalter huvudsakligen avsedda för sinnessjukvård fanns, som framgår av tab. H 29 779 platser, vari de ovan nämnda 283 platserna för psykiskt efterblivna vid Källshagens sinnessjukhus icke ingår. Talen avser det av medicinalstyrelsen fastställda platsantalet. De reservplatser, som fanns på många håll, har icke medräknats, då uppgifter om dem icke lämnas i årsberättelserna. Antalet sekundärplatser för sinnessjuka, d.v.s. platser avsedda för kroniskt klientel, var 1 919 (2 202—283), varav 1 240 på de tre i tab. 25 upptagna sekundärsjukhusen (Psykiatriska sjukhuset, Källshagens och Gådeå sjukhus) och resten (679) på avdelningar vid Sundby, Birgittas, S:t Sigfrids, Sätters och Frösö sjukhus.

Platsantalet vid statens sinnessjukhus var (inräknat sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna) 20 564. Antalet är emellertid mer eller mindre osäkert till följd av den livliga ny- och ombyggnadsverksamhet, som pågått under senare år. Äldre obrukbara lokaler har härvid lagts ned eller tillfälligt avstängts för ombyggnad samtidigt som nya tagits i bruk. Numera ökade krav på avdelningarnas ut-

formning har därjämte ofta vid ombyggnaderna medfört en viss reduktion av antalet vårdplatser. — I fortsättningen skall sjukhusen årligen inventera och exakt ange antalet vårdplatser vid varje årsskifte. (Vid årsskiftet 1956/1957 var nämnda antal vårdplatser 21 158.)

För psykiskt efterblivna och epileptiker fanns vid slutet av år 1955 12 939 platser på särskilda anstalter, vari är inräknade de 283 platser på Källshagens sjukhus, som nyss nämndes. Dessa är i tab. 25 redovisade i kolumnen för sekundärplatser, en placering, som dock icke har avseende på avdelningen för psykiskt efterblivna utan på det sinnessjukhus, vari avdelningen ingår. De fyra anstalter för psykiskt efterblivna, vilka upptagits bland de statliga sinnessjukhusen (tab. 25), är Västra Ny, Vipeholms, Västra Marks och Salberga sjukhus.

Patienter i anstalts- och familjevård m. m. Förutom de sinnessjuka, som vårdas på anstalterna, finns ett antal, som under sjukhusens överinseende omhändersas i familjevård. I Stockholm och Göteborg är denna vård icke ansluten till sjukhusen och redovisas icke i denna publikation, utan ingår som en del av stadens öppna vård av psykiskt sjuka, för vilken finnes en fristående organisation. Den statliga familjevårdens kostnader redovisas i tab. 24.

Hjälperksamheten (tab. 24) omfattar tillsyn och hjälp åt från sjukhusen försöksutskrivna och exspektanter. Denna organisation fungerar även såsom psykiatrisk, rådgivande instans inom resp. sjukhusområde. Kostnaderna för denna verksamhet utgörs huvudsakligen av avlöningar och reseersättningar till den personal, som sköter densamma.

Beläggningen på sjukhusen har i tab.

Tab. S. Beläggningen vid vissa anstalter för sinnessjuka och psykiskt efterblivna *Occupancy*

	1947	1951	1952	1953	1954	1955
Statens sinnessjukhus	118 %	114 %	116 %	117 %	117 %	117 %
för sinnessjuka	108 »	99 »	100 »	99 »	101 »	104 »
för psykiskt efterblivna	106 »	103 »	102 »	103 »	103 »	102 »
Storstädernas sinnessjukhus	98 »	99 »	101 »	101 »	92 »	97 »
Mindre kommunala sinnessjukhus	92 »	97 »	94 »	95 »	95 »	94 »
Vårdhem för lättköta sinnessjuka						
Anstalter för psykiskt efterblivna						
landstings och städers utom landsting ..	..	..	90 »	89 »	88 »	86 »
enskilda	..	..	98 »	99 »	99 »	99 »
Epileptikeranstalter	..	..	96 »	97 »	96 »	97 »

S angivits med ett procenttal, på samma sätt som för kroppssjukhusen, dock med den skillnaden, att talet beräknats på vårdplatsantalet vid årets slut — icke på genomsnittet under året — vilket naturligtvis icke är fullt tillfredsställande.

Angående omsättningen av patienter hänvisas till kap. 4.8.

Personal. Till skillnad mot kroppssjukhusen avser uppgifterna om *sinnessjukvårdspersonalen* icke personer utan tjänster.

Då tjänsterna i regel var besatta — med ordinarie innehavare eller vikarie — kan sinnessjukvårdens personal likväl approximativt beräknas till 12 700 personer (tab. T). Antalet har erhållits genom komplettering av de i tab. 24 angivna talen dels med motsvarande tal ur årsberättelserna från landstingens vårdhem, dels med en särskild kalkyl för de enskilda vårdhemmen och de smärre kommunala sinnessjukhusen, vilka i regel icke lämnat sådana uppgifter. Det har antagits, att de sistnämnda haft samma personaluppsättning per 100 vårdplatser som landstingens vårdhem resp. de statliga sinnessjukhusen. I talen för statens sinnessjukhus har inräknats tjänster för 16 läkare, 45 personer tillhörande »övrig vårdpersonal», 15 tillhörande förvaltningspersonal och 3 ekonomipersonal allt inom den statliga hjälpverksamheten och familjevården

samt 19 läkare och 26 annan personal tillhörande de rättspsykiatriska stationerna. Åtskilliga av i tab. T upptagna läkartjänster gäller deltidsanställda och en del av dessa är dubbelräknade. Vid statens sinnessjukhus (inkl. hjälpverksamhet, familjevård och rättspsykiatri) fanns den 1/10 1955 71 vakanta läkartjänster (60 året förut), av vilka 17 (10) icke uppehölls av vikarier. 36 vakanser uppehölls av utländska läkare eller utländska medicine studerande, av vilka 9 hade allmän behörighet enligt Kungl. Maj:ts resolution, samt 13 av svenska legitimerade läkare och 5 av svenska medicine kandidater.

I tab. T ingår som föreståndarinnor eller som översköterskor en del examinerade sjuksköterskor. Dessas totalantal inom sinnessjukvården beräknades hösten 1956 till ca 475, varav 225 på de statliga sinnessjukhusen, 200 på de treorstädernas sinnessjukhus och 50 på vårdhemmen. — Jordbrukspersonalen vid sinnessjukhusen har räknats i gruppen ekonomipersonal.

De i tab. T redovisade talen för anstalter för vård av psykiskt efterblivna och epileptiker (statens, landstingens, primärkommuners och enskilda) avser däremot i stort sett antalet anställda personer. Undantag utgör de statliga sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna, som ingår med sina tal för befintliga tjänster. Över huvud taget är uppgifterna

Tab. T. Personalen vid anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker den 31/12 1955

Personnel at establishments for mentally diseased, mentally deficient and epileptics

	Statens sinnes- sjukhus för sinnes- sjuka ¹	Stor- städer- nas sinnes- sjukhus	Lands- tingens vård- hem	Övriga anstalter	Summa <i>Total</i> <i>hospitals</i> <i>for</i> <i>mental</i> <i>diseases</i>	Statens sinnes- sjukhus för psykiskt efter- blivna	Övriga statens samt lands- tingens an- stalter för psykiskt efter- blivna ²	Enskilda anstalter för psykiskt efter- blivna ²	Summa <i>Total</i> <i>inst.s</i> <i>for</i> <i>mentally</i> <i>deficient</i>	Epilep- tikeran- stalter ² <i>Homes</i> <i>for</i> <i>epileptics</i>	Total
Läkare <i>Physicians</i>	189	64	68	78	399	11	—	—	11	4	414
Lärarpersonal <i>Teachers</i>	—	—	—	22	22	—	277	48	325	31	378
Övrig vårdpersonal <i>Other nurs- ing personnel</i>	6 230	2 004	696	483	9 413	575	1 204	482	2 261	200	11 874
Förvaltningspersonal <i>Admin- istrative personnel</i>	231	58	15	15	319	24	39	25	88	9	416
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	1 682	497	239	160	2 578	193	570	242	1 005	124	3 707
Summa <i>Total</i>	8 332	2 623	1 018	758	12 731	803	2 090	797	3 690	368	16 789

¹ Inkl. rättspsykiatriska avd. o. familjevård; exkl. Källshagens avd. för psykiskt efterblivna.

² Avser personer; i övrigt avser tabellen tjänster.

Tab. U. Vårdpersonal per 100 vårdplatser*Nursing personnel per 100 beds**Vårdpersonal (exkl. läkare)**Nursing personnel (excl. physicians)*

Sinnessjukhus <i>Mental hospitals</i>	1947	1951	1952	1953	1954	1955
Statens (inkl. sinnessjukh. för psykiskt efterblivna) <i>of the State</i>	29	31	31	31	32	33
Storstädernas <i>of the three largest cities</i>	33	34	36	37	37	38
Landstingens vårdhem för lättskötta sinnessjuka <i>Homes for mentally diseased</i>	14	16	17	16	17	17
Anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker <i>Homes for mentally deficient</i>						
Statens <i>of the State</i>	..	21	..	27	..	22
Landstings <i>of the counties</i>	..	18	20	22	21	18
Städers utom landsting <i>of the county boroughs</i>	..	..	20	19	22	21
Enskilda <i>Private</i>	..	15	15	15	16	15
Läkare <i>Physicians</i>						
Statens sinnessjukhus	..	..	..	..	..	0,8
Storstädernas »	..	..	..	..	..	1,2

tämligen osäkra, då årsberättelsens formulär icke är fullt tydligt i berört avseende och anstalternas personalorganisation är mycket varierande. Drygt 50 examinerade sjuksköterskor ingår bland vårdpersonalen. Jordbrukspersonalen vid landstings- och enskilda anstalter har — till skillnad mot vid sinnessjukhusen — räknats som vårdpersonal.

Uppgifterna om personal på 100 vårdplatser enligt tab. U ger icke full rättvisa åt utvecklingen för de stora sinnessjukhusens del, emedan överbeläggningen på vårdplatserna något minskats under den berörda perioden. Sistnämnda förhållande spelar däremot ingen roll för följande uppgifter, som belyser läkartätheten, emedan dessa enligt praxis räknats på antalet befintliga patienter.

Antal i genomsnitt per dag befintliga patienter per läkartjänst *Inpatients per day per physician*

År	Statens sinnessjukhus (för sinnessjuka)	Storstädernas sinnessjukhus
1947	153	116
1948	155	105
1949	152	101
1950	152	91
1951	151	90
1952	152	82
1953	151	86
1954	150	84
1955	140	83

Hjälperksamhet och familjevård är icke medräknade här lika litet som i tab. U.

Ekonomi. För de typer av anstalter för sinnessjukvård, som redovisat sin ekonomi, ställde sig dagkostnaden på sätt som framgår av tab. V. I kostnaden för

Tab. V. Driftkostnad per vård dag inom sinnessjukvården*Running cost per bed-day*

	Dagkostnad, kr						Ökning
	1948	1951	1952	1953	1954	1955	1954-1955
							%
Statliga sinnessjukhus	kr 8,3	10,5	13,0	13,4	13,9	15,0	8
Familjevården vid statliga sinnessjukhus ... »	3,3	4,2	5,0	5,6	5,7	6,1	7
Storstädernas sinnessjukhus	» 11,7	16,6	18,8	19,2	19,6	21,1	8
Landstingens och städers utom landsting vårdhem för sinnessjuka	» 6,0	8,3	9,4	9,7	9,6	10,8	13

sjukhusen ingår där icke kostnaden för hjälpverksamhet och familjevård.

Totalkostnaden för driften av de statliga sinnessjukhusen inklusive de fyra med psykiskt efterblivna belagda anstal-

terna uppgick till 132 397 000 kr inräknat familjevård och hjälpverksamhet. Se vidare härom tab. 24, där också storstädernas sinnessjukhus redovisas.

3.3. Apoteken

Vid slutet av år 1955 var antalet självständiga apotek 414, vilket framgår av tab. 6. Antalet för allmänheten öppna filialapotek var 93 mot 87 ett år tidigare. Genom tillkomsten av ytterligare ett sjukhusapotek har antalet dylika apotek under året ökat till 15.

De självständiga apoteken i Ryd och Visnum har förändrats till filialapotek samt filialapoteken Duvan i Stockholm och Älgen i Örebro till självständiga apotek. Filialapoteken Sälen i Göteborg, Hägern i Malmö samt Liljan och Vesslan i Stockholm jämte filialapoteken i Brommälla och Tibro har avsynats och öppnats för allmänheten. Sjukhusapoteket vid Kristianstads lasarett har avsynats och trätt i funktion.

Apoteksprivilegium har under året tilldelats 33 personer.

Uppgifter om viss vid apoteken anställd personal finns i tab. 1. Vid årsskiftet 1955—1956 var 16 av de 414

självständiga apoteken vakanta. För kontroll av apoteken har utförts 124 inspektioner, 296 visitationer, 27 avsyningar och 2 besiktningar.

Material till kap. 3

Medicinalstyrelsens publikation »Förteckning över svenska läkare och tandläkare»: Kap. 3. 11, tab. 2.

Uppgifter från fackbyråer inom medicinalstyrelsen: Kap. 3.12, 3.13, 3.15, 3.17, 3.3.

Nationalföreningen mot tuberkulos: Kap. 3. 16 (delvis), tab. 5.

Årsberättelser från sundhetsinspektörerna och könspoliklinikerna: 3. 18.

Uppgifter från apotekens avgiftsberedning: Tab. 6.

Årsberättelser från landsting: Kap. 3. 14, 3. 19, tab. 3 (delvis), 4, 7, 8.

Årsberättelser från sjukvårdsanstalter: Kap. 3. 2, tab. 3 (delvis), 9—12, 24, 25.

KAP. 4

HÄLSOTILLSTÅND, SJUKDOMAR, FÖRLOSS-
NINGAR M. M. UNDER ÅR 1955

4.1. Hälsovårdsförhållandena i allmänhet

Enligt förste provinsialläkarnas och med dem jämställda förste stadsläkarnas årsberättelser har hälsotillståndet under år 1955 varit i stort sett gott. Några omfattande epidemier har icke förekommit. Från Norrbottens län meddelas dock att antalet fall av akuta luftvägsinfektioner varit ovanligt stort under hösten 1955 och att dessa sjukdomar från att i början ha varit lindriga och kortvariga vid årsskiftet antog alltmera malign karaktär.

Den fortskridande föroreningen av våra sjöar och vattendrag och den härmed sammanhängande försämringen av vattentäakterna är såsom ofta framhållits ett synnerligen allvarligt allmänhygieniskt problem. Frågan om anläggande av nya effektiva avlopps- och vattenreningsverk synes i allmänhet ännu befina sig på utredningsstadiet och endast i några få fall har byggnadsarbetet igångsatts. Kommunerna visar stort intresse för saken, och det kan exempelvis antecknas att en särskild sammanslutning bildats i Östergötlands län, nämligen Motala ströms vattenvårdsförbund, där de flesta av länets kommuner blivit representerade. Förste provinsialläkarna framhåller emellertid att det är ytterst angeläget att ifrågavarande anläggnings-

arbeten snarast möjligt kommer i gång.

Det har gjorts gällande att kommuner trots den genomförda storkommunindelningen inte alltid har erforderlig ekonomisk bärkraft. Flera förste provinsialläkare anser, att det skulle vara till fördel för hälsovården om flera kommuner kunde ena sig om att anställa gemensam heltidsanställd och för sina uppgifter fullt kompetent hälsovårdsinspektör.

Skyddskoppympning. Enligt rapporter från förste provinsialläkarna om skyddskoppympningen verkställdes år 1955 ca 100 000 vaccinationer och ca 4 100 revaccinationer.

Undantag från skyddskoppympning. Under år 1955 har till medicinalstyrelsen inkommit 624 framställningar om befrielse från skyddskoppympningen jämlikt 5 § 2 och 3 mom. lagen om skyddskoppympning. Av dessa har 415 bifallits jämlikt 5 § 2 mom., 92 jämlikt 5 § 3 mom., 33 underställts Kungl. Maj:ts prövning, 36 ej upptagits till prövning på grund av ofullständiga ansökningshandlingar eller andra hinder av liknande art och 48 hänvisats till vederbörande ympare för erhållande av uppskov med ympningen.

4.2. Det internationella hälso- och sjukvårdsarbetet

De internationella hälsovårdsärendena handhas sedan november 1952 av nämnden för internationella hälsovårdsärenden (NIH). Ordförande under år 1955 var generaldirektören för medicinalstyrelsen.

Världshälsoorganisationen (WHO) anordnade under 1955 ett stort antal konferenser m. m., till vilka Sverige hade tillfälle utse representanter. Särskilt betydelsefull var WHO:s konferens i Paris 21—26 februari 1955 rörande revision av den internationella statistiska klassifikationen av sjukdomar, skador och dödsorsaker. Vidare kan nämnas studiegrupp i Monaco över mentalhygieniska problem i den allmänna hälsovården, konferens i Genève om tillsatser till födoämnen samt kurs i Paris om barnaålderns medicinskt-sociala problem.

Även under år 1955 anordnades av

WHO högre hälsovårdskurser i Göteborg för skandinaviska tjänsteläkare och detta år deltog fem svenska läkare.

Hösten 1955 anordnade WHO i samarbete med nämnden en kurs i strål-skyddsteknik på radiofysiska institutet vid karolinska sjukhuset i Stockholm. I denna kurs deltog 10 svenskar.

Stipendier till svenskar har under 1955 utdelats av WHO för kortare och längre studier i barnpsykiatri och förskoleproblem samt i organisation av sjuk- och hälsovård i flyktingläger.

Under året har ett 60-tal WHO-stipendiater besökt Sverige för studier inom skilda delar av hälso- och sjukvården. Nämnden har handhaft planläggningen av dessa studiebesök samt haft tillfälle biträda ett 50-tal andra läkare m. fl. från olika länder vid deras studiebesök i Sverige.

4.3. Infektionssjukdomar

Epidemiska sjukdomar. De i denna publikation redovisade uppgifterna om antalet sjukdomsfall i epidemiska sjukdomar för år 1950 och tidigare grundar sig, där intet annat anges, på de sammanställningar, som förste provinsialläkarna och jämställda förste stadsläkare gjort beträffande infektionssjukdomarna i sina årsberättelser. Fr. o. m. år 1951 har dessa delar av årsberättelserna avskaffats, varför uppgifterna om antalet sjukdomsfall i stället hämtats från de av samma läkare successivt inlämnade halvmånatssrapporterna. Hur en jämförelse mellan de olika redovisningssätten ställer sig, har framgått av en tabell i denna publikation årg. 1951 sid. 41.

De sjukdomar, som uppräknas i tab. 14 och som är samtliga sjukdomar med

individuell anmälningsskyldighet av någon kvantitativ betydelse, utgjorde 10 369, vilket är högre än motsvarande tal för år 1954 (8 648) men dock icke mer än drygt hälften av medeltalet för senaste tioårsperiod (20 479). Förhållandet belyses av följande texttabell, som visar de i tab. 14 upptagna sjukdomarnas frekvens sedan år 1944.

År	Antal fall	År	Antal fall
1944.....	45 789	1950.....	39 462
1945.....	29 595	1951.....	15 786
1946.....	22 068	1952.....	9 817
1947.....	23 390	1953.....	20 846
1948.....	21 022	1954.....	8 648
1949.....	33 371	1955.....	10 369

Enligt den år 1953 införda ändringen (SFS 430) i 1919 års epidemilag föreligger allmän anmälningsskyldighet till hälso-

Tab. X. Sjukdomsfall i vissa epidemiska sjukdomar år 1955 per 100 000 invånare

Cases of epidemic diseases per 100 000 inhabitants

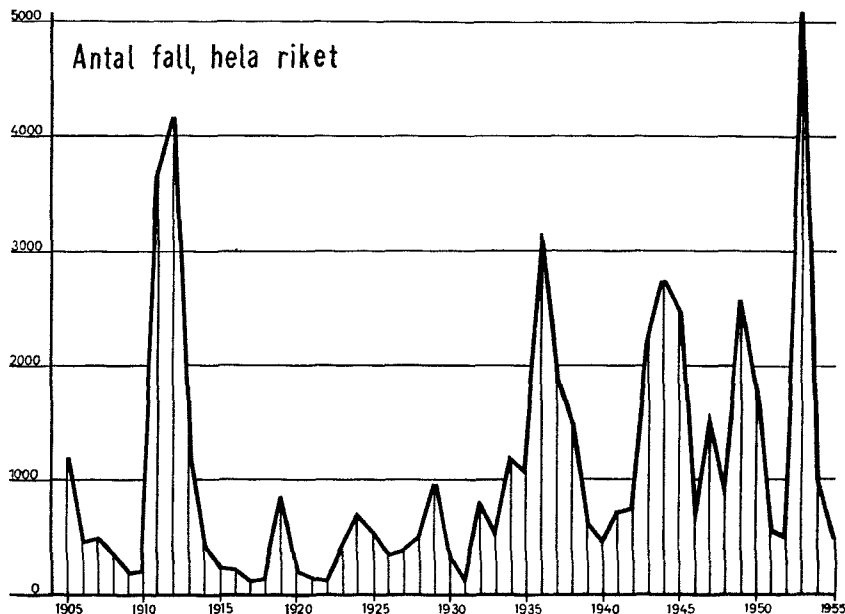
Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Samtliga epidemiska sjukdomar i tab. 15 <i>All diseases in table 15</i>	Därav <i>Thereof</i>				in- fektios hepatit <i>infectious hepatitis</i>
		salmonella- inf. utom tyfus <i>Salmonella excl. ty- phoid fever</i>	schar- lakans- feber <i>scarlet fever</i>	barnförslamning		
				hela antalet <i>total</i>	med för- slamning <i>with paralysis</i>	
Stockholms stad	138	9	94	8	6	25
Stockholms län	149	9	78	12	5	19
Uppsala län	71	4	49	3	2	11
Södermanlands län	166	5	91	4	3	13
Norrköpings stad	101	2	83	—	—	15
Östergötlands län i övrigt	116	5	99	1	1	8
Jönköpings län	234	6	173	8	5	39
Kronobergs län	71	4	32	3	3	7
Kalmar läns n:a	78	3	66	5	4	3
Kalmar läns s:a	155	2	134	1	—	17
Gotlands län	327	5	197	5	2	116
Blekinge län	190	8	109	14	10	4
Kristianstads län	236	25	120	3	2	5
Malmö stad	160	9	121	5	3	14
Hälsingborgs stad	566	20	534	9	4	3
Malmöhus län i övrigt	94	3	80	3	1	3
Hallands län	107	8	85	7	6	2
Göteborgs stad	147	8	107	8	7	18
Göteborgs o. Bohus län i övrigt...	142	6	118	9	7	5
Älvsborgs län	148	27	100	9	7	9
Skaraborgs län	282	2	254	6	5	10
Värmlands län	99	19	66	4	3	5
Örebro län	121	3	102	3	2	9
Västmanlands län	218	4	187	2	2	22
Kopparbergs län	183	53	103	6	4	16
Gävle stad	100	1	86	5	4	7
Gävleborgs län i övrigt	69	2	45	4	3	16
Västernorrlands län	76	1	32	32	14	6
Jämtlands län	75	1	48	18	11	5
Västerbottens län	88	0	60	6	2	20
Hela riket <i>Whole country</i> 1955	146	9	104	7	4	14
” ” ” ” 1954	124	11	77	14	8	15
” ” ” ” 1953	296	122	75	71	42	15

vårdsmyndigheterna dels beträffande de sjukdomar som uppräknas i tab. 14 (utom infektiös hepatit) och dels för pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, återfallsfeber, gula febern, mjältbrand, psittakos och spetälska. Dessutom skall läkare enligt kungl. kungörelse av år 1953 (SFS 431 med ändring 1954:732) anmäla fall av elakartad gastroenterit hos barn i åldern under 2 år, epidemisk gulsot (infektiös hepatit), malaria, primär meningoencephalit av infektiös typ,

rots, tularemi, kikhosta, mässling och epidemisk influensa. I allmänhet skall dessa anmälningar avse varje särskilt fall och göras per post senast dagen efter den då diagnosen ställdes eller i några fall ofördröjligen per telefon eller telegram. Fall av kikhosta, mässling och influensa meddelas endast en gång i månaden och då i form av en summarisk uppgift avseende antalet av läkaren behandlade, nytillkomna fall.

Antalet fall år 1955 av samtliga nu

POLIOMYELITIS 1905–1955

Kurvan avser i princip såväl barnförlänning med som utan pareser (jfr dock anmärkning på tab. 13).

uppräknade sjukdomar utom de tre sistnämnda framgår av tab. 15 och samma antal utslaget på 100 000 invånare av tab. X här i texten.

Scharlakansfebern, som under de tio åren före 1955 uppvisat en medelnivå på omkring 14 000 fall per år med maximum 35 000 år 1950 och minimum åren 1953 och 1954 med ca 5 500 fall, steg under året till inemot 7 600 fall, motsvarande 104 på 100 000 invånare. Högsta relativa antalet noterades i Hälsingborg med 534 på 100 000 invånare. I de största städerna för övrigt var frekvensen på 100 000 invånare 94 i Stockholm, 107 i Göteborg, 121 i Malmö och 83 i Norrköping. Av övriga delar av landet må nämnas Skaraborgs län med 254 och Gotlands län med 197 på 100 000 invånare, som alltså hade relativt många fall.

Enligt medicinalstyrelsens cirkulär den 7 januari 1946 till läkarna vid samtliga epidemivårdanstalter (med ändring 1951) skall de vanligaste komplikationerna till bl. a. *scharlakansfeber* angivas i årsrapporten. De så redovisade fallen för de särskilda sjukdomarna måste ju vara färre än de i tab. 14 upptagna, eftersom icke alla insjuknade vårdats på anstalt. Emellertid har en del anstalter underlåtit att redovisa komplikationerna, medan andra lämnat oanvändbara uppgifter. Sedan dessa fallit bort, kvarstår uppgifter för 6 459 fall. Av dessa hade 10 % komplikation av ett eller flera slag (18 % föregående år). Möjligen får man härigenom en överdriven uppfattning om komplikationernas frekvens, då de anstalter, som icke lämnat fullständiga uppgifter, kan förmodas ha haft

**Tab. Y. Uppgifter om komplikationer till
scharlakansfeber** *Complications of scarlatina*

	1950	1951	1952	1953	1954	1955
Totalantal fall av scharlakansfeber på anstalter, som lämnat uppgift om komplikatio- nerna	32470	12536	5514	3746	3575	6459
Därav i % med						
lymfadenit	3,3	4,4	5,2	7,5	10,3	5,4
otit	1,7	2,5	2,6	2,8	2,9	2,3
otit + mastoidit	0,0	0,0	—	0,0	0,1	0,1
sinusit	0,3	0,2	0,3	0,8	0,6	0,7
endocardit	0,3	0,1	—	0,1	0,1	0,1
myocardit	0,5	0,3	0,4	0,2	0,3	0,3
synovit el. artrit	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,1
nefrit	0,2	0,3	0,5	0,5	0,4	0,4

relativt få komplikationer. De vanligaste komplikationernas art framgår av tab. Y. Observeras bör, dels att alla förekommande komplikationer där icke redovisas och dels att samma person kan ha haft flera av där upptagna komplikationer.

Difteri, som i början av seklet härjade med 15 å 20 000 fall varje år, har under de senaste decennierna gått ned till en betydligt beskedligare nivå, eller i genomsnitt för decenniet 1945—54 till 433 fall årligen. Botten var ändock icke nådd, ty de två senaste åren har endast ströfall rapporterats. 1955 var antalet 4.

Barnförlamningen, som växlar betydligt från år till år och var ovanligt gynnsam åren 1951 och 1952, uppnådde en vågtopp under 1953 med 5 090 fall, vilket var den svåraste epidemin sedan 1912. År 1954 hade antalet fall sjunkit till 1 009 och nu senast under 1955 till 486. Genomsnittet för perioden 1945—1954 var 1 671 fall per år. I samtliga anförda tal har såväl fall med som utan förlamning medräknats.

Av *salmonellainfektionerna* förekommer numera tyfus rätt sällan i vårt land. 1955 var antalet sådana fall endast 18 stycken. Övriga *salmonellainfektioner* är vanligare och bland dem befinner sig

paratyfusen, en sjukdom, som till följd av en olycklig terminologi fick ge namn åt alla de *salmonellainfektioner*, som härjade hos oss år 1953, då *salmonellor* räknade 8 800 kliniska fall. Medelnivån de senaste tio åren har eljest legat omkring 1 300 per år. 1955 anmäldes 703 fall av *salmonellainfektion*, de nämnda 18 fallen av tyfus medräknade. Alla dessa tal avser s. k. kliniska fall, d. v. s. sjuka med feber o. s. v. Förutom dessa inrapporterades bortåt 200 bacillbärare.

De övriga i epidemilagen upptagna sjukdomarna spelade under år 1955 en relativt liten roll. *Dysenteri*, som i början på 1940-talet brukat uppträda med omkring 1 500 fall om året och därefter gått ned i frekvens, steg från 128 fall år 1954 till 484 fall år 1955. Genomsnittet för perioden 1945—1954 var 281 fall. I övrigt må nämnas följande, varvid talen inom parentes avser 1954: *Epidemisk hjärnhinneinflammation* 65 fall (51) och *sömnssjuka* 0 fall (1).

Bland övriga anmälningspliktiga epidemiska sjukdomar enligt kungl. kung. den 5 juni 1953 (SFS 1953:431) kan nämnas epidemisk *gulsot*, som under 40-talet hade rätt hög frekvens. Det svåraste året var 1948 och då anmäldes ej mindre än 11 667 fall. År 1955 var antalet endast 1 038. Av s. k. *hjärninflammation* anmäldes 240 fall år 1955 mot 236 år 1954 och av *tularemi* 1 mot 54.

Nedan angivna antal fall av *kikhosta*, *mässling* och *epidemisk influensa* har rapporterats åren 1954 och 1955.

	Kik- hosta	Mäss- ling	Influ- ensa
1954.....	15 000	19 300	69 400
1955.....	12 700	42 200	17 400

Veneriska sjukdomar. I tab. 16 och 17 lämnas uppgifter bl. a. om antalet sjukdomsfall i olika delar av landet, om smittningsorter och sjuka av olika kön

och ålder. Dessa uppgifter inkluderar i princip även militärpatienter, men redovisningen av dessa till förste provinsialläkarna — vilka i sin tur redovisar till medicinalstyrelsen — torde vara mycket bristfällig. Även civila fall torde under senare år ha blivit relativt ofullständigt redovisade, sammanhängande bl. a. med ändrade behandlingsmetoder, i sin tur sammanhängande med tillgång-
en på nya antibiotika.

Om antalet fall av samtliga veneriska sjukdomar i de åldersklasser, där sjukdomarna förekommit i avsevärd frekvens, fördelas på medelfolkmängden i dessa åldersklasser erhålles följande tal för år 1955 (tablån nedan).

Vidare kan man genom att jämföra olika årgångar av denna publikation finna, att en viss utjämning mellan könen efterhand framträtt, så att när männen år 1920 svarade för 75 % av samtliga rapporterade fall, uppgick deras andel år 1955 till endast 65 %.

Tuberkulos. Uppgifter om tuberkulosens utbredning finns i tab. 19, som utgör en sammanställning av tabeller i Nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift (1956, nr 2). Morbiditeten illustreras av uppgifterna om antalet hos dispensärerna registrerade personer med tuberkulos av olika slag och i olika stadier (öppen tbc resp. annan tbc). Att fastställa, om en tuberkulos är »öppen» d. v. s. i smittamt stadium, kan emellertid många gånger vara vanskligt, var-

för de uppgifter, som meddelas härom, icke bör betraktas som exakta uttryck för det verkliga antalet. Vidare bör observeras, att antalet nyupptäckta fall icke är ett gott uttryck för tuberkulossjukligheten inom ett område, eftersom forskningarna efter tuberkulosfall bedrivs med olika intensitet i olika delar av landet.

I tab. 19 anges vidare dödligheten i tuberkulos för hela riket dels totalt, dels per 1 000 invånare (0,11 ‰) enligt en preliminär bearbetning av material i statistiska centralbyrån.

I tab. 18 redovisas omfattningen av och några resultat från medicinalstyrelsens hittills utförda skärmbildsundersökningar av civila personer. Det framgår härav, att totala antalet under åren 1946—1955 undersökta personer uppgår till 4 620 615. Några relativt utvisande omfattningen av undersökningarna länsvis har icke utförts, då vid sådana beräkningar hänsyn icke kan tagas vare sig till omflyttningen och mortaliteten hos befolkningen under den period skärmbildsundersökningar pågått eller till att vissa personer undersökts mer än en gång. Bland de undersökta personerna hade man i genomsnitt funnit tuberkulösa sjukdomstecken hos 3,1 %. Såsom framgår av en för tidigare år företagen specialundersökning torde emellertid flertalet av dessa fall vara kända förut och bragta under kontroll.

Antal fall av veneriska sjukdomar per 100 000 av medelfolkmängden i åldern						
	15—19 år	20—24 år	25—29 år	30—39 år	40—49 år	50—59 år
Män	505,4	1 399,8	877,8	367,0	126,4	38,8
Kvinnor	598,8	662,8	360,9	159,6	57,8	17,2
I allt	551,4	1 031,5	620,4	264,3	92,3	27,8

4.4. Intagna på sjukhus i vissa diagnosgrupper

Skador genom våld. Statistiken avser *samtliga* på akutsjukhus i sluten vård intagna fall av skador fördelade efter skadeorsak enligt den internationella klassifikationen. Polikliniskt behandlade fall ingår icke. Resultatet redovisas i tab. 21.

Som framgår av anmärkning till tabellen, har materialet hämtats från de typer av anstalter, där akuta olycksfall brukar intagas. Kronikeranstalter och vanförelanstalter är alltså icke medtagna, då dessa i regel mottager sina olycksfall, sedan de behandlats på något av de medräknade sjukhusen. Icke heller är sinnessjukhusen medtagna, och detta kan eventuellt ha någon betydelse för redovisningen av självmorden. Om sålunda statistiken gått miste om ett och annat fall, torde å andra sidan också ha förekommit, att fall blivit dubbelräknade, nämligen när de intagits för samma skada på flera sjukhus eller avdelningar av samma sjukhus (t. ex. vid huvudskada både på en kirurgisk klinik och en ögonklinik). — Slutligen bör observeras, att talen i tabellen delvis är konstruerade (kompletterade), enär icke alla, som bort lämna uppgift, fullgjort denna skyldighet (se anmärkningen till tabellen). Avsikten med kompletteringen är, att talen skall bli jämförliga med föregående års, men det är uppenbart, att man genom densamma inför ett rätt betydande osäkerhetsmoment i statistiken.

Kompletteringen påverkar främst talens absoluta storlek. I mindre grad påverkas den inbördes relationen mellan de skilda kategorierna av skadeorsaker och därvid sannolikt i endast ringa mån jämförelsen mellan könen. De felande sjukhusens lokalisering ger ingen anledning förmoda, att härigenom något syste-

matiskt fel skulle inkommit i materialet. Däremot är det naturligtvis möjligt att fel — även systematiska sådana — kan ha uppkommit vid sjukhusens klassificering av skadeorsakerna, t. ex. i de många fall, då det varit tveksamt, om en skada orsakats genom olycksfall eller självmordsförsök.

Följande sammanfattning och jämförelse med föregående år må lämnas:

Intagna på grund av:	1953	1954	1955
Trafikolycksfall	14 590	14 564	14 570
Olycksfall genom förgiftning	1 319	1 168	1 397
Övriga olycksfall	29 236	31 486	32 420
Självmord etc.:			
förgiftning	2 101	1 875	2 685
annan metod	267	214	250
Misshandel o. dyl.	433	482	571
Summa	47 946	49 789	51 898

Antalet intagna på grund av skador genom våld utgjorde år 1955 6,6 % av samtliga intagna på ifrågavarande anstalter (6,4 % år 1954).

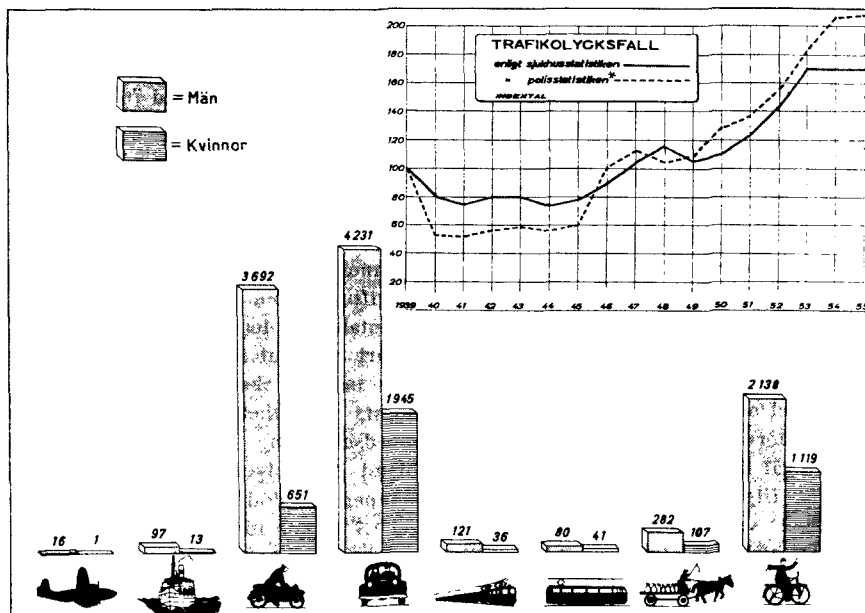
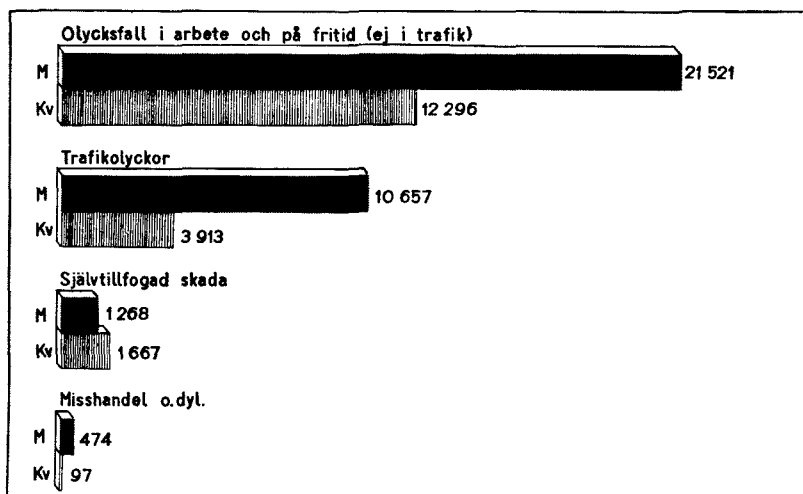
»Övriga olycksfall» utgör den största orsaksgruppen med 62 % av alla skadefall genom våld och 67 % av de egentliga olycksfallen, d. v. s. de som blir kvar, om man bortser från avsiktligt tillfogade skador. Bland »övriga olycksfall» ingår en väsentlig del av olyckorna under arbetsutövning, ehuru dylika naturligtvis finns även bland trafikolyckorna och förgiftningarna. Under rubriken »fall från höjd» döljer sig t. ex. fall från byggnadsställningar och tak. »Fallande föremål» inkluderar ras i gruvor, »skärande eller stickande föremål» omfattar bl. a. splitter från arbetsstycken o. s. v.

Trafikolyckorna utgjorde 28 % av alla skadefallen och 30 % av olycksfallen.

Den mycket betydande ökningen av antalet intagna på grund av självmordsförsök genom förgiftning har visat sig vara en ökning av sömnmedelsförgift-

ANTAL PERSONER INTAGNA PÅ SJUKHUS ÅR 1955 FÖR SKADOR GENOM VÅLD

No. of persons admitted into hospitals because of injuries through violence

* Avse: personer som skadats vid trafikolyckor, som föranlett polisundersökning oavsett om sjukhusvistelse följt eller icke (statistiska centralbyråns statistik).

ningarna och beröres närmare i det följande.

Enligt tab. 21 hade 906 personer avlidit år 1955 av sina skador, sedan de intagits på sjukhus. Personer, som omkommit genom våldsam död och icke införts till sjukhus eller som införts dit, efter det att döden inträtt, är däremot icke med i denna statistik. Sådana dödsfall är vida flera än här redovisade döda. Enligt statistiska centralbyråns publikation »Dödsorsaker» omkom sålunda genom våldsam död 3 554 personer år 1950, 3 921 år 1951, 4 047 år 1952, 4 350 år 1953 och 4 088 år 1954 (senare uppgift saknas). Mer än 3/4 av dem, som ljuter en våldsam död, torde alltså avlida utan att dessförinnan komma på sjukhus.

Betydande skillnader mellan könen framträder i sjukhusmaterialet. I totalantalet intagna skadefall övervägde männen med sina 33 920 fall (65 % av samtliga). Samma tendens framträder i ännu mer utpräglad grad i statistiska centralbyråns material över döda, där männens andel av dödsfall genom våldsam död och förgiftning var 70 % år 1954.

Könens andelar är emellertid rätt olika för skilda grupper av orsaker. Männens andel var sålunda i sjukhusmaterialet 73 % i fråga om trafikolycksfall, 64 % i fråga om förgiftningar genom olycksfall, 64 % i fråga om övriga olycksfall, 43 % i fråga om självmord och självmordsförsök och 83 %, när det gällde misshandel och mordförsök.

Ännu större skillnader kan uppletas, om man går längre i specifikation av orsakerna. Utpräglat »manliga» ter sig olyckor i samband med motorcyklar, järnvägstrafik och överhuvudtaget maskiner, skärande eller stickande föremål, fallande föremål, elektrisk ström, explosioner, skott o. s. v.

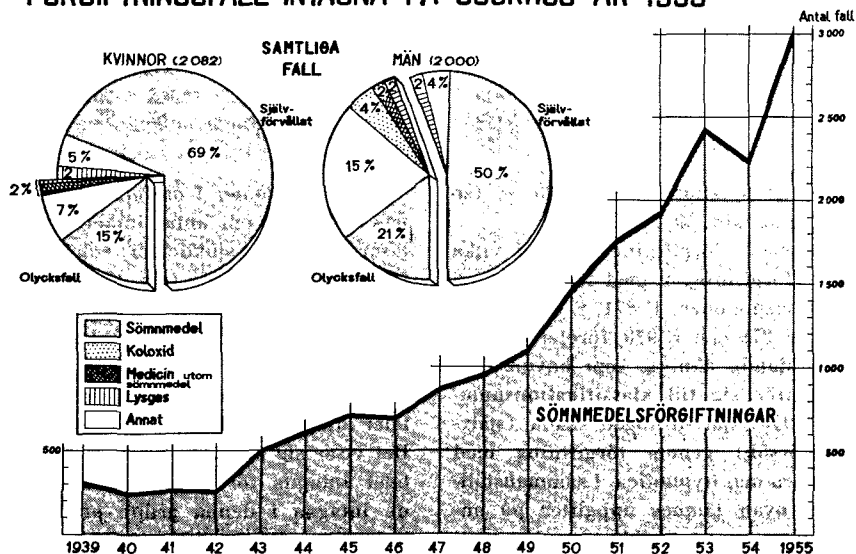
Skadeorsaker där kvinnorna starkt

överväger är svårare att leta upp, åtminstone så länge man håller sig till olycksfallen. Där överväger de mera avsevärt endast i fråga om fall i trappor och fall i samma plan. Det kan antagas, att det här gäller gamla personer, som halkat eller snavat. För denna tydning talar den bland dessa kvinnor relativt höga dödligheten. Däremot överväger kvinnorna klart bland dem som begått självmord eller gjort självmordsförsök (57 % kvinnor). Detta gäller visserligen icke alla självmordsmetoder men det gäller för de viktigaste bland dem nämligen förgiftningarna (59 % kvinnor). Männen överväger starkt inom grupperna hängning, skott och skärande eller stickande vapen, men även för dem var förgiftningen den främsta metoden.

Den bild av självmordsförsöken, som sjukhusmaterialet ger, skiljer sig i hög grad från den som förmedlas av centralbyråns statistik över de fullbordade dåden. Bland de sistnämnda var det männen som dominerade med 76 % av samtliga fall (år 1953). Vidare var fördelningen på metoder en helt annan, i det förgiftningarna här fått träda i bakgrunden för hängning, skott och dränkning både bland män och kvinnor. Endast kvinnorna i städerna hade sömnmedelsförgiftning som främsta metod.

Antalet av dem som avlidit, utgjorde i vårt material icke fullt 2 % av dem som intagits skadade på sjukhus. Den högsta dödligheten observeras i självmordsgruppen (3,3 %) och närmast bland trafikolycksfallen (2,2 %). För männen var dödligheten på det hela taget 1,7 % och för kvinnorna 1,9 %. Om man sorterar bort olyckorna genom »fall i samma plan», vartill skäl kan föreliggas, då man här sannolikt har en kategori av annan orsakstyp än övriga (jfr ovan), beräknas det allmänna dödlig-

FÖRGIFTNINGSFALL INTAGNA PÅ SJUKHUS ÅR 1955

hetstalet till 1,6 % för män och 1,7 % för kvinnor.

Rörande trafikolyckor och sömnmedelsförgiftningar under olika år kan ytterligare följande uppgifter meddelas. De avser samtliga på akutsjukhus intagna (vuxna och barn, olycksfall och självmordsförsök).

	Trafikolycksfall	Sömnmedelsförgiftningar
1939	8 576	302
1945	6 729	707
1950	9 392	1 466
1951	10 511	1 748
1952	12 370	1 920
1953	14 590	2 425
1954	14 564	2 234
1955	14 570	3 014

Materialet till dessa serier har ändrat beskaffenhet flera gånger under den redovisade perioden, varför jämförbarheten icke är absolut. (Se härom denna publikation årgång 1952, sid. 45—47). De fyra sista årens uppgifter är emellertid

fullt jämförbara och man ser av dem, att antalet trafikolycksfall icke ändrats nämnvärt under de senaste tre åren.

Då det kan vara av intresse att jämföra sjukhusens uppgifter om trafikolycksfall med annan statistik belysande samma sak, må omtalas att statistiska centralbyrån för år 1955 redovisade 18 057 personer, vilka skadats vid sådana trafikolyckor, som föranlett polisutredning, innebärande en obetydlig ökning i förhållande till 1954, då motsvarande tal var 17 905 (Statistisk Tidskrift 1956: 11). I princip skiljer sig denna statistik från vår genom å ena sidan begränsningen att endast omfatta polisfall (påverkar framför allt trampecykelolyckorna) och å andra sidan utvidgningen att omfatta även andra än på sjukhus intagna personer.

Ökningen av antalet i trafiken skadade eller dödade personer från år 1939 till 1955 är enligt polismaterialet 107 %

År	Självtilfogad skada (diagnosnr E 970)						Totalantalet döda, diagnos E 970 (på sjukhus och i övrigt)		
	Antalet intagna på sjukhus			Antalet döda på sjukhus					
	män	kvinnor	s:a	män	kvinnor	s:a	män	kvinnor	s:a
1953.....	682	1 163	1 845	34	43	77	102	90	192
1954.....	610	1 116	1 726	25	30	55	82	76	158
1955.....	989	1 428	2 417	25	35	60	..	..	..

och enligt sjukhusmaterialet 70 % (se diagrammet sid. 59).

Sömnmedelsförgiftningarna, till vilka räknas förgiftningar med följande klassifikationsnummer: E 871, E 873, E 874, E 877, E 878 och E 970, företer år 1955 en betydande ökning, som huvudsakligen hänför sig till klassifikationsnummer E 970: själv-tilfogad skada (själv-mordsförsök) genom förgiftning med analgetica och hypnotica. I sammanställningen ovan lämnas uppgifter på antalet intagna på sjukhus under sist-nämnda diagnos åren 1953—55. Där-jämte anges totalantalet döda samt antalet döda på sjukhus i samma diagnos.

Det visar sig alltså, att antalet själv-mordsförsök genom förgiftning med sömnmedel i hög grad ökat under 1955. Antalet avlidna på sjukhusen på grund av sådana förgiftningar har däremot icke ökat nämnvärt; uppgift om totalantalet avlidna år 1955 föreligger icke ännu.

Vissa sjukdomar i övrigt. Nedan lämnas uppgifter om antal intagningar på lasarett i några sjukdomar, som är ofta förekommande eller som tilldragit sig allmänt intresse. Uppgifterna är hämtade från bilaga (bil. C) till lasarettens årsberättelser. De angivna sjukdomsfallen utgör tillsammans 14,6 % av totalantalet intagna på ifrågavarande anstalter. Det visar sig bl. a. att 3,9 % av totalantalet intagits för gallstenssjukdom. Av de intagna i denna grupp är 76,4 % kvinnor. I övriga här nämnda sjukdomar är männen i majoritet och i den grupp, som bl. a. innefattar lungcancer (nr 162), utgör männen 78,9 %. — Det bör beaktas att patient kan ha intagits flera gånger under året och att antalet individer sålunda är något lägre än antalet intagningar. Tabellen innefattar ej barnsjukhus, garnisonssjukhus och sjukstugor.

Intagna på sjukhus i vissa diagnosgrupper.

Diagnos (Klassifikationsnummer)	Antal intagna			S:a intagna i % av samtliga intagna på la- sarett
	män	kvinnor	s:a	
Malign ventrikeltumör (nr 151).....	2 163	1 236	3 399	0,5
Malign primär tumör i trakea, bronk, lunga och pleura (nr 162)	701	188	889	0,1
Lunginflammation (nr 490—493)	5 911	5 126	11 037	1,5
Magsår (nr 540)	5 655	2 619	8 274	1,1
Duodenalsår (nr 541)	9 776	2 854	12 630	1,7
Appendicit (nr 550—553)	12 272	11 098	23 370	3,2
Bukbrock (nr 560—561).....	13 613	3 971	17 584	2,4
Gallstenssjukdom (nr 584)	6 790	21 930	28 720	3,9

4.5. Den aktuella kariesprocenten hos sjuåringar

I årsberättelserna från folktandvårds-
poliklinikerna ingår uppgifter bl. a. om
antalet permanenta tänder hos sex- och
sjuåriga patienter angripna av karies men
ej behandlade. Genom att sätta dessa
täanders antal i relation till totala anta-
let frambrutna permanenta tänder hos
samma barn kan man erhålla ett procent-
tal, som är ett summariskt uttryck för
vårdbehovet. Sådana procenttal benäm-
nes här »aktuell kariesprocent».

I tab. Z redovisas resultatet av en
bearbetning av materialet beträffande
sjuåriga barn. Dock bör observeras, att
man före 1949 som sjuåringar räknade
alla barn i folkskolans första klass, me-
dan man fr. o. m. nämnda år gått direkt
efter åldern. Emellertid torde denna om-
ständighet endast äga ringa betydelse vid
bedömningen av den aktuella kariespro-
centens förändringar.

Procentalen från olika år växlar i en
del fall till synes omotiverat inom ett
och samma län. Det är icke uteslutet, att
detta förhållande i vissa fall kan sam-
manhånga med brister i det statistiska
materialet. Genomgående låga tal, d. v. s.
relativt lågt vårdbehov, visar sig emeller-

tid för t. ex. Södermanlands och Väst-
manlands län och höga för Östergötlands,
Värmlands och Örebro län.

Genomsnittstalet för hela riket sjönk
från 29,1 år 1941 till 24 å 25 åren 1943
—1947. Det genomsnittliga vårdbehovet
i det permanenta bettet hos sjuåringarna
i folktandvården minskades sålunda med
ca 15 %. År 1948 ökade den aktuella
kariesprocenten ånyo och uppnådde år
1950 samma nivå som 1941, en nivå som
bibehölls så gott som oförändrad t. o. m.
1954. Som synes av tabellen förekom
dock även under dessa senare år bety-
dande förändringar i enskilda städers
eller landstingsområdets tal.

År 1955 sjönk genomsnittstalet till un-
gefär 1948 års nivå. Detta resultat får
sannolikt tillskrivas den ökade omfatt-
ningen av sexårstandvård i landet. I
1954 års årgång av denna publikation på-
visades, att i områden med ringa sexårs-
tandvård var den aktuella kariesprocenten
förhållandevis hög.

Den aktuella kariesprocenten för sex-
åringar var 24,2 % år 1954 och 24,5 %
år 1955.

4.6. Förlossningar och aborter

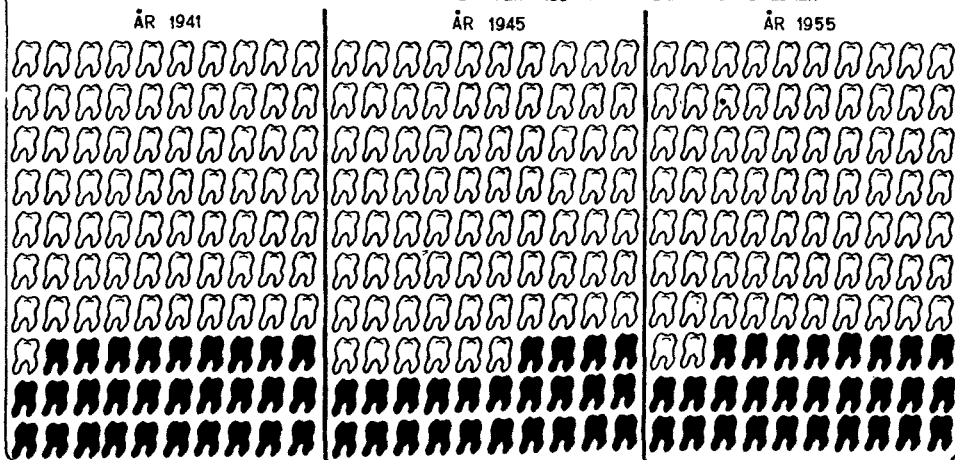
Förlossningar och födda barn. I tab. 20
har uppgifter från såväl barnmorskornas
som förlossningsanstalternas årsberät-
telser sammanförts. Där redovisas läns-
vis antalet förlossningar på anstalt och
utom anstalt. I summan för hela riket
har anstaltsvården delats upp på de tre
anstaltstyperna I—III, vilka avgränsats

i huvudsak enligt definitioner, som gi-
vits i befolkningsutredningens betän-
kande om förlossningsvården (SOU 1945:
50, s. 152) och i sammandrag återfinnes
i noterna till tabellen. I praktiken har
deras tillämpning inneburit, att anstal-
ter, vilkas platsantal i tab. 9 och 10 förts
i kolumnen obstetriska vårdplatser med

AKTUELL KARIES HOS 7-ÅRINGAR

ANTAL TÄNDER MED OBEHANDLAD KARIES (M) AV
100 PERMANENTA TÄNDER

NO. OF PERMANENT TEETH WITH NON TREATED CARIES PER 100 IN 7 YEAR OLD CHILDREN

Tab. Z. Aktuell kariesprocent för permanenta tänder hos i folktandvården undersökta sjuåriga skolbarn 1941—1955 Rate of caries frequency in permanent teeth in seven year old children (percentage).

Landstingsområde, städer	1941	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1950	1953	1954	1955
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24,1
Stockholms län	27,5	23,1	20,6	20,9	20,8	23,4	23,1	25,3	23,5	23,3	24,0
Uppsala län	—	26,4	19,0	16,2	19,5	18,7	20,6	19,0	24,1	21,7	21,2
Södermanlands län	22,7	19,1	17,7	16,1	14,3	13,0	15,8	14,7	18,1	20,5	19,9
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,3
Östergötlands län i övr. .	37,9	35,6	33,3	35,5	32,6	31,8	34,3	34,3	33,3	33,1	34,1
Jönköpings län	33,3	20,6	28,0	22,0	22,8	19,8	21,0	28,5	27,4	29,5	29,0
Kronobergs län	29,8	26,6	30,4	25,4	23,7	25,5	27,3	34,5	30,6	31,1	31,5
Kalmar läns norra	24,9	12,7	17,6	25,5	19,4	14,2	20,9	19,6	24,4	22,7	19,8
Kalmar läns södra	—	36,6	28,9	29,4	24,4	24,5	25,1	26,0	29,6	28,3	30,7
Gotlands län	—	—	21,3	16,7	29,7	21,7	24,8	25,7	26,6	35,9	21,3
Blekinge län	—	20,2	19,9	13,9	19,2	20,6	27,8	29,9	34,4	33,5	35,3
Kristianstads län	27,7	28,3	26,7	25,3	27,3	25,4	..	32,0	32,8	32,9	29,8
Malmö stad	—	—	—	—	—	—	..	..	34,3	34,5	36,9
Hälsingborgs stad	—	—	—	—	32,6	33,8	35,5	35,8	37,0	35,7	40,0
Malmöh. län i övr.	22,7	28,2	28,6	30,5	29,8	27,5	28,9	29,0	35,2	33,6	32,6
Hallands län	51,3	31,9	27,3	26,6	29,3	28,7	32,0	33,2	33,8	33,9	34,9
Göteborgs stad	—	—	—	—	—	32,4	33,0	33,7	29,4	27,4	30,4
Göteb. o. Boh. l. i övr. .	28,4	26,3	22,4	27,8	29,6	28,2	28,9	31,7	29,4	31,3	30,7
Älvsborgs län	31,5	30,2	27,0	27,2	29,2	33,1	34,3	35,5	37,5	36,6	35,9
Skaraborgs län	30,7	37,0	28,2	32,8	30,2	22,1	23,2	31,3	24,3	22,4	22,2
Värmlands län	38,6	35,3	31,8	33,6	32,4	30,5	37,1	33,1	29,5	36,0	33,8
Örebro län	33,9	28,0	31,3	25,6	24,6	25,7	32,2	37,4	36,2	41,9	34,8
Västmanlands län	15,8	13,6	18,5	15,9	17,7	18,6	19,2	17,8	23,4	23,6	21,5
Kopparbergs län	—	—	—	—	24,9	20,2	21,1	23,0	22,3	24,7	20,8
Gävle stad	20,8	19,1	13,9	19,4	17,7	22,7	21,0	31,7	27,3	29,2	25,7
Gävle. län i övr.	16,0	26,8	28,7	24,6	24,4	20,4	22,5	24,2	20,0	21,7	21,5
Västernorrlands län	—	—	35,9	—	31,7	33,7	29,8	31,7	25,7	28,4	27,6
Jämtlands län	—	39,3	38,0	34,7	35,1	34,9	36,3	32,1	24,6	25,6	28,1
Västerbottens län	33,2	27,3	22,0	27,3	28,4	25,0	22,7	27,2	25,7	20,3	21,2
Norrbottnens län	44,3	19,7	27,3	28,1	26,4	28,2	26,5	29,0	34,2	32,1	32,0
Hela riket (medeltal)	29,1	24,3	24,9	24,1	24,4	25,3	28,2	29,3	29,2	29,0	28,3

Tab. Å. Antal förlossningar och födda barn år 1955 (enligt inkomna årsberättelser)

Deliveries and newborn

Vårdform <i>Type of care</i> (cf. table 20)	Antal förlossningar <i>Deliveries</i>		Antal födda barn <i>Newborn</i>							
	Absoluta tal	%	Fullgångna <i>Mature</i>				Ofullgångna <i>Immature</i>			
			Le- vande födda <i>Live- born</i>	Därav avlidna i % ¹ <i>Thereof dead, per cent</i>	Död- födda <i>Still- born</i>	Döda under förloss- ningen i % av dödf. ²	Le- vande födda <i>Live- born</i>	Därav avlidna i % ¹ <i>Thereof dead, per cent</i>	Död- födda <i>Still- born</i>	Döda under förloss- ningen i % av dödf. ²
Anstalter av typ I...	63 682	59,0	60 393	0,5	633	47,2	2 853	16,1	502	24,5
" " " II...	35 969	33,3	34 159	0,4	402	48,0	1 588	16,9	239	26,8
" " " III...	5 459	5,1	5 310	0,4	71	12,7	144	7,6	24	20,8
Sjukstugor utan barn- bördsavd. <i>Cottage hospitals without ma- ternity ward</i>	158	0,2	152	—	1	—	7	—	1	—
Utom anstalt Not in maternity institution but under the care of a midwife	2 621	2,4	2 482	0,6	20	35,0	100	12,0	29	13,8
Summa <i>Total</i> 1955	107 889	100,0	102 496	0,4	1 127	45,1	4 692	16,0	795	24,7
" " 1954	105 643		100 548	0,5	1 115	48,3	4 446	17,6	733	21,8
" " 1953	110 227		(104 876)	0,4	(1 203)	50,8	(4 433)	18,7	(820)	25,3
" " 1952	110 723		(105 160)	0,5	(1 281)	55,7	(4 415)	18,8	(773)	26,2
" " 1951	110 522		105 387	0,5	(1 527)	46,1	(4 157)	19,6	(716)	25,8
" " 1950	115 957		110 928	0,6	1 665	45,0	3 918	18,8	749	23,6

¹ Inom 7 dagar efter födelsten (betr. fall utom anstalt 10 dagar). *Within 7 (10) days.*² *Dead during delivery in % of all stillborn.*

egen specialläkare — alltså de mest kvalificerade avdelningarna — räknats till grupp I. Övriga barnbördsavdelningar vid lasarett och alla förlossningsavdelningar vid sjukstuga har förts till grupp II. Barnbördshuset i tab. 11 H 1 har räknats till typ I. Övriga anstalter har räknats till typ III, utom 4 sjukstugor, som haft förlossningsfall utan att äga förlossningsavdelning och därför måst föras för sig som en fjärde grupp.

Tab. Å här i texten utgör ett koncentrat av innehållet i tab. 20. Det framgår, att numera endast 2,4 % av alla förlossningar i denna statistik äger rum annorstädes än på förlossnings- eller sjukvårdsanstalt. Talet torde vara representativt för samtliga förlossningar i riket (jfr not 7 till tab. 20).

Fr. o. m. år 1952 har definitionen på

begreppet fullgången nyfödd ändrats till överensstämmelse med internationell konvention. Tidigare räknades barn, som var minst 47 cm långt eller vägde minst 2 700 g som fullgånget, varvid längden vid skiljaktigt utslag fick avgöra. Nu går gränsen så, att den som väger mer än 2 500 g, räknas som fullgången. På de nya blanketterna till årsberättelse från anstalt användes dock icke uttrycken fullgången och ofullgången, utan där står »över 2 500 g» resp. »högst 2 500 g». Motsvarande rubriker har införts i anstalternas förlossningsliggare. Efter denna ändring väntar man att finna en minskad frekvens ofullgångna nyfödda enligt årsberättelserna, men så är icke fallet. Tvärt om inträffade på det hela taget en höjning efter 1951, som framgår av sammanställningen ovan. För-

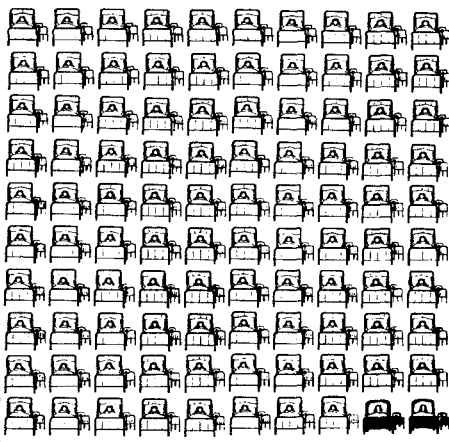
FÖRLOSSNINGS- VÅRDEN

DELIVERIES AT INSTITUTIONS (white)
AND AT HOME (dark), PER CENT

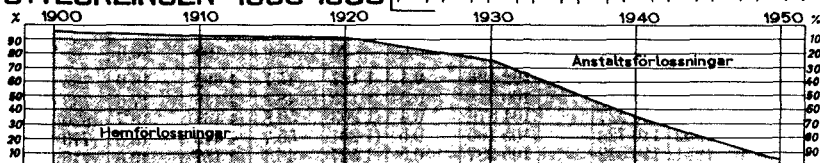
PROCENTUELL FÖR- DELNING ÅR 1955

Anstaltsförlossning =

Hemförlossning =

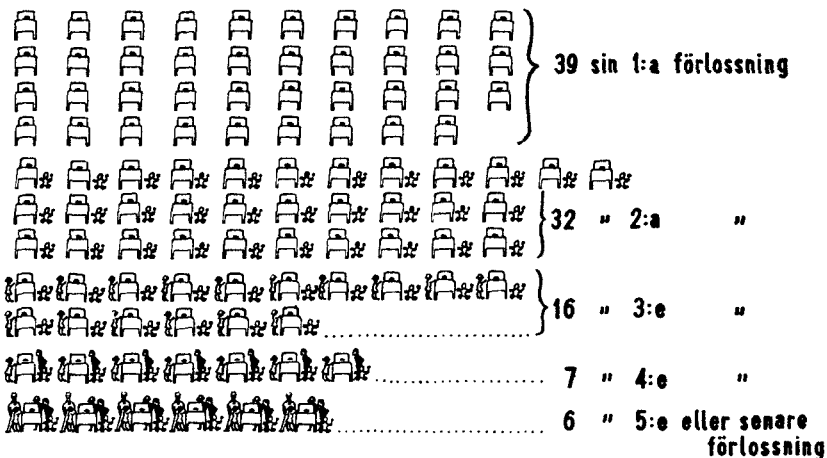
UTVECKLINGEN 1900-1950

BÖRDNUMMER

BIRTHS BY PARITY, PER CENT

Av 100 barnsängskvinnor år 1955 hade:

År	Ofullgångna i % av samtliga födda					
	Förlossn.anst., typ			Annan anstalt	Utom anstalt	Summa
	I	II	III			
År 1947	4,7	4,3	2,5	..	3,1	4,3
• 1948	4,8	4,3	2,3	3,1	3,1	4,3
• 1949	4,8	4,0	1,9	3,4	3,0	4,1
• 1950	4,4	4,0	1,9	1,6	3,1	4,0
• 1951	4,9	4,3	1,8	1,9	2,9	4,4
• 1952	5,0	4,7	2,5	0,5	3,0	4,6
• 1953	4,9	4,8	2,9	1,3	3,0	4,7
• 1954	5,4	4,3	3,6	2,0	3,2	4,9
• 1955	5,2	5,0	3,0	5,0	4,9	5,0

klaringen härtill synes ligga i att man tidigare huvudsakligen gått efter längden vid barnens klassificering och att längd- och viktnormerna icke helt motsvarade varandra. (Se denna publikation årgång 1952.)

Vidare finner man av sammanställningen ovan, att största antalet ofullgångna registreras på anstalter av typ I, som kan väntas ha de mest komplicerade fallen. Kolumnen »Utom anstalt» avser fall handhavda av distriktsbarnmorskor och övriga barnmorskor i öppen vård.

Sedan år 1952 inhämtas från förlossningsanstalterna uppgifter om bördens ordningsnummer sett ur den födande kvinnans synpunkt. Dessa har i ett större sammanhang medicinskt intresse, eftersom risken för komplikationer m. m. i viss mån sammanhänger med vilken förlossning i ordningen det gäller och är även av betydelse för befolkningsstatistiken och via denna för befolkningspolitiken. Talen säger, populärt uttryckt, vilka kvinnor som föder barnen — i vilken mån det är en begränsad grupp, som föder många barn, eller många kvinnor, som föder vardera ett eller två barn. Endast anmälningspliktiga foster räknas. Barn födda inom och utom äkten-skap räknas lika. Antalet förlossningar med uppgift om bördnummer omfattade åren 1953—1955 resp. 96, 97 och (preliminärt) 98 % av samtliga förlossningar i riket.

I tab. Å lämnas en specifikation av bördnummerstatistiken för 1955. Bland de ogifta inkluderas fränskilda och änkor. Ett sammandrag härav jämte motsvarande tal för föregående år följer här.

	År 1953	År 1954	År 1955
Antal bördor med uppgift	106 373	102 591	105 369
Därav i % med ordningsnumret:			
1	40,0	39,6	39,4
2	31,3	31,4	31,5
3	15,8	16,2	16,2
4	6,9	7,0	6,9
5	3,1	3,0	3,0
6	1,3	1,3	1,4
7 eL. högre	1,6	1,5	1,6
Summa	100,0	100,0	100,0

Fördelningen på bördnummer skilde sig, som man ser, icke nämnvärt de tre åren.

I förlossningsanstalternas årsberättelser ingår också några uppgifter om amningen, nämligen om modern ammade det nyfödda barnet vid tidpunkten för utskrivningen från anstalten och om mjölken i så fall var tillräcklig. För år 1955 ställde sig en sammanställning av dessa uppgifter sålunda:

		Mödrar som ammat i % av samtliga	
Anstalt typ	I ...	Mjolk tillräcklig	Mjolk otillräcklig
		Tillhopa	
•	• II ...	84,6	12,6
•	• III ...	83,2	15,5
•	• III ...	89,2	10,8
Samtliga anstalter		84,3	13,5
			97,8

Självklart har procentalen uträknats

Tab. Å. Förlösningar på anstalt år 1955 fördelade efter barnaföderskans ålder, civilstånd och bärdens ordningsnummer. Relativtal per 100 000 barnaföderskor

Births per 100 000 according to marital status, age and parity (g = married; og = not married)

Börd- nummer Parity	Under 20 år		20—24 år		25—29 år		30—34 år		35—39 år		40 år och däröver		Summa
	g	og	g	og	g	og	g	og	g	og	g	og	
1	3 500	3 210	12 656	2 581	10 098	645	4 500	251	1 495	118	349	35	39 438
2	654	157	7 666	542	10 602	321	7 577	168	2 965	62	733	30	31 476
3	35	5	1 910	104	4 819	168	5 168	100	2 927	64	903	30	16 233
4	—	—	401	28	1 567	50	2 226	67	1 786	50	710	20	6 905
5	1	—	72	1	542	22	913	31	916	30	477	18	3 023
6	—	—	7	1	154	7	335	13	444	17	301	13	1 342
7	—	—	1	—	66	3	284	198	492	10	510	18	1 583
Summa	4 190	3 372	22 713	3 257	27 848	1 216	21 053	828	11 025	351	3 983	164	100 000

först sedan talet för samtliga mödrar reducerats med hänsyn till dödfödda barn, avlidna barn och avlidna mödrar. Den grupp av mödrar, som uppgifterna gäller, omfattar så reducerad drygt 102 000 fall. Den lilla rest på 2,2 % av icke ammande, som framkommer (100—97,8), skulle alltså representera dem, som icke alls haft bröstmjölk, som varit sjuka eller alltför klena eller som icke velat amma. Med hänsyn till vissa brister i anstalternas redovisning har reduktionen av de avlidna etc. måst göras genom en summarisk kalkyl och de framkomna resultaten är bl. a. av denna orsak icke exakta.

Av tab. 20 framgår, i hur många fall barnaföderskor dött i samband med förlösningen. För perioden 1947—1955 kan följande uppgifter härom lämnas.

År	Antal barna- föderskor	Därav döda i sam- band med förlösn.	
		Antal	På 100 000 föderskor
1947	128 189	110	86 ± 8,2
1948	127 622	96	75 ± 7,7
1949	122 494	96	78 ± 8,0
1950	115 957	71	61 ± 7,3
1951	110 522	85	77 ± 8,3
1952	110 723	52	47 ± 6,5
1953	110 227	57	52 ± 6,9
1954	105 643	60	57 ± 7,3
1955	107 889	45	42 ± 6,2

Differenserna mellan periodens tre första och sista år är statistiskt säkert ställda och alltså icke beroende på slumpen.

Det antal döda mödrar, som ovan redovisas, överensstämmer tämligen nära med det som statistiska centralbyrån brukar upptaga under rubriken »Havandeskaps- och förlösningssjukdomar» i publikationen »Dödsorsaker» (SOS), ehuru det icke nödvändigtvis behöver vara fråga om identiska fall, eftersom man i förlösningssstatistiken icke efterfrågar vissa bestämda sjukdomar utan de i samband med förlösningen avlidna, oavsett dödsorsaken. Sålunda redovisade centralbyrån för år 1947 105, 1951 86, 1952 61 och 1953 63 fall (de, som avlidit i samband med abort, icke medräknade). Ännu tidigare, t. ex. åren 1935 och 1940, var centralbyråns tal 200 respektive 155. Till den kraftiga sänkningen, som sålunda ägt rum sedan 1935 har hygienens framsteg, den förebyggande mödravården inbegripen, och under de sista åren de nya antibiotika sannolikt varit de viktigaste orsakerna.

Aborter. Om det totala antalet aborter, som årligen äger rum i vårt land, har man ingen säker kännedom. Däremot

Tab. Ö. Abortfall (på sjukvårdsanstalter intagna fall) år 1955

Abortions (in-patients at hospitals). (Numbering according to international classification)

	Spontana el. ej speci- ficerade .0	Legalt, provo- cerade .1	Andra provo- cerade .2	Andra .3	Summa
650 Utan uppgift om feber el. förgiftning	10 419	4 086	35	326	14 866
651 Med uppgift om feber	644	45	42	79	810
652 " " " förgiftning (ej feber)	27	22	—	3	52
Summa 1955	11 090	4 153	77	408	15 728
" 1954	10 425	4 824	93	339	15 731
" 1953	11 325	4 591	140	312	16 368
" 1952	11 070	5 088	107	576	16 841

har man uppgifter om aborter verkställda enligt lagen om avbrytande av havandeskap (se även kap. 4. 7) och om övriga vid våra sjukhus i sluten vård intagna ävensom av barnmorskor i öppen vård omhändertavda abortfall.

Ett sammandrag av anstalternas uppgifter om aborter meddelas i tab. Ö, som i allt upptager 15 728 aborter. Till detta tal kan läggas 189, som utgör det antal, som distriktsbarnmorskor o. d. redovisat (utan närmare specifikation av fallens art); alltså tillhopa 15 917 abortfall. Härei ingår 4 153 aborter utförda enligt lagen om avbrytande av havandeskap. Sistnämnda tal kan jämföras med det under år 1955 verkställda antalet enligt de särskilda operationsberättelser, som operatörerna på de anstalter, där ingreppen ägt rum, har att insända till medicinalstyrelsen och som var 4 562 (se nästa textavsnitt). De båda materialen täcker icke alldeles samma period, då årsberättelserna håller sig strikt till kalenderåret och operationsberättelserna bearbetas efter inkomstdatum, vilket ligger ett par veckor efter operationen, men det är sannolikt, att årsberättelsernas redovisning dessutom är ofullständig.

I tab. Ö anges aborternas klassifikationsnummer enligt det internationella

systemet, dels i vänstra kanten med ett tresiffrigt tal dels i tabellhuvudet med en decimalsiffra. I den första kolumnen, med decimalsiffran 0, har man det största antalet — en blandning av spontana och provocerade aborter, dock ej sådana som provocerats enligt lagen om avbrytande av havandeskap, vilka sistnämnda uppförts under decimalen 1. Under decimalen 2 har man det lilla antal fall, som veterligen framkallats utan tillstånd. Som »andra» (decimal 3) har räknats druvbörd, blödning efter abort, som icke ägt rum på den redovisande anstalten, placentarpolyper m. m.

Antalet abortfall med feber utgjorde 6,6 % av samtliga fall, bortsett från de legala aborterna. Motsvarande tal för 1954 var 6,5, för 1953 7,9 och för 1952 7,4 %. Senast föregående tillfälle, då frekvensen feberfall beräknades på uppgifter i sjukhusens årsberättelser, var år 1949, och då var motsvarande tal 6,5 %. Året dessförinnan, eller 1948, beräknades det till 9,4 %. För de legala aborterna var frekvensen feberfall 1,1 % år 1955. Det må tillfogas, att de 22 fall av legala aborter, som förts på nummer 652,1 huvudsakligen torde vara sådana, där graviditetstoxikos spelat in som orsak till havandeskapets avbrytande.

4.7. Legala aborter, steriliseringar, kastreringar

Abort- och steriliseringsmaterialet (operationsberättelserna) har liksom föregående år bearbetats enligt hålkorts-metoden. För varje fall har ett hålkort (marksensingkort) upptagande — förutom diarienumret — uppgift om vederbörandes ålder, civilstånd, hemortslän, förlossningar, indikation, diagnos, komplikation m. m. iordningställt. Ett sammandrag av de med hjälp av korten framställda tabellerna återges som nr 22 och 23 i tabellavdelningen.

Aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap. Abort enligt lagen om avbrytande av havandeskap den 17 juni 1938 (nr 318) med ändring den 17 maj 1946 kan erhållas efter tillstånd antingen av medicinalstyrelsen eller, då fråga icke är om abort på eugeniska indikationer eller gäller rättsinkapabla kvinnor, av två läkare (på s. k. två-läkarutlåtande). Dessutom kan avbrytande av havandeskap i vissa fall ske utan sådant tillstånd, om tiden icke medger dess inhämtande (s. k. nödfall). Lagändringen år 1946 innebar att förutsättningarna för avbrytande av havandeskap i viss mån utökades samtidigt som medicinalstyrelsen erhöll större befogenhet att lämna tillstånd.

Med rättsinkapabel menas i detta fall, att kvinnan på grund av rubbad själsverksamhet vid bedömningen inom medicinalstyrelsen anses sakna förmåga att själv lämna giltigt samtycke till ingreppet.

Antalet *ansökningar* om abort, som ställts till medicinalstyrelsen åren 1949—1955 framgår av följande serie, som bl. a. ger vid handen, att procenttalet bifallna ansökningar år 1955 uppgick till 71 %, under det att motsvarande tal för

år 1954 var 79 %. Skillnaden kan icke anses utgöra en rent slumpmässig variation.

Ansökningar om abort

	Hela antalet	Därav bifallna	
		Antal	%
1949	5 736	5 086	89
1950	6 361	5 149	81
1951	6 884	5 751	84
1952	6 023	4 790	80
1953	5 908	4 758	81
1954	6 079	4 792	79
1955	5 694	4 060	71

Antalet till medicinalstyrelsen inkomna berättelser om *verkställda* aborter alltsedan abortlagens tillkomst ställde sig som följer:

Antal abortoperationer

År 1939	439	År 1948	4 585
» 1940	506	» 1949	5 503
» 1941	496	» 1950	5 889
» 1942	568	» 1951	6 328
» 1943	703	» 1952	5 322
» 1944	1 088	» 1953	4 915
» 1945	1 623	» 1954	5 089
» 1946	2 378	» 1955	4 562
» 1947	3 534		

Talen anger antalet respektive år inkomna berättelser. Av de år 1955 inkomna gällde 347 operationer, som verkställdes år 1954. Resten hade opererats år 1955.

Aborternas fördelning på län m. m. framgår av tab. AA och på indikationer, två-läkarutlåtanden m. m. av tab. BB.

I tab. AA har aborternas antal satts i relation dels till antalet kvinnor (i alla åldrar) i resp. län, dels till antalet barnaföderskor. Det idealiska skulle vara att sätta dem i relation till antalet graviditeter, men detta är av kända skäl icke möjligt. En annan lämplig relation skulle vara till antalet kvinnor i fertil ålder, men kvinnornas åldersfördelning meddelas länsvis endast vid folkräkningstillfällena — d. v. s. senast för år 1950. I brist på dessa uppgifter torde

Tab. AA. Antalet utförda legala aborter och steriliseringar fördelat efter vederbörandes hemort
Abortions and sterilizations induced for medical or legal indications according to domicile of the patient

Län, städer	Aborter åren 1953—1955						Steriliseringar år 1955			
	Absoluta tal			På 10 000 kvinnor ¹	På 100 barnaföderskor 1955 ²		Absoluta tal		På 10 000 invånare ³	
	1953	1954	1955		Inom äkt.	Utom äkt.	Hela antalet	Därav eug. o. soc. ind.	Hela antalet	Därav eug. o. soc. ind.
Stockholms stad	1 341	1 373	1 155	27,5	6,7	40,4	235	14	3,0	0,2
Stockholms län	365	415	392	19,6	5,3	16,6	126	8	3,2	0,2
Uppsala län	183	170	124	15,2	2,8	20,8	41	6	2,5	0,4
Södermanlands län	114	108	120	10,9	2,8	13,4	43	10	1,9	0,5
Norrköpings stad	51	63	50	10,8	2,1	9,5	46	4	5,2	0,5
Östergötlands län i övr. ..	119	91	95	7,2			55	7	2,1	0,3
Jönköpings län	128	128	118	8,5	2,1	14,3	35	3	1,3	0,1
Kronobergs län	31	41	26	3,4	0,8	6,9	15	1	0,9	0,1
Kalmar län	78	89	82	7,0	2,0	8,5	75	10	3,2	0,4
Gotlands län	36	24	26	9,2	2,2	7,8	9	1	1,6	0,2
Blekinge län	51	57	55	7,6	2,5	5,7	49	4	3,4	0,3
Kristianstads län	101	111	91	7,1	2,0	7,1	41	6	1,6	0,2
Malmö stad	207	209	209	19,1	2,9	12,2	112	4	5,3	0,2
Hälsingborgs stad	35	35	29	7,5			34	3	4,6	0,4
Malmöhus län i övr.	99	111	81	5,1	1,6	7,0	68	9	2,1	0,3
Hallands län	77	71	46	5,6			21	3	1,3	0,2
Göteborgs stad	326	353	388	19,8	4,1	23,3	83	6	2,2	0,2
Göteb. o. Bohus l. i övr. ..	129	117	109	10,6			29	—	1,4	—
Älvsborgs län	87	125	113	6,1	1,5	11,0	78	7	2,1	0,2
Skaraborgs län	43	61	55	4,5	1,1	7,3	18	5	0,7	0,2
Värmlands län	127	137	128	9,0	2,5	8,7	75	13	2,6	0,5
Örebro län	110	129	102	8,0	2,2	9,7	51	11	2,0	0,4
Västmanlands län	157	200	173	16,2	4,1	12,8	92	10	4,2	0,5
Kopparbergs län	149	115	109	7,9	2,2	5,8	45	4	1,6	0,1
Gävleborgs län	210	205	193	13,3	3,3	11,9	121	12	4,1	0,4
Västernorrlands län	183	173	189	13,2	3,9	8,1	73	10	2,5	0,3
Jämtlands län	62	58	47	6,7	2,0	2,8	28	1	1,9	0,1
Västerbottens län	61	64	54	4,7	1,1	3,7	56	4	2,4	0,2
Norrbottnens län	166	167	115	9,4	2,1	5,8	73	16	2,9	0,6
Utlandet <i>Aliens</i>	89	87	88	..	..	..	10	1	..	..
Okänd ort <i>Unknown</i>	—	2	—	..	..	..	—	—	—	—
Summa	4 915	5 089	4 562	12,5	3,1	14,8	1 837	193	2,5	0,3

¹ Per 10 000 women. — ² Per 100 women in childbed. (*Legitimate and illegitimate maternities respectively*). — ³ Per 10 000 inh.

relationen till barnaföderskorna få accepteras såsom ett uttryck för den relativa frekvensen. Det bör vidare observeras, att så som talen står i tabellen är de blott approximativt riktiga, enär dels antalet barnaföderskor är beräknat på befolkningsstatistikens uppgifter om födda barn och dels dess uppdelning på barn födda inom resp. utom äktenskapet

icke exakt motsvarar abortberättelsernas uppgifter om gifta och icke gifta. Till gruppen utom äktenskap har sålunda i abortmaterialet förts alla fränskilda och änkor, vilket givetvis icke alltid är riktigt.

Tab. AA visar, att i genomsnitt för riket svarade mot 100 barnaföderskor med barn inom äktenskapet 3,1 och utom äk-

Tab. BB. Antal utförda legala aborter enligt till medicinalstyrelsen åren 1953—1955 inkomna rapporter *No. of abortions induced for medical or legal indications*

	Absoluta tal			Procentuell fördelning		
	1953	1954	1955	1953	1954	1955
Grupp I (medicinalstyrelsens tillstånd) <i>Authorization of Medical Board</i>	4 275	4 488	3 922	87,0	88,2	86,0
Eugenisk indikation						
Sinnessjukdom från mannen	46	17	11	0,9	0,3	0,2
» » kvinnan	35	14	5	0,7	0,3	0,1
» » mannen och kvinnan	11	7	3	0,2	0,1	0,1
Psykisk efterblivenhet » mannen	9	2	4	0,2	0,0	0,1
» » kvinnan	93	29	22	1,9	0,6	0,5
» » mannen och kvinnan	9	9	6	0,2	0,2	0,1
Epilepsi » mannen	—	2	3	—	0,0	0,1
» » kvinnan	4	7	4	0,1	0,1	0,1
» » mannen och kvinnan	—	—	—	—	—	—
Svår kroppslig sjukdom el. lyte från mannen	6	4	4	0,1	0,1	0,1
» » » » » kvinnan ...	12	13	8	0,2	0,3	0,2
» » » » » m. och kv. .	10	6	4	0,2	0,1	0,1
Medicinal och social-medicinsk indikation <i>Medical and socio-medical indication</i>						
Rättsinkapabla	207	138	106	4,2	2,7	2,3
Rättskapabla	3 815	4 197	3 698	77,7	82,5	81,0
Humanitär indikation	18	43	44	0,4	0,9	1,0
Grupp II (tillstånd av två läkare) <i>Authorization of two physicians</i>	634	599	638	12,9	11,8	14,0
Medicinal och social-medicinsk indikation	626	595	638	12,7	11,7	14,0
Humanitär indikation	8	4	—	0,2	0,1	—
Grupp III (nödfall) <i>Emergency</i>	6	2	2	0,1	0,0	0,0
Summa Total	4 915	5 089	4 562	100,0	100,0	100,0

Anm. I 1 150 fall har år 1955 sterilisering samtidigt verkställts.

tenskapet 14,8 aborter enligt lagen. Tillhopaslagna gör dessa tal ett genomsnitt av 4,2 för samtliga barnaföderskor. Motsvarande genomsnitt var 2,7 år 1947 och 5,7 år 1951, då kulmen i dessa aborter inträffade.

Skillnaderna mellan olika län och städer ter sig på ungefär samma sätt som tidigare visats i det år 1953 avgivna betänkandet i abortfrågan (SOU 1953: 29, s. 202 o. 214). Högst på skalan ligger alltså Stockholms stad och därefter Stockholms län. Göteborgs, Malmö, Norrköpings och Hälsingborgs städer har icke kunnat utbrytas ur sina resp. län, när det gäller relationen till barnaföderskorna, men det förefaller av övriga uppgifter, som om i varje fall de två förstnämnda hade en relativ frekvens betydligt

överstigande omgivande län. Kronobergs län hade för de gifta det lägsta frekvenstalet.

Frekvensen av vid abortoperationen uppkommande komplikationer framgår av följande översikt för de senaste åren, som visar antalet fall med komplikation i absoluta tal och i förhållande till 1 000 opererade kvinnor.

År	Komplicerade fall (inkl. dödsfall)	
	Antal	‰
År 1949	447	81,2 ± 3,7
» 1950	365	62,0 ± 3,1
» 1951	393	62,1 ± 3,0
» 1952	306	57,5 ± 3,2
» 1953	265	53,9 ± 3,2
» 1954	265	52,1 ± 3,1
» 1955	268	58,7 ± 3,5

Medelfelen ger möjlighet beräkna, att tillbakagången i komplikationerna från

1949 till 1955 icke är ett verk av slumpen (större än tre gånger medelfelet på differensen). Skillnaderna mellan vartdera av åren 1950—55 kan däremot vara slumpmässiga.

För dödsfallen tagna för sig gäller följande serie, i vilken dödsfall vid kombinerad abort-steriliseringsoperation anges separat. (Promilletalen anger i sistnämnda fall relationen till abort-steriliseringsoperationerna.)

		Dödsfall vid abortoperation				Därv vid samtidig sterilisering	
		Hela antalet					
	År	Antal	‰		Antal	‰	
	1949..	7	1,27 ± 0,48		5	3,43 ± 1,53	
»	1950..	7	1,19 ± 0,45		5	3,39 ± 1,52	
»	1951..	6	0,95 ± 0,39		2	1,29 ± 0,92	
»	1952..	5	0,94 ± 0,42		4	2,83 ± 1,42	
»	1953..	2	0,41 ± 0,29		1	0,84 ± 0,84	
»	1954..	3	0,59 ± 0,34		—	— ± —	
»	1955..	5	1,10 ± 0,49		2	1,74 ± 1,23	

Medelfelen på dessa frekvenser är så stora, att någon statistiskt säkerställd skillnad mellan olika år icke kan påvisas.

Som kommentar till tab. BB må ytterligare följande detaljerade uppgifter om sjukdomar eller tillstånd, som utgjort indikation för aborten, anföras. Bland fall med den eugeniska indikationen »Svår kroppslig sjukdom» spelar medfödda missbildningar den största rollen (6 av sammanlagt 16 fall). Bland de av medicinalstyrelsen avgjorda 3 804 fallen, som haft medicinsk eller social-medicensk indikation (106 + 3 698 fall), fanns 2 080 med indikationen svaghet, 351 med s. k. förutsedd svaghet och 1 247 med psykisk rubbning av något slag, förutom 20 fall av epilepsi. Av de 638 »två-läkarfallen» med medicinsk eller social-medicensk indikation gällde 183 psykiska sjukdomstillstånd, medan 67 hade diagnosen svaghet och 25 förutsedd svaghet. I denna grupp fanns ett relativt

stort antal (113 fall) med diagnosen lungtuberkulos. I hela materialet upptog sålunda indikationen svaghet 2 147 och förutsedd svaghet 376 fall, eller 47 resp. 8 % av samtliga 4 562 fall. Hela antalet fall, där mentala rubbningar spelat in som ett avgörande motiv för aborten (eugeniska fall inräknade men icke epileptiska) uppgår till 1 481 eller 32 % av samtliga.

»Humanitär indikation» omfattade 44 fall, samtliga avseende graviditeter tillkomna genom brottsligt hävdande. Så t. ex. hänförde sig 27 fall till kvinnor, som icke fyllt 15 år, 10 fall till otukt med sinnessjuk eller psykiskt efterbliven och 4 till våldtäkt. (Förteckning med ytterligare detaljer beträffande diagnoser av samma slag, som brukat publiceras i tidigare årgångar av denna bok förvaras i manuskript hos medicinalstyrelsen.)

Diagnoserna på förekommande komplikationer till abortoperationen framgår av följande förteckning:

Komplicationer (Dödsfallen här ej medräknade)

Feber	85
Placentarretention	29
Efterblödning	24
Anemi	21
Urinvägsinfektion	16
Salpingit	14
Trombos	12
Sårinfektion	8
Suturinsufficiens	8
Hämatom	7
Ileus	6
Peritonit	4
Bronkopneumoni	4
Lungemboli	4
Övre luftvägsinfektion	3
Endometrit	3
Övriga komplikationer	15
	263

Dödsfall (I 2 fall har sterilisering samtidigt verkställts).

Tarmvred	1
Sepsis	1
Mesenterialtrombos	1
Diffus peritonit	1
Hjärnemboli	1
	5

Tab. CC. Antal utförda steriliseringar enligt till medicinalstyrelsen åren 1953—1955 inkomna rapporter *No. of sterilizations induced for medical or legal indications*

	Absoluta tal			Procentuell fördelning		
	1953	1954	1955	1953	1954	1955
Grupp I (medicinalstyrelsens tillstånd) <i>Authorization of Medical Board</i>	1 525	1 623	1 628	83,0	87,9	88,6
Eugenisk indikation						
Sinnessjukdom, män	5	11	6	0,3	0,6	0,3
" , kvinnor	19	10	9	1,0	0,5	0,5
Paykisk efterblivenhet, män	41	38	22	2,2	2,1	1,2
" , kvinnor	100	74	67	5,4	4,0	3,6
Epilepsi, män	1	3	3	0,1	0,2	0,2
" , kvinnor	2	1	2	0,1	0,1	0,1
Kroppslig sjukdom el. lyte, män	3	4	6	0,2	0,2	0,3
" , kvinnor	4	9	4	0,2	0,5	0,2
Social indikation, män <i>Social indication</i>	24	23	19	1,3	1,2	1,0
" , kvinnor	51	49	57	2,8	2,6	3,1
Medicinsk indikation, kvinnor <i>Medical indication</i>	1 275	1 401	1 433	69,4	75,9	78,1
Grupp II (medicinalstyrelsens tillstånd i samband med abort) <i>Authorization of Medical Board (combined with abortion)</i>, kvinnor	155	54	40	8,4	2,9	2,2
Eugenisk indikation						
Sinnessjukdom, kvinnor	51	11	4	2,7	0,6	0,2
Paykisk efterblivenhet, kvinnor	94	27	24	5,1	1,5	1,3
Epilepsi, kvinnor	3	6	4	0,2	0,3	0,2
Kroppslig sjukdom el. lyte, kvinnor	7	10	8	0,4	0,5	0,5
Grupp III (tillstånd av två läkare) <i>Authorization of two physicians</i>, kvinnor	144	150	157	7,8	8,1	8,6
Utan abort, kvinnor	44	53	51	2,4	2,9	2,8
Med abort, kvinnor	100	97	106	5,4	5,2	5,8
Grupp IV (nödfall) <i>Emergency</i>, kvinnor	15	20	12	0,8	1,1	0,6
Summa Total	1 839	1 847	1 837	100,0	100,0	100,0
Därav män <i>of which male</i>	74	79	56	4,1	4,3	3,0
" , kvinnor " " <i>female</i>	1 765	1 768	1 781	95,9	95,7	97,0

Steriliseringar. Förhållandena på hit-hörande område regleras genom lagen den 23 maj 1941 (nr 282) om sterilisering. Liksom i fråga om aborter kan ingreppet utföras antingen efter tillstånd av medicinalstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare.

Under 1955 inkom till medicinalstyrelsen 1 848 *ansökningar* om sterilisering, av vilka 1 668 bifölls (1954 var antalet ansökningar 2 130, varav 1 876 bifölls).

Antalet under året inkomna berättelser om *verkställda* steriliseringar var 1 837 fördelade sig på indikationer, som framgår av tab. CC.

Bland de redovisade steriliseringarna ingår även sådana, som kombinerats

med abort och dessa är av två slag, nämligen de, där sterilisering ställts som villkor för abort och de, där abort och sterilisering kombinerats utan villkor. Antalet fall, där villkor ställts, var 40 och övriga 1 118, vilket tillhopa gör 1 158 kombinerade fall. Här må inskjutas, att enligt uppgift i anmärkning till tab. BB i föregående avsnitt, var antalet aborter kombinerade med sterilisering 1 150. Här råder alltså en diskrepans på endast 8 fall, vilket torde få anses vara tillfredsställande, då berättelserna över aborter och steriliseringar avlämnas separat och det i båda fallen gäller *under året inkomna* berättelser. I tab. CC redovisas de 40 steriliseringar, som ställts som villkor för abort, särskilda som grupp II.

Tab. DD. Antal legala kastreringar 1950—1955 enligt till medicinalstyrelsen inkomna berättelser
Number of castrations

	1950	1951	1952	1953	1954	1955
Grupp I (medicinalstyrelsens tillstånd)	20	13	24	23	25	19
Indikation:						
Kriminalpolitisk	män 8	kvinnor 4	män 6	kvinnor 7	män 14	kvinnor 7
Humanitär	män 1	kvinnor 1	män 1	kvinnor 2	män 3	kvinnor 1
Kriminalpolitisk och humanitär	män 10	kvinnor 8	män 17	kvinnor 13	män 8	kvinnor 11
Grupp II (tillstånd av två läkare).....	—	—	—	—	—	—
Humanitär indikation	män —	kvinnor —	män —	kvinnor 1	män 3	kvinnor 1
	Summa	20	13	24	24	28
	därav män	19	13	24	23	27
	kvinnor	1	—	—	1	—

Den lokala fördelningen av steriliseringsarna framgår av tab. AA. Där lämnas särskilda uppgifter om operationer på grund av eugenisk och social indikation. Att social indikation i detta fall sammanslagits med den eugeniska beror på att man på så sätt erhåller en grupp, där mentala defekter är den dominerande orsaken till ingreppet. Med social indikation avses nämligen fall, då vederbörande på grund av sinnessjukdom, psykisk efterblivenhet eller annan rubbning av själsverksamheten eller ock på grund av asocialt levnadssätt anses vara för framtiden uppenbart olämplig att handha vårdnaden om barn. Det må tillfogas, att uttrycket social indikation för sterilisering har en helt annan innebörd än ordet »social», som ingår i begreppet social-medicinsk indikation för abort. I senare fallet gäller det ju kvinnor, vilkas sociala förhållanden (arbetsbörda, försörjningsplikt o. s. v.) i kombination med medicinska förhållanden gör att de icke anses böra föda barnet i fråga.

Den starkt varierande frekvensen av steriliseringar i olika delar av landet bör icke uppfattas som renodlat uttryck

för växlande behov därav, då praxis i tillämpningen av lagen sannolikt också företer lokala variationer.

I manuskript hos medicinalstyrelsen förvaras en förteckning över diagnoser på sjukdomstillstånd, som varit anledning till sterilisering. Följande detaljer rörande år 1955 må nämnas.

Bland de 18 fallen med den eugeniska indikationen »Kroppslig sjukdom el. lyte» (6 + 4 + 8), var diagnosen medfödd missbildning (7 fall) den oftast förekommande. Bakom medicinsk indikation i grupp I och två-läkarfallen enligt grupp III med sammanlagt 1 590 fall, ligger 975 fall av svaghet (53 % av samtliga 1 837 fall), 352 med psykiska sjukdomstillstånd eller mentala defekter, 24 med epilepsi och resten med diverse kroppssjukdomar eller missbildningar, varibland lungtuberkulos och sockersjuka särskilt framträder. Hela antalet fall, där psykisk defekt haft avgörande betydelse som steriliseringsindikation, uppgick till 484, de eugeniska fallen med sinnessjukdom och psykisk efterblivenhet inräknade, vilket gör 26 % av samtliga fall.

I 82 av steriliseringsfallen åtföljdes

operationen av komplikationer, varibland särskilt feber (19 fall), trombos och emboli (13), sårinfektion (8), anemi (6), tarmvred (5) och bronkopneumoni, lungemboli, efterblödning och suturinsufficiens (vardera 4 fall) må nämnas. 3 dödsfall rapporterades, varav i 2 fall abort samtidigt verkställdes. Klientlets sammansättning med avseende på ålder, civilstånd och — vad kvinnorna angår — antalet tidigare förlossningar (med barn) framgår av tab. 23 i slutet av boken.

Kastreringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 24 mars 1944 (nr 133) om kastrering. Ingreppet kan verkställas antingen med tillstånd av medicinalstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare.

Under år 1955 inkom till medicinalstyrelsen 20 *ansökningar* om kastrering, av vilka 18 bifölls och 2 avslogs. (År 1954 bifölls 28 och avslogs 3 *ansökningar*.)

Antalet under de sex sista åren inkomna rapporter om *verkställda* kastreringar framgår av tab. DD.

4.8. Sinnessjukdomar

Insjuknade personer. Någon exakt kännedom om hur många personer, som under ett år insjuknar i sinnessjukdomar har man icke. En viss uppfattning om deras antal kan man dock erhålla ur de tal, som anger de under året för första gången på sinnessjukhus intagna och som återges i tab. 26. År 1955 uppgick dessa, som synes av nedersta raden, till 5 050 män och 4 624 kvinnor, eller tillsammans 9 674 personer.

I tab. 30 har de insjuknade fördelats efter ålder vid intagningen.

I grupp A i tab. 26 ingår även personer, som intagits på sinnessjukhus för observation enligt kap. 4 eller 6 sinnessjuklagen. Enligt kap. 4 sker intagningen antingen på egen begäran eller på polismyndighets föranstaltande. Kap. 6 äger tillämpning på sådana personer, som dömts för brott och beträffande vilka domstolen förordnat om intagande för undersökning. I detta sammanhang bör observeras, att i de anförda patientsiffrorna ingår även de med sinnessjuka i

vårdavseende jämställda psykiskt efterblivna, som vårdats på statliga sinnessjukhus och med sinnessjukhus jämställda anstalter för psykiskt efterblivna.

Befintliga patienter, vårdformer. I genomsnitt per dag befann sig under år 1955 ca 32 700 patienter på anstalt för sinnessjukvård (de statliga anstalterna för psykiskt efterblivna ej medräknade) därav 66 % på statliga sinnessjukhus, 16 % på de tre storstädernas och 15 % på vårdhemmen. Resten fördelar sig på de mindre kommunala och enskilda sinnessjukhusen och anstalterna för psykopatiska och nervösa barn. I dessa tal har försöksutskrivna eller i familjevård utplacerade icke medräknats.

I tab. 27 lämnas en översikt av klientelet vid slutet av år 1955 och i efterföljande tablå vad angår statens sinnessjukhus för sinnessjuka av förhållandena under de senaste åren.

De befintliga patienternas åldersfördelning åren 1938 och 1949 redovisas i 1949 års årgång av denna publikation.

År	Befintliga i slutet av året <i>No. of patients</i>	Därav i I familje- vård <i>In private homes</i>	% Försöks- utskrivna <i>Released on probation</i>
1947.....	26 082	2,1	20,4
1950.....	27 653	2,2	22,7
1953.....	29 958	2,1	26,1
1954.....	30 084	2,2	26,0
1955.....	30 758	2,3	27,1

På grundval av tab. 30 samt tillgängliga befolkningsuppgifter kan det beräknas, att sannolikheten för att en person, som uppnår 70 år, någon gång blir intagen på sinnessjukhus är omkring 9 %.

Av visst intresse är att studera *omsättningen* av patienterna, d. v. s. de under en viss period intagna eller utskrivna satta i relation till de tillgängliga vårdplatserna. Följande tabell är avsedd att belysa denna sak, men då de till buds stående uppgifterna om antalet vårdplatser icke inkluderar reservplatser, har i stället för platser räknats med det i genomsnitt under året vårdade klientelet. Talen anger alltså de under ett år utskrivnas (exkl. till annat sinnessjukhus förflyttade) antal per 100 i genomsnitt per dag vårdade patienter. Statens sinnessjukhus för psykiskt efterblivna (utom Källshagens avdelning) ingår icke i beräkningen. Däremot ingår sekundäravdelningar.

Talen markerar som synes en kraftig ökning av omsättningen. I vilken mån detta är uttryck för ett med tiden för-

År	Omsättningen av klientelet, %		
	Statens sinnessjukhus	Storstädernas sinnessjukhus	Till- hopa
1947	34	72	42
1948	34	78	42
1949	35	80	44
1950	36	86	46
1951	38	91	49
1952	40	85	48
1953	42	89	51
1954	45	89	53
1955	47	96	57

bättrat vårdresultat eller beror på ändrad utskrivningspraxis är svårt att avgöra. De uppgifter, som lämnas om återställda och förbättrade patienter, torde vara allt för osäkra för att kunna användas som bevisning. Det må blott nämnas, att dessa tal, som de framgår av årsberättelserna, anger en viss ökning av antalet förbättrade och återställda. I genomsnitt för statens ochorstädernas sinnessjukhus utgjorde dessa två grupper, d. v. s. de som återställda eller förbättrade utskrivna, 23 % av de befintliga patienterna år 1947 och 30 % år 1955. Att även utskrivningspraxis ändrats, framstår som ytterst sannolikt, om man begrundar följande serier, som visar antalet för första gång på sinnessjukhus intagna patienter i procent av hela antalet resp. år gjorda intagningar.

År	Statens sinnessjukhus	Storstädernas sinnessjukhus	Till- hopa
1947.....	66 %	54 %	62 %
1948.....	66 %	49 %	60 %
1949.....	63 %	49 %	58 %
1950.....	65 %	46 %	58 %
1951.....	64 %	47 %	58 %
1952.....	63 %	44 %	56 %
1953.....	63 %	44 %	57 %
1954.....	61 %	45 %	56 %
1955.....	60 %	45 %	55 %

Uppenbarligen innebär talen, att antalet återfall, som tages in på sinnessjukhusen, ökar med tiden, särskilt påorstädernas anstalter. Man observerar också, att utskrivningspraxis på statens sjukhus å ena sidan ochorstädernas å den andra företer en tydlig skillnad.

Sjukdomsformer. I tab. 31 har de i slutet av år 1955 befintliga fördelats efter sjukdomsform. Enligt gammal praxis medräknas i denna tabell de psykiskt efterblivna såväl på de fyra statliga sinnessjukhus, som hyser sådant klientel, som i övrigt i den mån de vårdas på sinnessjukhus.

Av tabellen framgår, att den dominerande sjukdomsformen var schizofreni. Någon övervikt för det manliga könet kan märkas här men är icke genomgående för varje år.

Könsskillnaden framträder betydligt skarpare för andra sjukdomsformer. Sålunda uppvisar kvinnokönet relativt stora tal, då det gäller den manisk-depressiva psykos, psykogen sinnessjukdom och senila sjukdomsformer, medan t. ex. syfilitisk infektion (paralytisk form), sinnessjukdom genom alkoholförgiftning och abnorm personlighet (psykopati) tycks vara vanligare hos männen. Psykopaternas andel av klientelet har för övrigt växt mellan 1935 och 1945. Därefter inträder en minskning för båda könen. De sinnessvagas och psykiskt efterblivnas andel är tämligen stor inom klientelet, men detta beror som nämnts huvudsakligen på att vissa anstalter och avdelningar för psykiskt efterblivna ingår bland sinnessjukhusen.

I tab. 32 redovisas *dödsorsakerna* för dem, som avlidit på statens och storstädernas sinnessjukhus. Vissa sjukdomar, som är vanliga vid högre ålder, utgör de största av de specificerade grupperna av dödsorsaker. Bland de övriga utgör tuberkulosen en av de största grupperna. Det dödlighetstal för tuberkulos, som kan beräknas på tabellens siffror är 1,0 ‰. (Som folkmängd har i detta fall betraktats medeltalet av samtliga befintliga patienter vid slutet av åren 1955 och 1954.) Även om detta är väsentligt mycket lägre än tidigare, överstiger det vida

genomsnittet för hela befolkningen, som enligt tab. 19 år 1955 var endast 0,11 ‰. Den väsentliga skillnaden mellan sistnämnda tal och det för sinnessjukhusen anförda kvarstår, även om hänsyn toges till att åldersfördelningen i befolkningen i dess helhet är en annan än inom sinnessjukhusens klientel.

Material till kap. 4.

Årsberättelser från förste provinsial- och stadsläkare: Kap. 4.1, 4.3 (Hälsovårdsförhållandena i allmänhet; Veneriska sjukdomar), tab. 16, 17.

Uppgifter från fackbyråer inom medicinalstyrelsen: Kap. 4.1 (Undantag från skyddskoppympning m. m.), 4.2.

Halvmånadsrapporter från förste provinsial- och stadsläkare: Kap. 4.3 (Epidemiska sjukdomar), tab. 14, 15.

Nationalföreningen mot tuberkulos: Kap. 4.3 (Tuberkulos, delvis), tab. 19.

Årsberättelser från sjukvårdsanstalter: Kap. 4.3, 4.4, 4.8, tab. 20, 21.

Årsberättelser från folktandvårdspolikliniker: Kap. 4.5.

Årsberättelser från barnmorskor och förlösningsanstalter: Kap. 4.6, tab. 20.

Rapporter om verkställda aborter, steriliseringar och kastreringar: Kap. 4.7, tab. 22, 23.

Uppgifter från medicinalstyrelsens skärmbildsbyrå: Kap. 4.3 (Tuberkulos, delvis), tab. 18.

KAP. 5

DET ALLMÄNNAS KOSTNADER FÖR HÄLSO-
OCH SJUKVÅRD

De uppgifter om kostnader för olika slag av sjukvård, som lämnats i kap. 3.22 och 3.23, avser bruttoutgifterna för driften av ifrågavarande anstalter (utom räntor, tomträttsavgälder, pensionskostnader m. m.). I detta kapitel redovisas det allmännas kostnader för drift, nyanläggning och nyinredning med *netto-belopp*, sedan inkomsterna (t. ex. patientavgifterna) frändragits.

Med det allmänna menas här staten och kommunerna. De sistnämnda är uppdelade på landsting, städer utom landsting och övriga primärkommuner. Kostnaderna omfattar direkta utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål, undervisning av personal m. m. men icke den omgivningshygieniska verksamhet, som tar sig uttryck i omsorgen om vattenverk, avloppsanläggningar, gaturenhållning o. dyl.

Uppgifterna om *statens* utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål har sammanställts efter publikationen Budgetredovisningen. Praktiskt taget alla poster inom medicinalstaten har därvid medräknats, och till detta har från övriga stater hämtats och tillagts de militära utgifterna för sjukvårdsändamål, bidraget till sjukkassor, utgifterna för medicinsk undervisning (approximativt beräknat), skolhälsovård, understöden åt medicinsk forskning m. m. Poster, som

icke kunnat medtagas, till följd av redovisningssättet är kostnaderna för de statsanställdas pensionering och kostnader för verksläkare och anvisningsläkare. Investeringskostnader ingår med hela de belopp, som tagits i anspråk under redovisningsåret, och häruti skiljer sig vår framställning från den eljest brukliga, när det gäller statsutgifterna. Enligt praxis tages nämligen i regel endast en del (vanligen hälften) av de verkliga investeringsutgifterna med bland utgifterna det år medlen tages i anspråk. Genom att taga upp hela beloppet, uppnår man överensstämmelse med landstingens och städernas utom landsting redovisningssätt. Statsbidrag till anläggning och drift av bl. a. kommunal hälso- och sjukvård ingår bland statens kostnader, men givetvis icke bland landstingens, städernas o. s. v.

Uppgifterna rörande *landsting och städer utom landsting* har för åren 1948—1953 hämtats ur publikationen Kommunernas finanser (utgiven av statistiska centralbyrån) och för år 1954 och 1955 sammanställts inom medicinalstyrelsen på till centralbyrån inkommet, ehuru icke slutgranskat, material till samma publikation. Centralbyråns granskning har tidigare erfarenhetsmässigt resulterat i att en del belopp, som i den preliminära redovisningen förts som »övriga utgif-

Tab. EE. Statens, landstingens och städernas utom landsting nettoutgifter (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvård åren 1948–1955, milj. kr

Net expenses (operation and investments) for different forms of health and sick care, million kronor, of the State, the counties and the county boroughs

Myndighet, år <i>Authority, year</i>	Las.- o. förlossn.- vård <i>Gen. hosp. care</i>	Epi- demi- vård <i>Epid. care</i>	Tbc-vård (utom dispen- särvård) <i>TB</i>	Kro- niker- vård <i>Chronic sick</i>	Vård av sinnessju- ka o. psy- kiskt ef- terblivna <i>Mental</i>	Dis- pensär- vård <i>TB disp.</i>	Distrikts- vård m. m. <i>Publ. health nursery</i>	Föreb. mödra- o. barnavård <i>Maternity and child</i>	Barn- morske- väsen <i>Midwi- fery</i>	Folk- tand- vård <i>Dental care</i>	Övrigt <i>Other forms</i>	Sum- ma <i>Total</i>
<i>Staten The State</i>												
1948/49	30,9	0,8	5,7	2,8	83,5	3,0	3,9	3,5	2,8	2,4	97,9	237,2
1950/51	35,0	1,3	5,6	2,6	99,2	2,9	4,5	3,5	2,6	2,8	111,8	271,8
1951/52	38,2	0,6	5,3	3,2	121,4	2,0	5,2	3,9	2,8	5,1	132,5	320,2
1952/53	50,3	0,8	6,2	2,6	148,2	4,5	6,9	3,9	3,8	6,1	143,7	377,0
1953/54	40,7	1,0	6,9	3,5	160,7	3,0	6,8	6,0	3,3	8,7	156,0	396,6
1954/55	43,1	1,4	4,5	3,5	177,2	3,6	7,0	5,1	3,3	8,1	249,8	506,6
1955/56	44,5	0,8	4,1	3,8	196,0	2,6	7,5	4,4	3,2	9,6	337,4	613,9
<i>Landsting Counties</i>												
1948	169,9	7,6	21,8	7,8	9,4	2,9	7,3	2,0	5,8	9,3	3,9	247,7
1950	196,1	10,6	24,3	11,3	10,8	3,5	8,2	1,9	5,9	10,4	6,6	289,6
1951	252,1	13,0	29,5	18,1	16,1	4,3	10,6	2,3	7,6	13,1	9,5	376,2
1952	304,1	13,5	36,6	24,5	23,2	4,5	11,8	3,1	5,5	18,8	14,1	459,7
1953	327,2	20,2	32,8	31,1	21,9	4,6	11,9	2,9	5,1	21,4	16,0	495,1
1954	350,2	19,8	35,3	40,1	24,9	4,8	13,3	3,1	5,1	23,6	23,7	543,9
1955	392,7	16,9	35,4	44,0	31,0	4,7	15,5	3,6	5,1	25,5	23,4	597,8
<i>Städer utom landsting County boroughs</i>												
1948	77,6	5,3	7,3	6,6	6,3	2,6	1,8	0,4	0,0	2,3	11,2	121,4
1950	85,0	5,8	7,8	7,0	8,5	3,4	2,5	1,0	0,1	6,7	13,6	141,4
1951	115,5	7,1	10,1	8,6	13,9	3,7	2,9	0,8	0,1	7,7	14,6	185,0
1952	133,2	7,4	11,9	10,9	17,3	4,3	1,4	1,3	0,1	9,6	12,4	209,8
1953	133,3	10,1	12,7	12,4	16,0	4,0	1,3	1,4	0,1	9,1	13,0	213,4
1954	137,7	11,7	12,7	13,3	15,0	4,1	1,8	1,2	0,1	9,8	21,6	229,0
1955	154,3	11,1	13,1	16,5	22,9	4,7	2,0	1,6	0,1	11,8	17,9	256,0
<i>Tillhops Total</i>												
1948	278,4	13,7	34,8	17,2	99,2	8,5	13,0	5,9	8,6	14,0	113,0	606,3
1950	316,1	17,7	37,7	20,9	118,5	9,8	15,2	6,4	8,6	19,9	132,0	702,8
1951	405,8	20,7	44,9	29,9	151,4	10,0	18,7	7,0	10,5	25,9	156,6	881,4
1952	487,6	21,7	54,7	38,0	188,7	13,3	20,1	8,3	9,4	34,5	170,2	1 046,5
1953	501,2	31,3	52,4	47,0	198,6	11,6	20,0	10,3	8,5	39,2	185,0	1 105,1
1954	531,0	32,9	52,5	56,9	217,1	12,5	22,1	9,4	8,5	41,5	295,1	1 279,5
1955	591,5	28,8	52,6	64,3	249,9	12,0	25,0	9,6	8,4	46,9	378,7	1 467,7

ter», flyttats till andra konton, i första hand lasarettsvården. I landstingens och städernas redovisning ingår även kostnaden för de anställdas pensionering. Investeringskostnaderna avser som nämnts hela utgiften under redovisningsåret, även om de bestritts med lånemedel. Följaktligen ingår icke avskrivningar, ej heller amorteringar på tidigare upptagna lån bland utgifterna. Nettoutgifterna för *andra primärkommuner* än städer utom landsting har erhållits från centralbyrån för år 1954 och framgår av tab. GG. Senare uppgifter föreligger ej.

Det allmännas sammanlagda kostnad för hälso- och sjukvård, så som dessa begrepp här fattats, kan för år 1955 uppskattas till ca 1 490 miljoner kronor. Kalenderårsuppgifterna för kommunerna har härvid liksom i tab. EE lagts samman med statens för budgetåret 1955/56.

Av de 1 467,7 miljoner, vartill totalbeloppet för 1955 uppgår enligt tab. EE belöpte sig 42 % på staten, 41 % på landstingen och 17 % på städerna utom landsting. Ser man på de särskilda utgiftsposterna, finner man, att 40 % av totalbeloppet gick till lasarettss- och förlossningsvård (inräknat vård på sjukstugor, garnisonssjukhus, barnsjukhus, förlossningsanstalter, vanförelanstalter — dock ej yrkesundervisning och dylikt — anstalter för kirurgisk tuberkulos och pensionsstyrelsens anstalter), 17 % till vård av sinnessjuka och psykiskt efterblivna och 16 % till bidrag till sjukkassor, för att nämna de största beloppen. Proportionerna var dock i hög grad avvikande för stat, landsting och städer tagna var för sig.

Som synes av efterföljande specifikation över statsbidrag till sjukkassor ingår i denna förutom poster avseende ersättning för sjukvård även poster, som är att betrakta som ersättning för in-

Tab. FF. Specifikation för år 1955 av tab. EE, milj. kr

Specification of table EE for the year 1955

Vårdform	Staten (1955/56)	Landsting	Städer utom landsting
Lasarettsvård	44,22	389,28	152,35
Förlossningsvård vid anstalt	0,25	3,37	1,97
Epidemivård	0,76	16,87	11,13
Tuberkulosvård (lungtb utom dispensär)	4,07	35,43	13,12
Kronikervård	3,84	44,05	16,50
Sinnessjukvård	174,61	12,10	18,13
Vård av psykiskt efterblivna	21,35	18,93	4,75
Dispensärvård	2,57	4,71	4,68
Distriktsvård (av sjuksk.) m. m.	7,52	15,45	1,99
Förebyggande mödra- o. barnavård	4,36	3,60	1,58
Barnmorskeväsen	3,26	5,13	0,07
Folktandvård och kommunal tandvård	9,65	25,54	11,78
Psykisk barna- och ungdomsvård	0,29	1,90	0,13
Utbildning av medicinalpersonal	32,54	—	—
Medicinsk forskning	3,12	—	—
Provinsialläkarstaten	13,08	—	—
Central statl. administr. ..	5,46	—	—
Statliga laboratorier och statens institut för folkhälsan	6,93	—	—
Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet	10,67	—	—
Bidr. t. diverse föreningar	5,06	—	—
Militär sjukvård	9,57	—	—
Bidrag till sjukkassor	240,50	—	—
Beredskapsjukhus	4,55	—	—
Övrigt	5,67	21,45	17,82
Summa	613,90	597,81	256,00
Summa per invånare, kr Per inhabitant, kr	84	105	161

* 204

¹ Gäller endast Stockholm. Ingår för övriga städer i lasarettsvården.

² Inkl. utgifter av primärkommuner, som avses i tab. GG.

komstbortfall. Den stora ökningen i statsbidrag till sjukkassor mellan budgetåren 1954/55 och 1955/56 (från 151,38 till 240,50 miljoner kronor) förklaras av att utvidgningen av sjukkaserverksam-

heten genom den allmänna sjukförsäkrings införande från den 1 januari 1955 endast berör halva budgetåret 1954/55.

Statsbidrag till sjukkassor

State contributions to sickness funds

	Milj. kr.
Grundsjukpenning och hempenning	78,0
barnstillägg till d:o	12,1
Läkarvård och tandläkarvård inkl. resor	68,5
Resor till och från sjukhus och förlösningssanstalter	6,2
Moderskapsförsäkring: Grundpenning	14,8
barnstillägg till d:o	0,9
Frivillig sjukpenning	2,1
Tillfällig försäkring	0,6
Statsbidrag till läkemedel.	6,2
Medlemsbidrag.	24,0
Avgiftsbindningsbidrag	17,7
Avgiftsaersättningsbidrag	9,4
Summa	240,5

Betraktar man utvecklingen sedan 1948 enligt tab. EE, finner man, att denna

vad angår statens utgifter betecknar en stegring med 159 % från periodens första till dess sista år, att motsvarande tal för landstingen blir 141 % och för städerna utom landsting 111 %. Vid studiet av dessa tal, och ännu mera av talen för de särskilda vårdgrenarna, bör observeras, att utgifterna icke håller helt jämna steg med utbyggnad och drift av hithörande verksamhet utan att också tidpunkten, då utbetalning sker (då statsbidrag rekvi-

Tab. GG. Primärkommuners, andra än städer utom landsting, nettoutgifter (drift o. anläggning) för hälso- och sjukvård

Net expenses etc. of primary communes except county boroughs

År 1948	19,9 milj. kr
» 1949	19,8 » »
» 1950	17,7 » »
» 1951	20,2 » »
» 1952	16,8 » »
» 1953	18,6 » »
» 1954	18,9 » »

Tab. HH. Det allmänna nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyupprättning av inventarier) år 1955 (1955/56), milj. kr

Investments for health and sick care of the State, the county councils and county boroughs, million kronor

	Staten 1955/56 <i>The State</i>	Landsting 1955 <i>County councils</i>	Städer utom landsting 1955 <i>County boroughs</i>	Summa <i>Total</i>
Lasarettsvård <i>General hospital care</i>	6,53	76,76	} 18,38	101,95
Förlösningssvård vid anstalt <i>Maternity wards</i>	0,25	0,03		
Epidemivård <i>Epidemic care</i>	0,02	1,65	1,65	3,32
Tuberkulösvård (lungtbc utom dispensär) <i>Sanatoria care</i>	0,06	4,56	2,02	6,64
Kronikervård <i>Care of chronically sick</i>	0,19	9,07	1,87	11,13
Sinnessjukvård <i>Care of mentally sick</i>	30,78	4,56	2,58	37,92
Vård av psykiskt efterblivna <i>Care of mentally deficient</i> ..	3,46	6,66	1,10	11,22
Dispensärvård <i>TB dispensaries</i>	—	0,34	0,08	0,42
Distriktsvård (av sjuksköterskor) <i>Public health nursing</i> ..	—	0,05	—	0,05
Förebyggande mödra- och barnavård <i>Maternity and child welfare</i>	—	0,03	0,02	0,05
Barnmorskeväsen <i>District midwifery</i>	—	0,07	—	0,07
Folktandvård och kommunal tandvård <i>Public dental care etc.</i>	0,20	1,60	0,50	2,30
Övrig hälso- och sjukvård <i>Other forms</i>	13,55	4,29	0,98	18,82
Summa Total	55,04	109,67	29,18	193,89

¹ Därav för utbildning av medicinalpersonal 5,44 milj. kr, beredskapssjukhus 4,55 milj. kr och militär sjukvård 2,66 milj. kr.

Tab. II. Landstingens och städernas utom landsting driftutgifter för sjukvårdsändamål år 1955. Miljoner kronor

Running cost for health and sick care of the county councils and county boroughs. Million kronor

Sjukvårdsområde (län, stad) <i>Counties, county boroughs</i>	Kroppssjukvård <i>Somatic diseases</i>	Sinnessjukvård <i>Mental diseases</i>	Vård av psykiskt efterblivna <i>Mental deficiency</i>	Totalkostnad för driften <i>Total</i>
Stockholms.....	37,94	1,14	0,89	39,97
Uppsala	14,64	0,01	0,38	15,03
Södermanlands ..	19,31	0,33	0,45	20,09
Östergötlands...	21,66	0,37	0,80	22,83
Jönköpings	20,64	0,26	0,26	21,16
Kronobergs	10,19	0,26	0,19	10,64
Kalmar n:a	6,97	0,10	0,12	7,19
s:a	10,93	0,28	0,13	11,34
Gotlands	5,22	—	0,17	5,39
Blekinge	11,77	0,19	0,25	12,21
Kristianstads	18,10	0,38	0,49	18,97
Malmöhus	28,03	0,57	0,75	29,35
Hallands	11,61	0,46	0,27	12,34
Göteborgs o. Boh.	15,97	0,25	0,46	16,68
Älvsborgs	28,23	0,49	0,85	29,57
Skaraborgs	15,92	0,18	0,46	16,56
Värmlands	26,55	—	0,62	27,17
Örebro	20,96	0,43	0,44	21,83
Västmanlands ...	17,92	0,13	0,37	18,42
Kopparbergs.....	21,70	0,22	0,59	22,51
Gävleborgs	19,73	0,30	0,66	20,69
Västernorrlands..	26,69	0,34	0,78	27,81
Jämtlands.....	10,60	0,06	0,36	11,02
Västerbottens ..	18,69	0,41	0,33	19,43
Norrbottnens	28,36	0,38	1,20	29,94
Landsting, summa	468,23	7,54	12,27	488,14
Stockholm.....	110,51	11,99	3,36	125,86
Göteborg	48,84	1,52	—	50,36
Malmö	25,99	1,60	0,13	27,72
Norrköping	9,57	0,45	0,10	10,12
Hälsingborg	7,37	—	—	7,37
Gävle	5,33	—	0,06	5,39
Städer, summa	207,61	15,56	3,65	226,82
Total	675,94	23,10	15,92	714,96

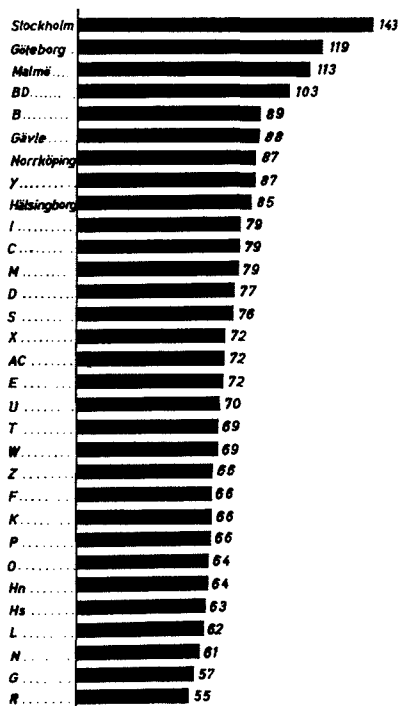
¹ Inklusive vissa för kropps- och sinnessjukvård gemensamma kostnader.

reras o. s. v.) påverkar redovisningen. En del oregelbundenheter i utvecklingen enligt tabellen kan förklaras på detta sätt.

I tab. FF har 1955 års belopp specificerats något finare och framställt med två decimaler. Vad landsting och städer

LANDSTINGENS OCH STÄDERNAS DRIFTUTGIFTER PER INVÅNARE I MEDELTAL 1951-1955

Running cost per inhabitant

angår, har specifikationen drivits så långt som materialet i statistiska centralbyrån medger. Följande förklaringar till de olika kontona må lämnas. I regel gäller de sju första raderna (lasarettsvård, förlossningsvård, epidemivård etc.) sluten sjukvård, men det kan icke garanteras, att så alltid är fallet. På raden »Distriktsvård» har för statens del också förts ett mindre belopp till skyddskoppypmpning. De »diverse föreningar», som erhållit statsbidrag, är av typen riksförening för bekämpandet av viss sjukdom eller hjälp åt dess offer. De verkar sålunda också på det sociala området.

I de små belopp för hälso- och sjukvård som redovisats i tab. GG för primärkommuner, som icke är städer utom landsting, ingår ersättningar till hälsovårdsnämnder, där sådana funnits, till extra provinsialläkare, köpings-, municipal- och stadsläkare, kronikerhem m. m.

Bryter man ur tab. FF ut investeringskostnaderna, erhåller man ett resultat, som framgår av tab. HH.

I tab. II finner man uppgifter om de särskilda landstingens och städernas utom landsting driftutgifter för sjukvårdsändamål.

Då det allmännas kostnader för hälso-

och sjukvård till största delen bestrides med skattemedel, kan det vara motiverat att sätta de förra i relation till de senare. Om man gör så, finner man, att statens utgifter enligt ovan (613,90 milj. kr) utgjorde 14 % av den år 1955/56 influtna skatten på inkomst och förmögenhet.

Vad beträffar landstingens och städernas utanför landsting kostnader för hälso- och sjukvård är motsvarande uppgifter icke tillgängliga, då detta tryckes, men det kan nämnas, att år 1954 utgjorde utgifterna för landstingen 60 % och för städerna 22 % av skatteinkomsterna.

SUMMARY

Organization

1.2.¹ All the activities in the field of Public Health and Sick Care in Sweden are either operated by or controlled by public authorities.

Public health and sick care is under the *Ministry of the Interior and Health*, the chief of which is a member of the Cabinet.

The *Royal Medical Board* is the principal instrument of the State for governing, superintending and promoting the activities and the work of the institutions pertaining to this field. The Board supervises the medical personnel, the hospitals and the pharmacies and has the direct control of the State mental hospitals, the State Pharmaceutical Laboratory, the State institutions for forensic medicine, a unit for massradio-fluorography, midwifery schools etc.

The Royal Medical Board is concerned with the subsidies granted by the Government for special medical care, i. e. for the equipment and operating of sanatoria for tuberculosis, hospitals for epidemic diseases, chronic diseases, pediatric diseases, maternity care, mental diseases and establishments for mentally deficient.

The main part of the administration of the health and sick care rests with local authorities. The County Councils, 25 in number, and the 6 County Boroughs shall see to it that the sick receive the hospital care required. The County Council districts correspond to the 24 counties, one of which is divided into two districts (see page VIII and IX). The main part of the care of the mentally diseased has, however, been taken over by the State all over the country; only the three largest cities (Stockholm, Gothenburg and Malmö) have their own independent organizations. The State is also the responsible

authority for the Medical Officers' institution, whereas the County Councils and County Boroughs are responsible for the District Public Health Nurses, District Midwives, Public Dental Care etc.

The *State Institute of Public Health* is an independent body outside the jurisdiction of the Royal Medical Board. It conducts inquiries into health matters submitted by public authorities, corporations and private individuals, but is also engaged in independent research in the fields of general, industrial and food hygiene. It is also engaged in teaching and in spreading of public health information. The *Central Board of Hospital Planning and Equipment* is another independent body engaged in standardization of hospital buildings and equipment and the *State Bacteriological Laboratory* is a third one.

In 1955 a new health insurance was introduced. Membership is obligatory for every individual over 16 years of age. Children are covered by the parents' insurance. Medical benefits consist of refunds on expenditure for 1) doctors' care, 2) hospital care, 3) travel necessary to get such care and 4) prescribed medicines. Daily cash benefits during illness, special child allowance as well as compensation for the cost of delivery are granted. The former insurance against employment injuries is co-ordinated with the new plan. The cost is borne by contributions from the insured persons, the State and the employers.

Population

1.3. At the end of 1955 the *population* of Sweden amounted to 7 290 112 of whom 3 604 027 were living in cities (table 1). During the same year 109 148 children were born (107 314 live born and 1 834 stillborn) and 68 603 persons died. The general death rate was 9.5 per 1 000 of the mean population, the rate of live births 14.8 and the excess

¹ The numbering of the paragraphs refers to the preceding chapters and subheadings.

of births over deaths 5,3. The infant mortality rate as measured by the number of dead during the first year per 1 000 live births was 17,4 and during the period 1946/50 the mean expectation of life was 69,04 years at birth for men and 71,58 for women. (Most of these figures are to be found in the Statistical abstract of Sweden — Statistisk årsbok.)

Personnel

2. In chapter 2 figures are given as to the medical personnel. Thus there were 5 730 active physicians at the end of 1955. The number includes 223 foreign physicians working in Sweden on a limited license. The number of physicians given in table 1 refers to the fully licensed doctors, active and non active. The active dental surgeons were 4 360 in number. The number of fully licensed dental surgeons, active and non active, appears from table 1. There were 16 370 active nurses and 1 780 active midwives. The total of the medical personnel amounted to 80 130, administrative and domestic staff at hospitals not included. If the last two groups are added (see tables N and T), the total mounts to 95 960. In 1950 the number was 75 000 corresponding to 2,4 % of the economically active population.

Public Health Services

3.11. There were 595 rural medical officers' districts at the beginning of 1956; 96 of them, however, were vacant, the activity being maintained by substitutes or by the officer of an adjoining district. In each county there is a Senior County Medical Officer, appointed by the government, and an assistant County Medical Officer. As there are 24 counties, these two categories make 48 doctors. Altogether there were 643 posts in this part of the organization (table 2). In the purely urban districts there were 250 posts, 20 of which were vacant without substitutes. (Cf. also diagram, chapt. 3.11.)

3.12. 1 523 Public Health nurses were estimated in generalized service in rural districts and small towns (table 3).

3.13. The district midwives numbered 598 persons excluding 21, who were at the same time Public Health nurses. Their activity is concentrated on prenatal care of pregnant women, since 98 % of all deliveries take place in hospitals. They assist, however, to a considerable extent at deliveries in maternity homes, cottage hospitals etc.

3.14. The maternity and child welfare organization with 1 735 working units (clinics, centres and branches) controlled 76 % of all mothers and 94 % of all newborn as well as a great number of preschool children. The conditions differed rather widely in different parts of the country. The highest figures are to be found in one county borough, where all mothers were controlled and in two counties where all children were treated, whereas in other places the lowest figures were 50 % and 84 % respectively (table 4).

3.15. At the end of the year 12 Consultation Bureaus for Sexual Hygiene and Abortion Cases subsidized by the State were in operation, the number of new visitors amounting to 4 942. To each bureau at least one physician and two or three social workers were attached.

3.16. In the 62 central and 612 district TB dispensaries working during 1955, 82 816 inoculations against TB and 367 982 tuberculin tests were carried out and 92 891 examinations were made by physicians (table 5).

3.18. In 21 of the largest towns medical treatment for venereal diseases was given free of charge at special policlinics. The number of visits to these policlinics, amounted to 204 000, 104 000 of which had reference to the disease in its contagious phase.

3.19. At the end of the year Public dental care was introduced in all counties and county boroughs. The activity was located to 19 central policlinics, mostly situated in the premises of a general hospital, and to 596 district policlinics (table 7). In the policlinics 1 375, dental surgeons were employed, i. e. 31

	Hospitals	Beds	Admissions	Bed-days
General hospitals and similar	251	39 900	821 500	12 160 800
Sanatoria for TB of the lungs	44	7 000	13 300	1 780 700
Other hosp. for somatic diseases	349	15 500	57 800	4 585 900
Mental hospitals	171	29 800	22 000	11 926 500
Institutions for mentally deficient and epileptics	148	12 900	2 200	4 406 900
Total	963	105 100	916 800	34 860 800

% of the total number in the country. 1 342 dental surgeons attached to the district polyclinics worked in total 2 056 000 hours (figure not complete), 63 % of which especially reserved for children. (Number of persons treated appears from table G.)

Hospitals

3.21. If the institutions mainly intended for recreation and rest are excluded, the number of hospitals of all kinds amounted to 963 at the end of the year. The total number of beds, admissions and bed-days during the year appears from the adjoined abstract (cf table H).

By »General hospitals and similar» in the table above is understood general hospitals, children's hospitals, hospitals for bone, joint and glandular tuberculosis, orthopedic hospitals, cottage hospitals, i. e. small general hospitals (cf. table 11 C), etc. Independent maternity hospitals and maternity homes are also included in consequence of the fact that 88 % of all beds reserved for maternity care are to be found in the general hospitals etc. (cf. table 9). »Other hospitals for somatic diseases» comprise homes for chronic diseases, epidemic hospitals and private hospitals.

Alternatively it is possible to group the hospitals in accordance with the type of patients treated there. Thus e. g. you take away from the general hospitals and similar a few departments for chronic diseases, TB of the lungs etc. and all maternity wards (except the beds reserved for gynecological cases) and add a few beds for general hospital patients which are to be found at maternity hospitals and homes for chronically sick. This will result in what in this book is called beds for »general hospital care».

The following figures have been compiled.

General hospital care	33 300 beds
Maternity care	3 700 »
Epidemic care	3 900 »
Care of TB of the lungs	7 400 »
» » chronic diseases	12 900 »
» at private hospitals	1 200 »
Total	62 400 beds

»Care at private hospitals» is detached as a special item, although it does not differ from other forms of care. The patients, however, form a rather heterogeneous group. Some of the private hospitals are regular general hospitals, and others have a majority of chronically sick patients, but to many of them acute somatic cases as well as chronic somatic cases and mild forms of nervous conditions are admitted.

The total number of hospital beds (105 100) per 10 000 inhabitants was 144, 86 of which in somatic hospitals and 58 in mental hospitals of all types. It appears from table K, that 17,7 beds were available for chronic diseases, 5,3 for epidemic diseases, 10,1 for TB of the lungs, 5,1 (3,0 + 2,1) for maternity care and — if 1,7 beds at private hospitals are not included — the remainder, or 45,7 beds for »general hospital care».

A conspicuous feature of the Swedish hospital system is that the main part of the establishments are owned and operated by public authorities. 24,3 % of the beds available belong to the State, 65,4 % to counties or county boroughs, 1,7 % to local communes (small towns, parishes), 6,1 % to private enterprises and 2,5 % to funds, associations etc. (table I). The last group may for practical purposes be added to the State institutions, the difference being merely formal since these enterprises are con-

stituted as foundations etc. but operated in close collaboration with the State authorities, which have representatives in their administrative committees and pay grants to cover their expenses. In some cases the State owns all the shares in the enterprise. The orthopedic hospitals, sanatoria for bone, joint and glandular TB and some sanatoria for TB of the lungs belong to this category (code-letter F, see page IX). The different categories of authorities mentioned above, however, vary in importance according to different types of care.

The mean occupancy of beds appears to have been 86 % at general hospitals, 77 % at sanatoria, 45 % at epidemic hospitals, 96 % at homes for chronically sick, 117 % at the State mental hospitals and 102 % at the mental hospitals of the three largest cities (tables M and S). The high figure of the State mental hospitals is somewhat exaggerated as certain reserve beds have not been taken into consideration. The mean bed-days were 14,4 at the general hospitals, all types of patients included (page 37).

It has already been mentioned that during 1955 the total number of admissions into all the hospitals taken together were about 920 000 and the number of bed-days 35 millions. The last figure means that 96 000 inpatients were treated per day, which corresponds to 1,3 % of the population of Sweden. At general hospitals proper the number of inpatients per day was about 29 000. Every workday the same hospitals were visited by 14 200 outpatients (patients at X-ray departments not included), who were treated at polyclinics organized either by those responsible for the inpatients' care, which is often the case in the county boroughs, or by the physicians in accordance with an agreement between them and the owner of the hospital, an arrangement which is prevailing in the counties.

The personnel of the somatic hospitals is calculated to be formed by about 50 800 persons, whereof about 3 000 doctors (table N), and the personnel of the

institutions for mental diseases and mental deficiency by about 16 800 persons, whereof about 400 doctors (table T). Some of these doctors have been counted more than once, because, under certain circumstances the local medical officer may be at the same time chief of e. g. a small cottage hospital, an epidemic cottage hospital or a home for chronically sick in his own district.

The density of the hospital personnel appears from the statement that 104 persons per 100 beds were employed at general hospitals, 71 at cottage hospitals, 46 at sanatoria for TB of the lungs and 44 at homes for chronically sick (table O). These figures comprise all categories of personnel, even the administrative and domestic staffs. The nursing personnel, physicians excluded, amounted to 75 at general hospitals, and the physicians alone to 6,5. A concrete impression is derived from the fact that the personnel of all categories working at general hospitals amounted to 1,2 individuals per inpatient. It ought, however, to be kept in mind, that the same personnel also took care of a considerable number of outpatients.

The personnel of the mental hospitals is less numerous than that of the somatic hospitals. Calculated per 100 beds the nursing personnel (physicians excluded) amounts to 33 at the State hospitals and to 38 at the hospitals of the three largest cities. These figures are to be found in table U, where also data for establishments for mentally deficient are given. The average number of patients per physician was 140 at the State mental hospitals against 83 at the hospitals of the cities mentioned.

The total running costs of the Swedish hospitals for somatic diseases is estimated at 724,0 million kronor, 501,0 million of which are referable to the general hospitals proper (table P). The average cost per bed-day amounted to 47,2 kr at the general hospitals, 28,0 at the sanatoria for TB of the lungs and 19,8 at homes for chronic diseases (table Q). On the whole these figures signify that the cost per bed-day has increased

nearly three times compared with 1946. The cost per admission has not risen in the same proportion. The running cost per patient-day in 1955 was found to be 15,0 kr at the State mental hospitals and 22,6 kr at the mental hospitals of the three largest cities (table V).

Salaries constitute the predominant part of the running costs of the hospitals and is the main lever of the increase of this cost during the last seven years, in its turn partly due to a general raise of the wages partly to a shortening of the working day of the bedside personnel. In the accounts of the general hospitals 70,1 % of the running costs are entered under the heading salaries (table R).

Hospital care in a public ward is compensated by the new health insurance. Compensation is given over a two year period (730 days) if necessary for any one illness. For old-age pensioners the period is limited to 90 days. If the patient has a private room or goes to a private hospital, he is reimbursed for that part of the costs which corresponds to the price charged in a public ward at the hospital in his home district. Compensation for the cost of delivery is given in full for care in a public ward. Doctors' care during pregnancy is given free of cost at public maternity clinics.

Diseases, deliveries etc.

4.3. The epidemiological situation in Sweden during 1955 was rather favourable. The sum of cases comprising the eleven most frequent notifiable epidemic diseases, for which account is given in table 14 amounted to 10 369 (about 140 per 100 000 inh.) as a contrast to 20 846 in 1953. The three most frequent diseases included in the total just mentioned were scarlet fever (104 per 100 000), infectious hepatitis (14) and salmonella infections other than typhoid fever (9). The epidemic hospitals report that 10 % of the cases of scarlatina were followed by complications.

The TB morbidity is characterized by the

figures 9,6 per 1 000 inhabitants, which stands for the number of persons suffering from the disease and registered at the TB central dispensaries, 0,8 which stands for persons with contagious TB of the lungs, 0,9 for new findings during 1955 of all forms of TB and 0,11 for fatal cases of tuberculosis (all forms) (table 19). Since 1946 the massradio-fluorography unit of the Royal Medical Board has examined 4,6 million persons, whereof positive findings in 3,1 % of the cases, already known cases included (table 18).

4.4. The number of persons brought to hospital because of poisoning by soporifics was in 1947 871; in 1951 1 748. The figures for 1952, 1 920, for 1953, 2 425, for 1954, 2 234, and for 1955, 3 014, are not quite comparable with the before mentioned, since the international classification of the cases was introduced in 1952 (table 21).

4.5. Table Z shows that in 1955 the percentage of permanent teeth with caries in seven-year-old children was 28,3 %. It would have been even higher, had not a number of counties newly introduced public dental care for pre-school children.

4.6. According to the population registers the number of children born in 1955 was 109 148 (preliminary figure). In the statistics of the Royal Medical Board, based upon the annual reports of the hospitals and midwives, 109 110 newborn are notified. From table A appears that only 2,4 % of all deliveries took place in the patient's home with a midwife in charge. Furthermore 59,0 % were attended to in establishments of type I, i. e. maternity wards under the care of a specialist obstetrician, and 33,3 % in establishments of type II by a general surgeon and finally 5,1 % in type III, i. e. small maternity homes supervised by the medical officer of the district or some other local practitioner. Table A also gives relative figures for mature and premature children liveborn and stillborn respectively, dead during delivery etc. It ought to be observed, that the Swedish definition of live birth

refers to the breathing exclusively (cf. footnotes to table 20).

The annual reports of the hospitals give account for 15 728 abortions. Of these 4 153 had been induced for medical or legal indications (cf. next paragraph).

4.7. After an abortion, sterilization or castration for medical or legal indications has been accomplished, the operating doctor has to send a report to the Royal Medical Board within two months.

During 1955 4 562 reports on abortions were registered. The corresponding figure for 1954 was 5 089. In 1945, the year prior to an extension of the legal indications, the number was 1 623. As will be seen from table BB, the great majority of the abortions were authorized by the Royal Medical Board, the remainder being carried out on the responsibility of two physicians in each case, not to mention the very small number of emergency cases.

4.8. Exact data regarding the annual amount of persons falling sick with mental diseases are not available, but the frequency is elucidated by the fact that in 1955 5 050 men and 4 624 women were admitted to mental hospitals to undergo treatment for the first time (table 26). At the mental hospitals of the State and the three largest cities — where the most effective and qualified treatment is given — 39 072 patients were recorded at the end of 1955. Of these 74 % were in the hospitals proper, 2 % in private homes supervised by the hospitals and 24 % conditionally released (table 27). The percentage distribution of the same patients according to type of disease is shown in table 31. In the same table data are given for mental hospitals of second order (small mental hospitals operated by local communes) and nursing homes — institutions intended for chronic cases.

Expenses out of public funds for health and sick care

In 1955 the expenses of the State, the counties and the county boroughs for

Expenses (investments included) of the State, the counties and county boroughs in 1955

Health and sick care, total	1 468 mill. kr
General hospital care	39,9 %
Maternity wards	0,4 »
Sanatoria for TB of the lungs ...	3,6 »
Epidemic care	2,0 »
Care of chronically sick	4,4 »
» » mentally sick	13,9 »
» » deficient	3,1 »
TB dispensaries	0,8 »
Public health nursing	1,7 »
Maternity and child welfare	0,6 »
District midwifery	0,6 »
Public dental care	3,2 »
Other forms	8,8 »
Subtotal	83,0 »
Military sick care	0,6 »
Contributions to sickness funds ..	16,4 »
Total	100,0 »

»general hospital care» were 585,85 million kronor (table FF). If 5,59 million kronor for maternity care at hospitals are added, the sum amounts to 591,44 millions. Reduced by 101,95 millions from table HH, where the investments are set forth, the remainder, 489 millions, represents the running cost. From table P the total running cost of the corresponding hospitals can be compiled by adding the first seven items plus the cost of maternity hospitals. This gives a total of about 557 million kronor in 1955. The sums are not exactly comparable, i. a. because the expenses of the State in tables EE—HH refer to the period 1 July 1955—30 June 1956, other points of disagreement not mentioned. The main impression that the Community bears by far the biggest part of the expenses is nevertheless correct.

The total of table EE amounts to about 1 470 million kr, i. e. 201 kr per inhabitant (about equivalent of 14 English pounds). The share of the State amounts to 42 %, corresponding to 14 % of the State income tax for the same year. According to the budgets of the county councils their share corresponds to 60 % of the income from taxes, and the budget of the county boroughs states 22 %.

Tab. 1. Antal läkare, tandläkare, apotekare och sjukgymnaster vid slutet av år 1955

Population of Sweden, number of physicians, dental surgeons, pharmacutists and physiotherapists

Bostadsort (län, städer) <i>Domicile (counties, county boroughs)</i>	Rikets folk- mängd ^{31/12} 1955 <i>Popu- lation</i>	Läkare ¹ <i>Physicians</i>		Tandläkare ² <i>Dental surgeons</i>		Apo- teks- inne- havare <i>Phar- ma- ceutists, proprie- tors</i>	Apotekspersonal (tjänstgörande) <i>Pharmaceutical personnel</i>			Kvinnl. sjuk- gymn. (prakt.) <i>Female physio- thera- pists (active)</i>
		Hela an- talet <i>Total No.</i>	På 10000 inv. <i>Per 10000 inh.</i>	Hela an- talet <i>Total No.</i>	På 10000 inv. <i>Per 10000 inh.</i>		Apote- kare <i>Phar- ma- ceutists</i>	Farm. kand. ³ <i>Bache- lors of phar- macy</i>	Apo- teks- elever <i>Ap- prent.</i>	
Stockholms stad	785 945	1 619	20,6	999	12,7	43	119	263	63	282
Stockholms län	397 127	294	7,4	207	5,2	18	19	47	5	98
Uppsala "	161 383	255	15,8	90	5,6	7	11	31	9	29
Södermanlands län	220 946	121	5,5	108	4,9	11	14	33	4	24
Norrköpings stad	88 762	66	7,4	58	6,5	5	7	22	2	15
Östergötlands län i övr.	266 582	144	5,4	109	4,1	12	16	37	11	38
Jönköpings län	279 753	144	5,1	127	4,5	13	15	41	5	28
Kronobergs "	159 482	68	4,3	62	3,9	8	8	15	3	9
Kalmar läns n:a	92 170	39	4,2	28	3,0	5	1	12	—	1
" " s:a	145 086	61	4,2	62	4,3	10	6	19	1	17
Gotlands län	56 927	26	4,6	21	3,7	3	3	4	—	6
Blekinge "	145 387	70	4,8	61	4,2	6	6	20	7	9
Kristianstads län	259 047	139	5,4	124	4,8	16	11	28	10	42
Malmö stad	209 473	235	11,2	230	11,0	10	18	42	17	56
Hälsingborgs "	74 380	91	12,2	64	8,6	3	7	16	4	27
Malmöhus län i övrigt .	318 121	362	11,4	191	6,0	20	12	51	12	83
Hallands län	166 433	85	5,1	85	5,1	9	9	19	4	24
Göteborgs stad	380 442	499	13,1	300	7,9	17	40	90	25	111
Göteb. o. Bohus l. i övr.	207 613	98	4,7	68	3,3	13	6	20	3	20
Älvsborgs län	368 068	191	5,2	143	3,9	18	21	38	5	40
Skaraborgs "	249 190	120	4,8	88	3,5	13	10	31	6	27
Värmlands "	288 580	146	5,1	125	4,3	14	20	35	7	38
Örebro "	256 174	141	5,5	100	3,9	16	16	32	9	37
Västmanlands "	218 393	123	5,6	98	4,5	14	13	26	5	28
Kopparbergs "	279 041	119	4,3	114	4,1	21	10	38	3	27
Gävle stad	50 662	52	10,3	39	7,7	2	5	10	2	9
Gävleborgs län i övr. .	241 879	75	3,1	69	2,9	13	11	25	2	22
Västernorrlands län...	289 365	146	5,0	107	3,7	15	11	41	5	29
Jämtlands "	144 393	68	4,7	63	4,4	10	8	13	4	17
Västerbottens "	238 277	97	4,1	64	2,7	17	6	24	5	17
Norrbottens " ...	251 031	95	3,8	63	2,5	16	6	24	7	16
Summa										
i städer cities	3 604 027	5 066	14,1	3 382	9,4	232	408	923	235	1 024
på landsb. country ..	3 686 085	723	2,0	685	1,9	166	57	224	10	201
i utlandet abroad ...		51	..	36	..	—	—	—	—	—
Total	7 290 112	5 840	8,0	4 103	5,6	398	465	1 147	245	1 225
Därav: män male	3 633 983	5 204	..	3 024	..	350	332	85	19	—
kvinnor female	3 656 129	636	..	1 079	..	48	133	1 062	226	1 225
Totalsumma 1954..	7 234 664	45 619	4 7,8	3 899	5,4	401	477	1 126	243	1 103
1953..	7 192 316	5 452	7,6	3 771	5,2	394	499	1 065	264	1 054
1952..	7 150 606	5 285	7,4	3 608	5,0	402	515	998	243	920
1951..	7 099 204	5 134	7,2	3 473	4,9	414	486	981	218	946
1950..	7 046 920	4 915	7,0	3 376	4,8	413	493	962	208	958
1949..	6 986 181	4 729	6,8	3 239	4,6	402	450	839	201	1 008
1948..	6 924 888	4 497	6,5	2 973	4,3	405	459	771	247	939

¹ Legitimerade läkare och läkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts resolution äger behörighet att utöva läkarkonsten. Omfattar även icke yrkesverksamma. Antalet verksamma läkare, inklusive vissa här icke upptagna utlänningar, beräknas till 5 731 (se texten, kap. 2).

² Legitimerade tandläkare, även icke yrkesverksamma, och tandläkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts

resolution utövar tandläkarkonsten samt tandläkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den ³ 1953 utövar tandläkarkonsten inom folktandvården. Antalet verksamma, inklusive vissa här icke upptagna utlänningar, beräknas till 4 360 (se texten, kap. 2).

³ Inkluderar farmaceuter med utländsk utbildning.

⁴ Korrigerat tal.

Tab. 2. Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt i början av år 1956*Number of posts for physicians*

Se även beträffande kroppssjukhusen tab. 12 och sinnessjukhusen tab. 24.

Län eller stad, där tjänsten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Antal inrättade civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt ¹									
	Förste provinsialläkare m. fl. ² <i>County Medical Officers etc.</i>	Provinsial- och extra prov.-läkare <i>Rural Medical Officers</i>	Stads-, köpings- och municipalläkare <i>City and Borough Medical Officers</i>	Psyk. barn- o. ungdoms- vård m. m. ³ <i>Mental care for youths etc.</i>	Vid anstalt för <i>At hospitals for</i>			Fängelseläkare <i>Prison Medical Officers</i>	Läkare vid medicinska un- derv.-anstalter <i>Professors at inst. for med. education</i>	Övriga läkarbefattningar med tjänstårsrätt ⁴ <i>Other posts</i>
					tuberkulossjuka <i>TB</i>	andra kroppsligt sjuka <i>other somatic diseases</i>	sinnessjuka <i>mentally diseased</i>			
Stockholms stad	—	—	34	17	—	423	54	6	2	57
Stockholms län	2	29	15	9	14	272	1	3	71	44
Uppsala län	2	13	4	3	—	102	17	—	38	—
Södermanlands län	2	18	11	1	2	66	11	—	—	1
Norrköpings stad	—	—	9	—	—	35	—	—	—	1
Östergötlands län i övr. ...	2	26	7	—	3	68	10	1	—	1
Jönköpings län	2	23	13	2	9	74	13	—	—	2
Kronobergs län	2	21	2	—	3	33	9	—	—	1
Kalmar län	2	26	8	—	3	50	10	1	—	2
Gotlands län	2	7	1	—	2	13	2	—	—	1
Blekinge län	2	14	4	—	4	41	1	—	—	1
Kristianstads län	2	28	4	3	6	65	—	—	—	1
Malmö stad	—	—	6	—	—	111	7	3	—	1
Hälsingborgs stad	—	—	2	—	2	35	12	—	—	1
Malmöhus län i övr.	2	25	10	1	4	169	19	—	45	2
Hallands län	2	14	3	—	7	42	—	—	—	2
Göteborgs stad	—	—	20	5	6	221	24	3	39	12
Göteborgs o. Boh. län i övr.	2	22	4	—	3	47	—	—	—	2
Älvsborgs län	2	35	12	—	9	105	16	—	—	1
Skaraborgs län	2	25	9	—	3	58	—	—	—	—
Värmlands län	2	31	12	3	4	73	10	—	—	2
Örebro län	2	21	10	2	3	72	2	—	—	1
Västmanlands län	2	20	9	—	3	67	3	—	—	—
Kopparbergs län	2	31	7	—	5	69	11	—	—	2
Gävleborgs län	2	30	12	—	5	75	—	—	—	2
Västernorrlands län	2	37	7	—	8	85	14	1	—	1
Jämtlands län	2	24	1	—	4	34	7	—	—	—
Västerbottens län	2	38	7	1	5	64	10	—	—	3
Norrbottnens län	2	37	7	—	5	87	7	—	—	4
Summa Total 1956	48	595	250	47	122	2 656	270	18	195	148
1955	48	586	244	43	123	2 523	252	16	187	138
1954	48	575	240	35	132	2 454	252	16	189	138
1953	48	570	238	..	126	2 264	256	16	176	124
1952	48	566	228	..	128	2 053	249	17	..	126
1951	48	562	219	..	133	1 927	239	14	..	120

¹ Är flera befattningar förenade hos samma person, har de upptagits var för sig, varför antalet befattningar överstiger antalet tjänsteläkare.

² Inkluderar biträdande 1:e provinsialläkare, av vilka 7 som tillika är provinsialläkare även ingår i nästa kolumn. Vad angår Gotlands län är förste provinsialläkartjänsten kombinerad med tjänsten som provinsialläkare i Visby distrikt,

som ingår bland de 7 tjänsterna enligt nästa kolumn.

³ Inkluderar 7 länspsykiater (en i vardera Södermanlands och Värmlands län, två i Kristianstads och tre i Stockholms län).

⁴ Här ingår förvaltningsläkare (hos medicinalstyrelsen, försvarets sjukvårdsstyrelse o. s. v.), läkare vid dispensärer m. fl.

Tab. 3. Vissa sjukskötersketjänster den 31 december 1955 och barnmorsketjänster den 1 januari 1956

Certain posts for nurses and midwives

Län eller stad, där tjänsten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Sjukskötersketjänster ¹ <i>Posts for nurses</i>						Barnmorsketjänster <i>Posts for midwives</i>					
	Vid anstalter för kroppssjukvård hos ² <i>Somatic hosp.</i>					I distriktsvård ⁴		Summa	Vid anstalter	I öppen vård <i>Out-pat. care</i>		Summa
	staten	landsting etc.	övriga ³	Summa	Därav vakanta	Antal	Därav besatta			Distriktsvård	Förebyggande mödravård ⁵	
Stockholms stad	148	1 056	247	1 451	8	—	—	1 451	74	3	11	88
Stockholms län	415	302	32	749	11	89	87	838	26	26	—	52
Uppsala	269	52	12	333	—	44	39	377	19	11	2	32
Södermanlands län	—	238	—	238	4	71	65	309	17	15	1	33
Norrköpings stad	—	136	3	139	2	—	—	139	8	1	1	10
Östergötlands län i övr.	—	272	2½	275	11	71	62	346	25	21	1	47
Jönköpings län	23	268	14	305	6	76	62	381	24	22	1	47
Kronobergs	—	119	—	119	—	49	40	168	15	25	1	41
Kalmar läns norra	—	95	—	95	4	36	32	131	5	13	—	18
Kalmar .. södra	—	102	5	107	6	48	43	155	12	20	—	32
Gotlands län	—	53	1	54	5½	17	11	71	3	12	—	15
Blekinge	—	136	—	136	1	44	37	180	13	15	—	28
Kristianstads	—	216	15	231	7	78	68	309	16	23	1	40
Malmö stad	—	281	—	281	—	—	—	281	10	1	—	11
Hälsingborgs stad	—	125	11	136	6	—	—	136	6	1	1	8
Malmöhus län i övr.	—	424	6	430	12	88	57	518	20	18	3	41
Hallands län	—	122	28	150	3	52	41	202	12	12	1	25
Göteborgs stad	2	666	44	712	2	—	—	712	40	1	5	46
Göteb. o. Bohus län i övr.	—	187	1	188	6	63	52	251	18	24	2	44
Älvsborgs län	—	344	1	345	19	87	68	432	33	32	1	66
Skaraborgs	21	199	2	222	12	74	53	296	19	23	—	42
Värmlands	—	270	—	270	5½	96	80	366	29	35	1	65
Örebro	—	274	—	274	5	64	61	338	19	14	2	35
Västmanlands	—	223	1	224	3	58	55	282	19	14	1	34
Kopparbergs	—	267	—	267	10	82	79	349	20	41	—	61
Gävle stad	—	299	—	299	16	—	—	299	6	1	—	7
Gävleborgs län i övrigt ..	—	—	—	—	—	94	88	393	18	26	—	44
Västernorrlands län	11	300	24	335	3	101	96	436	21	44	—	65
Jämtlands	7	131	—	138	—	60	60	198	7	41	—	48
Västerbottens	—	221	—	221	3	66	61	287	18	47	—	65
Norrbottens	84	204	—	288	3	97	77	385	34	41	—	75
Summa	980	7 582	450	9 012	174	1 705	1 474	10 717	606	623	36	1 265
Därav vakanta utan vikarie <i>Vacant</i>	1	169	4	174	..	182	..	356	31	25	3	59

¹ Tabellen upptager icke av sjuksköterskor uppehållna tjänster inom sinnessjukvården och — med undantag av distriktsvården — ej heller sjukskötersketjänster i sådan öppen sjukvård, som icke är ansluten till anstalt. Se i övrigt noterna 2—3.

² Omfattar icke samtliga enskilda sjukhem (se not 3), ej heller kronikeranstalter drivna av andra än landsting, städer utom landsting och vissa stiftelser. Detta bör observeras vid jämförelse med personaltabell i kap. 3.22. — Inkluderar husmoderstjänster.

³ Avser huvudsakligen tjänster hos huvudmän av kategori F (föreningar etc. — se kodförteckningen

i början av boken) och de största enskilda sjukhemmen (Betaniasystrarnas sjukhem, Ersta sjukhus, Röda Korsets sjukhem, Sophiahemmet, Samariterhemmet, Tranås kuranstalts privatavd., Sjukhemmet Solhöjden och Carlanderska sjukhemmet).

⁴ *Generalized public health nurses (rural districts)*. 21 av dessa tjänster är kombinerade med distriktsbarnmorsketjänster.

⁵ Heltidstjänster.

⁶ Dessutom 23 vakanser med kompetent vikarie och 49 med vikarie utan formell kompetens. Hela antalet vakanser var alltså 254.

⁷ Hela antalet vakanser var 38.

Tab. 4. Den förebyggande mödra- och barnvården år 1955

Län, städer Counties, county boroughs		Antal hälsovårdsorgan Organs								Barnaföderskor Mothers					
		Mödravårdscentraler, typ I <i>Clinics of 1st order for mat.well.</i>	Barnavårdscentraler, typ I <i>Clinics of 1st order for child welfare</i>	Mödravårdscentraler, typ II	Barnavårdscentraler, typ II	Mödra- och barnavårdscentraler, typ II	Barnavårdstationer <i>Child welfare stations</i>	Mödra- och barnavårdstationer	Mödra- och barnavårdstillägar <i>Mat. and child welfare branches</i>	Hela antalet <i>Total number</i>	därav övervakade <i>supervised</i>		Medeltal besök per blivande mor <i>Visits per mother</i>		
											Antal <i>Number</i>	%	hos läkaren	hos barnmorskan	hembesök av barnmorskan
1	Stockholms stad	10	63	—	—	—	—	1	—	11 081	8 721	79	3,9	2,3	0,4
2	Stockholms län	2	—	5	6	—	—	30	66	6 251	4 290	69	2,9	1,8	1,0
3	Uppsala "	1	6	1	—	1	1	9	10	2 644	2 385	90	2,3	3,1	0,7
4	Södermanlands "	1	6	2	2	—	6	12	44	3 182	2 646	83	2,6	3,3	0,7
5	Norrköpings stad	3	3	—	—	—	—	—	—	1 265	1 265	100	3,2	0,3	0,4
6	Östergöt. län i övr. . . .	2	2	—	—	—	3	18	31	3 868	3 055	79	2,4	2,8	1,5
7	Jönköpings län	1	2	—	—	6	—	21	44	4 326	3 256	75	3,0	2,3	0,9
8	Kronobergs "	—	1	1	—	—	—	20	25	2 206	1 917	87	2,5	2,1	1,6
9	Kalmar läns norra	—	—	2	2	—	1	10	20	—	1 019	—	2,5	3,5	1,1
10	Kalmar läns södra	1	—	2	2	1	3	10	14	3 367	1 572	77	2,8	1,7	0,9
11	Gotlands län	—	1	1	—	—	—	6	5	926	625	67	1,9	2,0	2,5
12	Blekinge "	1	2	—	—	—	1	14	19	1 992	1 579	79	2,0	3,6	0,9
13	Kristianstads "	1	1	2	2	1	—	23	24	3 750	2 765	74	2,2	5,3	1,2
14	Malmö stad	2	6	—	—	—	—	—	—	2 963	1 482	50	3,0	—	—
15	Hälsingborgs stad	1	5	—	—	—	—	—	—	1 010	716	71	3,5	0,3	0,3
16	Malmöhus län i övr. . . .	1	3	2	—	4	8	15	17	4 435	3 095	70	2,9	3,3	0,8
17	Hallands län	1	1	2	1	—	4	12	20	2 390	1 416	59	2,4	2,7	1,0
18	Göteborgs stad	5	25	—	—	—	—	—	—	5 817	4 486	77	3,4	1,7	0,7
19	Göteb. o. Boh.län i övr. . . .	—	—	—	—	2	—	25	50	3 024	2 535	84	2,5	4,0	2,0
20	Älvsborgs län	2	5	4	3	1	1	32	76	5 245	3 719	71	2,6	1,6	0,9
21	Skaraborgs "	2	1	—	—	1	2	27	17	3 618	1 827	50	2,3	2,9	1,1
22	Värmlands "	1	1	—	—	2	—	34	46	4 003	2 365	59	2,7	2,1	1,6
23	Örebro "	1	3	5	7	2	4	11	33	3 506	2 640	75	2,7	3,5	1,1
24	Västmanlands "	1	3	3	2	1	2	14	28	3 465	2 371	68	2,7	3,0	0,8
25	Kopparbergs "	1	1	1	1	5	—	24	27	4 173	3 418	82	2,7	3,5	1,2
26	Gävle stad	1	2	—	—	—	—	—	3	773	893	89	2,8	2,9	0,5
27	Gävleborgs län i övr. . . .	1	1	2	1	2	3	24	20	3 471	2 841	81	1,9	2,3	1,1
28	Västernorrlands län	1	2	3	2	1	1	33	44	4 179	3 440	82	2,1	2,5	1,3
29	Jämtlands "	1	1	—	—	—	—	22	72	2 198	1 766	80	2,1	1,5	1,7
30	Västerbottens "	2	2	—	—	—	—	36	37	3 985	3 538	89	2,4	1,2	0,7
31	Norrbottens "	1	1	—	1	4	—	30	38	4 725	4 163	88	2,1	1,7	1,6
32	Summa Total	48	150	38	32	34	40	513	880	107 838	81 806	76	2,7	2,4	1,0

¹ Dessutom mottagningar på tjänsteresor till avlägset belägna platser. — ² Talen har beräknats på födda har antagits motsvara 988 barnaföderskor. — ³ Preliminär uppgift (jfr not 7 till tab. 20). —

Maternity and child welfare

Spädbarn Infants						Småbarn Pre-school children									Utgifter för driften, kr Running cost	
Antal levande födda <i>Number of live born</i>	därav övervakade <i>supervised</i>		Medeltal besök per spädbarn <i>Visits per infant</i>			Antal över- vakade ett- åringar <i>Number super- vised one year old children</i>	Medeltal besök per ettåring <i>Visits per one year old child</i>			Antal över- vakade 2-6- åringar <i>Number super- vised 2-6 years</i>	Medeltal besök per 2-6 åring <i>Visits per 2-6 year old child</i>					
	Antal <i>Num- ber</i>	%	hos läkaren	hos sjuksköterskan	hembesök av sjuk- sköterskan		hos läkaren	hos sjuksköterskan	hembesök av sjuk- sköterskan		hos läkaren	hos sjuksköterskan	hembesök av sjuk- sköterskan			
11 031	9 213	84	4,1	1,6	5,4	7 067	2,0	0,3	1,5	19 677	1,6	0,2	1,2	1 940 000	1	
6 232	5 648	91	3,2	1,5	3,8	4 750	1,3	0,5	1,0	9 300	0,9	0,5	0,6	444 782	2	
2 628	2 517	96	4,0	0,6	6,0	1 855	2,1	0,3	2,3	3 265	1,0	0,1	1,1	274 652	3	
3 179	3 071	97	3,7	0,7	4,5	2 898	1,6	0,2	1,5	2 681	0,8	0,2	0,9	295 540	4	
1 265	1 226	97	4,0	—	6,3	1 110	1,9	—	1,3	1 146	1,4	—	1,0	161 563	5	
3 837	3 775	98	3,3	0,5	4,0	2 890	1,5	0,2	1,6	6 466	0,7	0,1	1,1	320 389	6	
4 306	4 036	94	3,3	0,7	3,6	3 338	1,5	0,3	1,0	5 741	1,0	0,1	0,7	355 094	7	
2 203	2 097	95	2,8	0,4	4,7	941	1,5	0,2	1,2	659	0,9	0,2	0,8	143 825	8	
3 354	1 279	97	2,7	0,3	5,2	1 154	1,5	0,2	2,0	2 915	0,9	0,1	1,2	131 472	9	
919	1 990	97	3,2	0,5	5,8	1 112	1,4	0,1	1,2	1 274	1,0	0,2	0,8	155 640	10	
1 981	1 839	93	3,3	1,4	6,0	672	1,1	0,1	0,7	1 227	0,6	0,1	0,5	76 408	11	
3 733	3 565	96	2,6	0,4	4,1	1 152	1,1	0,3	1,3	981	0,9	0,2	0,7	124 982	12	
2 952	2 872	97	5,8	2,1	4,3	2 946	1,5	0,2	1,7	4 332	1,1	0,1	1,2	250 168	13	
1 009	919	91	5,4	5,4	4,4	2 418	1,2	1,4	0,2	9 208	0,8	0,9	0,1	411 138	14	
4 419	3 719	84	2,4	1,5	3,5	761	2,2	2,6	2,5	3 003	1,1	1,4	0,9	170 133	15	
2 374	2 283	96	3,0	0,5	4,9	2 927	1,0	0,5	1,1	4 726	0,7	0,4	0,8	318 080	16	
5 808	5 425	93	2,8	1,5	6,5	2 002	1,2	0,3	1,5	4 284	0,6	0,4	1,2	138 436	17	
3 015	2 988	99	2,5	1,4	5,7	4 640	0,9	0,3	1,7	8 850	0,5	0,3	1,7	454 502	18	
5 215	2 988	99	2,5	1,4	5,7	2 982	1,3	0,4	2,4	1 808	0,7	0,3	1,3	195 491	19	
3 597	5 002	96	3,1	0,8	4,7	4 520	1,7	0,3	2,1	7 928	0,8	0,1	1,0	404 649	20	
3 984	3 597	100	1,8	0,4	4,4	3 293	0,9	0,1	1,3	3 697	0,7	0,1	1,0	156 820	21	
3 476	3 734	94	2,8	0,5	4,2	3 472	1,6	0,2	1,6	2 920	0,9	0,1	1,1	300 587	22	
3 443	3 476	100	3,0	1,3	5,4	3 025	1,5	0,2	1,4	4 048	1,1	0,2	0,9	353 630	23	
4 143	3 360	98	3,4	1,2	4,7	2 976	1,8	0,4	1,9	3 180	1,1	0,2	1,1	291 037	24	
769	4 647	98	2,4	0,7	3,7	2 804	1,5	0,2	1,2	1 499	1,0	0,3	1,3	260 935	25	
3 448	697	91	3,8	1,6	4,9	427	1,7	0,4	1,3	790	1,2	0,2	0,6	89 299	26	
4 163	3 370	98	2,9	0,5	4,3	3 496	1,2	0,1	1,6	2 045	1,0	0,1	0,9	224 168	27	
2 186	4 068	98	2,2	0,6	5,1	3 926	0,9	0,2	1,7	10 565	0,5	0,1	1,1	353 695	28	
3 960	2 140	98	2,5	0,4	5,0	2 181	1,6	—	2,4	3 969	0,8	—	1,5	194 211	29	
4 685	3 857	97	2,3	—	4,4	3 645	1,3	—	2,4	4 029	0,9	—	1,8	238 718	30	
	4 338	97	2,2	0,3	5,6	4 681	1,1	0,1	2,6	11 721	0,4	—	1,7	576 874	31	
107 314	101 251	94	3,1	0,9	4,8	86 061	1,4	0,3	1,6	147 934	0,9	0,2	1,0	9 806 918	32	

uppgifter om antalet födda (levande födda plus dödfödda) och är således endast approximativa. 1 000

* Uppskattat belopp.

Tab. 5. Tuberkulosdispensärerna år 1955 enligt uppgifter från Nationalföreningen mot tuberkulos. Antal och prestationer

TB dispensaries

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Antal dispenser <i>No. of dispensaries</i>		Centralsdispensärer <i>Central dispensaries</i>		Central- och distriktsdispensärer <i>Central and district dispensaries</i>			
	Centralsdispensärer <i>Central dispensaries</i>	Distriktsdispensärer <i>District dispensaries</i>	Undersökta nyttillkomna personer <i>New cases examined</i>	Röntgenundersökningar <i>No. of X-ray examinations</i>	Calmettevaccinationer <i>No. of BCG vaccinations</i>	Tuberkulinundersökningar <i>Tuberculin tests</i>	Hembesök av distr. (disp.-läkoterska) <i>Home visits by district or dispensary nurse</i>	Läkarundersökningar <i>Examinations by physician</i>
Stockholms stad	1	—	11 520	92 912	3 540	27 898	—	—
Stockholms län	4	38	2 840	13 495	3 036	11 858	6 978	3 999
Uppsala län	1	12	4 895	15 120	2 156	7 415	7 049	8 543
Södermanlands län	2	20	3 194	9 108	2 210	9 615	3 621	2 082
Norrköpings stad	1	—	3 412	10 472	154	2 367	—	—
Östergötlands län i övrigt ..	2	23	4 363	11 768	2 559	10 775	6 532	2 450
Jönköpings län	3	24	7 398	16 983	2 408	12 170	5 040	2 929
Kronobergs län	2	24	1 908	7 772	1 966	6 847	2 563	2 171
Kalmar län (norra o. södra) ..	3	31	4 525	12 170	4 676	16 042	5 173	796
Gotlands län	1	8	2 623	5 016	1 050	2 503	879	13
Blekinge län	2	16	1 749	6 546	1 455	4 154	3 861	4 449
Kristianstads län	2	28	3 954	8 974	3 954	12 894	4 614	2 064
Malmö stad	1	—	8 102	45 555	2 115	23 513	—	—
Hälsingborgs stad	1	—	3 032	5 462	270	1 422	—	—
Malmöhus län i övrigt	1	19	6 380	31 370	2 428	11 871	3 492	3 793
Hallands län	2	18	2 713	11 256	2 143	8 335	1 772	309
Göteborgs stad	1	—	18 313	53 848	3 410	30 624	—	—
Göteborgs o. Bohus län i övr.	3	26	6 182	13 181	3 279	10 306	3 360	1 443
Älvsborgs län	4	11	10 016	24 749	3 790	11 358	3 536	17 469
Skaraborgs län	1	31	3 042	5 907	3 157	8 448	2 841	2 515
Värmlands län	3	37	6 081	13 417	4 554	16 566	10 418	2 256
Örebro län	2	24	4 321	9 910	2 388	7 799	2 511	5 076
Västmanlands län	1	21	1 718	7 396	2 820	9 802	3 016	1 424
Kopparbergs län	2	36	5 837	10 659	3 454	14 660	7 233	1 882
Gävle stad	1	—	1 814	5 002	523	337	—	—
Gävleborgs län i övrigt	2	32	3 674	41 291	5 777	23 818	3 676	2 834
Västernorrlands län	3	40	4 540	19 055	2 795	15 354	8 338	5 005
Jämtlands län	1	25	2 469	7 621	1 520	11 130	4 034	910
Västerbottens län	4	26	6 628	19 403	3 020	17 793	6 823	9 670
Norrbottnens län	5	42	5 494	37 901	6 209	20 308	12 684	8 809
Summa Total 1955	62	612	152 737	573 319	82 816	367 982	120 044	92 891
1954	62	596	149 530	546 155	94 669	402 535	133 843	99 841
1953	61	598	140 904	581 150	101 598	406 372	144 103	102 118
1952	61	593	142 252	504 169	123 779	407 648	159 757	106 936
1951	59	585	150 258	567 569	121 816	535 181	163 982	105 436
1950	58	578	136 067	503 865	152 709	571 769	180 955	107 084
1949	54	567	134 562	473 887	172 345	607 264	193 218	111 640
1948	54	544	128 516	458 332	177 968	590 148	192 761	163 518

Tab. 6. Antal apotek m. m. och dessas försäljningsbelopp år 1955

Pharmacies

Län, städer Counties, county boroughs	Antal apotek No. of dispensaries			Läke- medels- förråd Medi- cine supply	Apotekens försäljning, kr Total sale	Antal in- vånare per apotek ¹ Inh. per dispensary	Läkemedels- förbruk- ning per invånare, kr Sale per inh.
	Själv- ständiga inde- pendent	Filial- apotek branch	Sjuk- husapo- tek at hospital				
Stockholms stad	45	13	6	5	42 366 248	13 551	53,9
Stockholms län {st. 11 2 — 40	11	2	—	40	7 566 330	16 547	25,7
{lb. 8 3 —	8	3	—		2 623 248		
Uppsala * {st. 4 2 1 18	4	2	1	18	5 312 854	13 449	39,7
{lb. 3 3 —	3	3	—		1 093 735		
Södermanlands * {st. 10 2 1 6	10	2	1	6	6 562 874	12 275	33,3
{lb. 3 3 —	3	3	—		791 551	14 794	45,4
Norrköpings stad	5	1	—	13	4 030 217	14 810	30,2
Östergötlands län i övr. {st. 7 1 — 19	7	1	—	19	6 059 496	16 456	30,4
{lb. 7 3 —	7	3	—		2 003 724		
Jönköpings län {st. 10 — — 17	10	—	—	17	7 041 469	13 290	24,9
{lb. 4 3 —	4	3	—		1 472 083		
Kronobergs * {st. 3 — — 14	3	—	—	14	2 193 515	13 956	29,5
{lb. 6 3 —	6	3	—		1 770 913		
Kalmar * {st. 7 — — 9	7	—	—	9	4 719 842	14 232	26,4
{lb. 8 2 —	8	2	—		2 282 212		
Gotlands * {st. 1 — — 3	1	—	—	3	1 504 567	20 770	27,5
{lb. 2 1 —	2	1	—		3 991 755		
Blekinge * {st. 6 — — 8	6	—	—	8	3 978 840	12 336	25,1
{lb. 1 — —	1	—	—		2 526 065		
Kristianstads * {st. 11 5 — 20	11	5	—	20	8 685 983	19 043	41,5
{lb. 10 1 1	10	1	1		3 424 500	18 595	46,0
Malmö stad	3	1	—	2	6 702 771	15 149	29,6
Hälsingborgs stad	8	—	1		2 700 218		
Malmöhus län i övrigt.. {st. 12 1 — 34	12	1	—	34	4 317 708	18 493	29,8
{lb. 6 — —	6	—	—		637 445		
Hallands län {st. 3 — — 16	3	—	—	16	16 607 943	18 116	43,7
{lb. 17 4 1	17	4	1		3 390 567	13 841	24,0
Göteborgs stad	6	—	—	11	1 593 630	16 003	29,0
Göteb. o. Bohus l. i övr. {st. 7 2 — 35	7	2	—	35	7 549 278	15 574	28,2
{lb. 8 1 —	8	1	—		3 115 672		
Älvsborgs län {st. 10 4 — 7	10	4	—	7	5 695 637	13 742	30,7
{lb. 9 — —	9	—	—		1 326 831		
Skaraborgs * {st. 5 2 — 31	5	2	—	31	6 206 301	12 199	31,8
{lb. 7 — —	7	—	—		2 666 645		
Värmlands * {st. 8 6 — 40	8	6	—	40	6 042 737	13 438	25,6
{lb. 9 1 —	9	1	—		2 093 171		
Örebro * {st. 7 — — 39	7	—	—	39	5 351 589	10 314	32,7
{lb. 7 2 —	7	2	—		1 524 870		
Västmanlands * {st. 6 — — 58	6	—	—	58	4 021 606	12 132	29,1
{lb. 16 1 —	16	1	—		4 099 064		
Kopparbergs * {st. 3 — 1 31	3	—	1	31	2 444 133	16 887	48,2
{lb. 4 — —	4	—	—		3 586 416	13 438	25,6
Gävle stad	4	—	—	39	2 606 363	16 076	30,2
Gävleborgs län i övr. {st. 10 4 — 40	10	4	—	40	6 197 153	10 314	32,7
{lb. 7 — —	7	—	—		2 545 432		
Västernorrlands län... {st. 8 3 — 58	8	3	—	58	2 555 358	11 347	21,8
{lb. 2 — —	2	—	—		2 166 571		
Jämtlands * {st. 8 4 — 74	8	4	—	74	1 890 171	13 946	32,8
{lb. 3 — —	3	—	—		3 313 916		
Västerbottens * {st. 14 4 — 572	14	4	—	572	4 882 329	14 379	33,4
{lb. 6 — —	6	—	—		3 353 500		
Norrbottnens * {st. 11 1 — ..	11	1	—	..	215 896 106	14 440	29,8
{lb. 11 — —	11	—	—				
Hela riket 1955 Total	414	93	15	572	243 187 046	14 379	33,4
Därav rikets städer cities...	235	29	15	..	189 383 865	13 600	52,5
rikets landsb. country	179	64	—	..	53 803 181	15 232	14,6
Hela riket 1954	414	87	14	533	215 896 106	14 440	29,8

¹ Sjukhusapotek ej medräknade.

Tab. 7. Folk tandvård.¹ Verksamhet m. m. år 1955

Public dental care. Activity etc.

Huvudman (landsting, städer utom landsting) <i>Responsible authority (counties, county boroughs)</i>	Antal tand- polikliniker den 1/1 1956 <i>Policlinics</i>		Antal tandlär- den 1/1 1956 vid No. of dental surgeons		Antal vid distriktstän- d- poliklinikerna behandlade Number of persons treated at district policlinics				Arbetstimmar av tandläkare i tand- vård (1 distr.) Hours worked at district policlinics	
	cen- tral	dis- trikts- dis- trict	central- tand- polikli- nikerna central	dis- trikts- tand- polikli- nikerna district	barn children		vuxna adults		hela antalet total	därav i org.- barn- tand- vård, thereof org. child- ren dental care
					full- stän- digt compl. treat- ment	par- tiellt partial treat- ment	full- stän- digt compl. treat- ment	par- tiellt partial treat- ment		
Stockholms stad ¹	3	66	4	188	59 476	2 158	1 099	2 568	154 852	141 849
Stockholms län.....	—	28	—	77	33 280	2 512	8 075	15 386	130 652	77 332
Uppsala ».....	1	14	3	31	20 030	740	3 888	5 017	49 430	30 406
Södermanlands ».....	1	14	2	48	29 130	2 890	9 175	10 678	86 578	52 380
Norrköpings stad.....	—	4	—	14	5 483	1 096	150	855	13 811	12 577
Östergötlands län i övrigt. .	1	19	2	41	22 735	1 533	6 538	7 146	67 209	41 527
Jönköpings län.....	1	25	2	53	24 038	3 249	7 829	9 999	90 065	56 183
Kronobergs ».....	1	11	1	13	5 432	428	2 012	2 735	20 594	11 812
Kalmar läns norra.....	—	13	—	18	9 439	892	5 347	2 729	34 052	17 354
» » södra.....	1	14	1	31	16 978	1 509	4 342	8 413	51 855	34 559
Gotlands län.....	—	7	—	10	4 157	871	1 625	3 947	21 613	12 576
Blekinge ».....	—	14	—	24	8 861	547	2 747	4 585	40 152	22 828
Kristianstads ».....	1	30	2	46	21 951	2 217	6 139	7 722	82 131	47 730
Malmö stad.....	—	17	—	46	24 470	2 166	1 437	3 285	70 521	56 165
Hälsingborgs stad.....	—	4	—	17	5 733	1 342	584	2 788	26 908	17 887
Malmöhus län i övrigt.....	1	28	2	61	24 657	3 090	10 532	11 011	105 247	58 883
Hallands län.....	1	14	1	31	14 163	3 021	3 063	5 564	53 015	35 019
Göteborgs stad.....	1	24	4	103	38 458	3 623	7 862	17 834	139 758	78 204
Göteb. o. Bohus län i övr. .	—	19	—	32	13 589	2 292	3 855	1 120	57 881	36 307
Älvsborgs län.....	1	31	1	57	20 740	2 977	8 658	10 046	94 776	54 479
Skaraborgs ».....	1	9	1	20	11 490	302	3 496	4 325	36 461	21 237
Värmlands ».....	—	20	—	47	18 533	3 127	6 607	10 354	75 011	44 899
Örebro ».....	—	10	—	21	11 540	1 065	237	1 079	35 439	31 694
Västmanlands ».....	1	11	1	32	17 269	2 262	3 939	6 635	50 121	30 815
Kopparbergs ».....	1	23	2	48	27 651	1 847	9 870	9 451	80 682	47 508
Gävle stad.....	—	2	—	9	6 348	283	1 899	1 653	17 047	10 316
Gävleborgs län i övrigt.....	—	21	—	46	24 090	2 648	11 903	11 604	62 712	35 153
Västernorrlands län.....	—	21	—	38	18 895	1 659	6 125	8 987	64 699	37 202
Jämtlands ».....	—	22	—	28	13 841	2 072	5 029	6 702	49 116	27 487
Västerbottens ».....	1	23	2	39	24 181	2 397	9 975	19 711	66 582	38 390
Norrbottens ».....	1	38	2	73	32 282	3 672	12 813	21 713	127 051	72 640
Summa Total.....	19	596	33	1 342	608 920	60 487	166 850	235 642	2 056 021	1 296 398
därav landsting Counties..	15	479	25	965	468 952	49 819	153 819	206 659	1 633 124	976 400
städer utom lands- ting County bor- oughs.....	4	117	8	377	139 968	10 668	13 031	28 983	422 897	319 998
Summa Total 1954.....	16	498	29	1 068	506 506	59 871	150 591	236 522	1 739 407	1 043 620
» » 1953.....	16	461	30	971	436 732	63 151	130 596	231 592	1 591 635	953 984
» » 1952.....	16	431	28	875	378 359	63 065	111 898	197 871	1 376 907	820 138
» » 1951.....	14	416	18	761	327 151	76 460	93 044	166 623	..	..

¹ Uppgifterna avser ej den folktandvård som meddelas vid tandläkarhögskolan i Stockholm.² Dessutom fanns 26 annextandpolikliniker.

Tab. 8. Folktandvårdens utgifter och inkomster år 1955
Distrikts- och centraltandpolikliniker

Public dental care, running cost and receipts

Huvudman (landsting, städer utom landsting) <i>Responsible authority (counties, county boroughs)</i>	Utgifter för driften, 1 000-tal kr <i>Running cost, 1 000 kr</i>			Inkomster att täcka vidstående driftutgifter, 1 000-tal kr <i>Receipts to cover running cost, 1 000 kr</i>				
	Avlö- ningar <i>Sala- ries</i>	Övrigt utom för lokaler, städning, värme, lyse <i>Other expenses except for premises</i>	Summa <i>Total</i>	Stats- bidrag till driften <i>Subsi- dies from the State</i>	Årsav- gifter av kom- muner <i>Receipts for child- ren from local com.</i>	Behand- lings- avgifter <i>Fees</i>	Vissa övriga in- komster <i>Other sources</i>	Huvud- mannens (lands- tingets, stadens) kostnad <i>Respon- sible authority</i>
Stockholms stad	7 451	645	8 096	540	5	400	19	7 132
Stockholms län	3 027	424	3 451	530	158	1 021	61	1 681
Uppsala »	1 218	298	1 516	320	92	486	—	618
Södermanlands »	2 120	491	2 611	465	151	951	—	1 044
Norrköpings stad	433	63	496	44	—	37	—	415
Östergötlands län i övrigt	1 629	482	2 111	361	117	818	53	762
Jönköpings »	2 097	644	2 741	384	120	863	—	1 374
Kronobergs »	556	159	715	82	24	305	—	304
Kalmar läns norra	792	210	1 002	147	44	477	9	325
Kalmar läns södra	1 271	345	1 616	280	72	601	78	585
Gotlands län	480	127	607	55	11	211	—	330
Blekinge »	862	223	1 085	140	44	412	—	489
Kristianstads »	1 775	348	2 123	347	119	822	—	835
Malmö stad	1 577	508	2 085	196	—	199	6	1 684
Hälsingborgs »	632	73	705	46	—	131	—	528
Malmöhus län i övrigt	2 486	459	2 945	382	115	1 231	0	1 217
Hallands län	1 224	258	1 482	224	78	442	—	738
Göteborgs stad	4 478	645	5 123	295	1	1 407	—	3 420
Göteborgs o. Bohus län i övr.	1 248	225	1 473	217	78	546	—	632
Älvsborgs län	2 282	529	2 811	328	107	1 028	35	1 313
Skaraborgs »	861	221	1 082	183	54	496	0	349
Värmlands »	1 874	510	2 384	296	92	924	—	1 072
Örebro »	694	137	831	221	58	45	18	489
Västmanlands »	1 209	419	1 628	275	97	599	—	657
Kopparbergs »	2 049	461	2 510	440	130	1 102	—	838
Gävle stad	351	102	453	51	—	144	—	258
Gävleborgs län i övrigt	1 832	468	2 300	479	119	1 232	3	467
Västernorrlands län	1 608	467	2 075	301	60	989	—	725
Jämtlands »	1 188	280	1 468	220	76	675	—	497
Västerbottens »	1 953	491	2 444	372	117	1 164	151	640
Norrbottens »	3 061	681	3 742	515	161	1 546	4	1 516
Summa Total	54 318	11 393	65 711	8 736	2 300	21 304	497	32 934
därav landsting <i>Counties</i> ...	39 396	9 357	48 753	7 564	2 294	18 986	412	19 497
städer utom landsting <i>County boroughs</i> ...	14 922	2 036	16 958	1 172	6	2 318	25	13 437
Summa Total 1954	40 113	9 640	49 753	7 290	2 078	16 328	400	23 657
» » 1953	35 500	8 441	43 941	6 544	1 627	14 554	351	20 865
» » 1952	30 713	7 271	37 984	5 609	1 423	12 226	223	18 503

Tab. 9. Översikt av vårdplatserna på kroppssjukhusen den ³¹/₁₂ 1955

Sjukhus och sjukvårdsområden <i>Type of hospital. Responsible authority's districts (counties, county boroughs)</i>	Platser på allmänna sjuk-avd. <i>At non-specialized dep:ts</i>	Platser på specialavdelningar (kliniker) eller specialanstal- <i>Beds at special departments or special hospitals for</i>							
		medicin <i>medicine</i>	kirurgi <i>surgery</i>	medicinsk barn-sjuk-vård <i>pediatrics</i>	ögon-sjuk-domar <i>ophthalmology</i>	öron-, näs- o. hals-sjuk-domar <i>oto-, rhino-, laryngology</i>	radio-logi <i>radio-logy</i>	hud- o. köns-sjuk-domar <i>der-mato-venereology</i>	reuma-tologi <i>rheumatology</i>
1 Lasarett <i>General hospitals</i> (tab. 10 o. 11 A)	3 244	7 773	8 625	1 782	822	1 356	457	667	430
2 Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hosp. type establishments</i> (tab. 11 B)	302	—	198	349	—	—	—	—	725
3 Sjukhus <i>Cottage hospitals</i> . (tab. 11 C)	1 622	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Sjukhärbargen <i>Infirmaries</i> . (tab. 11 D)	25	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Enskilda sjukh. <i>Private hosp.</i> (tab. 11 E)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Epidemisjukhus och epidemisjukstugor <i>Epidemic hosp.</i> (tab. 11 F)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Anst. f. lungbc <i>Sanatoria</i> . . (tab. 11 G)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Fristående förlossningsanst. ² (tab. 11 H): allmänna <i>of the Community</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 enskilda <i>private</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronikeranstalter (tab. 11 I):									
10 landstings o. städers utom landsting ³	18	—	—	—	—	—	—	—	—
11 primärkommuners ⁴	5	—	—	—	—	—	—	—	—
12 enskilda ⁵	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Summa vårdplatser <i>Total</i>	5 216	7 773	8 823	2 181	822	1 356	457	667	1 155
Därav <i>Thereof</i> :									
14 Rikspatser ⁶ i Stockholms stad o. län . . .	—	258	265	26	37	44	114	76	323
15 " på övriga orter	—	—	—	—	—	—	—	—	832
Vårdplatser disponerade av:									
16 Stockholms stad	—	1 439	1 079	301	62	148	58	242	—
17 Stockholms län	63	365	489	68	25	65	18	47	—
18 Uppsala "	64	155	184	55	20	68	—	25	—
19 Södermanlands "	227	221	226	114	27	47	11	—	—
20 Norrköpings stad	—	94	109	56	10	37	—	10	—
21 Östergötlands län i övrigt	243	233	223	60	29	48	—	25	—
22 Jönköpings län	344	251	292	54	31	27	5	—	—
23 Kronobergs "	153	102	139	27	14	29	8	—	—
24 Kalmar läns n:a	34	75	107	—	8	9	—	—	—
25 " s:a	185	112	137	—	20	27	7	—	—
26 Gotlands län	—	64	116	20	9	13	—	—	—
27 Blekinge "	—	287	240	24	19	26	8	—	—
28 Kristianstads "	106	301	329	61	32	31	16	—	—
29 Malmö stad	—	187	218	167	23	48	6	74	—
30 Hälsingborgs stad	—	67	69	48	—	13	4	—	—
31 Malmöhus län i övrigt	248	259	430	165	43	70	22	40	—
32 Hallands län	251	113	107	26	15	30	9	—	—
33 Göteborgs stad	—	419	654	150	44	64	28	95	—
34 Göteborgs och Bohus län i övrigt	182	221	267	54	26	25	11	2	—
35 Älvsborgs län	318	265	291	92	45	64	17	2	—
36 Skaraborgs "	255	205	247	38	24	49	15	—	—
37 Värmlands "	539	128	147	52	23	35	25	—	—
38 Örebro "	131	292	294	67	32	31	16	29	—
39 Västmanlands "	35	291	351	39	20	30	7	—	—
40 Kopparbergs "	586	122	169	49	32	36	—	—	—
41 Gävle stad	—	67	89	26	13	16	13	—	—
42 Gävleborgs län i övrigt	279	217	262	56	32	32	13	—	—
43 Västernorrlands län	135	324	542	73	42	64	—	—	—
44 Jämtlands "	103	96	154	33	15	23	—	—	—
45 Västerbottens "	336	243	258	58	25	74	14	—	—
46 Norrbottens "	399	300	339	72	25	33	4	—	—

¹ I regel finnes för dessa avdelningar (anstalter) egna specialläkare. Undantag utgör vissa avdelningar för physicians of their own. — ² Independent maternity homes etc. — ³ Homes for chronically sick operated by county disponerats av särskilt sjukvårdsområde. Available to all citizens on same terms. — ⁴ Inkl. pensionsstyrelsens av-

Survey of beds at hospitals for somatic diseases

ter för ¹								Platser på barnbörds-avd. utan egen special-läkare	Platser på andra lasarettss-avd. <i>Other dep'ts at gen. hosp.</i>	Platser på kroniker-avd. <i>For chronically sick</i>	Platser på enskilda sjukhem (utom bb-platser) <i>Private hospitals (except maternity wards)</i>	Platser på epidemi-avd. <i>Beds at epidemic hospitals</i>	Summa vård-platser <i>Total</i>
orto-pedi ortho-pedics	neuro-logi neuro-logy	neuro-kirurgi neuro-surgery	psyki-atr i psy-chi-atry	tbc-sjukd. TB	led-, ben- o. körtel-tbc <i>joint-, bone etc.</i>	obstetrik o. (el.) gynekologi obstetrics, gyneco-logy	obstetr.-platser obstet-rics	gynek.-platser gyneco-logy	Ma-ternity wards without spec.				
633	133	182	797	502	62	1 967	1 473	896	368	1 792	—	300	34 261
490	—	—	12	—	601	—	—	3	—	—	—	—	2 680
—	—	—	—	—	—	—	—	364	—	400	—	—	2 386
—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	1 36
—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	1 216	—	1 231
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	—	3 588	3 637
—	—	—	—	6 850	—	—	—	—	—	171	—	—	7 021
—	—	—	—	—	—	203	119	196	—	—	—	—	518
—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	10
—	—	—	—	16	—	—	—	20	45	8 650	—	—	8 749
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 138	—	—	1 143
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	708	—	—	708
1 123	133	182	809	7 368	663	2 170	1 592	1 515	413	12 908	1 216	3 888	62 380
206	41	61	118	—	20	27	31	—	—	—	—	—	1 647
308	—	—	342	139	581	—	—	—	—	—	—	—	2 202
88	31	47	101	795	62	467	307	—	188	2 675	661	518	9 269
—	10	7	—	298	—	114	95	75	—	545	151	118	2 553
—	—	—	—	149	—	88	75	26	—	280	97	100	1 386
—	—	—	—	130	—	37	45	59	—	228	—	154	1 526
10	—	—	39	78	—	54	17	—	—	317	—	93	924
48	—	—	33	186	—	85	61	48	—	438	—	136	1 896
30	—	5	9	175	—	48	33	84	3	447	90	106	2 034
—	1	3	—	136	—	30	29	47	—	126	—	64	908
—	—	2	—	112	—	—	—	30	—	168	—	59	612
—	1	3	—	169	—	26	33	47	14	236	70	43	1 130
—	—	—	—	109	—	—	—	26	—	155	—	64	576
—	1	3	—	245	—	27	27	40	—	151	—	74	1 172
31	1	5	22	167	—	77	60	33	—	266	—	60	1 598
136	—	3	46	205	—	95	57	2	14	591	32	236	2 140
—	1	2	—	36	—	36	30	—	—	257	—	57	620
132	18	10	—	289	—	73	73	65	11	531	18	214	2 711
—	1	3	—	149	—	28	27	44	—	285	—	60	1 148
—	21	28	88	476	—	248	115	13	—	913	70	340	3 766
—	3	—	—	201	—	35	40	56	—	288	—	75	1 486
90	3	—	11	348	—	85	81	79	21	493	—	130	2 435
—	—	—	—	144	—	44	47	52	26	397	—	132	1 675
—	—	—	—	245	—	65	29	82	10	509	—	127	2 016
44	—	—	—	176	—	52	29	44	75	445	—	123	1 880
—	—	—	—	209	—	60	30	62	—	235	—	96	1 465
—	—	—	—	314	—	30	29	76	—	343	15	147	1 948
—	—	—	—	60	—	28	16	—	—	44	12	50	434
—	—	—	—	197	—	27	15	90	—	335	—	102	1 657
—	—	—	—	453	—	85	53	52	51	380	—	183	2 437
—	—	—	—	241	—	22	32	21	—	125	—	84	949
—	—	—	—	348	—	57	50	104	—	190	—	107	1 864
—	—	—	—	389	—	20	26	158	—	515	—	36	2 316

reumatologi och psykiatri samt tbc-sjukstugor. *Beds at general hospitals etc. with — as a rule — specialist councils (or c. boroughs). — * Ditto operated by local communes. — * Ditto, private. — * Som ej genom avtal delning i Vänersborg (120 vårdpl.), som icke har lasarett psykiatri i egentlig mening.*

Tab. 10. Specifikation av lasarettens och barnsjukhusens vårdplatser den ³¹/12 1955

Anstalter <i>Establishments</i>	Huvudman		Platser på allmän sjuk- avd. <i>At non- special- ized dep.ts</i>	Platser på specialavdelningar (kliniker) eller spe- <i>Beds at special departments or special hospitals for</i>						
	Kategori <i>Responsible authority</i>	Län/bokstav <i>County, c. borough</i>		medi- cin <i>medi- cine</i>	kirurgi <i>sur- gery</i>	medi- cinsk barn- sjuk- vård <i>pedia- trics</i>	ögon- sjuk- domar <i>ophthal- mology</i>	öron-, näs- o. hals- sjuk- domar <i>oto-, rhino-, laryngo- logy</i>	radio- logi ² <i>radio- logy</i>	hud- o. köns- sjuk- domar <i>der- mato- ven- ereology</i>
1 A. Lasarett <i>General hospitals</i>			3 244	7 773	8 625	1 782	822	1 356	457	667
2 1. Undervisningslasarett <i>University (teaching) hospitals</i>			—	1 437	1 611	498	221	345	321	332
3 Karolinska sjukh., Stockholm ³	S	—	—	(†) 321	(†)*350	(†)*127	(†) 70	(†) 89	(†) 149	(†) 193
4 Serafimerlasarettet, ".....	S	—	—	(†) 180	(†) 185	—	—	—	—	—
5 Akademiska sjukhuset, Uppsala ³ ...	S	C	—	168	199	65	30	83	—	25
6 Lunds lasarett.....	L	M	—	162	* 216	139	49	57	80	40
7 Allmänna sjukhuset, Malmö ..	U	(M)	—	187	¹¹ 218	167	23	48	—	74
8 Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg ..	U	(O)	—	¹¹ 419	443	—	49	68	92	—
9 2. Övriga delade lasarett i städer utom landsting (inkl. speciallasa- rett) <i>Other specialized general hos- pitals in county boroughs</i>			—	1 488	1 066	174	59	193	28	281
10 Sabbatsbergs sjukhus, Stockholm ..	U	A	—	214	190	—	25	66	—	—
11 S:t Görans " " " ..	U	A	—	233	¹¹ 200	—	—	—	—	106
12 S:t Eriks " " " ..	U	A	—	409	152	—	—	—	—	—
13 Södersjukhuset, " " " ..	U	A	—	404	273	65	19	57	28	66
14 Norrköpings lasarett.....	U	(E)	—	94	114	61	15	44	—	10
15 Hälsingborgs " " " ..	U	(M)	—	134	137	48	—	26	—	—
16 Holtermanska sjukh., Göteborg (spec.-las.).....	U	(O)	—	—	—	—	—	—	—	99
17 Vasa sjukhus, Göteborg (spec.-las.)	U	(O)	—	—	—	—	—	—	—	—
18 3. Övriga delade lasarett i lands- tingsområden <i>Other specialized ge- neral hospitals in county councils</i>			—	4 848	5 848	1 110	542	818	108	54
19 Norrtälje lasarett.....	L	B	—	53	70	—	—	—	—	—
20 Södertälje " " " ..	L	B	—	91	135	—	—	—	—	—
21 Löwenströmska lasarettet, Upplands Väsby.....	L	B	—	53	56	—	—	—	—	—
22 Mörby lasarett, Stocksund ..	L	B	—	91	137	—	—	30	¹⁵ 13	—
23 Nyköpings " " " ..	L	D	—	106	108	49	12	22	—	—
24 Eskilstuna " " " ..	L	D	—	115	118	65	15	25	11	—
25 Linköpings " " " ..	L	E	—	148	132	55	24	50	—	25
26 Vadstena " " " ..	L	E	—	85	86	—	—	—	—	—
27 Jönköpings " " " ..	L	F	—	117	118	54	31	27	5	—
28 Nässjö " " " ..	L	F	—	24	62	—	—	—	—	—
29 Värnamo " " " ..	L	F	—	110	112	—	—	—	—	—
30 Växjö " " " ..	L	G	—	102	139	27	8	29	—	—
31 Västerviks " " " ..	L	Hn	—	75	107	—	8	—	3	—
32 Kalmar " " " ..	L	Hs	—	112	137	—	20	27	—	—
33 Visby " " " ..	L	I	—	64	116	20	9	13	—	—
34 Karlskrona " " " ..	L	K	—	225	154	24	19	26	—	—
35 Karlshamns " " " ..	L	K	—	62	86	—	—	—	—	—
36 Kristianstads " " " ..	L	L	—	143	141	61	32	31	—	—
37 Ängelholms " " " ..	L	L	—	116	124	—	—	—	—	—

Noter, se nästa uppslag.

Survey of beds at general hospitals etc.

Sjukhusanstalter för ¹										Platser på barn- börds- avd. utan egen special- läkare <i>Maternity wards without spec.</i>	Platser på andra lasa- retts- avd. <i>Other depts at gen. hosp.</i>	Platser på kro- niker- avd. <i>For chro- nically sick</i>	Platser på epide- miavd. <i>Beds at epi- demic hospi- tals</i>	Summa vård- platser <i>Total</i>	
reuma- tologi <i>rheu- mato- logy</i>	orto- pedi <i>ortho- pedics</i>	neuro- logi <i>neuro- logy</i>	neuro- kirurgi <i>neuro- surgery</i>	psyki- atri <i>psychi- atry</i>	tbc-sjukd. <i>TB</i>		obstetrik o. (el.) gynækologi <i>obstetrics, gynecology</i>								
					lung- tbc <i>lung</i>	led-, ben- o. körtel- tbc <i>joint-, bone-etc.</i>	ob- stetr- platser <i>obstet- rics</i>	gynec- platser <i>gynecology</i>							
430	633	133	182	797	502	62	1 967	1 473	896	368	1 792	300	34 261	1	
202	292	133	145	479	307	—	598	399	—	11	—	—	7 331	2	
(†) 73	—	—	—	(†)*123	—	—	(†)† 87	(†)† 66	—	—	—	—	1 648	3	
—	—	(†) 82	(†)* 78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	525	4	
† 68	(†)*156	24	39	† 117	121	—	95	85	—	—	—	—	988	5	
† 61	136	—	—	† 105	66	—	† 73	† 73	—	11	—	—	1 358	6	
—	—	27	28	46	120	—	† 95	† 57	—	—	—	—	1 232	7	
—	—	—	—	88	—	—	248	118	—	—	—	—	1 580	8	
56	98	—	37	123	139	62	363	245	—	188	1 116	93	5 809	9	
—	—	—	—	—	—	—	96	83	—	—	—	—	674	10	
—	56	—	—	—	139	62	—	—	—	—	92	—	888	11	
—	—	—	—	—	—	—	30	71	—	—	—	—	662	12	
—	32	—	37	84	—	—	137	41	—	188	120	—	1 551	13	
† 56	10	—	—	39	—	—	† 64	† 20	—	—	100	93	720	14	
—	—	—	—	—	—	—	† 36	† 30	—	—	—	—	411	15	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	99	16	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	804	—	—	804	17	
172	243	—	—	195	56	—	1 006	829	441	155	446	207	17 078	18	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	26	—	162	19	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	54	—	305	20	
—	—	—	—	—	56	—	—	—	14	—	—	—	179	21	
—	—	—	—	—	—	—	73	63	—	—	—	—	407	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	320	23	
—	—	—	—	—	—	—	37	45	—	—	—	—	431	24	
—	48	—	—	33	—	—	50	38	—	—	88	—	691	25	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	179	26	
—	30	—	—	16 9	—	—	48	33	—	17 3	—	—	475	27	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	101	28	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	—	—	250	29	
—	—	—	—	—	—	—	30	29	—	—	—	—	364	30	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	206	31	
—	—	—	—	—	—	—	26	33	—	—	—	—	355	32	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	241	33	
—	—	—	—	—	—	—	27	27	—	—	—	—	502	34	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	165	35	
—	31	—	—	22	—	—	† 50	† 45	—	—	—	—	556	36	
—	—	—	—	—	—	—	27	15	—	—	—	—	282	37	

Anstalter	Huvudman		Platser på allmän sjuk-avd.	Platser på specialavdelningar (kliniker) eller spe-						
	Kategori	Länsbokstav		medicin	kirurgi	medicinsk barn-sjuk-vård	ögon-sjuk-domar	öron-, näs- o. hals-sjuk-domar	radio-logi ²	hud- o. köns-sjuk-domar
38 Hässleholms lasarett	L	L	—	72	94	—	—	—	—	—
39 Landskrona »	L	M	—	¹⁸ 113	¹⁸ 116	26	—	—	—	—
40 Halmstads »	L	N	—	113	107	26	15	30	—	—
41 Mölndals »	L	O	—	109	103	—	—	23	—	—
42 Uddevalla »	L	O	—	112	157	48	22	—	—	—
43 Vänersborgs »	L	P	—	108	125	33	19	32	—	—
44 Borås »	L	P	—	157	156	56	25	30	—	—
45 Falköpings »	L	R	—	95	124	41	24	20	—	—
46 Lidköpings »	L	R	—	110	123	—	—	29	—	—
47 Karlstads »	L	S	—	128	147	52	23	35	9	—
48 Örebro »	L	T	—	160	148	67	32	31	16	29
49 Karlskoga »	L	T	—	96	104	—	—	—	—	—
50 Lindsbergs »	L	T	—	36	42	—	—	—	—	—
51 Västerås »	L	U	—	123	132	39	20	30	7	—
52 Sala »	L	U	—	50	70	—	—	—	—	—
53 Köpings »	L	U	—	58	77	—	—	—	—	—
54 Fagersta »	L	U	—	60	72	—	—	—	—	—
55 Falu »	L	W	—	122	169	49	32	36	—	—
56 Gävle »	L	X	—	133	177	52	26	31	26	—
57 Hudiksvalls »	L	X	—	76	86	30	19	17	—	—
58 Bollnäs »	L	X	—	75	88	—	—	—	—	—
59 Härnösands »	L	Y	—	72	88	—	—	—	—	—
60 Sollefteå »	L	Y	—	—	106	—	—	—	—	—
61 Sundsvalls »	L	Y	—	152	208	50	28	44	—	—
62 Örnsköldsviks »	L	Y	—	100	140	23	14	20	—	—
63 Östersunds »	L	Z	—	96	154	33	15	23	—	—
64 Umeå »	L	AC	—	153	133	28	25	44	14	—
65 Skellefteå »	L	AC	—	90	125	30	—	30	—	—
66 Bodens » (garnis.)	S	BD	—	100	120	44	25	33	4	—
67 Luleå »	L	BD	—	63	65	—	—	—	—	—
68 Piteå »	L	BD	—	69	86	—	—	—	—	—
69 Gällivare »	L	BD	—	68	68	28	—	—	—	—
70 4. Odelade lasarett (se tab. 11 med tillhörande noter) <i>Non specialized general hospitals</i>			3 244	—	¹¹ 100	—	—	—	—	—
71 B. Barnsjukhus <i>Children's hospitals</i>			—	—	198	349	—	—	—	—
Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt										
72 för sjuka barn, Sthlm	F	A	—	—	70	68	—	—	—	—
73 Samariten, barnsjh., Stockholm ...	F	A	—	—	—	125	—	—	—	—
74 Göteborgs barnsjukhus	U	(O)	—	—	128	156	—	—	—	—

¹ I regel finnes för dessa avdelningar (anstalter) egna specialläkare. Undantag utgör vissa avdelningar för reumatologi och psykiatri. — ² För radiologifall avdelade platser på medicinska och kirurgiska kliniker medräknade. — ³ Avser den ²⁰/₁₀₀. — ⁴ Inkluderar kirurgisk barnklinik på 71 vårdplatser, urologisk avd. med 50 vårdplatser och brännskadeavdelning med 18 vårdplatser. — ⁵ Kirurgisk barnklinik ingår i kolumnen

för kirurgi med 71 vårdplatser. — ⁶ Barnklinik ingår med 14 vårdplatser. — ⁷ Uppdelningen på gynekologiska och obstetriska platser är ungefärlig. — ⁸ Inkluderar neurotraumatologisk avdelning med 20 vårdplatser. — ⁹ Inkluderar thoraxkirurgisk avdelning med 40 vårdplatser. — ¹⁰ Inkluderar pensionsstyrelsens avdelning med 24 vårdplatser. — ¹¹ Inkluderar thoraxkirurgisk avdelning med 24 vårdplatser. — ¹² Inku-

ciansanstalter för ¹									Platser på barn- börds- avd. utan egen special- läkare	Plat- ser på andra lasa- retts- avd.	Plat- ser på kro- niker- avd.	Platser på epide- miavd.	Summa vård- platser
reuma- tologi	orto- pedi	neuro- logi	neuro- kirurgi	psyki- atri	tbc-sjukd.		obstetrik o. (el.) gynekologi						
					lung- tbc	led-, ben- o. körtel- tbc	ob- stetr.- platser	gynek.- platser					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	182 38
—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	168 39
—	—	—	—	—	—	—	28	27	—	—	—	—	346 40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	55	—	312 41
—	—	—	—	—	—	—	35	37	—	—	—	—	411 42
—	—	—	—	(†) ¹⁹ 131	—	—	29	43	—	—	16	—	536 43
—	90	—	—	—	—	—	7 53	7 36	—	—	—	—	603 44
—	—	—	—	—	—	—	28	29	—	26	20	25	412 45
† 56	—	—	—	—	—	—	19	20	—	—	—	—	357 46
—	—	—	—	—	—	—	65	29	—	—	—	—	488 47
—	44	—	—	—	—	—	52	29	—	21 26	—	—	634 48
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	22 49	—	—	268 49
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	86 50
—	—	—	—	—	—	—	60	30	—	—	—	—	441 51
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	131 52
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	151 53
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	148 54
—	—	—	—	—	—	—	30	29	—	—	24 29	—	496 55
—	—	—	—	—	—	—	55	31	—	—	—	—	531 56
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	247 57
—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—	—	187 58
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	180 59
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	46	171 60
—	—	—	—	—	—	—	57	33	—	51	—	91	714 61
—	—	—	—	—	—	—	7 28	7 20	—	—	—	46	391 62
† 60	—	—	—	—	—	—	22	32	—	—	—	—	375 63
—	—	—	—	—	—	—	22	23	—	—	—	—	502 64
† 56	—	—	—	—	—	—	35	27	—	—	—	—	337 65
—	—	—	—	—	—	—	20	26	—	—	—	24	452 66
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	54	—	202 67
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	57	—	227 68
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	42	—	221 69
—	—	—	—	—	—	—	—	—	455	14	230	—	4 043 70
—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	559 71
—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	150 72
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125 73
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	284 74

derar allergiavdelning med 43 vårdplatser. — ¹⁸ In-
kluderar plastikkirurgisk avdelning med 26 vårdplatser.
— ¹⁴ Inkluderar geriatrisk klinik med 178 vårdplatser.
— ¹⁵ Radiologiplatserna disponeras av medicinska kli-
niken. — ¹⁶ Barnpsykiatrisk klinik. — ¹⁷ Tandklinik.
— ¹⁸ Medicinsk avdelning ingår i kolumnen för kirurgi.
— ¹⁹ Inkluderar pensionsstyrelsens avdelning för ner-
vöst och reumatiskt sjuka med 120 vårdplatser och av-

delning för psykisk barna- och ungdomsvård med 11
vårdplatser. — ²⁰ Kronisk barnavdelning. — ²¹ Vård-
form ej bestämd ^{21/12}. — ²² Inkluderar 6 vårdplatser
på barn-, 6 på ögon-, 10 på öron- och 27 på kon-
valescentavdelning utan egen specialläkare. — ²³ Ek-
manska sjukhuset. — ²⁴ Tidigare redovisad som radio-
logisk avd. — † Riksplatser. — (†) Riksplatser ingår.

Norrköpings lasarett.....(U)	(E)	* 720	* 64	12 357	197 839	Arvika lasarett	S	80	9	2 415	22 475
Vadstena "	E	179	8	4 128	59 750	Filipstads "	S	91	16	2 167	26 854
Jönköpings "	F	475	48	12 178	134 703	Kristinehamns "	S	90	15	2 201	25 374
Nässjö "	F	101	15	2 099	26 972	Säffle "	S	69	7	1 569	21 524
Värnamo "	F	250	28	5 051	69 645	Torsby "	S	128	12	3 370	42 913
Växjö "	G	364	30	8 989	114 316	Ärjängs "	S	75	9	990	21 779
Västerviks "	Hu	206	13	4 773	69 654	Avesta "	W	140	17	3 387	41 614
Kalmar "	Ha	355	26	9 376	107 115	Ludvika "	W	133	12	2 724	37 844
Visby "	I	241	19	5 084	69 757	Mora "	W	103	12	2 734	31 123
Karlsbamns "	K	165	17	4 183	53 354	Ljusdals "	X	109	17	2 424	33 922
Karlskrona "	K	502	27	10 732	146 498	Söderhamns "	X	120	12	2 793	37 067
Hässelholms "	L	182	16	4 492	64 376	Backe "	Y	62	10	1 585	19 786
Kristianstads "	L	556	* 50	12 532	178 867	Svegs "	Z	* 116	9	1 320	24 427
Ängelholms "	L	282	27	6 482	86 824	Haparanda "	BD	* 92	9	2 063	28 524
Hälsingborgs "	(M)	411	* 36	12 462	149 278	Kalix "	BD	* 150	15	2 451	44 893
Landskrona "	M	168	26	3 762	51 000	Kiruna "	BD	* 136	14	2 475	38 448
Halmstads "	N	346	28	9 429	109 562						
Holtermanska sjh., Göteborg (speciallas.).....(U)	(O)	99	—	1 053	27 721	B. Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär Hospital type establishments					
Vasa sjh., Göteborg(speciallas.).....(U)	(O)	804	—	1 885	277 777						
Mölnåls lasarett	O	* 312	22	6 916	90 850			2 680	3	28 102	775 782
Uddevalla "	O	411	35	8 437	108 386						
Borås lasarett	P	603	* 53	16 389	201 462	1. Garnisonssjukhus (huvudman S) Military hospitals					
Vänersborgs "	P	* 536	29	11 583	167 805			305	3	5 358	84 293
Falköpings "	R	* 412	28	10 440	142 840	Garnisonssjukhuset i Stockholm (ingår i Karolinska sjukhuset, tab. 11 A)					
Lidköpings "	R	357	19	9 546	115 245	Garnisonssjukhuset i Eksjö	F	100	—	1 822	29 949
Karlstads "	S	488	65	14 894	174 389	" " Skövde	R	68	—	* 1 560	* 21 357
Karlskoga "	T	268	19	6 306	78 450	" " Karlsborg	R	63	3	798	12 408
Lindesbergs "	T	86	8	1 859	25 807	" " Sollefteå	Y	74	—	1 178	20 579
Örebro "	T	634	52	16 615	172 185	" " Boden (se tab. 11 A)					
Fagersta "	U	148	16	2 707	42 828						
Köpings "	U	151	16	4 006	48 809						
Sala "	U	131	11	3 840	42 176						
Västerås "	U	441	60	12 063	150 953						
Falu "	W	* 496	30	12 535	151 726						
Bollnäs "	X	187	24	4 452	59 475	2. Barnsjukhus Children's hospitals					
Hudiksvalls "	X	247	19	6 070	83 366			559	—	12 219	149 053
Gävle "	(L : U)	X	531	55	13 234	Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Stölm (F)	A	150	—	5 233	48 439
Härnösands "	Y	180	20	3 754	56 708	Samariten, barnsjh., " (F)	A	125	—	1 564	32 235
Sollefteå "	Y	* 171	19	4 569	49 599	Göteborgs barnsjukhus	(U)	284	—	5 422	68 379
Sundsvalls "	Y	* 714	57	15 122	210 255						
Örnsköldsviks "	Y	* 391	* 28	8 695	130 374	3. Anstalter för vanföra (huvudman F) Hospitals for the crippled					
Östersunds "	Z	375	22	10 461	125 005			490	—	* 5 590	* 152 274
Skellefteå "	AC	337	35	8 093	100 604	Eugeniahemmet, sjukavd., Stölm†	—	* 35	—	* 130	* 12 402
Umeå "	AC	502	22	11 750	161 911	Norrbackainst., sjukavd., Stölm†	—	171	—	* 2 160	* 53 350
Bodens " (garnisonssjh.) (S)	BD	* 452	* 20	* 10 569	* 140 164	Vanföranst. sjukavd., Hälsingb.†	—	80	—	* 934	* 23 766
Gällivare "	BD	* 221	15	4 313	69 739	" " Göteborg†	—	97	—	* 1 151	* 30 586
Luleå "	BD	* 202	20	4 137	66 577	" " Härnösand†	—	107	—	* 1 215	* 32 170
Piteå "	BD	* 227	15	3 620	73 635						

Noter, se slutet av tabellen.

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Länsbokstav	Vårdplatser den ³¹ / ₁₂		Antal intagna under året	Antal vård- dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Länsbokstav	Vårdplatser den ³¹ / ₁₂		Antal intagna under året	Antal vård- dagar under året
		Hela an- talet	Därav på bb.- avd.					Hela an- talet	Därav på bb.- avd.		
4. Pensionsstyrelsens fristående anstalter (huvudman S) Hospi- tals of the Pensions Board		601	—	3 206	205 428	(forts. C) Dorotea AC * 33 5 609 10 483 Jörn (se tab. II II) AC * 41 7 906 13 541 Lycksele AC * 33 7 939 11 098 Malåträsk AC * 49 7 937 16 122 Nordmaling AC 30 7 475 7 923 Norsjö AC 37 7 430 11 697 Robertsfors AC * 26 6 519 7 206 Sorsole AC 39 9 1 155 11 431 Stensele AC 16 4 302 4 130 Tärna, Tärnaby AC 26 8 675 10 320 Vindeln AC 16 — 254 6 400 Åsele AC * 32 7 535 9 216 Arjeplog BD * 24 4 615 9 997 Arvidsjaur BD * 60 9 1 203 21 354 Jokkmokk BD * 45 7 475 11 405 Pajala BD * 29 5 581 9 591 Vittangi BD * 32 4 72 1 334 Överkalix, Tallviksudden BD * 64 9 983 19 647 Övertorneå BD * 51 11 705 12 560					
5. Reumatikersjukhus (huvudman F) Hospital for rheumatic diseases		124	—	693	45 479	Vilhelmina AC 16 8 675 10 320 Vindeln AC 16 — 254 6 400 Åsele AC * 32 7 535 9 216 Arjeplog BD * 24 4 615 9 997 Arvidsjaur BD * 60 9 1 203 21 354 Jokkmokk BD * 45 7 475 11 405 Pajala BD * 29 5 581 9 591 Vittangi BD * 32 4 72 1 334 Överkalix, Tallviksudden BD * 64 9 983 19 647 Övertorneå BD * 51 11 705 12 560					
6. Anstalter för led-, ben- o. kör- teltbe (huvudman F) Hospitals for surgical TB		601	—	1 036	139 255						
Guldbröllopsminnet, Nynäshamn† ..	—	20	—	27	5 069						
Kronprinsessan Viktorias kusta- natorium, Vejbystrand†	—	259	—	292	60 795						
Kustsanatoriet Äpelviken, Var- berg†	—	322	—	717	73 391						
C. Sjukstugor (huvudman L, där ej annat anges) Cottage hospitals		2 396	364	47 360	749 620	D. Sjukhärbärgen (huvud- man L) Infirmeries		36	11	506	4 810
Leufsta bruk	C	16	2	151	4 688	Dikanäs AC 4 — 22 199					
Tierp	C	19	8	856	7 302	Saxnäs, Marsfjäll AC 4 — 29 272					
Mariefred	D	18	—	388	5 872	Junosuando BD 8 3 112 861					
Strängnäs	D	37	7	990	11 150	Karesuando BD 6 2 99 895					
Trosa	D	22	1	510	7 419	Korpilombolo BD 10 4 223 1 982					
Rejmyre	E	7	2	95	1 568	Muodoslompolo BD 4 2 19 82					
Ätvidaberg	E	16	7	301	4 158	Tärendö (stängd den ³¹ / ₁) BD — — 2 19					
Gislaved	F	16	—	325	6 112						
Hyltebruk	F	16	2	284	5 373	E. Enskilda sjukhem (se även I 3) (huvudman P, där ej annat anges) Private hospitals		1 281	15	(13 290)	(376 399)
Sävsjö	F	33	9	792	10 921						
Tranås	F	38	8	1 163	12 471	*Åjas sjuk- o. vilohem, Syster ..	A	17	—	50	6 000
Unnaryd	F	16	—	245	6 301	*Betaniasystrarnas sjukhem	A	56	—	1 144	14 324
Vetlanda	F	40	10	1 495	14 494						
Lenhovda	G	30	6	504	8 919						

Tingsryd	G	* 61	7	1 013	19 917	*Bethel, sjuk- o. vilohemmet ...	A	13	—	51	4 654
Vimmerby	Hn	30	6	1 479	12 048	*Birgittahemmet	A	17	—	42	6 102
Söderåkra	Hs	11	—	138	3 193	*Blomsterfondens vårdavd.	A	23	—	19	7 945
Kungsbacka	N	39	8	944	12 474	*Elisabethsystarnas sjukhem	A	22	—	113	6 764
Laholm	N	19	9	756	8 041	*Ellens sjukhem, Syster	A	20	—	40	7 231
Lilldal (se tab. 11 I 2)	O	—	—	—	—	Ersta sjukhus (Diakonissanst.)	A	107	—	2 518	39 190
Bäckefors (s. k. »större sjukstuga»)	P	* 102	12	1 596	26 071	*v. Essens klinik, Edith	A	17	—	79	2 466
Svenljunga	P	* 55	6	579	17 092	*Hirschs minne, Fanny	A	18	—	104	6 121
Trollhättan	P	39	9	1 985	21 084	*Riddargatan 35—37, Sjukhem..	A	30	—	40	10 204
Ulricehamn	P	28	8	1 322	11 598	*Rålambshovs sjuk- o. vilohem..	A	17	—	43	6 114
Ämål	P	36	6	871	15 898	R. korsets hem f. barn m. gomdef.	A	20	—	74	7 222
Skara	R	23	6	225	5 683	*Röda korsets sjukhem	A	72	—	1 092	17 036
Dalby, Värmlands-Dalby	S	32	8	599	7 087	*Skinnarvikshemmet	A	12	—	59	4 157
Sunne	S	30	6	832	8 753	*Sophiahemmet	A	109	—	1 647	30 893
Uddeholm	S	26	—	345	6 021	*Stockholms privatklinik	A	26	—	230	4 400
Askersund	T	50	8	1 331	16 585	*Svenska Diabetessiftelsens					
Hällefors	T	29	3	881	10 000	sjukhem	A	17	—	211	3 842
Ljusnarsberg, Kopparberg	T	36	6	675	9 643	*Södermalms privata sjukhem ..	A	11	—	85	2 804
Nora, Nora stad	T	24	—	726	8 676	*Vasahemmet	A	21	—	23	7 565
Ramsberg	T	9	—	105	1 733	*Östermalms sjuk-, diet- o. vilo-					
Arboga	U	20	10	240	3 951	hem	A	16	—	31	4 502
Surahammar	U	12	3	192	2 629	*Betaniastiftelsens sjukhem,					
Östervåla	U	22	6	240	4 003	Stocksund	B	22	—	28	7 871
By, Västanhede	W	14	—	172	4 139	Björnbo sjukhus, Lidingö	B	36	—	231	7 895
Domnarvet	W	* 108	9	1 659	37 640	*Djursholms sjukhem	B	19	—	42	6 783
Gagnef, Djurås	W	15	—	184	5 172	*Lidingö	B	12	—	34	3 849
Grängärde, Sunnansjö	W	14	—	209	5 120	Privata sjukhemmet, Saltsjöba-					
Grängesberg	W	27	6	525	7 763	den	B	21	—	21	7 521
Hedemora	W	16	—	127	5 215	Sigridsgårdens sjuk- o. konv.-hem,					
Leksand	W	14	—	241	5 044	Uttran	B	41	—	38	7 886
Lima	W	8	2	205	2 298	Andreas Ands minne, Uppsala	C	13	—	1	4 552
Jämsghyttan	W	17	2	325	4 509	Samariterhemmet, Uppsala (P+L)	C	84	—	1 528	25 134
Malung	W	24	6	566	5 979	*Tranås kuranstalt (privatavd.)	F	90	—	1 730	29 114
Nås	W	12	—	227	4 441	Solhöjden, sjukhemmet, Berga	Hs	70	—	435	21 893
Smedjebacken	W	34	4	1 064	10 721	*Betaniastiftelsens sjukhem, Mal-					
Svårdsjö	W	15	—	178	4 005	mö	(M)	16	—	59	4 681
Särna	W	* 28	3	470	8 773	*Elisabethsystarnas sjukh., Mal-					
Älvdalen	W	19	3	422	5 046	mö	(M)	18	2	90	6 805
Hofors	X	23	—	696	7 650	*Berga sjukhem, Lund (nedlagt					
Ljusne	X	30	—	206	9 467	^{31/3})	M	—	—	28	630
Sandviken	X	26	—	450	8 227	*Håkansons sjukh., Dr P., Eslöv	M	18	—	33	7 042
Kilforsen	Y	12	3	15	105	*Carlanderska sjukh., Göteborg..	(O)	49	—	827	12 312
Gäddede	Z	16	—	196	3 537	*Priv. sjuk- o. förl.-hem., AB., Gö-					
Ström, Strömsund	Z	* 80	6	625	25 390	teborg	(O)	22	13	341	10 120
Bjurholm	AC	14	—	212	4 165	*S:t Sigfridsgården, Göteborg	(O)	12	—	69	3 494
Bureå	AC	20	—	189	6 917	*Backgårdens vilohem, Hedemora	W	15	—	48	4 806
Burträsk	AC	38	8	403	12 614	Bärilins sjuk- o. konv.-hem, Gävle	(X)	—	—	—	—
Byske	AC	* 32	—	251	11 270	*Elisabethsystarnas sjukh., Gävle	(X)	12	—	22	4 475

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den 31/11	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den 31/11	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
F. Epidemivårdanstalter <i>Epidemic hospitals and cottage hospitals</i>		13 637	13 827	13 574 447	G. Anstalter för lungtuber- kulos Sanatoria and cottage hospitals for TB of the lungs		7 021	13 267	1 780 676
Debiterade vård dagar för epidemilags- fall ¹⁾		—	—	216 954	1. Sanatorier (A-anstalter) Sanatoria (huvudman L, där ej annat anges)		6 760	13 201	1 700 977
1. Epidemisjukhus (huvudman L, där ej annat anges) <i>Epidemic hospitals</i>		2 863	26 877	487 215	Hessleby, Hessleby sanatorium Jub.- fond. †	(F)	—	136	* 132
Debiterade vård dagar för epidemilags- fall ¹⁾		—	—	174 447	Österåsen, Österåsens sanatorium Jub. fond. †	(F)	—	128	* 248
Stockholm	A	518	5 014	95 151	Söderby sjukhus, Uttran	(U)	A	448	1 159
Sundbyberg	B	97	1 005	18 318	Uttran, läns sanatoriet	B	232	586	75 933
Uppsala	C	100	664	20 384	Väsby sanatorium (ingår i Löwen- strömska las., tab. 11 A)	B			
Ekilstuna	D	131	1 268	20 926	Uppsala, centralsanatoriet (ingår i Akad. sjukhuset, tab. 11 A)	C			
Norrköping (ing. i Norrk. las., tab. 10 o. 11 A)	(E)				Löt, läns sanatoriet, Malmby	D	106	228	31 471
Linköping	E	136	930	30 926	Kolmårdssanatoriet (Norrk. stad (U) landstinget)	(E)	156	318	17 355
Jönköping	F	106	1 380	24 385	Eksjö sanatorium	F	156	721	49 485
Växjö	G	64	638	12 760	Lugnet, läns sanatoriet	G	221	721	58 552
Kalmar	Hs	43	636	6 207	Målilla sanatorium, Målilla kyrkby ..	(Hn)	112	229	30 459
Visby	I	64	520	11 047	Follingbo sanatorium, Visby	(Hs)	169	265	65 957
Karlskrona	K	74	901	9 599	Fur, läns sanatoriet, Saleboda	I	109	145	20 092
Kristianstad	L	60	561	8 981	Broby sanatorium	K	245	367	49 961
Malmö	(M)	236	2 550	43 504	Kungshults „ „, Hälsingborg	L	167	370	43 790
Hälsingborg	(M)	106	1 629	23 089	Orupssanatoriet (Malmö stad (U) landstinget)	(M)	156	109	12 803
Lund	M	90	1 117	17 222	Fagereds sanatorium, Lia	(M)	85	108	17 304
Göteborg	(O)	360	1 619	24 898	Renströmska sjukhuset, Göteborg (U) Romanäs sanatorium	(O)	223	252	42 221
Borås	P	83	496	7 269	Rävlanda sanatorium	N	149	198	32 247
Ärvika	S	48	682	10 213	Sävsjö „ „	(O)	233	727	58 024
Karlstad	S	79	673	13 384	Svenshöggen, läns sanatoriet	(O)	102	195	32 138
Örebro	T	110	1 239	26 490	Kroppefjälls sanatorium, Dals-Rostock Sjö-Gunnarshö, läns sanatoriet, Åsun- den	(O)	80	63	21 772
Västerås	U	96	1 083	18 283	Västeråsens sanatorium, Borås	(O)	98	110	20 180
Falun	W	48	318	7 611		O	176	206	30 099
Gävle	X	61	827	13 960		P	119	276	33 392
Sundsvall (ing. i Sundsvalls las., tab. 10 o. 11 A)	Y					P	142	278	37 479
Östersund	Z	84	926	19 061		P	90	256	29 657
Umeå	AC	69	201	3 547					
Boden (ing. i garnisonssjh. i Boden, tab. 10 o. 11 A)	BD								

2. Epidemisjukstugor (huvudman L) *Epidemic cottage hospitals*

Debiterade vård dagar för epidemilags-
fall¹²

Norrköping	B	21	154
Södertälje (se tab. 11 I)	B	—	—
Nyköping	D	23	371
Nässjö	F	—	—
Vetlanda	F	—	—
Värnamo	F	—	—
Västervik	Hn	59	240
Borgholm	Hs	—	—
Hässleholm (se tab. 11 I)	L	—	38
Ängelholm	L	—	56
Hörby	M	31	5
Landskrona	M	44	80
Trelleborg (se tab. 11 I)	M	—	—
Ystad (se tab. 11 I)	M	—	—
Halmstad	N	14 60	216
Varberg	N	—	—
Mölnådal	O	—	—
Uddevalle	O	104	246
Vänersborg	P	47	479
Falköping	R	—	—
Lidköping	R	84	659
Mariestad	R	48	158
Dalby (se tab. 11 I)	S	—	—
Säffle	S	—	—
Hällefors	T	13	213
Karlskoga	T	—	—
Borlänge	W	34	233
Hedemora (se tab. 11 I)	W	—	46
Ludvika	W	36	426
Mora	W	29	177
Bollnäs	X	40	418
Hudiksvall	X	51	93
Sollefteå (ing. i Sollefteå las., tab. 10 o. 11 A)	Y	—	—
Örnsköldsvik (ing. i Örnsköldsviks las., tab. 10 o. 11 A)	Y	—	—
Skellefteå	AC	38	142
Arjeplog	BD	12	—
Haparanda	BD	—	—
Kiruna (ing. i Kiruna las., tab. 11 A)	BD	—	—
Kalix	BD	—	—
Luleå	BD	—	—

774 4 450

87 232

42 507

2 108

4 853

—

—

3 156

—

689

994

41

1 251

—

2 035

—

20 333

6 642

10 539

2 188

—

—

3 509

5 286

524

5 334

5 366

9 737

1 231

Stora Ekebergs sanatorium, Axvall ..	R	141
Ärvika, centralsanatoriet	S	219
Garphytte sanatorium, Garphyttan ..	T	160
Västerås, centralsanatoriet	U	209
Högbö sanatorium, Falun	W	212
Solbackens sanatorium, Kullsveden ..	W	102
J. Selggrens sanat., Strömsbro(U)	(X)	60
Bollnäs sanatorium	X	197
Sundsvall, länsanatoriet	Y	15 207
Örnsköldsviks tbc-sjukhus	Y	220
Solliden, centralsanatoriet, Östersund	Z	241
Hällnäs sanatorium	AC	15 392
Sandtrask, centralsanatoriet	BD	389

2. Tuberkulossjukstugor (B-anstalter) (huvudman L, där ej annat anges) *TB cottage hospitals*

Hamra tuberkulossjukst., Tullinge (U)	A	37
Tjarnans sanatorium, Kullsveden..(U)	A	71
Norrköping tuberkulossjukst. (nedlagd ^{11/12})	B	—
Vattholma tuberkulossjukstuga	C	28
Blommenhofs " , Nyköping...	D	24
Stratömta " , Lingshem ...	E	30
Strömstads tuberkulossjukhem....(F)	O	20
Säffle bygdesanatorium	S	26
Const. Falcks sjukhem, Nyland (stängt ^{10/12})	Y	—
Nylands tbc-sjukhem	Y	25
Nordhems " , Österås (stängt ^{11/8})	Y	—
Tbc-anstalten Hälsan, Antnäs (stängt ^{12/1})	BD	—

H. Fristående förlossnings- anstalter *Maternity hospitals and homes*

1. Barnbördshus *Maternity hospitals*

Allmänna b.b., Stockholm	(F)	16 144
Södra b.b., "	(U)	16 133
Motala b.b.,	(L)	16 45

223	34 890
422	60 083
302	43 804
526	43 315
306	57 199
207	27 018
105	17 662
474	62 865
411	51 731
381	46 296
934	56 424
647	86 056
596	109 468

261 426 79 699

15 3 057
54 15 207

24 3 447

63 7 627

63 7 423

52 8 000

8 7 082

31 8 017

30 7 648

36 4 385

13 4 600

37 3 206

528 (15 627) 131 766

322 10 473 94 124

16 144 4 678 41 344

16 133 4 377 39 301

16 45 1 418 13 479

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- boks- stav	Antal vård- platser den 31/12	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- boks- stav	Antal vård- platser den 31/12	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
2. Förlösningshem och förlösnings- rum, statsbidragsberättigade, drivna av landsting eller primärkommun (huvudman L, där ej annat anges) Maternity homes, operated by county council (L) or local commune (K) ..		196	(5 041)	36 621	(forts. I 1)				
Nynäshamns förl.-hem	B	7	125	889	Vaxholms sjukhem ¹⁸	B	34	45	3 310
Gustavsbergs förl.-rum	B	4	97	766	Västerhaninge " ¹⁸	B	34	30	12 184
Hallstaviks "	B	4	89	733	Enköpings "	C	64	209	22 438
Västerhaninge "	B	3	81	526	Tierps sjukstuga, kron.avd.	C	12	55	3 983
Valdemarsviks förl.-hem	E	6	106	922	Upplandsbodarnas sjukhem	C	38	42	13 123
Boxholms förl.-rum	E	3	55	428	Uppsala sjukhem	C	54	28	19 326
Österbymo "	E	2	44	389	Uppsala provisoriska sjukhem	C	—	15	11 903
Markaryds förl.-hem	G	6	140	1 266	Älvkarleö sjukhem	C	22	19	7 396
Älghults "	G	4	45	419	Östra paviljongen (ep.-sjh.), Uppsala	C	56	42	2 721
Älmhults "	G	6	151	1 175	Eskilstuna sjukhem	D	73	87	26 416
Hultsfreds "	Hn	5	126	868	Flen, landstingets sjukhem	D	29	44	8 590
Virserums "	Hn	3	85	621	Nyköpings sjukhem	D	70	31	24 906
Nybro "	Hs	6	178	882	Strängnäs "	D	18	9	6 487
Torsås "	Hs	6	110	846	Sandbyhovs sjukhus, Norrköping ^{17 18}	(U)	(E)	136	374
Löttorps " (stängt 31/3) ..	Hs	—	19	130	Finspångs sjukhem ¹⁸	E	23	36	4 207
Högsby förl.-rum	Hs	4	83	587	Mjölby "	E	37	39	13 351
Mörbylånga "	Hs	5	84	615	Motala " med annexavd. ..	E	80	124	30 020
Bunge " , Färösund ...	I	3	60	524	Söderköpings "	E	41	33	14 926
Öja " , Burgevik	I	4	75	596	Vadstena "	E	30	52	10 556
Ronneby förl.-hem	K	12	280	1 901	Huskvarna "	F	50	33	18 139
Sölvesborgs "	K	6	136	835	Jönköpings "	F	70	98	23 877
Olofströms förl.-rum	K	5	106	762	Nobynäs " , Stjärneborg	F	50	26	18 030
Osby förl.-hem	L	7	168	1 219	Sävsjö "	F	40	45	12 356
Härleby " , Gilleby	O	7	219	1 713	S:a Unnaryds " , Unnaryd	F	14	24	5 084
Kinna "	P	10	234	1 733	Vetlanda "	F	50	39	18 179
Limnareds förl.-rum	P	2	56	406	Värnamo "	F	55	83	15 575
Surte "	P	5	123	838	Ljungby "	G	44	17	15 641
Skövde förl.-hem (i garnis.sjh.) ..	R	14	591	3 720	Växjö "	G	43	45	15 463
Tidaholms "	R	6	126	1 088	Gamleby "	Hn	27	40	9 693
Vara "	R	7	226	1 402	Hjorteds "	Hn	40	52	14 198
Hjortkvarns " (nedlagt 1/7) ..	T	—	..	148	Hultsfreds "	Hn	79	60	28 061
Hofors "	X	6	189	1 481	Vimmerby "	Hn	22	53	8 196
					Borgholms "	Hs	52	43	18 893
					Kalmar "	Hs	16	10	5 048
					Mönsterås "	Hs	15	13	5 384
					Oskarshamns "	Hs	51	140	18 255
					Söderåkra sjukstuga, kron.avd.	Hs	24	28	8 225

Sandvikens förl.-hem	X	12	349	2 991	Hemse sjukhem	I	39	41	13 686
Gäddede förl.-rum	Z	2	47	369	Mariahemmet, Visby	I	63	57	23 081
Hede »	Z	2	95	549	Asarums sjukhem	K	18	14	6 338
Svenstaviks »	Z	2	71	409	Karlskrona »	K	53	61	18 385
Vännäs förl.-hem	AC	10	262	1 817	Ronneby »	K	14	25	4 992
Fredrika förl.-rum (nedlagt ^{1/4}) ..	AC	—	10	58	Sölvesborgs »	K	25	18	9 077
3. Enskilda förlösningshem (huvud-					Broby san., kron. avd.	L	20	44	4 687
man P) Private maternity homes..		10	113	1 021	Gyllebo sjukhem	L	30	4	10 789
Röda korsets förl.-hem, Björkvik....	D	3	15	140	Hässelholms »	L	42	108	19 240
» » , Rockneby.....	Hs	5	72	626	Mansdala » , Ovesholm	L	68	83	24 683
Porjus förl.-hem	BD	2	26	255	Osby »	L	36	59	10 415
					Vittskövle » , Vittskövleby ...	L	25	15	9 059
					Astorps »	L	33	38	11 753
I. Kronikeranstalter Homes					Bergalids sjukhus, Hälsingborg ^{17 18} (U)	(M)	145	218	49 200
<i>for chronically diseased</i>		10 600	(13 074)	(3 635 020)	Hälsingborgs epid.sjukh., kron. avd. ¹⁸	(U)			
					Malmö sjukhem	(M)	41	130	14 128
1. Kronikeranstalter drivna av lands-					Romares stiftelse, Hälsingborg ¹⁸ ..	(M)	²⁰ 176	160	58 247
ting och städer utom landsting					Värnheims vårdhem, Malmö ^{17 18} ...	(M)	25	14	8 900
(huvudman L, där ej annat anges)					Anderslövs sjukhem	M	26	17	9 261
<i>Operated by counties and county</i>					Billesholms »	M	22	12	7 874
<i>boroughs</i>		8 749	(11 333)	3 004 250	Höganäs »	M	27	28	9 030
Blackebergs sjukhus, Bromma....(U)	A	112	186	37 254	Hörby »	M	40	39	14 189
*Fristads ålderdomshem, Spånga ^{17 18}	(U)	A	19	23	Lunds »	M	75	47	26 118
*Högalids vårdhem, Stockholm ^{17 18}	(U)	A	268	234	Sjöbo »	M	20	22	7 000
*Rosenlunds » , Stockholm ^{17 18}	(U)	A	510	378	Skurups »	M	26	8	9 813
*Sabbatsbergs » , Stockholm ^{17 18}	(U)	A	499	564	Svedala »	M	18	14	6 299
Stigberget-Åsö sjukhus, Stockholm (U)	A	219	593	76 916	Teckomatorps »	M	27	9	9 768
Stureby vårdh., sjukavd., Enskede ^{17 18}	(U)	A	593	536	Trelleborgs »	M	36	36	12 286
*Södermannagat. 2, vårdh., Sthlm ^{17 18}	(U)	A	93	57	Ystads »	M	40	48	12 497
Eira sjukhus ¹⁸ (stadens avd.)(U)	A	—	141	16 779	Falkenbergs »	N	43	61	15 545
(nedl. ^{18/10}) länets »	B	—	25	9 071	Kungsbacka »	N	40	80	14 324
Djursholms sjukhem ¹⁸	B	12	12	319	Laholms »	N	36	29	13 083
Lidingö » ¹⁸	B	75	143	26 619	Varbergs »	N	50	83	16 982
Lövstalunds » , Södertälje ¹⁸ ..	B	17	20	6 177	Svenskhögens »	O	60	154	21 355
Norrstälje » ¹⁸	B	40	69	14 252	Alingsås vårdhem	P	28	43	9 747
Svartsjö » ¹⁸	B	19	19	6 887	Bolltorps » , Alingsås	P	40	31	14 183
Södertälje » ¹⁸	B	50	58	12 445	Borås »	P	29	12	10 025
Upplands-Väsby » ¹⁸	B	30	47	10 543	Dalbobergens » , Vänersborg ...	P	²⁰ 37	209	13 207
					Dannebackens » , Trollhättan ...	P	21	38	7 416
					Fritsla »	P	31	30	11 006
					Högsäters »	P	20	32	6 404
					Kartens » , Vargön	P	36	61	12 414
					Melleruds »	P	26	10	9 582
					Skene »	P	26	33	9 096

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den 31/12	Antal intagna under året	Antal vårddagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den 31/12	Antal intagna under året	Antal vårddagar under året
Trollhättans vårdhem	P	40	32	13 206	(forts. I 2)				
Ulricehamns »	P	35	40	11 247	Gammalgården, Nybro	Hs	7	2	1 974
Falköpings »	R	29	45	11 151	*Halltorps ålderdomshem, Högarum (Kf)	Hs	10	3	2 695
Haga sjukhem, Tidaholm	R	32	21	11 773	Högeby »	Hs	8	12	2 748
Lidköpings vårdhem	R	22	11	7 974	Kalmar sjukhem	Hs	22	27	7 565
Mariestads »	R	21	26	6 582	Solgården, Päråd	Hs	13	11	2 917
Sjöryds » , Hjo	R	41	23	14 510	*Fristad, Visby ¹⁸	I	26	28	9 097
St. Ekebergs san., kron.avd., Axvall.	R	125	188	39 600	Bräkne-Hoby ålderdomshem	K	15	8	5 303
Arvika sjukhem	S	22	12	6 842	Ramdala »	K	5	6	1 825
Arvika nya »	S	54	96	17 863	Ronneby landskommuns ålderdoms- hem	K	16	19	5 628
Dalby sjukhem, Värmlands-Dalby	S	9	11	3 034	Agården, Johannishus	K	5	1	1 825
Ekshärads sjukhem	S	11	35	3 721	Landskrona sjukhem ¹⁸	M	22	24	8 030
Filipstads » ¹⁸	S	47	..	15 102	Mårtenslunds » , Lund	M	50	85	16 945
Karlstads »	S	75	129	26 679	Ystads »	M	16	42	8 622
Klaraborgs » , Karlstad	S	68	94	21 567	Hemgården, Eldsberga	N	7	6	2 490
Kristinehamns »	S	58	123	20 562	S:t Laurentiihemmet, Falkenberg	N	27	27	9 790
Sunne »	S	15	15	5 394	S:t Olofshemmet, Halmstad	N	49	84	17 757
Säffle »	S	22	47	7 685	Östergården, Varberg	N	33	64	10 300
Torsby »	S	19	31	7 100	Brastads ålderdomshem	O	6	—	2 190
Torsby las., kron. avd.	S	16	23	687	Bro » , Brodalen	O	3	—	1 095
Askersunds sjukhem	T	28	35	9 914	Jonsereds »	O	11	16	3 063
Hallsbergs »	T	31	38	10 967	Krokstads » , Hedekas	O	5	—	1 827
Kopparbergs »	T	60	54	20 334	Kungälv »	O	10	4	3 650
Lindesbergs »	T	20	14	7 381	Lilldals sjukstuga, Källekärr	O	23	91	6 034
Norra sjukhemmet, Örebro	T	172	124	48 996	Lysekils ålderdomshem	O	8	6	2 902
Västra »	T	120	114	42 992	Råda m. fl. » , Mölnlycke (Kf)	O	10	10	3 500
Sala sjukhem	U	54	208	19 266	Sotenäs kronikerhem, Tossene	O	16	10	6 060
Västerås »	U	181	242	65 175	Tanums ålderdomshem, Orrekläpp.	O	10	10	3 546
Elfgårdens » , Djurås	W	20	12	6 823	Alingsås »	P	10	16	3 619
Hedemora »	W	22	26	1 934	Kullings-Skövde sjukhem, Vårgårda	P	1	—	685
Hovgårdens » , Stora Tuna	W	21	42	7 430	Örby ålderdomshem, Kinna	P	6	2	2 059
Krylbo »	W	22	13	7 980	Fägre »	R	4	—	1 460
Leksands »	W	22	24	6 705	Lidköpings »	R	12	8	4 139
Lima »	W	10	29	3 226	*Mariestads »	R	13	..	4 745
Malungs »	W	30	52	10 316	Skara sjukhem	R	—	..	..
Svärdsjö »	W	10	8	3 600	Skövde ålderdomshem	R	14	12	4 886
Södra Dalarnas » , Hedemora	W	30	16	10 681	Tidaholms »	R	18	18	6 636
Västerdalarnas » , Vansbro	W	22	31	7 181	Backa » , Molkom	S	10	14	3 622

Älvdalens sjukhem	W	22	22	7 608	Eda ålderdomshem, Charlotten-				
Gävle stads " (U)	(X)	44	67	15 423	borg	S	11	32	3 586
Bergsjö " " " " " "	X	30	45	10 866	Filipstads " " " "	S	16	8	2 691
Ljusdals " " " " " "	X	30	38	10 562	Fogdhyttans " " " "	S	8	29	2 603
Ljusdals " " " " " "	X	52	105	10 222	Kroppa " " " "	S	15	22	4 966
Näs " " " " " "	X	38	15	9 910	Stagnellska hemmet, Karlstad	S	31	90	8 644
Sandvikens " " " " " "	X	24	19	8 600	Norra Råda vårdhem, Myra	S	12	15	3 595
Sävsåås vårdhem, Bollnäs	X	35	36	12 574	Ljusnarsbergs ålderdomshem, Rällsä	T	17	17	5 210
Välbo sjukhem, Hagastrom	X	21	35	7 136	Ö. Bohrs vårdhem, Vedevåg	T	13	19	4 521
Forsö " " " " " "	Y	39	51	13 632	Rättviks ålderdomshem	W	14	10	4 901
Frånö " " " " " "	Y	55	..	19 754	Färila " " " " " "	X	5	6	1 512
Fränsta " " " " " "	Y	22	19	7 800	Hanebo " " " " " "	X	10	7	3 235
Hammar " " " " " "	Y	40	26	14 511	Hedesunda " " " " " "	X	4	4	1 446
Husums " " " " " "	Y	23	13	8 227	Hille " " " " " "	X	9	5	3 285
Sundsvalls " " " " " "	Y	59	55	20 776	Hudiksvalls " " " " " "	X	15	12	5 149
Utanede " " " " " "	Y	20	14	7 097	Ljusdals " " " " " "	X	11	15	3 038
Kvarnsveds " " " " " "	Z	20	8	6 716	Söderala " " " " " "	X	20	40	8 201
Jörns " " " " " "	AC	20	244	11 548	*Söderhamns " " " " " "	X	17	5	6 935
Lövångers " " " " " "	AC	20	36	98	Ängsbackens sjukavd., Sandviken ¹⁸	X	10	3	3 570
Bodens " " " " " "	BD	53	63	18 746	Österfärnebo ålderdomshem	X	4	4	1 291
Kiruna vårdhem	BD	31	107	10 153	*Birstahemmet, Sundsbruk ¹⁸	Y	31	23	10 934
Räneå sjukhem	BD	20	26	953	Nätra ålderdomshem, Bjästa ¹⁸	Y	12	12	4 499
Älvshyns sjuk- o. förlossningshem	BD	20	52	176	Själövads " " " " " "	Y	—	2	950
Öjebyns sjukhem (nedl. ⁷ / ₄)	BD	—	7	2 816	Östersunds ålderdomshem	Z	11	4	3 844
					Sunnanå " " " " " "	AC	14	19	4 941

2. Kronikeranstalter drivna av primärkommuner inom landsting (lyder i regel under socialvårdsmyndighet) (huvudman K, där ej annat anges)
Operated by local communes.

*Årturbergs sjukhem, Södertälje ¹⁸	B	40	26	14 481
Knivstaorts ålderdomsh., Knivsta ¹⁸	B	11	6	3 910
Lidingö " " " " " "	B	23	25	7 306
*Nynäshamns " " " " " "	B	16	19	5 765
*Solna " " " " " "	B	15	48	5 475
*Sundbybergs sjukhem ¹⁸	B	15	16	5 355
Lena ålderdomshem, Vattholma	C	4	—	1 460
Uppsala ålderdomsh. o. sjukhem	C	30	22	10 568
Strängnäs ålderdomshem	D	6	3	2 160
Finspångs " " " " " "	E	16	27	6 343
Hjälmsäter, Linköping	E	82	73	11 323
Kolmårdens ålderdomshem	E	6	9	1 998
Höstro, Långaryd	F	12	4	4 359
Näsjöns ålderdomshem	F	12	6	4 017
Vilan, Skillingaryd	F	12	12	3 855
Hovmantorps ålderdomshem	G	4	1	1 391
Tallbacka, Markaryd	G	8	14	2 436

3. Enskilda sjukhem för kronikervård.
Private and funds.

*Ersta sjukhem, Diakonissanstalt, Sthlm	(P)	A	15	2	5 650
Stockholms sjukhem	(P)	A	135	43	54 429
Flen, Stift. Södermanl. läns sjukh.	(F)	D	32	12	11 580
*Lennings sjukhem, Norrköping	(P)	(E)	81	23	29 225
Vallahemmet, Linköping	(P)	E	35	23	12 496
Bergshems sjuk- o. vilohem, Gränna	(P)	F	18	30	4 539
Kjellbergs minne, Jönköping	(P)	F	18	7	6 366
*Hemmets sjukhem, Kalmar	(P)	Ha	18	2	5 716
*Gotlands " " " " " "	(P)	I	27	9	8 212
*Privata sjukhemmet, Osby	(P)	L	12	20	3 543
*Kjellstorps sjukhem, Hålsingborg	(P)	(M)	14	4	4 735
Ribbings " " " " " "	(F)	M	86	81	31 437
Göteborgs " " " " " "	(F)	(O)	96	30	34 765
*Örgryte privata sjukh., Gbg.	(P)	(O)	13	10	4 730
Ulrichham, För. Älvsh. läns sjukh.	(F)	P	37	24	13 355
Skövde, Stift. Skarab. läns sjukhem	(F)	R	41	33	12 573
*Fristads sjukhem, Härnösand	(F)	Y	30	8	10 441

Noter till tab. 11

- ¹ Beträffande huvudmännen, se koden på sida IX.
² Länsbokstaven avser huvudmannens län (stad) eller eljest det område, som huvudsakligen utnyttjar anstalten. Då fråga är om stad, som ej deltagit i landsting, har länsbokstaven satts inom parentes (dock ej för Stockholm, som har egen bokstav). Se koden sida IX.
³ Ungefärligt antal.
⁴ Avser den ¹⁰/₁₀₀.
⁵ Därbland även platser för annat än egentlig lasarettsvård. Jfr tab. 10.
⁶ Avser budgetåret 1954/55.
⁷ Holtermanska sjukhuset för hud- och könssjukdomar. Vasa sjukhus för kroniker (i tidigare årgångar har redovisats en medicinsk avd. på ca 500 vårdpl.).
⁸ Exkl. sinnessjukavdelning (374 vårdplatser). Se tab. 25 A.
⁹ Därav visst antal vårdplatser för kroniskt sjuka, enligt följande:
 (För delade lasarett med kronikerplatser hänvisas till tab. 10.)

Östhammars lasarett	34
Strömslads »	27
Alingsås »	30 (stängt hela året)
Svegs »	44
Haparanda »	20
Kalix »	47
Kiruna »	28
Summa på odelade lasarett	230 platser för kronikervård
Tingsryds sjukstuga	27
Bäckefors »	20
Svenljunga »	25
Domnarvets »	69
Särna »	10
Ströms »	50
Byske »	22
Dorotea »	9
Lycksele »	10
Malåträsk »	4
Nordmalings »	22
Sorsele »	6
Åsele »	9
Arjeplogs »	10
Arvidsjaurs »	21
Jokkmokks »	20
Pajala »	12
Vittangi »	15
Överkalix »	25
Övertorneå »	24

Summa på sjukstugor 410 platser för kronikervård
 Uddevalla epidemisjukstuga 49 platser för kronikervård

- ¹⁰ Enligt avtal disponeras större delen av vårdplatserna av landstinget.
¹¹ Platser för barnförämningsfall ingår.
¹² Exkl. Norrköpings, Sundsvalls och Bodens epidemisjukhus samt Sollefteå, Örnsköldsviks och Kiruna epidemisjukstugor.
¹³ Ett stort antal epidemivårdanstalter har förutom epidemivård även bedrivit annan akut kroppssjukvård eller kronikervård. Intagna och vård dagar för hela denna verksamhet ingår i talen för de särskilda anstalterna. (Se härom texten kap. 3.22.) Som ett uttryck för den egentliga epidemivården lämnas därför under summeraderna i tab. 11 F summariska uppgifter för antalet debiterade vård dagar för epidemilagsfall enligt till medicinalstyrelsen inkomna statsbidragsrekvisitioner. Dessa uppgifter är dock icke fullt jämförbara med övriga.

¹⁴ Dessutom 40 vårdplatser, som disponerats av Halmstads lasarett och ingår i redovisningen på tab. 11 A.

¹⁵ Därav visst antal vårdplatser för kronikervård, nämligen

Eksjö sanatorium	46
Kungshults »	32
Sundsvalls »	49
Hälsnäs »	44

¹⁶ Avdelningar för gynekologi ingår (ca 50 platser på Allmänna b. b., 49 platser på Södra b.b. och 20 platser på Motala b.b.).

¹⁷ Lyder under socialvårdsmyndighet.

¹⁸ Har ej statsbidrag till driften.

¹⁹ Därav 322 vårdplatser på statsbidragsberättigad avdelning. Övriga platser saknar statsbidrag.

²⁰ Här ingår vissa platser för lasarettsvård (ev. konvalescens) eller förlossningar enligt följande:

Malmö sjukhem	14 (radioterapi)
Liljeds »	5 (sjukstuga)
Dalbobergens sjukhem	17 (konvalesc.)
Ulricehamns »	4 (»)
Arvika nya »	10 (njurtbc)
Jörns »	10 (sjukstuga)

Summa 60 platser för lasarettsvård

Jörns och Lövsångers sjukhem vardera 6 platser för förlossningsvård, Älvsbyns sjukhem 8 platser för förlossningsvård.

²¹ Därav 16 platser på tuberkulosavdelning.

* — Ingår ej i den enligt sjukförsäkringslagen (§ 4) upprättade förteckningen över sjukvårdsanstalter.

Tab. 12. Befattningar och vakanser vid vissa kroppssjukhus den 31/12 1955*Posts and vacancies at certain hospitals for somatic diseases*

Anmärkning. Jfr beträffande läkare, sjuksköterskor och barnmorskor tab. 2 och 3. Full överensstämmelse mellan dessa tabeller och tab. 12 råder icke, då uppgifterna om läkare och barnmorskor i tab. 2 och 3 icke grundar sig på samma material som tab. 12 och icke avser exakt samma tidpunkt. Vad barnmorskorna angår, gäller dessutom, att denna

tabell icke omfattar de små, fristående förlösningssanstalterna. — Jfr även tab. N i kap. 3.22. Denna skiljer sig från tab. 12 bl. a. däri, att den inkluderar en del läkare, sjuksköterskor och barnmorskor, som verkat på anstalterna utan att där inneha tjänst i egentlig bemärkelse.

	Läkare <i>Physicians</i>	Sjuksköterskor (i sjukvård) <i>Nurses</i>	Barnmorskor <i>Midwives</i>	Sjukgymnaåster <i>Physiotherapists</i>	Sysselsättnings- o. arbetsrepariter <i>Occup. therapists</i>	Kuratorer <i>Social workers</i>	Skrivbiträden <i>Doctors' secretaries</i>	Övrig vårdpersonal <i>Auxiliary nursing personnel</i>	Husmodrar (sjuk- sköterskor) <i>Matrons</i>	Övrig förvalt- ningspersonal <i>Administ. staff</i>	Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	Summa <i>Total</i>
A. Befattningar vid:												
Undervisningslasarett ..	713	1 776	74	62	20	30	337	4 443	28	225	1 571	9 279
Övriga delade las. i stä- der utom landsting ..	397	1 142	79	50	17	27	176	2 998	18	126	1 046	6 076
Övriga delade las. inom landsting	986	3 134	242	127	20	48	398	8 105	91	316	3 094	16 561
Odelade lasarett	164	624	106	32	—	2 1/2	62	1 699	37	99	966	3 792
Samtliga lasarett	2 260	6 676	501	271	57	108	973	17 245	174	766	6 677	35 708
Vissa andra sjukhus av lasarettsskarakär	122	310	1	58	24	13	48	900	17	59	556	2 108
Sjukstugor	1 95	286	58	12	1 1/2	—	—	818	1	53	396	1 720
Sjukhärbergen	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	4	12
Epidemisjukhus	68	243	—	26	6	2 1/2	22	732	11	24	254	1 388
Epidemisjukstugor	—	39	—	1	—	—	—	120	—	—	39	199
Sanatorier	116	426	—	14	40	20	36	1 306	36	89	1 166	3 249
Tuberkulossjukstugor ..	—	14	—	—	1 1/2	—	—	51	—	6 1/2	36	109
Barnbördshus	13	48	26	2	—	1	2	202	2	10	89	395
Kronikeranstalter i landsting och städer utom landsting	16	502	—	34	17	5 1/2	—	2 443	—	47	796	3 860
Enskilda sjukhem för kronikervård	3	44	—	1 1/2	—	—	—	183	—	14	108	354
De 8 största av övriga enskilda sjukhem ...	25	178	—	4	—	1	—	288	5	24	269	794
Summa	2 718	8 766	586	424	146	151	1081	24 296	246	1 092	10 890	49 896
B. Vakanser¹ vid:												
Undervisningslasarett ..	2	8	—	—	—	—	—	—	..	..	..	(10)
Övriga delade las. i stä- der utom landsting ..	6	14	3	1 1/2	—	..	—	31	..	..	..	(54)
Övriga delade las. inom landsting	15	51	1 1/2	3 1/2	—	..	2 1/2	42	..	..	..	(115)
Odelade lasarett	1	20	—	3	—	..	1 1/2	4	..	..	..	(29)
Samtliga lasarett	24	93	3 1/2	7	—	..	3	77	..	..	..	(208)
Vissa andra sjukhus av lasarettsskarakär	—	4	—	3	—	..	—	32	..	..	..	(39)
Sjukstugor	—	13	—	2	—	..	—	7	..	..	..	(22)
Sjukhärbergen	—	—	—	—	—	..	—	—	..	..	..	(—)
Epidemisjukhus	—	3	—	1	—	..	—	7	..	..	..	(11)
Epidemisjukstugor	—	7	—	—	—	..	—	5	..	..	..	(12)
Sanatorier	4	38	—	1	—	..	—	104	..	..	..	(147)
Tuberkulossjukstugor ..	—	1	—	—	—	..	—	8	..	..	..	(9)
Barnbördshus	—	1	—	—	—	..	—	1	..	..	..	(2)
Kronikeranstalter i landsting och städer utom landsting	—	13	—	—	—	..	—	12	..	..	..	(25)
Enskilda sjukhem för kronikervård	—	1	—	—	—	..	—	—	..	..	..	(1)
De 8 största av övriga enskilda sjukhem ...	—	—	—	—	—	..	—	—	..	..	..	(—)
Summa	28	174	3 1/2	14	—	..	3	253	..	..	..	(476)

¹ Därav 45, vars innehavare är provinsial- eller annan tjänsteläkare och för vilka särskild tjänstårsrätt därför icke räknas. — ² Som helt saknat vikarie.

Tab. 13. Vissa epidemiska sjukdomar 1875—1955. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation (6:e revisionen)*Epidemic diseases 1875—1955. Numbering according to the international statistical classification (6th revision)*

Anmärkning. Materialet till denna tabell utgöres av förste provinsialläkarnas och med dessa jämställda stadsläkares rapporter.

Vid bedömningen av siffrorna måste hänsyn tagas till att de diagnostiska metoderna undergått betydande förändringar under tiden från 1875. Med bakteriologins utveckling har allt större möjligheter öppnats för en specifik diagnos, som vid t. ex. tyfus-paratyfus kommit att omfatta ett mycket stort antal bakteriearter, flertalet framkallande en annan sjukdomsbild (akuta *Salmonella*-gastro-enteriter) än den, som var karaktäristisk för sjukdomen

under periodens tidigare skede. Den väsentliga effekten av diagnostikens utveckling torde på denna punkt ha blivit en ökning av antalet rapporterade fall. För barnförlämnning infördes anmälningsplikt först år 1905. Siffrorna för denna sjukdom påverkas av att fall utan förlämnningar till en början anmäldes i mindre omfattning än senare.

I difteri har sedan 1894 även strypsjuka inkluderats i de till medicinalstyrelsen inkomna rapporterna. Före nämnda år redovisades strypsjuka särskilt. För att uppnå bättre jämförbarhet har denna sjukdom tillagts difterin även för perioden 1875—1893.

År Year	Schar- lakans- feber <i>Scarla- tina</i>	Difteri <i>Diph- theria</i>	Barn- för- läm- ning <i>Polio</i>	Salmo- nella- infek- tioner <i>Salmo- nella in- fections</i> 040— 042	Dy- sen- teri <i>Bacil- lary dysen- tery</i> 045	Meningo- kockme- ningit <i>Meningo- coccal menin- gitis</i> 057.0	År	Schar- lakans- feber	Difteri	Barn- för- läm- ning	Salmo- nella- infek- tioner	Dy- sen- teri	Menin- gokock- me- ningit
1875	4 117	2 733	..	7 153	812	37	1913	10 228	11 927	1 220	1 513	72	127
1876	9 684	4 043	..	5 995	405	39	1914	10 204	12 030	325	1 940	60	70
1877	16 682	4 116	..	5 002	443	30	1915	13 086	11 471	214	1 301	68	910
1878	15 655	5 492	..	8 282	587	47	1916	10 482	12 385	207	1 495	179	557
1879	10 060	5 801	..	5 178	245	27	1917	9 490	14 674	99	1 836	576	224
1880	8 461	7 258	..	6 271	1 014	21	1918	7 769	27 645	122	2 941	89	118
1881	6 195	7 732	..	4 398	814	32	1919	9 310	40 514	820	3 827	53	116
1882	6 066	8 020	..	6 288	4 211	40	1920	9 750	26 448	181	1 266	71	102
1883	13 661	8 581	..	5 898	512	400	1921	9 264	15 133	141	1 123	125	120
1884	14 327	6 901	..	6 304	357	83	1922	10 718	6 610	112	896	63	79
1885	14 443	5 386	..	4 510	179	77	1923	10 829	4 840	309	808	37	85
1886	12 900	5 025	..	6 045	694	94	1924	10 882	4 240	656	1 401	82	115
1887	9 698	6 284	..	4 698	254	112	1925	10 613	3 820	517	1 458	108	136
1888	6 084	4 798	..	3 736	139	117	1926	8 513	3 561	341	816	59	147
1889	6 991	4 878	..	6 866	226	196	1927	5 289	3 776	375	417	77	127
1890	12 975	6 848	..	4 263	175	605	1928	6 017	2 820	482	440	60	131
1891	8 994	5 853	..	4 010	697	227	1929	8 533	2 630	950	456	97	112
1892	9 628	6 776	..	4 194	236	102	1930	8 046	4 178	304	541	128	67
1893	12 046	10 086	..	3 949	739	111	1931	5 922	2 576	98	337	626	62
1894	9 818	10 196	..	3 826	327	122	1932	5 241	1 933	777	597	1 385	58
1895	7 345	8 675	..	3 547	330	96	1933	7 425	1 708	506	294	1 437	56
1896	7 586	8 061	..	3 438	692	165	1934	10 912	935	1 173	382	1 557	48
1897	6 487	8 837	..	2 751	518	118	1935	8 081	916	1 049	429	776	45
1898	5 745	11 219	..	2 351	332	89	1936	7 567	781	*3 112	511	464	51
1899	9 159	20 446	..	2 698	957	283	1937	14 572	299	*1 888	545	328	51
1900	9 428	21 004	..	2 200	865	255	1938	26 113	107	*1 450	447	522	53
1901	11 147	21 435	..	3 573	873	167	1939	40 505	181	*615	479	228	31
1902	9 180	14 993	..	1 440	277	99	1940	24 373	290	*450	456	166	32
1903	7 081	13 933	..	1 550	292	91	1941	12 953	280	*720	643	652	104
1904	8 312	14 994	..	1 717	395	102	1942	20 684	1 284	*750	270	1 458	110
1905	11 473	18 996	1 199	2 313	303	113	1943	29 812	2 457	*2 198	444	1 669	77
1906	8 122	15 298	429	1 823	225	82	1944	29 537	3 868	*2 716	258	1 786	118
1907	4 918	11 460	467	1 732	112	81	1945	15 931	2 620	*2 446	359	661	90
1908	5 750	8 856	316	1 916	321	66	1946	12 087	932	*558	677	480	130
1909	7 617	9 602	172	1 130	94	52	1947	11 111	357	*1 481	1 206	442	86
1910	9 614	10 460	186	1 866	136	611	1948	7 744	206	818	362	123	67
1911	12 000	12 027	3 646	1 916	113	40	1949	23 960	73	2 560	212	168	60
1912	9 043	10 294	4 112	1 214	57	68	1950	34 527	71	1 704	391	180	45
							1951	13 661	30	551	160	102	46
							1952	7 816	30	492	147	94	30
							1953	5 413	13	5 090	8 770	432	30
							1954	5 545	1	1 009	812	128	51
							1955	7 581	4	486	703	484	65

¹ Även puerperal scarlatina (stat. klass. 681). — * Inkl. fall utan förlämnning, vilka enligt de osäkra uppgifter, som finnes för vart och ett av åren 1936—1947 utgjorde respektive 517, 246, 163, 70, 56, 170, 121, 258, 265, 610, 133 och 416. För åren efter 1947 hänvisas till tab. 14. För åren före 1936 är antalet okänt.

Tab. 14. Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsplikt åren 1945—1955

Cases (as a rule only clinical) of notifiable infectious diseases reported during 1945—1955

År, månad Year, month	Scharlakansfeber <i>Scarlet fever</i>	Difteri (kliniska fall) <i>Diphtheria</i>	Barnförlämning <i>Acute polio</i>		Salmonella-infekt. utom tyfus (klin.) <i>Salmonella inf. excl. typhoid fever</i>	Tyfus (nervfeber) (kliniska fall) <i>Typhoid fever</i>	Dysenteri (rödsot) <i>Bacillary dysentery</i>	Inhemsk sömn-sjuka <i>Acute infectious encephalitis</i>	Meningo-kock-meningit (epid. hjärnf.) <i>Meningococcal meningitis</i>	Undulantfeber <i>Brucellosis</i>	Weills sjukdom <i>Weil's disease</i>	Infektiös hepatit (hepatitis epid.) <i>Infectious hepatitis</i>
			med förlämning paralytic	utan förlämning non paralytic								
Säsongfördelning år 1955:												
Januari	421	2	16	1	10	2	16	—	3	—	—	81
Februari	421	—	6	3	12	—	171	—	14	—	—	115
Mars	450	1	3	1	9	2	91	—	4	1	1	97
April	411	—	3	—	31	2	35	—	5	—	—	82
Maj	410	—	2	2	103	—	8	—	2	1	—	75
Juni	289	—	4	2	67	1	48	—	7	—	—	62
Juli	213	—	13	5	60	—	11	—	3	—	—	57
Augusti	252	—	31	38	183	4	37	—	4	—	—	76
September	584	—	54	20	100	3	52	—	3	1	1	69
Oktober	1 129	—	98	57	68	2	8	—	11	—	2	84
November	1 554	—	56	20	32	—	3	—	6	—	1	104
December	1 447	1	39	12	10	2	4	—	3	—	—	136
Summa 1955 Total ¹	7 581	4	325	161	685	18	484	—	65	3	5	1 038
• 1954 ¹	5 545	1	554	455	800	12	128	1	51	—	—	1 101
• 1953 ¹	5 413	13	3 029	2 061	8 760	10	432	1	30	9	1	1 087
• 1952 ¹	7 816	30	363	129	129	18	94	2	30	6	—	1 200
• 1951 ¹	13 661	30	339	212	140	20	102	5	46	7	3	1 221
• 1950	34 527	71	1 164	540	3 360	31	180	5	45	17	—	2 522
• 1949	23 960	73	1 843	717	1 165	47	168	5	60	17	3	6 313
• 1948	7 744	206	63 6	182	3 306	56	123	5	67	25	5	11 667
• 1947	11 111	357	1 481	—	1 061	145	442	16	86	32	11	8 648
• 1946	12 087	932	558	—	623	54	480	27	130	45	10	7 122
• 1945	15 931	2 620	2 446	—	359	—	661	8	90	41	12	7 427
Medeltal per år Average 1946—1955	12 945	172	1 475	—	1 303	41	263	7	61	16	4	4 192
Därav under:												
Januari	1 149	28	47	—	24	3	16	1	5	1	0	414
Februari	1 005	17	21	—	32	2	28	1	7	1	0	383
Mars	945	15	15	—	26	2	30	0	5	2	0	393
April	804	16	11	—	19	2	19	0	4	2	0	346
Maj	779	12	12	—	41	1	8	0	4	1	0	317
Juni	717	10	20	—	256	2	16	0	4	2	0	271
Juli	509	9	68	—	548	8	12	1	4	1	1	257
Augusti	637	11	241	—	138	6	25	1	6	1	0	310
September	1 179	11	371	—	105	5	25	1	5	1	1	379
Oktober	1 899	12	373	—	49	4	35	1	7	1	1	390
November	1 844	15	206	—	36	3	36	1	5	1	1	388
December	1 478	16	90	—	29	3	13	0	5	2	0	344

¹ Se texten kap. 4 angående materialet — * För salmonellainfektioner tillkommer uppgifter om bacillbärande med 5 för tyfus och 193 för andra salmonellainfektioner. — * Inkl. bacillbärande (se texten).

Tab. 15. Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsskyldighet länsvís år 1955

Cases of notifiable infectious diseases (clinical cases) reported during the year in each county (county borough)

Län, vissa städer Counties, county boroughs	Scharlakansfeber <i>Scarlet fever</i>	Difteri (kliniska fall) <i>Diphtheria</i>	Barnförlämning <i>Acute polio</i>		Salmonella-infekt. utom tyfus (klin.) <i>Salmonella inf. excl. typhoid fever</i>	Tyfus (nervfeber) (kliniska fall) <i>Typhoid fever</i>	Dysenterier (rödsot) <i>Bacillary dysentery</i>	Inhemsk sömn-sjukan <i>Acute infectious encephalitis</i>	Meningokockmeningit (epid. hjärnfeber) <i>Meningococcal mening.</i>	Meningencefalit <i>Viral men. enceph. (stat. class. 096)</i>	Undulantfeber <i>Brucellosis</i>	Weils sjukdom <i>Weill's disease</i>	Infektiös hepatit (hepat. epid.) <i>Infectious hepatitis</i>	Övriga epidemiska sjukdomar <i>Other notifiable inf. diseases</i>	Summa <i>Total</i>
			med förlämning <i>paralytic</i>	utan förlämning <i>non paralytic</i>											
Stockholms stad	736	—	45	14	72	2	12	—	7	—	—	1	195	—	1 084
Stockholms län	309	1	20	27	34	—	80	—	12	33	1	—	76	—	593
Uppsala *	79	—	3	2	7	—	5	—	1	—	—	—	18	—	115
Södermanlands *	201	—	6	2	10	—	88	—	4	27	—	—	29	—	367
Norrköpings stad	74	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	13	—	90
Östergötlands län i övr.	265	1	2	1	13	—	1	—	2	—	—	3	21	—	309
Jönköpings län	485	—	14	7	17	—	1	—	3	18	—	—	109	* 1	655
Kronobergs *	51	—	4	—	7	—	41	—	—	—	—	—	11	—	114
Kalmar läns n:a	61	—	4	1	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	72
Kalmar läns s:a	194	—	—	1	3	—	2	—	—	—	—	—	25	—	225
Gotlands län	112	—	1	2	3	1	—	—	—	1	—	—	66	—	186
Blekinge *	158	—	14	7	11	1	6	—	2	70	—	1	6	—	276
Kristianstads *	312	—	6	2	65	—	196	—	—	17	—	—	13	—	611
Malmö stad	254	—	7	4	19	1	19	—	1	—	2	—	29	—	336
Hälsingborgs *	397	—	3	4	15	—	—	—	—	—	—	—	2	—	421
Malmöhus län i övr.	256	—	4	5	11	—	6	—	4	5	—	—	8	—	299
Hallands län	142	—	10	1	13	—	4	—	1	3	—	—	4	—	178
Göteborgs stad	408	—	25	5	32	2	2	—	1	15	—	—	70	—	560
Göteborgs o. Bohus län i övr.	246	—	15	3	12	1	—	—	2	—	—	—	11	* 5	295
Älvsborgs län	367	—	27	6	100	1	2	—	4	4	—	—	33	—	544
Skaraborgs *	633	—	13	1	5	—	11	—	—	14	—	—	25	—	702
Värmlands *	191	—	9	3	56	—	1	—	5	5	—	—	15	* 1	286
Örebro *	262	—	6	2	8	1	—	—	2	4	—	—	24	—	309
Västmanlands *	409	—	4	—	8	—	—	—	2	5	—	—	49	—	477
Kopparbergs *	287	2	11	5	147	—	1	—	4	9	—	—	46	—	512
Gävleborgs *	251	—	11	3	2	2	—	—	2	1	—	—	20	—	292
Västernorrlands *	181	—	9	2	5	1	2	—	—	2	—	—	47	* 1	200
Jämtlands *	46	—	20	26	1	3	—	—	1	5	—	—	8	—	110
Västerbottens *	114	—	27	16	3	—	3	—	1	2	—	—	12	—	178
Norrbottnens *	150	—	5	9	1	2	—	—	4	—	—	—	50	—	221
Hela riket	7 581	4	325	161	685	18	484	—	65	240	3	5	1 088	8	10 617

* Malaria. — * Tularemi. — * Elakartad gastro-enteritis hos barn under 2 år. — * Betr. bacillbärare se not till tab. 14.

Tab. 16 Fall av venerisk sjukdom år 1955 fördelade dels efter bostadsort, dels efter smittningsort jämte översikt för åren 1946–1954

Cases of venereal diseases according to place of domicile and place of infection

Län, vissa städer <i>Counties, county boroughs</i>	Ärvt syfilis <i>Congenital syphilis</i>		Förvärvat syfilis <i>Acquired syphilis</i>			Gonorré <i>Gonorrhoea</i>			Ulcus molle <i>Chancroid</i>			Summa <i>Total</i>	På 1 000 av folk- mängden <i>Per 1000 in- habitants</i>
	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Summa <i>Total</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Summa <i>Total</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	S:a <i>Total</i>		
Bostadsort. Patients' domicile.													
Stockholms stad	1	1	12	9	21	2 534	1 675	4 209	1	—	1	4 233	5,4
„ „ län	—	—	1	1	2	514	218	732	1	—	1	735	1,9
Uppsala „	—	—	1	1	2	193	107	300	—	—	—	302	1,9
Södermanlands „	—	—	3	1	4	190	108	298	—	—	—	302	1,4
Norrköpings stad	—	—	1	—	1	191	89	280	—	—	—	281	3,2
Östergötlands län i övr. „	—	—	1	—	1	127	65	192	—	—	—	193	0,7
Jönköpings län	1	—	1	4	5	120	49	169	—	—	—	175	0,6
Kronobergs „	—	—	1	—	1	46	13	59	—	—	—	60	0,4
Kalmar „	1	—	9	1	10	142	33	175	—	—	—	186	0,8
Gotlands „	—	—	1	—	1	44	23	67	—	—	—	68	1,2
Blekinge „	—	—	3	1	4	113	39	152	—	—	—	156	1,1
Kristianstads „	—	1	1	1	2	118	49	167	—	—	—	170	0,7
Malmö stad	—	—	6	5	11	395	245	640	—	—	—	651	3,1
Hälsingborgs stad	—	—	10	5	15	126	50	176	3	—	3	194	2,6
Malmöhus län i övr. „	—	—	10	2	12	180	76	256	—	—	—	268	0,8
Hallands län	—	—	3	1	4	71	43	114	2	—	2	120	0,7
Göteborgs stad	—	—	23	13	36	1 062	712	1 774	6	—	6	1 816	4,8
Göteb. o. Boh. län i övr. „	2	—	4	3	7	185	60	245	—	—	—	254	1,2
Älvsborgs län	—	—	3	2	5	320	183	503	1	—	1	509	1,4
Skaraborgs „	—	—	1	3	4	135	72	207	—	—	—	211	0,8
Värmlands „	—	—	1	2	3	251	104	355	—	—	—	358	1,2
Örebro „	—	—	2	1	3	258	130	388	—	—	—	391	1,5
Västmanlands „	—	1	1	1	2	188	73	261	—	—	—	264	1,2
Kopparbergs „	—	—	—	—	—	314	122	436	—	—	—	436	1,6
Gävleborgs „	—	—	1	1	2	398	164	562	—	—	—	564	1,9
Västernorrlands „	1	—	1	1	2	326	138	464	2	—	2	469	1,6
Jämtlands „	—	—	—	—	—	178	84	262	—	—	—	262	1,8
Västerbottens „	—	—	2	—	2	116	55	171	—	—	—	173	0,7
Norrbottnens „	—	—	2	4	6	192	46	238	—	—	—	244	1,0
Summa Total 1955	6	3	105	63	168	9 027	4 825	13 852	16	—	16	14 045	1,9
Smittningsort för ovanstående fall. Place of infection.													
De fem största städerna	1	1	30	32	62	4 323	2 845	7 168	2	—	2	7 234	..
Sverige i övrigt	3	1	18	12	30	3 582	1 820	5 402	1	—	1	5 437	..
Danmark	—	—	6	—	6	264	19	283	1	—	1	290	..
Finland	—	—	—	1	1	60	8	68	—	—	—	69	..
Norge	—	—	4	—	4	49	7	56	1	—	1	61	..
Övriga utlandet	—	—	29	4	33	584	17	601	11	—	11	645	..
Okänd ort	2	1	18	14	32	165	109	274	—	—	—	309	..
Summa Total 1954	2	9	108	54	162	8 903	4 814	13 717	23	1	24	13 914	1,9
„ „ 1953	7	6	105	79	184	9 261	4 791	14 052	11	1	12	14 261	2,0
„ „ 1952	8	4	208	127	335	9 852	5 111	14 963	26	4	30	15 340	2,1
„ „ 1951	10	10	273	180	453	9 170	4 124	13 294	26	1	27	13 794	1,9
„ „ 1950	8	12	358	250	608	7 005	3 207	10 212	40	3	43	10 883	1,5
„ „ 1949	11	15	436	290	726	6 831	2 912	9 743	58	6	64	10 559	1,5
„ „ 1948	9	18	659	342	1 001	7 411	3 101	10 512	83	5	88	11 628	1,7
„ „ 1947	12	19	787	489	1 276	8 083	3 567	11 650	90	11	101	13 058	1,9
„ „ 1946	16	26	812	525	1 337	10 234	4 758	14 992	82	6	88	16 459	2,4

Tab. 17. Fall av venerisk sjukdom år 1955 efter ålder och kön

Cases of venereal diseases by age and sex

Sjukdom Disease	Summa Total	Den smittades ålder Age of the infected										
		under 1 år under 1 year	1-9 år years	10-14 år years	15-19 år years	20-24 år years	25-29 år years	30-39 år years	40-49 år years	50-59 år years	60 år o. däröver 60 years and more	okänd ålder un- known age
Syfilis ¹ (M. M.)	111	2	2	1	5	23	22	30	18	7	1	—
Syphilis (Kv. F.)	66	—	1	1	7	15	15	13	10	2	2	—
Summa Total	177	2	3	2	12	38	37	43	28	9	3	—
Gonorré (M. M.)	9 027	—	—	6	1 142	2 989	2 062	1 961	663	162	32	10
Gonorrhoea (Kv. F.)	4 825	1	7	31	1 316	1 413	836	839	298	76	4	4
Summa Total	13 852	1	7	37	2 458	4 402	2 898	2 800	961	238	36	14
Ulcus molle (M. M.)	16	—	—	—	2	6	3	4	1	—	—	—
Chancroid (Kv. F.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa Total	16	—	—	—	2	6	3	4	1	—	—	—

¹ Här ingår samtliga fall av syfilis, såväl medfödd som förvärvad. Congenital and acquired.Tab. 18. Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar 1946—1955. Antal undersökta civila personer (exkl. patienter på sinnessjukhus) och gjorda fynd
Massradiofluorography of the Royal Medical Board

Län, städer Counties, county boroughs concerned	Antal skärmbildsundersökta per- soner Number of persons examined				Därav med nedanstående fynd 1946—1955 Number of findings			
	1946— 1953	1954	1955	Summa 1946— 1955 Total	Pågående el. ej säkert läkta fall av tuberkulos ¹	Do i % av de undersökta ²	Övrigt patolo- giakt Other findings	Osäkra fynd Uncertain findings
Stockholms stad	413 009	—	108 932	521 941	19 606	3,8	..	2 523
Stockholms län	277 964	147 453	66 269	491 686	13 127	2,7	1 062	3 533
Uppsala län	—	—	96 541	96 541	2 060	2,1	965	1 321
Södermanlands län	207 060	124 818	14 345	346 223	7 562	2,2	833	2 155
Norrköpings stad	61 380	—	—	61 380	2 284	3,7	..	435
Östergötlands län i övr.	205 509	—	—	205 509	5 717	2,8	..	1 669
Jönköpings län	185 830	—	73 838	259 668	7 516	2,9	702	1 901
Kronobergs län	99 202	30 217	—	129 419	3 373	2,6	700	1 044
Kalmar län	180 227	—	—	180 227	5 905	3,3	..	1 494
Blekinge län	102 154	—	—	102 154	4 729	4,6	..	1 085
Hälsingborgs stad	53 592	—	—	53 592	1 410	2,6	207	339
Hallands län	125 090	—	—	125 090	3 976	3,2	359	1 207
Göteborgs stad	259 847	—	—	259 847	9 890	3,8	1 194	1 428
Göteborgs o. Bohus län i övr.	150 661	—	—	150 661	6 059	4,0	..	1 304
Älvsborgs län	273 539	—	—	273 539	10 619	3,9	..	2 362
Skaraborgs län	183 984	—	—	183 984	5 285	2,9	..	1 325
Värmlands län	65 296	107 270	74 137	246 703	4 929	2,0	1 308	1 857
Västmanlands län	92 200	71 843	—	164 043	3 509	2,1	1 104	1 189
Kopparbergs län	206 570	—	—	206 570	7 103	3,4	..	1 548
Gävle stad	32 269	—	—	32 269	881	2,7	135	126
Gävleborgs län i övr.	186 918	—	32 828	219 746	6 656	3,0	..	1 513
Västernorrlands län	221 886	—	—	221 886	9 804	4,4	..	2 015
Västerbottens län	—	22 383	59 152	81 535	2 172	2,7	429	457
Norrbottnens län	—	6 402	—	6 402	163	2,5	27	43
Summa Total	3 584 187	510 386	526 042	4 620 615	144 325	3,1	..	33 873

¹ Active or not definitely healed TB. Inklusive fall under dispensärkontroll. Inclusive of cases already controlled by TB dispensary. — ² Per cent of persons examined.

Tab. 19. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1955 enligt uppgifter från Nationalföreningen mot tuberkulos

Tuberculosis morbidity and mortality

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Tbc-fall kvarstående i central- dispensärregister den 31/12 <i>Persons with TB registered at Central dispensaries</i>					Nypptäckta tbc-fall införda i centraldispensärregister <i>New findings of TB entered into registers of Central dispensaries</i>					Avlidna i tbc (alla slag) enligt statistiska central- byråns material (prelimi- när uppgift) <i>Deaths from TB (all forms)</i>			
	Hela an- talet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>			Hela an- talet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>		Antal ¹ Num- ber	På 1 000 inv.	Antal ¹ Num- ber	På 1 000 inv.	
			Hela an- talet <i>All cases</i>	Öppen tbc <i>Contagious</i>				Hela an- talet <i>All cases</i>	Öppen tbc <i>Contagious</i>					
				Antal <i>Num- ber</i>	På 1 000 inv.				Antal <i>Num- ber</i>					På 1 000 inv.
Stockholms stad	9 307	12,0	7 849	897	1,1	936	1,2	733	251	0,3	..	..	..	
Stockholms län	4 052	10,4	3 484	226	0,6	463	1,2	374	44	0,1	..	..	..	
Uppsala län	1 708	10,6	1 394	109	0,7	154	1,0	110	29	0,2	..	..	..	
Södermanlands län	1 769	8,0	1 423	145	0,7	163	0,7	112	25	0,1	..	..	..	
Norrköpings stad	639	7,3	533	72	0,8	58	0,7	35	16	0,2	..	..	..	
Östergötlands län i övrigt .	2 369	9,0	1 883	204	0,8	154	0,6	100	32	0,1	..	..	..	
Jönköpings län	2 099	7,5	1 597	189	0,7	234	0,8	147	37	0,1	..	..	..	
Kronobergs län	1 505	9,4	1 229	174	1,1	110	0,7	70	14	0,1	..	..	..	
Kalmar län (norra o. södra)	2 296	9,7	1 889	170	0,7	151	0,6	98	15	0,1	..	..	..	
Gotlands län	724	12,7	611	57	1,0	66	1,2	45	25	0,4	..	..	..	
Blekinge län	1 653	11,3	1 366	246	1,7	140	1,0	89	37	0,3	..	..	..	
Kristianstads län	2 613	10,1	2 099	194	0,7	124	0,5	91	32	0,1	..	..	..	
Malmö stad	2 007	9,7	1 756	96	0,5	147	0,7	112	39	0,2	..	..	..	
Hälsingborgs stad	535	7,2	469	40	0,5	38	0,5	24	12	0,2	..	..	..	
Malmöhus län i övr.	2 847	9,0	2 559	80	0,3	209	0,7	158	40	0,1	..	..	..	
Hallands län	1 131	6,8	904	134	0,8	100	0,6	54	20	0,1	..	..	..	
Göteborgs stad	3 524	9,3	3 003	286	0,8	243	0,6	170	55	0,1	..	..	..	
Göteborgs o. Bohus län i övr.	1 709	8,3	1 326	134	0,6	145	0,7	93	41	0,2	..	..	..	
Älvsborgs län	2 499	6,8	1 976	228	0,6	245	0,7	150	52	0,1	..	..	..	
Skaraborgs län	1 207	4,8	621	161	0,6	177	0,7	79	22	0,1	..	..	..	
Värmlands län	2 476	8,6	1 912	152	0,5	363	1,3	268	64	0,2	..	..	..	
Örebro län	2 093	8,2	1 409	174	0,7	200	0,8	124	48	0,2	..	..	..	
Västmanlands län	1 309	6,1	1 008	318	1,5	114	0,5	72	42	0,2	..	..	..	
Kopparbergs län	2 289	8,2	1 778	214	0,8	220	0,8	126	59	0,2	..	..	..	
Gävle stad	429	8,5	364	13	0,3	39	0,8	30	13	0,3	..	..	..	
Gävleborgs län i övr.	2 287	9,5	1 824	162	0,7	293	1,2	198	70	0,3	..	..	..	
Västernorrlands län	4 239	14,7	3 122	152	0,5	334	1,2	213	68	0,2	..	..	..	
Jämtlands län	1 319	9,1	915	29	0,2	140	1,0	80	32	0,2	..	..	..	
Västerbottens län	3 518	14,8	2 896	141	0,6	344	1,1	227	48	0,2	..	..	..	
Norrbottnens län	3 368	13,4	2 608	286	1,1	300	1,2	203	73	0,3	..	..	..	
Summa Total 1955	69 520	9,6	55 807	5 483	0,8	6 404	0,9	4 385	1 355	0,2	2 780	0,11	..	
1954	71 680	9,9	56 170	6 166	0,9	7 256	1,0	4 769	1 380	0,2	935	0,13	..	
1953	74 649	10,4	57 104	6 685	0,9	7 724	1,1	4 991	1 391	0,2	1 022	0,15	..	
1952	77 754	10,9	58 324	7 043	1,0	8 516	1,2	5 438	1 496	0,2	1 233	0,17	..	
1951	80 840	11,4	59 320	7 537	1,1	10 108	1,4	6 660	1 590	0,2	1 617	0,23	..	
1950	82 542	11,8	59 320	7 905	1,1	10 550	1,5	6 588	1 655	0,2	1 553	0,22	..	
1949	84 633	12,2	59 172	8 443	1,2	11 611	1,7	7 392	1 775	0,3	1 995	0,29	..	
1948	86 938	12,6	59 192	8 474	1,2	12 808	1,9	7 933	2 117	0,3	2 813	0,41	..	

¹ Exkl. i vårt land icke kyrkobokförda utlänningar. Dessas antal torde ha varit mycket ringa. Exempelvis utgjorde de år 1952 20 personer, som ingår i talet 1233. — ² Preliminär uppgift.

Tab. 20. Förlossningar¹ och födda barn år 1955 fördelade efter sjukvårdsområden och vårdform

Sjukvårdsområden och vårdform <i>Counties, county boroughs and type of care</i>	Antal förloss- ningar ¹ <i>No. of deliveries</i>		Antal födda barn ² <i>No. of newborn</i>								
	Hela antalet <i>Total</i>	Därav fall, då modern avlidit <i>Cases when mother died</i>	Fullgångna ³ <i>Mature</i>				Ofullgångna <i>Immature</i>				Summa födda <i>Total</i> <i>No. of newborn</i>
			Levande födda ⁴ <i>Liveborn</i>	Därav avlidna ⁵ <i>Deceased</i>	Dödfödda <i>Stillborn</i>	Därav döda under förlossningen <i>Dead during delivery</i>	Levande födda ⁴ <i>Liveborn</i>	Därav avlidna ⁵ <i>Deceased</i>	Dödfödda <i>Stillborn</i>	Därav döda under förlossningen <i>Dead during delivery</i>	
Stockholms stad och län											
Sluten vård.....	17 032	1	16 210	71	150	72	745	113	122	37	17 227
Öppen vård, staden.....	27	—	25	—	1	1	1	—	—	—	27
„ „ „ länet.....	69	—	70	—	—	—	—	—	—	—	70
Uppsala län.....	SL. v. 2 886	2	2 748	20	31	14	116	23	18	5	2 913
„ „ „ Ö. v.	10	—	10	—	—	—	—	—	—	—	10
Södermanlands län.....	SL. v. 3 157	1	3 013	10	18	7	133	18	20	12	3 184
„ „ „ Ö. v.	21	—	22	—	—	—	—	—	—	—	22
Norrköpings stad.....	SL. v. 1 588	—	1 520	8	11	4	66	8	9	1	1 606
„ „ „ Ö. v.	4	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Östergötlands län i övr.	SL. v. 3 511	3	3 339	10	41	17	149	15	23	2	3 552
„ „ „ Ö. v.	51	—	45	—	3	—	2	1	2	—	52
Jönköpings län.....	SL. v. 4 287	5	4 046	20	49	28	218	47	37	7	4 350
„ „ „ Ö. v.	62	—	57	—	—	—	4	2	1	—	62
Kronobergs län.....	SL. v. 2 104	1	1 988	7	19	5	93	14	13	6	2 113
„ „ „ Ö. v.	102	—	98	—	1	—	2	—	1	—	102
Kalmar läns norra.....	SL. v. 1 102	—	1 045	2	12	6	44	9	7	—	1 108
„ „ „ Ö. v.	13	—	10	—	—	—	3	—	—	—	13
Kalmar läns södra.....	SL. v. 2 151	1	2 058	12	22	15	91	14	11	4	2 182
„ „ „ Ö. v.	41	—	37	1	—	—	4	1	—	—	41
Gotlands län.....	SL. v. 730	—	689	2	7	3	34	8	9	2	739
„ „ „ Ö. v.	163	—	156	—	1	1	5	1	1	—	163
Blekinge län.....	SL. v. 1 949	—	1 831	12	21	10	99	15	17	3	1 968
„ „ „ Ö. v.	42	—	39	—	—	—	3	—	—	—	42
Kristianstads län.....	SL. v. 3 706	2	3 525	14	35	19	162	26	25	12	3 747
„ „ „ Ö. v.	81	—	72	—	—	—	8	1	2	1	82
Malmö stad.....	SL. v. 2 966	—	2 817	13	23	6	131	19	21	2	2 992
„ „ „ Ö. v.	8	—	8	—	—	—	—	—	—	—	8
Hälsingborgs stad.....	SL. v. 1 505	1	1 421	8	14	6	65	1	16	2	1 516
„ „ „ Ö. v.	9	—	9	—	—	—	—	—	—	—	9
Malmöhus län i övrigt..	SL. v. 3 889	1	3 683	6	30	5	195	26	30	5	3 938
„ „ „ Ö. v.	21	—	19	2	1	1	2	—	—	—	22
Hallands län.....	SL. v. 2 386	3	2 271	7	29	12	98	14	18	3	2 416
„ „ „ Ö. v.	36	—	35	—	1	—	—	—	—	—	36

¹ Tabellen omfattar förlossningar på anstalter samt utom anstalt, när barnmorska biträdd. Icke redovisat i tabellen är det lilla antal förlossningar utom anstalt, där barnmorska icke biträdd. *The table comprises deliveries at hospitals and maternity homes as well as in private homes in case a midwife has assisted, i. e. practically all deliveries which have taken place.*

² Barn = levande födda och sådana dödfödda, som mäter minst 35 cm i längd. *Child = all liveborn and still-born having a length of at least 35 cm.*

³ Fostrets vikt över 2 500 g. *Weight of fetus more than 2 500 g.*

⁴ Levande födda = foster, som andats. *Liveborn = Fetus, who has breathed.*

⁵ Beträffande på anstalt födda inom 7 dagar från födelsen och beträffande övriga 10 dagar. *Within 7 days from delivery (10 days as regards children not born at maternity institution).*

Deliveries¹ and newborn according to regions and type of care

Sjukvårdsområden och vårdform	Antal förlossningar		Antal födda barn								Summa födda
	Hela antalet	Därav fall, då modern avlidit	Fullgångna				Ofullgångna				
			Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under förlossningen	Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under förlossningen	
Göteborgs stad	Sl. v. 5 890	2	5 603	21	50	27	263	40	36	13	5 952
	Ö. v. 34	—	32	—	—	—	2	—	—	—	34
Göteborgs o. Bohusl. övr. Sl. v. 2 803	—	—	2 687	9	31	15	109	20	11	3	2 838
	Ö. v. 125	—	120	—	—	—	5	—	—	—	125
Älvsborgs län	Sl. v. 5 020	1	4 757	20	51	28	228	34	42	12	5 078
	Ö. v. 289	—	277	—	1	1	8	3	5	2	291
Skaraborgs län	Sl. v. 3 605	3	3 459	16	31	8	138	31	31	10	3 659
	Ö. v. 54	—	52	2	—	—	—	—	2	—	54
Värmlands län	Sl. v. 3 923	3	3 721	14	39	21	177	34	32	7	3 969
	Ö. v. 92	—	78	—	—	—	9	—	5	—	92
Örebro län	Sl. v. 3 374	1	3 205	14	47	16	125	23	31	1	3 408
	Ö. v. 56	—	56	—	—	—	—	—	—	—	56
Västmanlands län	Sl. v. 3 411	4	3 227	7	35	23	141	28	25	9	3 428
	Ö. v. 46	—	45	—	—	—	1	—	—	—	46
Kopparbergs län	Sl. v. 4 029	2	3 829	12	62	31	161	31	19	3	4 071
	Ö. v. 146	—	135	—	3	1	7	1	2	—	147
Gävle stad	Sl. v. 1 462	—	1 357	7	17	12	83	6	19	5	1 476
	Ö. v. 2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Gävleborgs län i övrigt. Sl. v. 2 644	—	—	2 525	16	21	8	104	19	18	5	2 668
	Ö. v. 124	—	119	6	—	—	3	1	2	—	124
Västernorrlands län Sl. v. 3 946	—	—	3 748	23	42	26	187	31	25	6	4 002
	Ö. v. 198	—	192	1	2	—	5	—	—	—	199
Jämtlands län	Sl. v. 1 725	1	1 653	13	18	9	63	13	12	3	1 746
	Ö. v. 489	—	468	3	4	1	14	1	3	1	489
Västerbottens län	Sl. v. 3 901	1	3 717	15	97	24	160	20	30	5	4 004
	Ö. v. 70	—	66	1	—	—	4	—	—	—	70
Norrbottens län	Sl. v. 4 586	3	4 322	12	54	24	214	38	39	7	4 629
	Ö. v. 136	—	125	—	2	1	6	—	3	—	136
Summa slutet vård	105 268	45	100 014	421	1 107	501	4 592	738	766	192	106 479
Därav anstalt av typ I ⁶	63 682	24	60 393	274	633	299	2 853	458	502	123	64 381
” ” ” ” II ⁶	35 969	20	34 159	127	402	193	1 588	269	239	64	36 388
” ” ” ” III ⁶	5 459	1	5 310	20	71	9	144	11	24	5	5 549
” sjukstugor utan barnbördsavdelning	158	—	152	—	1	—	7	—	1	—	161
Summa öppen vård	2 621	—	2 482	16	20	7	100	12	29	4	2 631
Totalsumma	107 889	45	102 496	437	1 127	508	4 692	750	795	196	109 110

⁶ Typ I = Specialanstalt för förlossningsvård med särskild, specialutbildad läkare. *Maternity hospital (department) with a specialist obstetrician of its own.*

Typ II = Annan förlossningsavdelning än typ I vid lasarett eller förlossningsavdelning vid sjukstuga. *Other maternity department at general hospital or cottage hospital than type I.*

Typ III = Andra anstalter än typ I och II (t.ex.

förlossningshem, förlossningsrum). *Other maternity institution than type I and II (maternity home).*

Öppen vård = t.ex. i patientens eller barnmorskans hem. *Not in maternity institution but under the care of a midwife.*

⁷ Enligt preliminär uppgift från statistiska centralbyrån uppgick år 1955 antalet födda i hela riket till 109 148, varav 107 314 levande och 1 834 dödfödda.

Tab. 21. Fall av skador genom våld intagna på sjukhus år 1935

Cases of injuries through accidents, poisonings and violence admitted into hospitals

Anmärkning. Materialet utgöres av årsberättelser från lasarett, sjukstugor, sjukhärbargen, garnissonssjukhus och barnsjukhus. Uppgifter saknas dock från en del anstalter (eller avdelningar av anstalter), som veterligen vårdat skadefall. Med anledning härav har summorna för anstalter, som inkommit med uppgift, höjts i den proportion, med vilken vårdplatsantalet för samtliga sjukhus av angivna slag översteg

platsantalet för dem, som lämnat uppgift. Hänsyn har härvid tagits endast till vårdplatser, som vanligtvis tar emot olycksfall. Denna kamptettering har utförts separat för odelade lasarett o. dyl., medicinska, kirurgiska och pediatrikska avdelningar. Effekten på skadefallens totalsumma har blivit en höjning från 49 273 till här redovisade 51 893, d. v. s. med 5,3 %.

Nr i den internationella klassifikationen	Beskrivning (nummer i svensk klassifikation)	Intagna <i>Persons admitted</i>		Döda på sjukhuset <i>Dead in hospital</i>		Nr	Beskrivning	Intagna		Döda på sjukhuset	
		m.	kv.	m.	kv.			m.	kv.	m.	kv.
	Trafikolycksfall	10 657	3 918	258	61	E 916	Skada av eld och explosion i brännbart ämne	391	91	20	16
						E 917	Skada av frätande eller hett ämne .	774	360	7	3
						E 918	• • strålning (radium, röntgen), ej terapeutiskt använd	3	1	—	—
E 860-866	Lufttrafik (E 1)	16	1	2	—	E 919	Skada genom skott och sprängning	313	10	13	—
E 850-858	Vattentrafik (E 2)	97	13	1	—	E 920	Främmande kropp i öga eller orbita	255	14	—	—
E 810-825	Motortrafik på allmänt befaren väg motoreyklar (E 3)	3 622	646	78	10	E 921	Inandning och nedsväljning av föda med kvävning eller andningshinder	8	15	—	—
	andra motorfordon (E 5)	4 113	1 916	141	41	E 922	Inandning och nedsväljning av annat föremål med kvävning eller andningshinder	10	7	—	—
E 830-835	Motortrafik på enskilt område motoreyklar (E 4)	70	5	2	—	E 923	Främmande kropp, inkommen genom naturliga öppningar, utan andningshinder	230	203	1	—
	andra motorfordon (E 6)	118	29	6	—	E 924	Kvävning i bädd	—	—	—	—
E 800-802	Järnvägstrafik (E 7)	121	36	6	3	E 925	Kvävning under andra och ospecificerade omständigheter	—	2	—	—
E 840, 841	Spårvagnstrafik (E 8)	80	41	3	1	E 926	Bristande omvårdnad av barn under 1 års ålder	5	1	—	—
E 844, 845	Annan vägtrafik utom med trampcykel (E 9)	282	107	2	—	E 927	Bett och sting av giftigt djur	121	88	—	—
E 842, 843	Tramcykelolyckor (E 10)	2 138	1 119	17	6	E 928	Skada av djur på annat sätt (ej i trafik)	363	154	10	1
	Olycksfall genom förgiftning	389	598	10	3	E 929	Drunkning	46	6	—	1
E 870	Morfin och andra opiumderivat ..	26	13	—	—	E 930	Skada av högt eller lågt lufttryck .	1	—	—	—
E 871	Barbitursyre-derivat	223	225	1	1	E 931	Skada av hetta eller solstrålning ..	30	14	—	—
E 872	Acetylsalicylsyra och salicylat ..	16	17	—	—	E 932	Förfrysning	58	12	3	1
E 873	Bromider	2	2	—	—						
E 874	Andra analgetica och hypnotica ...	18	14	—	—						
E 875	Sulfonamider	—	—	—	—						
E 876	Stryknin	—	—	—	—						
E 877	Belladonna, atropin och hyoscin ..	6	11	—	—						
E 878	Andra och ospecificerade läkemedel	44	52	1	1						

E 879	Svamp och andra födoämnen (ej genom bakterier eller bakterietoxiner)	18	11	—	—	E 933	Hunger, törst och utmattning	8	2	1	—
E 880	Alkoholer (ej alkoholism)	94	7	2	1	E 934	Skada vid naturkatastrof (ej blix) ..	4	2	—	1
E 881	Petroleum-produkter	51	19	—	—	E 935	Skada av blix	6	1	—	—
E 882	Övriga industriella lösningsmedel ..	42	19	2	—	E 936	Andra och ospecificerade olyckshändelser	3 336	790	18	5
E 883	Frätande ämnen	39	25	1	—						
E 884	Kviksilver och dess föreningar ...	9	4	—	—		Själv mord och själv-tillfogad skada	1 268	1 667	44	54
E 885	Bly " " " (ej blyarsenat)	25	1	—	—	E 970	Själv mord o. s. v. genom förgiftning med analgetica och hypnotica ..	989	1 428	25	35
E 886	Arsenik och antimon och deras föreningar	2	2	—	—	E 971	Själv mord o. s. v. genom förgiftning med andra fasta och flytande ämnen	81	93	3	8
E 887	Fluorider	—	—	—	—	E 972	Själv mord o. s. v. genom förgiftning med lys-(kok-, annan nytto-)gas ..	38	45	1	1
E 888	Andra och ospecificerade fasta och flytande ämnen	106	59	2	—	E 973	Själv mord o. s. v. genom förgiftning med andra gaser	3	8	—	1
E 890	Lys-(kok-, svets- och annan nytto-)gas	33	13	—	—	E 974	Själv mord o. s. v. genom hängning eller strypning	15	5	2	1
E 891	Avgaser från motorfordon (ej i trafik)	22	1	—	—	E 975	Själv mord o. s. v. genom dränkning ..	5	10	1	—
E 892	Annan kolmonoxid (ej brand eller explosion)	70	7	—	—	E 976	Själv mord o. s. v. genom skott eller sprängning	24	3	3	—
E 893	Cyngas	2	1	—	—	E 977	Själv mord o. s. v. genom skärande eller stickande vapen	73	48	—	1
E 894	Andra specificerade gaser och ångor (ej brand eller explosion, ej narkos)	28	4	—	—	E 978	Själv mord o. s. v. genom hopp från höjd	21	21	6	5
E 895	Gaser och ångor utan närmare specifikation	13	1	1	—	E 979	Själv mord o. s. v. på annat eller ospecificerat sätt	19	6	3	2
	Övriga olycksfall	20 632	11 758	248	224						
E 900	Fall i trappor	1 058	1 203	15	17		Misshandel, mord, dråp	474	97	3	1
E 901	Fall från stegar	329	114	2	1	E 980	Mord o. s. v. genom förgiftning ...	—	—	—	—
E 902	Andra fall från höjd	3 457	1 349	39	24	E 981	Mord o. s. v. genom skott eller sprängning	7	6	1	—
E 903	Fall i samma plan	4 866	6 546	86	152	E 982	Mord o. s. v. med skärande eller stickande vapen	23	3	1	—
E 904	Ospecificerade fall	357	228	1	2	E 983	Mord o. s. v. på annat eller ospecificerat sätt	438	88	1	1
E 910	Fallande föremål	1 684	158	12	—	E 984	Skador uppkomna genom polisingripande	6	—	—	—
E 911	Skada av fordon, ej i trafik (t. ex. i industri, gruvsdrift o. d.)	169	7	2	—		Summa Total	33 920	17 978	563	343
E 912	Skada av maskin(-eri), alla slag ...	1 027	67	9	—						
E 913	Skada av skärande eller stickande föremål	1 539	317	3	—						
E 914	Skada av elektrisk ström (ej blix) ..	156	26	3	—						
E 915	Skada vid explosion av tryckkärl ..	28	—	2	—						

Tab. 22. Verkställda legala aborter enligt år 1955 till medicinalstyrelsen inkomna berättelser fördelade efter indikationer, kvinnans civilstånd, ålder och föregående förlossningar

No. of abortions induced for medical or legal indications

	Grupp I Medicinalstyrelsens tillstånd Authorization of the Medical Board												Grupp II Tillstånd av två läkare Authorization of two physicians		Grupp III Nödfall Emergency	Summa Total
	Eugenisk indikation Eugenic indication									Med. o. soc.-med. ind. Medic & social		Huma- nitär indi- kation Humani- tary ind.	Med. o. social- med. indika- tion (rätts- kapabla)	Huma- nitär indika- tion		
	Sinnessjukdom Mental disease			Psykiisk efterblivenhet ¹			Svår kroppelig sjukd., epilepsi ²			Rätts- in- kapabla ³	Rätts- kapabla ⁴					
	M	Kv	Båda	M	Kv	Båda	M	Kv	Båda							
	M	F	M+F	M	F	M+F	M	F	M+F							
Civilstånd Marital status																
Gifta	3	1	1	2	11	5	4	7	4	55	2 488	—	453	—	—	3 034
Förut gifta	2	—	—	—	1	—	—	—	—	12	387	1	53	—	—	456
Ogifta	6	4	2	2	10	1	3	5	—	39	821	43	132	—	—	1 068
Uppgift saknas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	4
Ålder Age																
—19 år	1	1	1	—	1	—	—	—	1	8	224	36	19	—	—	292
20—24 „	5	—	1	1	6	1	2	4	1	15	518	5	87	—	—	646
25—29 „	1	1	—	2	6	3	1	2	—	18	806	2	133	—	1	976
30—34 „	2	1	1	—	1	2	4	3	1	30	915	—	189	—	1	1 150
35—39 „	2	2	—	—	4	—	—	2	1	26	761	1	133	—	—	932
40—44 „	—	—	—	—	4	—	—	1	—	9	430	—	68	—	—	512
45— „	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	44	—	9	—	—	54
Antal föregående förlossningar (exkl. aborter) No. of earlier deliveries																
0	3	1	2	1	8	—	3	5	—	36	629	42	128	—	—	858
1	7	1	—	1	1	1	—	—	2	27	553	1	154	—	1	749
2	1	2	—	1	7	2	4	4	—	23	840	1	143	—	1	1 029
3	—	1	—	1	3	2	—	1	—	12	711	—	104	—	—	835
4	—	—	—	—	1	—	—	1	1	5	454	—	62	—	—	524
5	—	—	1	—	1	1	—	1	1	1	251	—	25	—	—	282
6	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	136	—	12	—	—	149
7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	60	—	4	—	—	66
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	—	3	—	—	46
9 o. fler	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	3	—	—	24
okänt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela antalet Total	11	5	3	4	22	6	7	12	4	106	3 698	44	638	—	2	4 562

¹ *Mental deficiency.* — ² *Severe somatic disease, epilepsy.* — ³ *Persons without legal capacity.* — ⁴ *Persons with legal capacity.*

Tab. 23. Verkställda steriliseringar enligt år 1955 till medicinalstyrelsen inkomna berättelser fördelade efter indikationer, civilstånd, ålder och föregående förlossningar

No. of sterilizations induced for medical or legal indications

	Grupp I Medicinalstyrelsens tillstånd Authorization of the Medical Board									Grupp II Medicinalstyrelsens tillstånd i samband med abort Authorization of Medical Board (combined with abortion), kvinnor female			Grupp III Tillstånd av två läkare Authorization of two physicians, kvinnor female		Grupp IV Nödfall Emergency, kvinnor female	Summa Total	Därav män Male		
	Eugenisk indikation ¹						Social indikation ¹		Medicinsk indikation, kvinnor female ¹	Sinnes-sjukdom			Sinnesslöhet	Kroppslig sjukdom, epilepsi				Utan abort	Med abort
	Sinnessjukdom ¹		Psyklisk efterblivenhet ¹		Kroppslig sjukdom, epilepsi ¹														
	M M	Kv F	M M	Kv F	M M	Kv F	M M	Kv F											
ivilstånd <i>Marital status</i>																			
Gifta	3	4	2	19	6	4	7	17	1 256	1	11	7	49	95	2	1 483	18		
Förut gifta	1	2	1	4	—	—	3	6	96	—	1	—	1	3	—	118	5		
Ogifta	2	3	19	44	3	1	9	34	82	3	12	5	1	8	—	226	33		
Uppgift saknas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	—		
Ålder <i>Age</i>																			
—19 år	—	—	5	16	1	—	1	10	7	—	2	—	—	—	—	42	7		
20—24 *	2	3	6	22	1	—	6	11	42	—	7	5	3	2	1	111	15		
25—29 *	1	1	4	12	—	1	1	17	171	1	7	2	10	19	2	249	6		
30—34 *	1	—	3	7	3	3	4	12	407	—	3	2	11	31	1	488	11		
35—39 *	1	4	1	4	3	1	3	1	490	1	3	2	19	37	2	572	8		
40—44 *	1	1	2	4	1	—	2	6	297	2	2	1	7	14	6	346	6		
45— *	—	—	1	2	—	—	2	—	20	—	—	—	1	3	—	29	3		
Antal genomgångna förlossningar <i>No. of earlier deliveries</i>																			
0	—	2	—	31	—	—	—	24	49	1	6	5	1	12	1	132	—		
1	—	1	—	9	—	1	—	5	59	1	1	1	8	19	3	108	—		
2	—	1	—	12	—	2	—	5	181	1	9	3	15	27	2	258	—		
3	—	1	—	3	—	1	—	7	281	1	5	1	10	23	2	335	—		
4	—	—	—	4	—	—	—	7	287	—	—	1	9	14	—	322	—		
5	—	3	—	5	—	1	—	2	233	—	2	1	3	7	1	258	—		
6	—	—	—	—	—	—	—	2	162	—	1	—	4	1	—	170	—		
7	—	1	—	—	—	—	—	3	87	—	—	—	1	1	1	94	—		
8	—	—	—	1	—	—	—	—	56	—	—	—	—	1	—	58	—		
9 o. fler	—	—	—	2	—	—	—	2	39	—	—	—	—	1	2	46	—		
okänt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hela antalet <i>Total</i>	6	9	22	67	9	5	19	57	1 484	4	24	12	51	106	12	1 897	56		

¹ English text, cfr. table 22. — ² Inkl. männen.

Tab. 24. Utgifter och personal vid statens och storstädernas sinnessjukhus år 1955

Running cost and personnel at mental hospitals of the State and the three largest cities

Anstalt m. m. Type of care and establishment	Sjukhusdriften Hospital operation						Familjevård Care in pri- vate homes		Hjälp- verk- sam- het, utgif- ter, 1 000 kr Out- patients' care
	Befattningar No. of posts				Utgifter för driften Running cost		Vård- dagar Bed- days	Utgif- ter, 1 000 kr Ex- pences	
	Lä- kare Phy- sici- ans	Vård- per- sonal Nurs- ing pers.	För- valtn.- pers. Adm. staff	Eko- nomi- pers. Do- mestic staff	Total, 1 000 kr	Per vård- dag, kr Per bed- day			
Statens sinnessjukhus (huvudman S)	165	6 747	227	1 872	129 764	15,0	275932	1 693	940
Gemensam kostnad	—	—	—	—	736	—	—	—	—
För sinnessjuka	154	6 244	206	1 702	118 628	14,8	257541	1 636	930
Psykiatriska sjukh.....	3	94	6	31	2 100	19,3	—	—	14
Ulleråkers »	13	510	14	116	8 783	16,1	65 358	424	46
S:ta Annas »	2	81	4	23	1 551	16,5	740	6	10
Sundby »	8	321	10	100	6 397	13,2	—	—	65
Birgittas »	7	296	10	84	5 576	14,9	2 381	22	51
Ryhovs »	11	434	14	103	8 045	13,5	—	—	72
S:t Sigfrids »	8	344	12	97	6 791	15,3	46 361	360	47
S:ta Gertruds »	9	340	11	98	6 364	14,0	6 405	38	61
S:t Olofs »	2	80	5	31	1 696	15,6	13 162	56	11
S:t Lars »	11	452	14	111	8 801	15,0	23 624	112	44
S:ta Maria »	11	434	14	97	7 991	13,2	—	—	81
S:t Jörgens »	5	177	8	62	3 861	19,8	—	—	28
Restads »	11	404	12	112	6 958	12,9	3 178	21	65
Källshagens » ¹	4	220	9	72	4 594	14,0	2 934	15	12
Mariebergs »	8	371	9	92	6 601	15,4	10 670	58	60
Säters »	9	385	12	128	7 970	14,1	11 749	59	67
Sidsjöns »	9	339	10	79	6 397	17,2	826	6	96
Gådeå »	3	111	5	31	2 248	16,9	—	—	—
Frösö »	6	266	9	79	5 257	15,4	2 169	13	14
Umedalens »	8	317	10	84	5 779	13,6	38 735	261	49
Furunäsets »	6	268	8	72	4 868	18,1	29 249	185	37
För psykiskt efterblivna	11	503	21	170	10 400	15,3	18 391	57	10
Västra Ny sjukhus.....	2	59	3	32	1 366	25,1	—	—	—
Vipeholms »	4	258	8	60	4 853	13,4	—	—	—
Västra Marks » ²	2	93	4	40	1 923	13,8	—	—	10
Salberga »	3	93	6	38	2 258	18,7	18 391	57	—
Storstädernas sinnessjuk- hus (huvudman U)	64	2 004	(57½)	(497)	(38 789)	(21,1)			
Beckomberga sjukhus	29	746	17½	168	15 374	22,6			
Långbro »	12	390	12	116	8 355	23,1			
S:t Eriks »	3	96½	..	..	..	..			
Norrulls »	³ 1	55	6	15	1 593	20,6			
Rånäs »	1	⁴ 23	6	10	626	16,3			
Malmö östra »	6	277	10	80	4 846	20,7			
Lillhagens »	12	416	12	108	7 995	17,9			

¹ Inkl. avdeln. för psykiskt efterblivna — ² Inkl. Brotorps arbetshem. — ³ Dessutom 1 läkare gemensam med S:t Eriks sjukhus. — ⁴ Dessutom 1 kurator gemensam med Norrulls sjukhus.

Tab. 25. Anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker år 1955

Hospitals for mental diseases and deficiency

Tabellen avser att utgöra en fullständig förteckning över de svenska anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker, som varit verksamma under redovisningsåret. Psykiatriska kliniker vid lasarett ingår dock i kroppssjukhusen på tab. 11 A (jfr tab. 10). Vidare är att märka, att de i tab. 11 E upptagna enskilda sjukhemmen i en del fall även mottager perso-

ner med lättare psykiska rubbningar. Tab. 25 hänför sig i princip till den slutna vården men innehåller, som ett undantag, även uppgifter om externat-skolor för psykiskt efterblivna (punkt G). Parentes kring summat betyder, att talet är ofullständigt, enär uppgift för en eller flera anstalter saknas. — Tecken- och kodförteckning finnes på sidan IX i början av boken.

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (responsible authority)</i>	Upp- tag- nings- område (region) <i>Region served</i>	Antal vårdplatser den 31/12 <i>Beds</i>		Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>	Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (responsible authority)</i>	Upp- tag- nings- område (region) <i>Region served</i>	Antal vårdplatser den 31/12 <i>Beds</i>		Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>
		Pri- mär ¹	Sekun- där ¹					Pri- mär ¹	Sekun- där ¹		
A. Statens och storstädernas (Stockholms, Göteborgs och Malmö) sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the State and the three largest cities.....</i>						S:t Lars sjukhus, Lund	9	1 417	—	598	587 027
						S:t Maria " , Hälsingborg...	10	1 293	—	1 077	607 578
						S:t Jörgens " , Lillhagen	11	410	—	482	195 113
						Restads " , Vänersborg....	12	1 080	—	601	540 071
						Källahagens " , Vänersborg....	2	—	870	197	327 655
						Därav för psykiskt efterblivna		—	283	98	109 381
						Mariebergers sjukhus, Kristinehamn .	13	1 098	—	672	427 679
						Säters " , Säter	14	984	271	655	565 532
						Sidsjöns " , Sundsvall	15	917	—	942	371 562
						Gådeå " , Härnösand	1	—	341	71	133 240
						Frösö " , Östersund	16	757	55	710	341 878
						Umedalens " , Umedalen	17	978	—	626	423 650
						Furunäsets " , Piteå	18	670	—	343	268 746
1. Statens sinnessjukhus (huvud- man S) State mental hospitals ..		18 362	2 202	11 834	8 676 529	För psykiskt efterblivna För mentally deficient		1 800	—	287	677 636
För sinnessjuka For mentally diseased		16 562	2 202	11 547	7 998 893	Källahagen (se ovan)					
Psykiatriska sjukh., Sthlm	1	—	312	21	108 727	Västra Ny sjukhus, Motala	—	160	—	47	54 411
Ulleråkers sjukhus, Uppsala	1	1 425	—	753	545 460	Vipeholms " , Lund	—	914	—	60	362 678
S:t Annas " , Nyköping	2	206	—	146	94 209	Västra Marks " , Örebro	—	392	—	69	139 737
Sundby " , Strängnäs	3	895	240	698	483 119	Salberga " , Sala	—	334	—	111	120 810
Birgittas " , Vadstena	4	910	78	571	375 268						
Ryhovs " , Jönköping	5	1 350	—	1 044	595 937						
S:t Sigfrids " , Växjö	6	970	35	519	443 631						
S:t Gertruds " , Västervik	7	986	—	640	454 425						
S:t Olofs " , Visby	8	216	—	181	108 386						

Noter, se slutet av tabellen.

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (responsible authority)</i>	Upptag- nings- område (region, län) <i>Region served</i>	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₂ <i>Beds</i>	Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>	Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (responsible authority)</i>	Upptag- nings- område (region, län) <i>Region served</i>	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₂ <i>Beds</i>	Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>
2. Storstädernas sinnessjukhus (hu- vudman U) Mental hospitals of the three largest cities		5 211	6 597	1 948 822	(forts. G 1)				
Beckomberga sjukhus, Bromma...	A	1 740	3 148	681 046	Bommeryd, Tyringe	L	25	1	8 871
Långbro „, Älvsjö	A	888	1 219	361 894	Borrby	L	30	7	11 151
S:t Eriks „ (avd.), Sthlm.	A	374	13	110 082	Kristianstad	L	99	18	38 516
Norrulls „, „	A	214	60	77 290	Värnhem, Malmö (U)	(M)	199	61	78 033
Rånäs „	A	105	12	38 398	Hörby	M	33	1	12 045
Malmö östra „	(M)	676	482	234 026	Landskrona	M	63	8	22 918
Lillhagens „	(O)	1 214	1 663	446 086	Ramlösa	M	61	6	22 196
					Trelleborg	M	60	15	21 726
					Ystad	M	63	13	22 802
					Falkenberg	N	72	13	26 210
					Halmstad	N	79	19	28 697
					Varberg	N	29	—	10 585
					Kungälv	O	105	22	37 975
					Borås	P	48	18	16 945
					Herljunga	P	25	14	9 052
					Torpagården, Vänersborg	P	106	31	38 999
					Aspö, Skövde	R	54	7	19 814
					Sjöryd, Hjo	R	79	21	28 810
					Hälahult	T	137	57	48 437
					Sala	U	51	19	18 425
					Folkarbo, Krylbo	W	40	5	13 569
					Hovgården, St. Tuna	W	92	17	32 238
					Gysinge	X	139	70	32 155
					Gävle	(X)	35	23	11 278
					Hudiksvall	X	27	17	9 711
					Söderhamn (nedl. ¹² / ₃)	X	—	1	4 778
					Frånö	Y	46	13	16 976
					Timrå	Y	90	24	30 814
					Mörsil	Z	117	30	39 020
					Flurmark	AC	120	31	43 612
					Grannäs, Kvarnbyasund	AC	42	9	15 197
					Björkgården, Öjebyn	BD	337	191	96 342
					2. Enskilda (huvudman P) Private		916	(967)	(235 414)
					*Högländsgården, Bromma	A	8	5	1 801
					Bylehemmet, Täby	B	22	202	6 985
					*Saltsjöbaden	B	14	..	..
					*Söderås, Lidingsö	B	23	..	..
					Vrå, Alsike	B	39	5	14 005
					Göransgården, Bergsbrunna	C	28	15	10 115
					Samariterhemmet, Uppsala	C	24	99	8 782
1. Kommunala (huvudman K, där ej annat anges) Of local communes		777	444	276 338					
*Uppsala	C	16	3	5 522					
Nyköping	D	23	14	7 780					
Ekilstuna	D	57	79	24 730					
Stängebro sjukhus, Linköping	E	65	17	21 103					
Sandbyhovs norra sjukhus, Norr- köping	(E)	52	118	24 481					
*Markaryd	G	10	—	3 379					
*Höganäs	M	14	3	4 848					
*Bergalid, Hälsingborg	(M)	92	14	32 922					
*Landskrona	M	39	7	11 771					
*Ystad	M	28	10	9 375					
Trollhättan (nedl. ¹² / ₃)	P	—	—	437					
*Lidköping	R	16	1	4 264					
*Vilan, Skara	R	35	18	12 595					
*Karlstad	S	24	11	8 281					
*Kristinehamn	S	19	3	5 913					
*Ekshärad	S	14	2	4 996					
*Fryksände, Torsby	S	18	3	6 475					
*Norra Råda, Myra	S	29	5	10 166					
*Nyed, Molkom	S	16	2	5 489					
*Rällsö, Rällsö	T	28	—	4 070					
*Ö. Bohr, Vedevåg	T	22	2	6 257					
S:t Staffans sjukhus, Gävle	(X)	47	63	19 509					
Härnösand (annex till Gäddå sjukh. fr. o. m. ¹ / ₇)	Y								

Västhagen, Sundsvall	Y	90	54	34 546	St. Sunnersta, Sunnersta	C	14	21	1 454
*Östersund	Z	23	15	7 423	Ekvallen, Boxholm	E	28	4	10 169
2. Enskilda (huvudman P) Private		56	279	18 071	Berglunda, Eksjö	F	19	16	6 555
Lunnagård, Eksjö	F	26	17	9 136	*Björkhamra, Jönköping	F	13	8	...
*Betanlastiftelsen, Göteborg	(O)	30	262	8 935	Björkhem, Eksjö	F	12	2	4 332
C. Vårdhem för lättskötta					Kongshacken, Tranås	F	21	51	6 060
sinnessjuka Nursing homes					Kullalycken, Eksjö	F	22	8	7 710
for mentally diseased		5 082	(8 069)	(1780959)	Lillvik, Ormaryd	F	18	4	5 760
1. Landstings eller stads utom lands-					Lundagården, Bredaryd	F	23	20	7 333
ting (huvudman L, där ej annat					Rostad, Sävsjö	F	9	5	2 049
anges) Of the county councils and					Sjövik, Stensjön	F	15	10	4 115
county boroughs		4 186	2 102	1 445 545	Sjöås, Eksjö	F	20	5	6 623
Karlskäll, Stockholm	(U) A	30	9	10 883	Solhem, Mariannelund	F	16	5	5 373
Maria, Stockholm	(U) A	31	22	11 153	Stora Vänhem, Österkorsberga	F	20	17	7 350
Albyhemmet, Fittja	B	16	135	5 534	*Grännafora, Moheda	G	13	3	4 823
Knivsta	B	22	10	7 759	*Kullagården, Vaxjö	G	16	2	5 780
Norrby, Häverö	B	70	52	25 454	*Peterssons sjuk- o. vilohem, Vaxjö	G	12	8	4 180
Norrtälje	B	72	25	20 126	*Vallana, Vaxjö	G	10	14	3 600
Rimbohemmet, Rimbo	B	8	56	2 228	*Björkhyddan, Hultsfred	Hn	5	7	275
Ulvsunda, Bromma	B	112	495	38 751	Järnforsen	Hn	12	10	4 458
Aspa, Ludgo	D	22	15	6 986	*Sjögårda, Skafvet	Hn	16	86	4 758
Emtnäs gård, Nyköping	D	52	34	18 030	Solhall, Virserum	Hn	16	16	5 246
Gnesta	D	37	21	12 270	Solviken, Måilla	Hn	14	7	5 168
Katrineholm	D	25	10	6 777	*Manhem, Tyringe	L	33	15	12 045
Oxelösund	D	22	5	6 562	*Stensborg, Osby	L	14	43	3 511
Trosa	D	30	20	6 863	*Syster Annas sjuk- o. viloh., Tyringe	L	19	25	6 770
Sandbyhovs norra sjukhus, Norr-					*Thulins vilohem, Ängelholm	L	34	42	11 340
köping	(E)	56	111	19 641	*Bokebo, Ludvigsborg	M	16	7	5 210
Ingelstad, Finspång	E	42	12	15 220	*Eslövshemmet, Eslöv	M	14	2	5 096
Kisa	E	38	10	13 803	*Soldala, Harlösa	M	11	18	3 893
Motala	E	15	5	5 425	*Solliden, Åkarp	M	16	12	4 544
Sörby, Klockrike	E	36	10	13 084	*Tusculum, Hörby	M	15	2	5 475
Tjällmo	E	22	3	7 992	*Vintriehemmet, Vintrie	M	14	7	4 974
Vadstena	E	16	5	5 616	Fredriksdal, Göteborg	(O)	58	29	20 075
Eksjö	F	38	5	13 905	*Kamstorp, Munkedal	O	36	10	9 734
Gislaved	F	35	12	12 703	*Eskekärr, Tostared	P	24	6	7 763
Herrestad, Kärda	F	60	20	21 700	*Granviken, Västra Bodarna	P	18	33	5 467
Tranås	F	31	5	11 294	*Anneborg, Lundsbrunn	R	25	6	9 084
Ekebo, Lenhovda	G	45	31	16 160	*Fredriksborg, Salstad	R	27	32	9 046
Hallnäs, Alvesta	G	120	25	42 641	*Furugården, Mellansel	Y	20	23	6 538
Ingelshov, Ingelstad	G	54	14	19 661					
Hultsfred	Hn	31	—	11 375	*D. Skolhem för psykopatiska				
Högsby	Ha	38	7	13 775	och nervösa barn				
Kalmar	Ha	42	12	15 126	Schools for psychopathic and		172	(109)	(40 171)
Nybro	Ha	69	14	25 007	nervous children				
Ronneby	K	238	100	82 773	Barnbyn, Skå	A	63	39	16 863
Areslöv, Vinnö	L	58	9	21 134	Mellansjö, Täby	B	42	35	14 304
Barkåkra, Vejbystrand	L	30	1	10 937	Nyhem, Håör	(M)	20	13	6 428
					Råbylund, Lund	M	24	22	2 676
					Skärsbo, Alingsås	P	23	..	..

Vårdform, anstalt, adress (huvudman)	Länbokstav County (borough)	Vårdplatser den 31/12 Beds				Antal in- tag- na* Ad- mis- sions	Antal vård- dagar under året Bed- days	Vårdform, anstalt, adress (huvudman)	Länbokstav County (borough)	Vårdplatser den 31/12 Beds				Antal in- tag- na* Ad- mis- sions	Antal vård- dagar under året Bed- days
Type of care, establishment, address (responsible authority)		Uppfagn.-hem Nursing home	Skolhem School home	Arbetshem Work home	Vårdhem Asylum			Type of care, establishment, address (responsible authority)		Uppfagn.-hem Nursing home	Skolhem School home	Arbetshem Work home	Vårdhem Asylum		
*E. Anstalter för psykiskt efterblivna <i>Establishments for mentally deficient (se även tab. 25 A)</i>		209	2186	2454	5027	(1 447)	8167 270	(forts. E 3) Granebo, Västerhaninge	B	—	—	—	42	..	15 695
1. Statliga (huvudman S) <i>State institutions</i>		—	123	108	56	43	83 158	Karlsvik, Södertälje	B	—	—	37	—	—	9 526
Statens anstalt för blinda med komplicerat lyte, Lund ..	—	—	50	68	56	7 9	7 52 995	Sjövik, Gräddö	B	—	—	14	—	—	5 110
• skol- och yrkeshem, Vänersborg	—	—	38	—	—	7 11	7 12 473	Söderhaga, Drevviken	B	—	31	14	—	2	14 875
• skol- och yrkeshem, Salbohed	—	—	35	40	—	7 23	7 17 690	Torsby, Hemmestavik	B	—	—	43	—	11	16 065
Källshagen, Västra Ny, Vipeholm, Västra Mark med Brotorp, Salberga, se tab. 25 A.								Vallbostrand, Vallentuna	B	—	—	47	1	17 748	
2. Landstings och städers utom landsting anstalter (huvudman L, där ej annat anges) <i>Belonging to county councils and county boroughs</i>		209	1940	1365	2577	(1 089)	(1 853 034)	Wråå, Alsike	B	—	—	26	13	..	14 382
Carlsund, Upplands Väsby.. (U)	A	—	—	21	257	34	84 752	Överby, Rotebro	B	—	—	5	1	1 825	
Slagsta, Fittja	A	60	123	—	—	20	45 317	Haga, Enköping	C	—	—	91	11	34 197	
Sättra, Adelsö	A	—	—	81	51	5	29 553	Helgö, Grillby	C	—	—	24	3	7 993	
Årsta, Johanneshov	A	—	—	—	42	1	15 330	Lövsåtra, Bro	C	—	—	26	4	10 220	
Hammarbo, Tungalsta	B	—	—	—	26	2	9 462	Segersta, Ekolsund	C	—	—	30	15	10 898	
Upplands Väsby	B	—	123	20	59	93	67 297	Älby, Dalboda	C	—	—	70	6	26 280	
Östhammar	B	—	—	—	38	..	..	Björnsund, Gnesta	D	—	—	10	4	4 841	
Rickomberga-Håga, Uppsala	C	—	56	70	—	11	..	Charlottendal, Gnesta	D	—	10	—	2	..	..
Löt, Malmby	D	18	60	40	78	41	70 159	Häckelsta, Malmköping	D	—	—	30	3	11 017	
Värnhem, Norrköping	(E)	—	—	31	66	5	35 196	Majgården, Gnesta	D	—	—	31	—	—	11 315
Söderköping	E	—	—	—	25	6	9 059	Rinkesta, Årila	D	—	—	29	103	4	46 703
Storängen, Söderköping	E	—	80	90	64	18	82 535	Solvik, Valla	D	—	—	26	7	9 924	
Nannylund, Eksjö	F, G, H	—	138	36	—	36	45 766	Sävsstaholm, Vingåker	D	—	46	—	27	17	15 330
Vilhelmshöjd, Värnamo	F	—	—	—	75	10	26 622	Liljestad, Söderköping	E	—	—	27	17	3	27 595
Gladhammar, Verkeback	Hn	—	—	—	15	3	5 175	Schedevi, Rimforsa	E	—	—	22	81	2	37 595
Häsnäs, Visby	I	—	12	—	—	16	6 800	Skogsfrid, Linköping	E	—	—	39	5	13 624	
Ekshagen, Karlshamn	K	—	60	—	—	16	18 340	Bergshyddan, Smålands-Taberg ..	F	—	—	25	1	5 991	
								Betseda, Flisby	F	—	—	80	8	28 934	
								Biskopsbo, Vrigstad	F	—	—	6	70	2	28 952
								Björkliden, Kortebo	F	—	—	71	2	27 876	
								Björksäter, Smålands-Taberg	F	—	—	43	2	16 298	
								Bredabliok, Värnamo	F	—	—	40	7	16 425	
								Dalary, Tenhult	F	—	—	35	—	11 298	
								Ebenezerhemmet, Jönköping (medl.)	F	—	—	—	..	..	..
								Fridhem, Vaggeryd	F	—	—	39	10	13 739	
								Furuberg, Smålands-Taberg	F	—	—	20	—	2	7 032
								Lättarp, Forserum	F	—	—	59	—	4	21 222
								Majgården, Horda	F	—	—	61	33	8	35 997
								Solbacken, Smålands-Burseryd...	F	—	—	37	—	3	13 396
								Solhem, Sävsjö	F	—	—	13	35	2	17 245
								Talbacka, Smålands-Taberg	F	—	—	—	48	4	17 229

Stampaholm, Karlshamn	K	—	—	—	45	8	16 602	Tallebo, Horda	F	—	—	17	49	1	24 090		
Arrie	L	—	—	—	20	17	4 849	Dänningelanda, Växjö	G	—	—	26	3	—	9 519		
Backagården, Finja	L	—	—	95	—	19	30 434	Furuliden, Ingelstad	G	—	—	34	—	—	12 410		
Fridhem, Håsselholm	L	—	91	—	—	95	24 434	Holmsborg, Lagan	G	—	—	39	—	6	14 588		
Osby	L	—	—	—	37	4	13 735	Wilhelminahemmet, Växjö	G	—	—	—	42	—	—		
Håkanstorp, Malmö	(U)	(M)	—	30	—	2	11 811	Värend, Väckelsång	G	—	—	—	40	5	14 750		
Lindängen, Malmö	(U)	(M)	—	—	19	—	6 935	Vartorp, Gamleby	Hn	—	—	32	—	1	12 048		
Nyhem, Hålsingborg	L + M	—	—	33	182	13	78 321	Tjället, Nävrågård	K	—	—	—	39	11	13 441		
Blinkarpshemmet, Röstänga	M	—	—	58	—	4	21 995	Ekeliden, Tyringe	L	—	—	17	119	24	49 640		
Klägerupshemmet, Klågerup	M	—	—	10	—	—	3 650	Tallåsen, Tollarp	L	—	—	—	125	8	45 580		
Möllevångshemmet, Lund	M	—	106	37	—	17	51 513	Agnesfrid, Malmö (nedlagt)	(M)	—	—	—	—	—	—		
Hallagården, Heberg	N	—	—	56	—	26	14 399	Georgshill, Hörby	M	—	—	—	78	9	27 981		
Älvdalen, Åled	N	—	—	10	—	4	4 512	Kullebohemmet, Stehag	M	—	—	25	—	3	9 024		
Öringe, Genevad	N	—	—	—	32	5	12 317	Ringvik, Höör	M	—	—	—	38	1	13 870		
Björboholmshemmet, Björbo-	(U)	(O)	—	—	22	7	8 328	Rönneholms slott, Stehag	M	—	—	68	38	4	38 149		
holm ¹⁰	(U)	(O)	—	—	29	2	11 564	Rönås, Bjärsjölagård	M	—	—	50	—	26	18 189		
Gläborg	(L + U)	O	—	—	—	2	11 564	Betaniahemmet, Askim	O	36	67	67	10	57 801			
Strätered, Källered	(L + U)	O	30	135	78	—	42	75 534	Alsterlunds vårdhem, Alingsås	P	—	—	8	—	2 920		
Styrö	(L + U)	O	—	—	—	135	20	48 881	Höglunda, Gräfsnäs	P	—	—	29	1	10 585		
Johannesbergshemmet, Alingsås	P + R	—	—	5	17	1	7 580	Skansen, Lödöse	P	—	—	27	49	11	27 902		
Johannesberg, Mariestad	P + R	—	132	140	148	66	133 840	Talleröd, Strömsfors	P	—	—	44	—	23	13 909		
Lilla Edet	P + R	—	—	3	17	—	7 240	Aspa, Hasselrör	R	—	—	10	22	1	13 502		
Strands barnhem, Ulricehamn	P + R	—	—	—	12	2	4 380	Höra, Järpås	R	—	—	—	51	—	—		
Björkåsen, Glava	S	—	—	14	46	3	21 900	Klovasten, Ulvåker	R	—	—	5	22	—	10 585		
Ulleberg, Karlstad	S	—	40	49	76	30	58 035	Hinseberg, Frövi	T	—	—	34	131	10	56 365		
Kristinaskolan, Askersund	T	—	42	14	—	37	—	Östanby, Gusselby	T	—	—	—	45	5	17 048		
Marieborg, Askersund	T	—	—	—	53	4	22 622	Hyddan, Norberg	U	—	—	—	32	—	12 261		
Vasshammar, Hammar	T	—	—	6	54	4	22 111	Näs, Näs bruk	W	—	—	—	22	1	8 030		
Sofielund, Strömsholm	U	—	56	60	91	42	68 438	Björknäs, Bräcke	Z	—	—	14	37	3	18 980		
Haggården, Hedemora	W	23	56	70	44	35	39 937	Gevågs vård- o. arbetshem, Gevåg	Z	—	—	14	28	7	15 411		
Karlsberg, Gävle	(U)	(X)	—	—	33	38	4	25 935	Locknegården, Lockne	Z	—	9	47	3	21 535		
Höghammar, Bollnäs	X	42	94	48	30	35	56 466	F. Anstalter för epileptiker									
Mohed, Mokorset	X	—	—	—	52	36	6 710	(huvudman P, där ej annat an- ges) <i>Etabl. for epileptics</i> .									
Bodaborg, Viskan	Y	—	72	60	93	27	73 975										
Kullabo, Trehörningsjö	Y	—	—	—	18	—	6 480										
Furuhagen, Bräcke	Z	17	38	36	62	15	43 136										
Brattby, Vännäsby	AC	—	220	50	—	48	68 170	Vilhelmsro, Jönköping	(S)	—	7	124	89	—	40	80 584	
Norsjö	AC	—	—	—	39	8	14 016	Stora Sköndal, Enskede ¹¹	(F)	A	—	—	171	58	135	80 642	
Strömsör, Håknäs	AC	—	—	30	97	11	46 188	Erstagården, Nacka	B	—	—	—	29	—	15	10 862	
Gällivare	BD	—	—	—	196	23	66 160	Margaretahemmet, Knivsta	(F)	B	24	45	17	24	18	36 578	
Ingridshem, Gammelstad	BD	—	—	—	96	28	35 030	Röingegården, Håsselholm	L	—	—	—	65	5	23 725		
Tallheden, Råneå	BD	19	120	18	—	27	33 508	Sönnarslövsg., Ö. Sönnarslöv (L)	L	—	—	—	32	—	4	10 734	
3. Enskilda, med statsbidrag (hu- vudman P) Private.								Fogdaröds hemmet, Höör	M	—	—	72	—	12	21 999		
Björkebo, Fagersjö	A	—	—	—	28	—	11 844	Sättoftahemmet, Höör	M	—	—	63	28	16	31 863		
Rörstrandshemmet, Stockholm	A	—	—	30	—	—	10 216	Erralla	T	—	—	52	—	3	19 490		
Bergåsa, Tullinge	B	—	—	7	8	—	5 018	Skogsudden, Korsnäs	W	—	—	32	—	32	11 680		
								Staberg, Korsnäs	W	—	—	29	—	2	10 885		
								Granudden, Hårnösand	Y	—	—	19	—	—	6 935		

Anstalt, adress (huvudman) <i>Establishment, address (responsible authority)</i>	Läns- bokstav <i>County</i> (borough)	Befintliga vid slutet av året <i>No. of</i> <i>pupils</i>
*G. Externatskolor för psykiskt efterblivna <i>Schools for mentally deficient</i>		1 098
1. Centralskolor (fristående skolor) (huvud- man U)		488
Katarina västra skola, Stockholm	A	222
Norrköping	(E)	39
Celsiusskolan, Malmö	(M)	39
Hälsingborgs stads, Råå	(M)	61
Östra Haganskolan, Göteborg	(O)	101
Gävle	(X)	26
2. Till internat anslutna skolor		13 610

¹ Primärplatser är i första hand avsedda för akut sjuka, sekundärplatser för kroniskt klientel. Begreppen tillämpas endast vid statliga sinnessjukhus.

² Sekundärsjukhusen tager emot patienter från primärsjukhusen, nämligen Psykiatriska sjukhuset från Ulleråkers och Sundby sjukhus, Källshagens från Ryhovs, Restads och Mariebergs sjukhus och Gådeå från Sidsjöns sjukhus.

³ Sekundärplatserna är förlagda till sjukhus på andra orter enligt följande. Tillhörande Sundby sjukhus: Ribbingelund, Årila (120 vårdpl.) och Rosöga, Härad (120 vårdpl.); tillhörande Birgittas sjukhus: Hammar (78 vårdpl.); tillhörande S:t Sigfrids sjukhus: Långasjö (35 vårdpl.); tillhörande Sätters sjukhus: Pärby, Grangårde (151 vårdpl.) och Olofsfors, Avesta (120 vårdpl.); tillhörande Frösö sjukhus: Järvsö (55 vårdpl.).

⁴ Inklusive Brotorps arbetshem, Hidingebro (40 vårdpl.).

⁵ Inklusive alkoholistavdelning.

⁶ Under året i slutet vård jämte i familjevård intagna.

⁷ Avser budgetåret 1954/55.

⁸ Inkluderar platser för upptagningshem.

⁹ Inkluderar platser för yrkeshem.

¹⁰ Hem för hjärnskadade barn (upptagen i sjukkasseefterteckn.).

¹¹ Inklusive annexen Skäve (37 vårdpl.), Norrbyvälle (27 vårdpl.) och Nyhem (27 vårdpl.), samtliga med postadress Järna.

¹² Därav 14 vårdpl. på undersökningsavdelning.

¹³ Uppgifter för de särskilda skolorna lämnas icke.

* = Ingår ej i den enligt sjukförsäkringslagen (§ 4) upprättade förteckningen över sjukvårdsanstalter.

Tab. 26. Specifikation av under år 1955 intagna på statens och storstädernas sinnessjukhus *Admissions into mental hospitals of the State and the three largest cities*

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Grupp A (samtliga) <i>Group A</i>				Grupp B ¹ <i>Group B¹</i>		För första gången intagna på sinnessjukhus <i>Patients admitted for the first time into mental hospital</i>			
	Hela antalet intagna ² <i>Total number</i>		Därav f. observation eller unders. ³ (M+Kv) <i>On pat.:s request</i>	Intagna på egen ansökan (M+Kv) <i>On pat.:s request</i>	Män <i>M</i>	Kvin- nor <i>F</i>	I allt <i>All cases</i>		Därav ej förut sinnessjuka <i>Not formerly mentally sick</i>	
	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>					M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>
Statens sinnessjukhus <i>State Mental hospitals</i>	6 028	5 813	289	5 572	4 862	4 763	3 690	3 450	2 987	2 659
För sinnessjuka <i>For mentally sick</i>	5 828	5 726	289	5 572	4 737	4 694	3 565	3 381	2 987	2 659
Psykiatriska sjukhuset (sek. sjukh.)	14	7	4	3	5	5	2	5	1	4
Ulleråkers sjukhus	404	349	16	184	371	340	276	185	218	69
S:t. Annas »	81	65	4	89	62	52	31	31	51	28
Sundby »	353	345	1	245	340	336	226	203	198	182
Birgittas »	261	311	14	267	214	238	166	184	143	152
Ryhovs »	459	585	24	566	370	448	306	328	268	271
S:t Sigfrids »	247	272	3	187	178	194	138	144	109	111
S:t. Gertruds »	285	355	14	369	243	314	157	176	147	140
S:t Olofs »	108	79	8	144	101	78	82	60	71	56
S:t Lars »	293	305	16	112	211	227	172	173	131	127
S:t. Maria »	597	480	20	631	441	348	350	285	212	196
S:t Jörgens »	241	241	1	277	203	191	155	135	117	114
Restads »	324	277	9	220	302	263	196	189	180	150
Källshagens » (sek. sjukh.)	155	42	1	16	73	40	52	26	31	24
Mariebergs »	303	369	15	394	293	356	194	229	176	220
Säters »	307	348	28	367	261	253	175	225	151	170
Sidsjöns »	476	466	17	587	385	398	330	328	325	245
Gådeå » (sek. sjukh.)	26	45	—	1	2	1	1	1	1	—
Frösö »	399	311	32	508	290	253	209	187	193	180
Umedalens »	322	304	32	259	242	227	192	184	158	134
Furunäsets »	173	170	30	155	150	122	134	103	106	86
För psykiskt efterblivna <i>For ment. deficient</i>	200	87	—	—	125	69	125	69	—	—
Västra Ny sjukhus	47	—	—	—	29	—	29	—	—	—
Vipeholms »	42	18	—	—	37	18	37	18	—	—
Västra Marks »	—	69	—	—	—	51	—	51	—	—
Salberga »	111	—	—	—	59	—	59	—	—	—
Storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the three largest cities</i>	3 054	2 635	14	2 809	2 567	2 209	1 360	1 174	1 265	997
Beckomberga sjukhus, Sthlm	1 637	1 159	7	1 536	1 439	1 068	620	513	562	436
Långbro sjukhus, (d:o)	470	556	1	591	414	491	209	246	196	220
S:t Eriks sjukhus, avd. för sinnessjuka, (d:o)	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrstulls sjukhus, (d:o)	—	43	—	2	—	6	—	6	—	4
Rånäs sjukhus	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö östra sjukhus, Malmö	271	211	5	216	198	167	158	116	153	103
Lillhagens sjukhus, Göteborg	676	643	1	464	516	477	373	293	354	234
Summa Total	9 082	8 448	303	8 381	7 429	6 972	5 050	4 624	4 252	3 656

¹ Grupp B. För vård intagna samt efter observation enl. 4 kap. ssjl. resp. undersökning enl. 6 kap. ssjl. till vård överförda från fränräkning av dem, som tidigare utskrivits och återintagits för samma sjukdomsform utan att däremellan ha varit friska, eller som förflyttats från sinnessjukhus tillhörigt staten eller någon av storstäderna. *Patients admitted for care including those who after observation or forensic examination have been transferred to care with exception of those who after having been formerly discharged have been re-admitted for*

the same form of disease without having been restored in the meantime. Those transferred from one mental hospital to another are also excepted.

² Stämmer ej exakt med motsvarande uppgifter i tab. 25 beroende på olikheter i redovisningssätt. Gäller särskilt storstädernas sjukhus.

³ Enligt 4 resp. 6 kap. sinnessjuklagen. *Admitted for examination for forensic purposes.*

⁴ Inklusive Brotorps arbetshem.

Tab. 27. Antal den 31 december 1955 befintliga vid statens och storstädernas sinnessjukhus

Number of patients at the mental hospitals of the State and the three largest cities on December 31st

Sjukhus <i>Hospitals</i>	För vård <i>For care</i>		Därav <i>Thereof</i>				Hela antalet befintliga (inkl. för observation enl. 4 kap. ssjl och undersökning enl. 5 kap. ssjl)		Exspektanter <i>Expectants</i>	
			i kontrollerad familjevård <i>supervised in private homes</i>		försöks- utskrivna <i>released on probation</i>		Total			
	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.
Statens sinnessjukhus <i>State Mental hospitals</i>	17 405	15 653	389	350	4 252	4 543	17 410	15 654	979	952
För sinnessjuka <i>For mentally sick</i>	15 929	14 823	346	350	3 913	4 413	15 934	14 824	799	714
Psykiatriska sjukhuset (sek. sjukh.)	164	177	—	—	27	21	165	177	8	14
Ulleråkers sjukhus	1 160	1 164	68	102	283	389	1 161	1 164	61	87
S:t: Annas »	199	177	—	1	63	58	199	177	22	34
Sundby »	926	723	—	—	245	73	926	723	50	16
Birgittas »	691	650	3	3	140	166	691	650	2	33
Ryhovs »	1 110	1 160	—	—	286	379	1 110	1 160	69	16
S:t Sigfrids »	913	846	73	60	215	190	913	846	81	69
S:t: Gertruds »	728	615	8	5	42	52	728	615	30	32
S:t Olofs »	286	265	16	18	114	95	287	265	7	3
S:t Lars »	1 252	1 098	51	17	344	332	1 252	1 098	62	34
S:t: Maria »	1 159	1 156	—	—	297	368	1 159	1 156	14	46
S:t Jörgens »	365	332	—	—	85	96	365	332	18	29
Restads »	876	1 003	11	—	145	264	876	1 003	7	75
Källshagens » (sek.sjukh.)	750	337	7	—	143	50	750	337	9	—
Marieborgs »	764	729	17	7	119	176	764	729	130	111
Säters »	999	851	20	7	172	125	1 000	851	108	16
Sidsjöns »	913	832	1	4	342	394	913	832	31	24
Gådeå » (sek.sjukh.)	222	212	—	—	29	19	222	212	—	—
Frösö »	779	670	5	2	199	309	779	670	38	47
Umedalens »	814	1 010	29	81	199	410	814	1 010	24	—
Furunäsets »	859	816	37	43	424	447	860	817	28	28
För psykiskt efterblivna <i>For ment. deficient</i>	1 476	830	43	—	339	130	1 476	830	180	238
Västra Ny sjukhus	249	—	—	—	137	—	249	—	—	—
Vipeholms »	719	346	—	—	57	20	719	346	161	221
Västra Marks » ¹	—	484	—	—	—	110	—	484	—	17
Salberga »	508	—	43	—	145	—	508	—	19	—
Storstädernas sinnessjukhus <i>Ment. hosp. of the three larg. cit</i>	2 709	3 296	—	—	264	378	2 712	3 296	(34)	(70)
Beckomberga sjukhus	1 000	1 016	—	—	77	59	1 001	1 016	13	15
Långbro »	526	593	—	—	29	95	526	593	..	..
S:t Eriks sjh., avd. f. sinnessj.	50	244	—	—	1	3	50	244	—	—
Norrulls »	—	217	—	—	—	4	—	217	—	—
Rånäs sjukhus	—	106	—	—	—	—	—	106	—	—
Malmö östra sjukhus	356	399	—	—	38	51	358	399	21	55
Lillhagens »	777	721	—	—	119	166	777	721	—	—
Summa Total 1955	20 114	18 949	389	350	4 516	4 921	20 122	18 950	(1 013)	(1 022)
» » 1954	19 809	18 328	376	361	4 429	4 385	19 814	18 331	1 247	1 262
» » 1953	19 514	18 278	353	312	4 228	4 418	19 523	18 281	1 194	1 263

¹ Inklusive Brotorps arbetshem.

Tab. 28. Antal under år 1955 avgångna från statens och storstädernas sinnessjukhus

Discharges from mental hospitals of the State and the three largest cities

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Vid intag- ningen ej i be- hov av vård (17 § ssjl.) <i>Not dis- eased when admitted</i>	Åter- ställda (17 § ssjl.) <i>Re- stored</i>	För- bät- trade (17 § ssjl.) <i>Im- proved</i>	Av plats- brist el. för vård utom sjh. (18 § ssjl.) <i>From shortage of beds or for care outside of hosp.</i>	För- flyt- tade till an. sinnes- sjukh. (18 § ssjl.) <i>Trans- ferred to other mental hosp.</i>	Efter slutförd observa- tion el. unders. (4-6 kap. ssjl.) <i>After observa- tion or examina- tion</i>	Andra av- gång- na <i>Others</i>	Av- lidna <i>Dead</i>	Summa <i>Total</i>
Statens sinnessjukhus <i>State Mental hospitals</i>	194	4 050	3 377	234	526	166	964	1 491	11 002
För sinnessjuka <i>For mentally sick</i>	194	4 050	3 259	234	446	166	963	1 454	10 766
Psykiatriska sjukh. (sek. sjukh.)	—	6	2	1	9	—	—	8	26
Ulleråkers sjukhus	6	193	269	5	21	6	—	165	665
S:t Annas »	—	61	24	5	4	3	24	14	135
Sundby »	19	243	220	31	17	1	12	106	649
Birgittas »	12	205	155	8	7	10	62	98	557
Ryhovs »	18	439	232	9	43	19	113	128	1 001
S:t Sigfrids »	11	132	117	2	35	1	97	88	483
S:t Gertruds »	7	322	166	7	11	4	77	55	649
S:t Olofs »	—	143	14	8	2	5	8	17	197
S:t Lars »	15	139	180	2	30	8	55	90	519
S:t Maria »	5	352	258	84	10	15	20	95	839
S:t Jörgens »	2	204	121	17	25	1	55	33	458
Restads »	8	211	236	—	24	7	22	77	585
Källshagens » (sek. sjukh.)	—	7	77	30	85	—	—	36	235
Mariebergs »	6	300	124	2	6	3	77	60	578
Säters »	29	198	219	—	11	11	47	79	594
Sidsjöns »	20	394	243	11	63	14	90	76	911
Gådeå » (sek. sjukh.)	—	6	3	—	8	—	—	24	41
Frösö »	9	323	210	1	2	19	107	67	738
Umedalens »	20	74	316	10	30	20	92	86	648
Furunäsets »	7	98	73	1	3	19	5	52	258
För psykiskt efterblivna <i>For ment. deficient</i>	—	—	118	—	80	—	1	37	236
Västra Ny sjukhus	—	—	22	—	14	—	—	—	36
Vipeholms »	—	—	16	—	8	—	1	22	47
Västra Marks » ¹	—	—	32	—	5	—	—	4	41
Salberga »	—	—	48	—	53	—	—	11	112
Storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hosp. of the three largest cities</i>	128	1 430	2 444	156	206	10	696	409	5 479
Beckomberga sjukhus	56	760	1 383	54	111	5	221	181	2 771
Långbro »	23	257	530	42	21	1	70	71	1 015
S:t Eriks sjh., avd. f. sinnessjuka	—	—	1	—	14	—	—	20	35
Norrstulls »	—	—	8	—	17	—	—	14	39
Kånäs sjukhus	—	—	—	—	6	—	1	4	11
Malmö östra sjukhus	8	86	177	1	17	3	74	17	383
Lillhagens »	41	327	345	59	20	1	330	102	1 225
Summa Total 1955	322	5 480	5 821	390	732	176	1 660	1 900	16 481
» » 1954	308	4 896	5 420	437	741	193	1 497	1 870	15 362
» » 1953	287	4 543	5 353	397	607	179	1 411	1 767	14 544

¹ Inklusive Brotorps arbetshem.

Tab. 29. De år 1955 på statens och storstädernas sinnessjukhus intagna, grupp B (jfr tab. 26), fördelade efter hemort

Admissions, group B (cf. table 26), into mental hospitals of the State and the three largest cities, according to the patients' domicile

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Lands- bygd <i>Country</i>		Städer <i>Towns</i>		Summa <i>Total</i>		Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>		Lands- bygd <i>Country</i>		Städer <i>Towns</i>		Summa <i>Total</i>	
	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>			M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>
Stockholms stad. . .	—	—	1721	1416	1721	1416	Älvsborgs län		163	147	130	90	293	237
Stockholms län	152	123	133	138	285	261	Skaraborgs »		119	145	46	88	165	233
Uppsala »	70	39	56	68	126	107	Värmlands »		150	182	74	116	224	298
Södermanlands »	81	74	94	83	175	157	Örebro »		125	118	96	122	221	240
Östergötlands »	123	111	119	152	242	263	Västmanlands »		60	66	65	62	125	128
Jönköpings »	111	143	134	111	245	254	Kopparbergs »		136	161	100	76	236	240
Kronobergs »	115	106	22	31	137	137	Gävleborgs »		173	146	91	92	264	238
Kalmar »	161	200	47	67	208	267	Västernorrlands »		244	228	99	88	343	316
Gotlands »	57	61	31	16	88	77	Jämtlands »		113	132	40	32	153	164
Blekinge »	56	52	32	49	88	101	Västerbottens »		162	129	27	33	189	162
Kristianstads »	132	142	51	36	183	178	Norrbottnens »		121	95	56	49	177	144
Malmöhus »	103	98	366	302	469	400	Utländet eller okänt							
Hallands »	101	83	66	60	167	143	<i>Abroad or unknown</i>		67	88	89	63	156	151
Göteb. o. Bohus »	163	130	586	530	749	660	Summa Total		3058	3002	4371	3970	7429	6972

Tab. 30. Ålder vid första insjuknandet hos de år 1955 för första gången för vård på statens etc. sinnessjukhus intagna

Patients admitted for the first time into mental hospitals of the State and the three largest cities according to age when disease started

Åldersår Age	Un- der 15	15- 19	20- 24	25- 29	30- 34	35- 39	40- 44	45- 49	50- 59	60- 69	70- 74	Okänd Un- known	Ej vård- behov ¹	Summa Total
Män Male	335	273	359	414	471	431	516	418	679	464	531	116	43	5 050
Kvinnor Female	198	223	322	389	474	408	401	409	693	517	528	48	14	4 624
Summa Total 1955	533	496	681	803	945	839	917	827	1372	981	1059	164	57	9 674
1954	585	370	642	774	824	798	801	771	1222	875	933	156	52	8 803
1953	606	436	603	774	879	855	831	712	1194	820	910	166	37	8 823
1952	524	409	621	738	808	824	803	685	1029	805	804	189	54	8 293
1951	553	410	611	794	843	815	740	678	1037	790	798	131	38	8 238
1950	656	404	679	776	822	797	665	602	889	707	707	115	59	7 878
1940	463	395	467	511	512	430	364	334	523	296	252	256	..	(4 803)

¹ Not needing hospital care.

Tab. 31. Vid slutet av året befinnliga patienter vid sinnessjukhus m. m. procentuellt fördelade efter sjukdomsform

Number of patients at mental hospitals and nursing homes at end of year according to type of disease (per cent)

Sjukdomsform (Sjkd = Sinnessjukdom) <i>Form of disease</i>	Statens och storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the State and the three largest cities</i>								Övriga komm. o. en- skilda sinness- sjukh. år 1955 ¹		Kommunala vårdhem år 1955 ²		Samtliga anstalter år 1955 <i>Total</i>	
	År 1935		År 1945		År 1950		År 1955		M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.
	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.						
<i>Antal patienter Number of patients</i>	12 532	11 805	17 744	15 057	18 678	16 747	20 122	18 950	568	671	2 085	1 976	22 775	21 597
Därav i % lidande av:														
Manisk-depr. ssjd. <i>Manic-depressive reaction</i> ..	6,9	9,3	5,1	8,4	5,0	8,5	4,5	8,4	5,8	6,4	2,3	4,7	4,3	8,1
Schizofreni. <i>Schizophrenic disorder</i>	66,6	61,7	56,8	58,0	58,3	55,9	55,5	52,3	39,3	39,2	69,7	56,6	56,1	52,3
Kronisk förryckthet <i>Paranoia</i>	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	1,1	1,8	0,8	0,6	0,1	0,5
Epileptisk ssjd. <i>Psychosis from epilepsy</i>	1,8	1,7	2,0	1,7	1,9	1,8	1,9	1,7	1,8	0,8	0,9	1,4	1,8	1,6
Presenil ssjd. <i>Presenile psychosis and dementia</i>	2,5	9,7	2,4	8,7	2,8	8,5	2,9	9,3	3,3	6,9	4,1	11,3	3,0	9,4
Senil ssjd. <i>Senile psychosis</i>	1,9	3,4	2,6	3,8	2,7	4,4	3,4	5,3	6,3	11,9	5,8	8,9	3,7	5,8
Sinnessjukdom på grund av:														
Arteriosklerotiska förändr. <i>Psychosis with cerebral arteriosclerosis</i>	0,7	0,7	1,2	1,2	1,3	1,5	1,3	1,8	5,6	8,4	3,1	4,2	1,6	2,2
Andra grövre förändringar i hjärnan. <i>Psychosis and dementia due to cerebral injury</i>	1,1	0,6	1,9	0,9	2,7	1,2	3,2	1,4	2,3	1,2	2,5	1,6	3,1	1,4
Syfilitisk infektion, paralytisk form. <i>General paralysis of insane</i>	2,2	0,8	1,4	0,5	1,0	0,4	0,8	0,3	2,1	—	0,9	0,3	0,8	0,3
D:o annan form i centrala nervsystemet. <i>Other psychosis and dementia due to syphilis of central nervous system</i>	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1
Annan infektion. <i>Psychosis due to other infection</i>	0,6	0,6	0,6	0,1	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3
Alkoholförgiftning. <i>Alcoholic psychosis</i>	1,3	0,1	1,1	0,1	1,7	0,1	2,4	0,1	4,9	0,1	1,2	—	2,3	0,1
Annan förgiftning. <i>Psychosis due to other intoxication</i>	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	—	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2
Autointoxikation. <i>Psychosis due to auto-intoxication</i>	0,1	0,3	0,1	0,5	0,2	0,8	0,2	0,9	—	0,3	—	0,1	0,2	0,8
Psykogen ssjd., hysterisk form <i>Hysteria</i>	0,3	1,0	0,2	0,6	0,1	0,7	0,1	0,6	1,0	1,6	0,0	0,2	0,1	0,6
Annan form. <i>Psychosis due to mental injury and acquired emotion</i>	0,5	0,6	0,8	1,2	1,7	2,1	2,9	3,1	13,0	11,9	0,9	1,2	3,0	3,2
Abnorm personlighet <i>Psychopathic personality</i> ..	2,8	2,6	8,1	4,0	5,9	3,7	6,7	4,4	5,3	2,2	2,3	1,9	6,3	4,1
Sinnessvaghet <i>Imbecility</i>	7,5	4,6	10,6	6,9	9,0	6,6	9,8	6,9	6,0	5,1	4,4	5,9	9,3	6,7
Psykisk efterblivenhet <i>Idiocy</i>	2,3	1,5	4,4	2,5	4,6	2,7	3,4	2,5	1,6	1,5	0,9	0,5	3,1	2,3
Ej sinnessjuk vid intagningen <i>Not insane at admittance</i>	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0	—	—	—	0,1	0,0	0,0
Annan eller okänd diagnos <i>Other or unknown diagnosis</i>	—	—	0,0	0,0	—	—	—	—	0,2	—	—	—	—	0,0
Summa <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Other mental hospitals. — ² Nursing homes for mentally diseased

Tab. 32. Dödsorsaker för de å statens och storstädernas sinnessjukhus avlidna år 1955

Causes of death of deceased at mental hospitals of the State and the three largest cities

Dödsorsaker ¹ <i>Causes of death</i>	Män <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Dödsorsaker ¹ <i>Causes of death</i>	Män <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>
Lungtuberkulos <i>Pulmonary tuberculosis</i>	17	20	Hypertoni <i>Hypertonism</i>	4	7
Tbc i andra organ <i>Tuberculosis of other organs</i>	2	2	Allmän arterioskleros <i>General arteriosclerosis</i>	56	36
Paralysie générale <i>General paralysis of insane</i>	—	1	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen <i>Other diseases of circulatory system</i>	35	40
Septikemi <i>Septicæmia</i>	2	7	Influenta <i>Influenza</i>	—	3
Inhemsk sömnssjuka <i>Acute infectious encephalitis</i>	—	1	Akut lobär lunginflammation <i>Acute lobar pneumonia</i>	17	17
Malign tumör i <i>Malignant neoplasm of</i> digestionsorgan och peritoneum <i>digestive organs and peritoneum</i>	28	25	Bronkopneumoni <i>Broncho pneumonia</i>	240	171
respirationsorganen <i>respiratory system</i>	7	3	Andra sjukdomar i respirationsorganen <i>Other diseases of respiratory system</i>	29	24
bröstkörtel och uro-genitalorgan <i>breast and genito-urinary organs</i>	3	25	Magsår <i>Ulcer of stomach</i>	3	2
på annat ställe eller UNS <i>other and unspecified sites</i>	3	13	Levercirros <i>Cirrhosis of liver</i>	4	1
Hjärtumör <i>Neoplasm of brain</i>	4	5	Andra leversjukdomar <i>Other diseases of liver</i>	2	2
Leukemi <i>Leukæmia and aleukæmia</i>	3	1	Gallstenssjukdom <i>Cholelithiasis</i>	—	2
Sockersjuka <i>Diabetes mellitus</i>	4	5	Kolecystit <i>Cholecystitis</i>	3	2
Andra endokrina systemets sjukdomar <i>Other diseases of the endocrine system</i>	—	1	Andra sjukdomar i digestionsorganen <i>Other diseases of the digestive system</i>	18	18
Perniciös anemi <i>Pernicious anemia</i>	1	—	Kronisk nefrit <i>Chronic nephritis</i>	3	4
Blodbildande organens och blodets sjukdomar <i>Diseases of the blood and blood-forming organs</i>	2	2	Infektiösa njursjukdomar <i>Infections of kidney</i>	11	5
Senil psykos <i>Senile psychosis</i>	11	11	Prostatahyperplasi <i>Hyperplasia of prost.</i>	3	—
Andra psykos <i>Other psychosis</i>	21	10	Andra sjukdomar i uro-genitalorganen <i>Other diseases of the genito-urin. system</i>	2	9
Senil demens <i>Dementia of old age</i>	1	7	Skelettets och rörelseorganens sjukdomar <i>Diseases of the bones and organs of movement</i>	—	1
Blödning i hjärna och meninger <i>Cerebral and meningeal hæmorrhage</i>	50	60	Dekubitalsår <i>Decubitus ulcer</i>	—	4
Cerebral arterioskleros <i>Cerebral arteriosclerosis</i>	23	17	Andra sjukdomar i huden <i>Other diseases of skin</i>	2	2
Meningit <i>Meningitis</i>	1	1	Gangrän <i>Gangrene</i>	4	3
Encefalit UNS <i>Encephalitis NOS</i>	1	3	Uremi utan närmare specifikation <i>Uremia unqualified</i>	10	5
Epilepsi <i>Epilepsy</i>	7	2	Marasm <i>Marasmus</i>	40	69
Andra hjärnsjukdomar <i>Other diseases of brain</i>	5	5	Benbrott <i>Fracture of bone</i>	3	2
Reumatisk feber med hjärtsjukdom <i>Rheumatic fever with heart involvement</i>	—	1	Självdöd, hängning <i>Suicide, hanging</i>	5	3
Endocardit <i>Endocarditis</i>	3	4	» , drunkning » <i>drowning</i>	4	—
Arteriosklerotisk hjärt- och kranskärlsjukdom <i>Arteriosclerotic heart disease including coronary disease</i>	145	90	» , kvävning » <i>suffocation</i>	—	2
Kronisk myokardit <i>Chronic myocarditis</i>	140	51	Andra självmord <i>Other suicides</i>	8	4
Kardioskleros <i>Cardiosclerosis</i>	23	12	Andra dödsorsaker UNS <i>Other causes of death</i>	4	5
Trombos och emboli <i>Thrombosis and embolism</i>	30	39	Okänd dödsorsak <i>Unknown cause of death</i>	45	30
Hjärtfel <i>Organic heartvalvular disease</i>	4	7			
			Summa Total 1955	996	904
			» » 1954	979	891
			» » 1953	878	893
			» » 1952	907	879
			» » 1951	876	840

¹ UNS = Utan närmare specifikation NOS = Not otherwise specified.